

T.C
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ
(H.1215-1222/ M.1800-1807) (s.1-103)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET YILDIZ

GAZİANTEP

ARALIK 2019

2019

TARİH ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET YILDIZ

T.C
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ
(H.1215-1222/ M.1800-1807) (s.1-103)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET YILDIZ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. HİLMİ BAYRAKTAR

GAZIANTEP
ARALIK 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**“136 NUMARALI AYNTAB ŞER’İYYE SİCİLİ’NİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ(H.1215-1222/M.1800-1807) (S.1-103)”**

Mehmet YILDIZ

Tez Savunma Tarihi: 06.12.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Erol ERKAN
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Ahmet GÜNÜZ
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak oybirliği/ oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR

Dr. Öğr. Üyesi Erhan ALPASLAN

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇELİKDEMİR

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

MEHMET YILDIZ

06/12/2019

ÖZET

136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (H.1215-1222/M.1800-1807) (s.1-103)

YILDIZ, MEHMET

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR
Aralık 2019, 172 Sayfa

Şer'iyeye Sicilleri, Osmanlı devletini inceleme açısından çok önemli kaynaklardır. Bu siciller sayesinde Osmanlı idaresindeki bir şehrin sosyal, siyasi, iktisadî, askerî vs. tarihi ile alakalı önemli bulgular elde edilir. Bu nedenle bu belgeler tam olarak incelenip değerlendirilmeden Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasî, iktisadî, adlî vs. durumu hakkında doğru bilgilere ulaşmak mümkün değildir. “ 136 Numaralı Ayntab Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1215-1222/M.1800-1807) (s.1-103)” isimli bu tezimiz, özellikle Gaziantep şehir tarihinin aydınlatılmasına ve daha sonra şehir tarihi çalışan diğer araştırmacılara önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca transkripsiyonu yapılan belgelere tek tek özet yazılarak okuyucuya kolaylık sağlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Devleti, Şer'iyeye Sicili, Ayntab, Mahkeme, Kadı

ABSTRACT

THE TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF AYNTAB SHERIA RECORD/REGISTRY NUMBERED 136 (H.1215-1222/AD.1800-1807) (1-103)

YILDIZ, MEHMET

Master Science Thesis, In Department of History

Supervisor: Assist. Prof. Hilmi BAYRAKTAR

December 2019 172 Pages

The Sheria Records are the main sources for researching and city history in Ottoman Empire. Important evidence like social, political, economic, military history etc. for any city which is under conduct of Ottoman Empire is gained. For that reason, it is impossible to reach true information about social, political, economic, forensic situation etc. without these registries which is in position history mirror. This thesis which is called as transcription and evaluation of Ayntab Sheria Record/Registry Numbered 136 (H.1215-1222/AD.1800-1807) (1-103) will provide important contribution to lighting city's and for other researches who study city history. There is also a summary for each transcribed documents in order to facilitate understanding for the readers.

Key word: Ottoman Empire, Sheria Record/Registry, Ayntab, Court, Kadi

ÖNSÖZ

Şer'iyeye Sicilleri yerel tarih araştırmacıları için adeta bilgi deposu konumunda olup, Osmanlı tarihini doğru okuyabilmek ve geleceğe aktarmak için başvurulması gereken en önemli kaynaklardan biridir. Kadı Sicilleri de denilen bu defterlere yerel mahkemelerde alınan kararlar, merkezden gelen emir ve fermanlar, buyruldu, berat vs. gibi önemli belgeler kaydedilmektedir. Bunun yanı sıra dönemin sosyal hayatını ekonomik durumunu hakkındaki bilgileri de şer'iyeye sicilleri sayesinde öğrenebilmekteyiz.

Şer'iyeye Sicilleri özellikle yerel tarih çalışmalarının vazgeçilmez kaynaklarından olup bunların transkriptleri yapılmaya çalışılmaktadır. Gaziantep'e ait 174 defter sicil bulunmakta. Bunların birçoğu transkript edilmiş ve okucuya kazandırılmıştır. Bizde bu amaç doğrultusunda H.1215-1222/M.1800-1807 yıllarına ait 136 Numaralı Ayntab Şer'iyeye Sicilinin 1-103 sayfalarının Transkripsiyonu yapıp, bu belgeler ışığında Ayntab'ın XVIII. Yüzyılın son çeyreğine XIX Yüzyılın başlarındaki durumunu değerlendirmeye çalıştık.

Bu çalışma süresince işlerinin yoğunluğuna rağmen yardımlarını esirgemeyen ve beni yönlendiren çok değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Hilmi Bayraktar'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışmam süresince daima yanımda olarak beni destekleyen ve sıkıntılara ortak olan çok kıymetli aileme sonsuz teşekkürler ederim.

MEHMET YILDIZ

GAZİANTEP 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLoların LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
I. AYINTAB’IN COĞRAFYASI ve TARİHİ	1
A. Ayntab’ın Coğrafyası	1
B. Ayntab Tarihi	1
C. Ayntab Adının Menşei	3
II. OSMANLI DEVLETİ’NDE HUKUK	4
III. ŞER’İ MAHKEMELER ve MAHKEME GÖREVLİLERİ	4
A. Kadı	5
B. Nâib	8
C. Muhzır	8
D. Mübaşir.....	8
E. Müşavir	8
F. Kassam.....	9
G. Şühudü’l Hal	9
Ğ. Kâtip	9
H. Müzekki (Tezkiye Memuru)	9
I. Tercüman	9
İ. Hadame ve Kapıcı.....	10
IV ŞER’İYYE SİCİLLERİN İHTİVA ETTİĞİ BELGE TÜRLERİ.....	10
A. Hüccet.....	10
B. İlâm.....	10
C. Ferman ve Berat	10
E. Vakıfiyeler	11
F. Temessük (Tahvil –Sened)	11
G. Tezkire.....	11

Ğ. Marûz	11
H. Mürasele	11
İKİNCİ BÖLÜM	12
TRANSKRİPSİYON	12
I. 136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	160
BULGULAR VE TARTIŞMA	160
I. 136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLDEKİ KULLANILAN YÖNTEM VE YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	160
II. SOSYAL KONULAR:.....	161
A. Evlilik	161
B. Mehir	161
C. Boşanma	162
D. Nafaka	162
E. Velâyet (Yetki) ve Vesâyet (vasilik):	163
III. EKONOMİK KONULAR:.....	163
A. Alacak Verecek (Deyn) Davaları:	163
IV. İDARİ KONULAR:	164
A. Ferman:.....	164
B. Berat:	165
C. Buyruldu:	165
D. Temessük:.....	166
SONUÇ	171
KAYNAKLAR.....	172
EKLER	173
ÖZGEÇMİŞ	176
VITAE	176

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 1	: Sicilde Adı Geçen Görevliler
Tablo 2	:Sicilde Adı Geçen Mahalleler
Tablo 3	:Sicilde Adı Geçen Kasabalar
Tablo 4	:Sicilde Adı Geçen Karyeler (Köyler)
Tablo 5	:Sicilde Adı Geçen Mezralar
Tablo 6	:Sicilde Adı Geçen Camiiler
Tablo 7	:Sicilde Adı Geçen İmamlar
Tablo 8	:Sicilde Adı Geçen Vakıflar
Tablo 9	:Sicilde Adı Geçen Çarşılar
Tablo 10	:Sicilde Adı Geçen Han
Tablo 11	:Sicilde Adı Geçen Erkek Adlarına Örnekler
Tablo 12	:Sicilde Adı Geçen Kadın Adlarına Örnekler
Tablo 13	:Sicilde Adı Geçen Gayri Müslim Adları
Tablo 14	:Sicilde kullanılan Eşyalara örnekler

KISALTMALAR

A.G.E.	:Adı Geçen Eser
C.	:Cilt
DİA	:Diyamet İslam Ansiklopedisi
E.d.	:Editör
H.	:Hicri
H.z.	:Hazreti
M.	:Miladi
S.	:Sayı
s.	:Sayfa
S.B.E.	:Sosyal Bilimler Enstitüsü
S.B.D.	:Sosyal Bilimler Dergisi
Yay.	:Yayınları
Yy.	:Yüzyıl

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

I. AYINTAB'IN COĞRAFYASI ve TARİHİ

A. Ayntab'ın Coğrafyası

Birçok medeniyetin geçiş ve durak noktası olan Gaziantep, Sacur çayının yukarı kollarından olan ayınleben deresinin üzerinde kurulmuştur. Deniz seviyesinden yaklaşık 900 metre yüksekte olan engebeli bir bölgedir¹.

Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan Gaziantep Türkiye'nin altıncı büyük şehridir². Güneydoğu'nun en büyük illerinden biri olan Antep, Güneydoğu Anadolu'nun batı yönünde yer almaktadır³. İlk çağlardan beri insanların yerleştiği bir şehir olan Gaziantep(Ayıntab) Mezapotamya'nın bir parçası sayılabilir⁴.

Tepeler üzerine kurulan, Bir bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesinin batısında, bir bölümü de Akdeniz Bölgesinin doğusunda yer alan Gaziantep, doğuda Şanlıurfa, batıda Osmaniye, kuzeyde Kahramanmaraş, güneyde Kilis il sınırlarıyla çevrili olup 6216 km² alana sahip bir ildir⁵.

Dünyanın en eski kentlerinden biri olarak görülen Gaziantep'te, tarih öncesi dönemden günümüze ulaşan çarpıcı tarihi eserler ve yerleşim bölgeleri bulunmaktadır. Düllük, Karkamış, Sakçagözü, Zeugma (Belkis), Yesemek, Zincirli gibi pek çok yerleşim yeri çağlar boyunca toplumların uğrak yeri olmuştur. Tarihi İpek Yolu'nun da buradan geçmesi ilin önemini ve canlılığını devamı için önemli bir katkı sağlamıştı⁶.

B. Ayıntab Tarihi

Ayıntab Tarihinin oluşumunda bulunduğu bölgenin coğrafi konumu ve işlek yollar üzerinde yer almasının önemi büyüktür. İlk çağdan günümüze gelene kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bunlardan bazıları; Hittit, Asurlular,

¹ ÖZDEĞER, Hüseyin "Gaziantep",*DİA*, C. XIII, İstanbul 1996, s. 466.

² KALKAN, Gülşah Parlak,"Gaziantep Adı Üzerine", *S.B.D.Haziran* 2015, C.5, S.9, s.102.

³YETKİN, Hulusi "Gaziantep'in Coğrafi Konumu",*Gaziantep Yıllığı 1968*,Ayyıldız Matbaası, Ankara 1969, s.81.

⁴ YETKİN, "Gaziantep'in ...",s.81.

⁵ ÇAKIR, İbrahim Etem, *16. Yüzyılda Ayntab Şehri*. Yeditepe Yay., İstanbul 2015, s.30.

⁶ KOPAR, Metin "Geçmişten Günümüze Gaziantep",*Fırat'tan Volgaya Medeniyetler Köprüsü* (Ed: R.Yarullina Yıldırım) Adıyaman Üniv. Yay., Yayın No:13, Adıyaman 2015, s.116.

Medler, Persler, Büyük İskender, Roma, DoğuRoma(Bizans), İslam-Arap Selçuklu, Haçlılar, Osmanlı devletidir.

Sınırları Dülük ve çevresini içine alan Hitit Devleti (M.Ö.1800-1200) bu bölgeye egemen olmuştur. Bu devletin yıkılmasıyla Hitit şehir devletleri ortaya çıkmıştır. Bu şehir devletlerinden sonra bölgede Asurlular, Medler ve İranlılar(Persler) hâkim olmuştur. Büyük Asya seferine çıkan İskender İssos savaşı ile Düllük bölgesinde M.Ö.334'te sınırlarına katmayı başarmıştır⁷. M.Ö 309-167 Selekosların anadoludaki etkinliği görülmekte. Daha sonra ise M.Ö. 167- M.S.395 Romalıların ve 395-639 yıllarında (Doğu Roma) Bizansın yönetiminde kalmıştır⁸. 7 yüzyıla kadar Antep ve çevresi Sasaniler ve Bizanslılar arasında el değiştirdi. Daha sonra 7 yüzyılın başlarında Sasani kralı II. Hüsrev Bizansın içinde bulunduğu karışıklıklardan faydalanarak Antep ve çevresine zarar vermiştir⁹. Bizans hâkimiyeti sırasında, Dülük ve çevresi. Bizans-Arap mücadelelerine sahne olmuş. Bizans dülük civarında bir kale inşa etmiştir¹⁰.

Ayıntab Hz Ömer döneminde İslam medeniyeti ile karşılaşmıştır. Hz Ömerin komutanlarından İyaz b. Ganm 639 yılında Antep, Düllük, Merziban Raban, Tılbaşar kalelerini savaşız alarak vergi ödemeleri şartıyla Arap devletine bağlamıştır. Gaziantep'te Ömeriyye camininin bu fetihten sonra inşa edildiği rivayet edilir¹¹.

Hülefayı raşidin döneminden sonra bölgenin kontrolü Emevilere geçti. Fakat bu dönemde Muaviye bin Süfyan'ın, oğlu Yezid'i veliaht tayin etmesi üzerine "hilâfetin terk edilip saltanata geçildiği" iddiasıyla Emevî-Abbasi mücadelesi ortaya çıktı ve bu durumdan faydalanan Bizanslılar bölgeye tekrar hakimiyeti altına aldılar¹².

782 yılında Abbasi halifesi olan Harun Reşid kuzey Suriyeyi alıp Menbic, Dülük, Raban, Kurus ve Antakya'yı birleştirerek "avâsım" adlı şehirler kurdu¹³. Avasım lügatte: koruyanlar, müstahkem mevkieler anlamına gelmektedir. İslam

⁷ ÇINAR, Hüseyin, *XVIII Yüzyılın İlk Yarısında Ayıntap Şehr-inin Sosyal ve Ekonomik Durumu*. Yanınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniv., İstanbul, 2000, s.9.; ÖZDEĞER, "Gaziantep",s.466.

⁸ YETKİN, "Gaziantep'in ...",s.94.

⁹ KOPAR, "Geçmişten...",s.118.

¹⁰ ÇINAR, ...*Ayıntap Şehr-inin Sosyal ve Ekonomik Durumu*. s.9.; ÖZDEĞER, "Gaziantep",s.466.

¹¹ YETKİN, "Gaziantep'in ...",s.94.

¹² ARIKAN, Melehat, *12 Numaralı Ayntab Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi* (H.1027-1028/M.1618-1619.s.105-204).Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniv. S.B.E.,Gaziantep,2017, s.6.

¹³ ARIKAN, ... *Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. S.6.

orduları gazadan dönerken düşman saldırılarından korunmak için sığındıkları müstahkem mevkiilerdir¹⁴.

Türklerin bu coğrafyaya gelişi 11 yüzyılın ikici yarısına tekabül etmektedir. Türkmenlerden oluşan ordusuyla Afşin 1067 yılında Antep ve Araban'ı aldı ve Düllük bölgesini ise önemli bir üst haline getirdi. Afşin Antakya dukalığı topraklarına girerek Suriye bölgesindeki hâkimiyetini kesinleştirdi¹⁵. Daha sonra Süleyman Şah 1084 yılında Antakya'yı tekrar ele geçirerek, buradaki birçok kale ve şehir gibi Dülük, Ayıntab bölgesinide barış yoluyla Türk hakimiyeti altına almıştır.¹⁶

Haçlılar Suriye bölgesine geldiğinde Antep bölgesi Suriye Selçuklularının kontrolünde bulunmaktaydı. Haçlılar seferleriyle Antep önce Urfa Kontluğu'na daha sonra Maraş Kontluğu'na tâbi oldu. Haçlılar zamanında Antep ve Telbâşir bölgenin önemli müstahkem mevkiileriydi¹⁷.

Daha sonra ise şehir Musul Atabeylerinden Nurettin Mahmut Zengi tarafından geri alınmıştır. Bir ara bölge Fatımi devletinin eline geçmiş ise de Haçlı savaşında tekrar Hıristiyanların eline geçmiş. Eyyubi devletinin egemenliği altına giren Antep 13 yüzyılın ortalarına doğru Mısır-Türk kölemen devletine bağlanmıştır¹⁸.

Eyyubi devleti altında şehirde büyük imar faaliyetleri gerçekleşti. Şehir adeta küçük bir Şam'a dönüştü¹⁹. Moğol istilasından nasibini alan Antep 1258'de Baycu Noyan tarafından tamamlanan seferle birlikte Moğol himayesine girmiş. Ancak hemen sonra 1260 yılında Aynicâlût'ta Memlük Sultanı Kutuz tarafından yenilen Moğollar Halep ve Antep bölgesini memlüklere bırakmıştır.

1337 sonra Antep ve bölgesi, Maraş ve Elbistanda bulunan dulkadiroğlu ile Memlük sultanlığı arasında ihtilaf konusu oldu. Memlük ve Dulkadiroğlu beyliği arasındaki mücadele sürerken Timur orusuyla Güneydoğu Anadolu bölgesine gelmiş. Bu bölgede önce Mardini kuşatmış sonra Diyarbekir'i ele geçirmiş ardından 1400'te Behisni'yi ele geçirip Antep'e yöneldi. Şehri zapt ederek birçok insanı kılıçtan geçirdiği söylenir²⁰. Timur istilasından sonra tekrar Memlük idaresi altına geçen şehir

¹⁴ YILDIZ, Hakkı Dursun "Avasım", *DİA*, C.IV. İstanbul, s.111.

¹⁵ KOPAR, "Geçmişten...", s.119.

¹⁶ ÇINAR, ... *Ayıntap Şehr-inin Sosyal ve Ekonomik Durumu*. s.9.

¹⁷ ÖZDEĞER, "Gaziantep", s.467.

¹⁸ YETKİN, "Gaziantep'in ...", s.91.

¹⁹ KOPAR, "Geçmişten...", s.119.

²⁰ ÖZDEĞER, "Gaziantep", s.466.

1418 yılında bir saldırıya uğradı²¹. Karakoyunlu hükümdarı ile Akkoyunlu beyi arasındaki mücadeleye sahne olan Ayıntap şehri'nin çarşıları ve pazarları bu mücadele sırasında Karakoyunlu Yusuf tarafından yakılmış ayrıca halktan 100.000 dirhem ve 40 at haraç almıştır²².

Osmanlı idaresinde Antep Sancağı, vilayeti Arap sancağı içerisinde yer aldı bu sancak; Suriye, Filistin, Mısır, Hicazı kapsamaktaydı. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Halep vilayetine bağlandı. Ancak daha sonra şehir Dülkadir Eyaletine bağlı bir sancak olmuştur. 1598 yılında Antep, Halep beylerbeyliğine bağlandı. Şehir kısa bir süreliğine Mısır valisi Mehmet Ali paşa tarafından işgal edilse de 1840 yılında tekrar Osmanlı topraklarına katıldı.

7 Aralık 1918 Antep İngiliz işgaline uğradı. Bir yıl sonra 5 Kasım 1919'da Antep Fransızların saldırısına uğradı. Büyük mücadeleler yaşandı. Daha sonra ise Frans antlaşmasıyla Fransızlar 25 Aralık 1921'de şehri boşalttılar. İki yıl süren işgalin ardından Gaziantep işgalden kurtuldu ve kendi imkânlarıyla 10 ay işgale dayanan Antep'e 6 Şubat 1921'de gazilik. Ünvanı TBMM tarafından verilmiş²³

C. Ayıntap Adının Menşei

İlkçağ kaynaklarında Antep adına rastlanmamakla birlikte Düllük (Doliche) bölgesinin daha eski bir mevki olduğu bilinmektedir. Antep adına ilk olarak Urfalı Mateous'un Vakayi-Namesinde rastlamaktayız“Ayni” adında bir kız değerli yüzüğünü satar ve kaleyi yaptırmaya başlar. Yapım sırasında bir gün yolda bir kalabalık geçer ve merak eden kız bunun bir ölüm töreni olduğunu öğrenince çok üzülür ve “madem sonunda ölüm vardır” der ve yapımı durdurur. Daha sonra başka bir kız kalenin yapımını tamamlattırır. Böylece “Kal‘a-i Füsus” yani “Yüzük Kalesi” adı ortaya çıkar²⁴.

Antep adı ile ilgili başka bir görüş ise Ayn” kelimesi Arapçada “göz, kaynak”, “tab” kelimesi ise “güzel” anlamına gelir ve böylece “Ayntab” ismi “Suyu Güzel” , “güzelpınar”, “parlakpınar” gibi anlamlara gelmektedir.

²¹ YETKİN, “Gaziantep’in ...”,s.97.

²² ÇINAR, ...*Ayıntap Şehr-inin Sosyal ve Ekonomik Durumu*. s.12.

²³ KOPAR, “Geçmişten...”, s.119.;ÖZDEĞER, “Gaziantep”, s.466.

²⁴ ARIKAN, ...*şer’iyye sicili*, s.4.

II. OSMANLI DEVLETİ'NDE HUKUK

Osmanlı devleti kurulduğunda yeni bir hukuk sistemi oluşturma ihtiyacı duymamıştır. Onun yerine var olan hukuk sistemini kullanmayı tercih etmiştir. Bu hukuk sistemini bulunduğu bölgedeki Anadolu Selçuklu, Büyük Selçuklu, Abbasi gibi İslam hukukuna ve belirli ölçüde de Türk-Moğol hukuk yapısından almış ve bunu dönemin şartlarına göre düzenleyip uygulamaya çalışmıştır²⁵.

Osmanlı hukuku şer'î ve örfî hukuk olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır²⁶. Şer'î hukuk; klasik İslam hukukuna denilmiş, Örfî hukuk ise padişah kanunları ile oluşan hukuk için kullanılmıştır²⁷. İslam hukuku başlıca dört kaynağa dayanır bunlar: Kur'an, sünnet, İcma-ı ümmet, kıyastır²⁸. Osmanlı kanunnamelerinde şer'î hukuk "şer'î yahut şer'-i şerif" olarak zikr edilmiştir. Örfî hukuk için ise "örf-i padişahî, örf-i münif-i sultanî" de denilmektedir²⁹.

Osmanlı devletinde dört farklı mezhepten (Hanefî, Şafî, Maliki, Hanbelî) insanlar yaşasa da çoğunluğu Hanefî mezhebi oluşturmaktaydı. Bu yüzden hâkimler kararları Hanefî mezhebine göre vermekteydi. Ancak bazı durumlarda padişah emriyle diğer mezheplere ve herhangi bir fakihin görüşlerine de yer verilebiliyordu³⁰

III. ŞER'İ MAHKEMELER ve MAHKEME GÖREVLİLERİ

Mahkeme kelimesi Arapçada hüküm verilen yer, yargılama yeri anlamında olup, hükm kökünden türemiş bir mekân ismi olarak kullanılmaktadır. Fıkıhta ise kadıların içinde davara baktığı daire ve makamını ifade etmektedir³¹. İslam hukukunda yargı yeri; ilk zamanlarda belirli bir yeri yoktu. Yargılamalar kadının evinde, bir camide, pazar yerinde yapılabilmekteydi. Camide yargılama yapılmasının alenilikle ilgisi vardı ayrıca kadı evinde herkese açık olmak şartıyla da hükm verebilirdi. 1837 yılında Bab-ı Meşihatta ilk defa resmi bir mahkeme binasında İstanbul kadısı görev yapmaya başlamıştır³².

²⁵ AYDIN, M. Akif, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler* C.10, Y.T.Y. Ank 2002, s.15.

²⁶ ŞEN. MURAT, "Osmanlı Hukukunun Yapısı", *Osmanlı*. c.6. (Ed. Güler Eren). Y.T.Yay. Ankara 1999, s.335.

²⁷ AYDIN, M. Akif, "Osmanlılar-Hukuki Adli Yapı", *DİA*. C.XXXIII, İstanbul 2007, s.515.

²⁸ ORTAYLI, İlber, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedit Neşriyat, Ankara 2008, s.62.

²⁹ ŞEN, "Osmanlı Hukukunun...", s.328-329.

³⁰ BAYINDIR, Abdulaziz, "Osmanlı'da Yargının İşleyişi". *Osmanlı*. c.6. (Ed. Güler Eren). Y.T.Yay. Ankara 1999, s.429

³¹ ATAR, Fahrettin, "Mahkeme", *DİA*, C.XXVII, Ankara 2003, s.338.

³² FENDOĞLU, Hasan Tahsin, "Osmanlı'da Kadılık Kurumu ve Yargının Bağımsızlığı". *Osmanlı*. c.6. (Ed. Güler Eren). Y.T.Yay. Ankara 1999, s.454.

Kadınların şer'î hükümlere göre yargılama yaptıkları mahkemelere Şer'îye mahkemeleri denir. Şer'îye mahkemeleri ifade etmek için meclis-i şer, meclis-i şer-i Enver veya nebevi, mehakim-i şer'îye gibi terimler kullanılırdı³³. Şer'îye Mahkemeleri Osmanlı devletinin kuruluşundan Tanzimat devrine kadar hukuki anlaşmazlıkların çözüldüğü merci olmuştur. Bu mahkemeler tek hâkimli mahkemeler olmakla birlikte burada bulunan müftü ve şühudul hal denilen görevliler bir zenginlik katmıştır³⁴.

Kadınlar şer'î mahkemelerde, nikâh, izdivaç, miras taksimi, yetim ve mal-i gaibin muhafazası, vasî tayin ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesinin nezareti, cürüm, cinayet ve sair şer'î hukukî bütün davâlara bakarlardı. Ayrıca kadınların şer'î ve hukuki görevlerinin yanı sıra idari yönden pek önemli vazifeleri vardır³⁵.

Tanzimat'la birlikte klasik Osmanlı adlî yapısı büyük ölçüde değiştirilmiş ve hukukun her alanında kanunlaştırmaya gidilmiştir. Nizâmîye mahkemeleri kurularak şer'îye mahkemelerinin bakmakta olduğu davaların önemli bir bölümü bu mahkemelere devredilmiş, 1867 tarihli Divân-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi ile aile, miras, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezalar gibi "hukuk-ı şer'îye" denilen davâlar dışındaki hususlar, şer'îye mahkemelerinin yetkisinden çıkarılmıştır. Yine aynı tarihli Şurâ-yı Devlet Nizamnamesi ile şer'îye mahkemelerinin idarî yetkisi de kısıtlanmıştır³⁶. 1914 yılında şer'îye mahkemeleri Adliye Nezareti'ne bağlanmış, 1924'te ise ortadan kaldırılmıştır. Böylece şer'îye mahkemeleri, yerini batı tarzında modern mahkemelere bırakmıştır³⁷.

Şer'îye mahkemelerindeki görevliler hakkında kısa bilgiler.

A. Kadı

Kadı insanlar arasında gelişen dava ve tartışmaları yasal hükümlere göre çözen, padişahın atadığı görevlilerdir³⁸. Arapçada kazâ (kadâ) kökünden türeyen

³³ AKGÜNÜZ, AHMET, *Şer'îye Sicilleri; Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1988, s.76.

³⁴ AYDIN, M. Akif,

³⁵ UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, T.T.K.Yay., Ankara 1988, s. 109.

³⁶ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.77.

³⁷ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.78.

³⁸FENDOĞLU, "Osmanlı'da Kadılık...", s.453..

“kadı”³⁹ kesmek ayırmak gibi sözlük anlamları da bulunan kadı terim olarak hüküm ve hâkimlik anlamına da gelmektedir.

Kadı Osmanlı devletinde şer’i mahkemelerde şer’i ve hukuki bütün meseleleri Hanefî mezhebine göre çözerdi. Aynı zamanda belediye işlerinden ve bugün ki noterler gibi alım satım, vekâlet gibi işlerden sorumluydu. Ayrıca merkezden gelen ferman uygulanması ve takibinden de kadılara sorumluydu⁴⁰.

Osmanlı’da kadı doğrudan merkeze bağlıdır. Osmanlı devletin kuruluşunda atanan ilk iki memurdan biri kadıdır. Osman Gazi’nin 1300 yılında Karacahisar’a tayin ettiği Dursun Fakih Osmanlı devletinin ilk kadısı olarak kabul edilmektedir. Egemenlik alameti olarak görevlendirilmiştir⁴¹.

Kadı olabilmek için bazı şartlar gerekmekteydi. Bunlardan biri de eğitimidir. Kadılar medrese eğitiminden geçmiş olmalıdır. Osmanlıda ilk medrese Sultan Orhan zamanında kurulmuştur⁴². Bu sebeple ilk zamanlarda Osmanlı kadıları Anadolu, İran, Suriye ve Mısır gibi yerlerden getirilmiştir⁴³. Eğitim dışındaki şartlar ise; erkek ve reşid olmak, hür Müslüman olmak, sağır-kör olmamak, temyiz kuvvetine sahip olmak, yeterli bilgiye sahip olmak, küçük, deli ve bunak olmamak⁴⁴.

Günlük tahsisatı 150 akçeden aza olan kadıları kazasker, diğerlerini ise kazasker ve sadrazamın görüşleri doğrultusunda padişah atardı. Kazaskerlerin, kadı tayinleri ile ilgilenen memura “ruznameci” denirdi⁴⁵. Kadıların tayini mutlaka padişah beratı ile olur. Eğer bir tayin ruzname defterine kaydedilmediyse elindeki berat hükümsüz olur ve iptali gerekir⁴⁶.

Osmanlıda kadılar iki büyük gruba ayrılırlardı. Birinci grup; mevleviyet olarak adlandırılan büyük kadılıklar. İkinci grup ise; kaza kadılıklarıydı. Mevleviyet kadılıklarının en düşüğü 300 akçe iken (genellikle kaza kadılıkları), en yükseği ise 500 akçeli kadılıklardır. Mevleviyet pâyeli merkezlerden en önemlilerinden bazıları Rumeli kazaskerliği, Anadolu Kazaskerliği ve İstanbul’dur⁴⁷.

³⁹ ATAR, Fahrettin, “Kadı”, *DİA*, C.XXIV, İstanbul 2001, s.66

⁴⁰ UZUNÇARŞILI, ...*İlmiye Teşkilatı*, s.83.

⁴¹ FENDOĞLU, “Osmanlı’da Kadılık...”, s.453.

⁴² ORTAYLI, İlber, “Kadı”, *DİA*, C.XXIV, İstanbul 2001, s.70.

⁴³ AKGÜNDÜZ, Ahmet, “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri”, *Türkler* C.10, Y.T.Y. Ankara 2004, s.54.

⁴⁴ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler* s.70.; ORTAYLI, ...*İdare Tarihi*, s.265

⁴⁵ FENDOĞLU, “Osmanlı’da Kadılık...”, s.454.

⁴⁶ ORTAYLI, ...*İdare Tarihi*, s.265.

⁴⁷ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.68-69.

Kadınların görev sürelerine bakıldığında ise; Kaza kadınlarının görev süresi iki yıldır. Bu süre daha sonra 20 aya düşürülmüştür. Görev süresinin kısa olması ahali ile yakınlık kurmaması ve terfi olanaklarının kısıtlanma içindir⁴⁸. Mevleviyet kadınlarının görev süresi ise 16.yüzyıldan itibaren üç yıl, daha sonra iki yıl, 18. yüzyıldan sonra ise bir yıl olarak sınırlandı⁴⁹.

Kadırlardan adalet dağıtırken, bazı esaslarla uymaları beklenir. Bunlar; mahkemenin şerefini, onuru zedeleyecek davranış ve hareketlerden uzak durmak. Örneğin mahkemede taraflarla veya bir başkasıyla şakalaşmak, alış-verişte bulunmak gibi hareketler mahkemenin vakarına uygun olmaz. Kadı iki taraftan da hediye kabul etmemelidir. İki tarafından yemek davetine icabet etmemelidir. Bunlar rüşvet olarak görülebilir. Kararı töhmet altında bırakacak el-kol, kaş- göz işaretleri yapmamalıdır. Kadı hasımlar arasında din, dil, ırk ayrımı gözetmemelidir. Taraflara eşit biçimde davranmalı mevki, makam gibi durumları dikkate almamalı. Kadı davayı görürken kronolojik sıraya uymalı. Lehine şahitliği münasip olmayan kişilerin lehine karar vermemelidir. Kadı, aç, susuz, üzüntülü, kederli sağlık durumunun iyi olmadığı sağlık karar alamayacağı durumlarda karar vermemeli. Kadı gerekli incelemeyi yapmalı ve davayı biran önce sonuçlandırmalıdır⁵⁰.

Osmanlı devletinde kadınlar idam edilmezdi. Yani kadırlara siyaset cezası uygulanmazdı. Kanuni Sultan Süleyman'ın ve IV. Murat'ın idam ettirdiği kadınlar dışında pek rastlanmaz⁵¹.

1837'de kadınlar şeyhülislamlığa bağlandı. İdarî ve mahallî yetkileri kadınların elinden alınarak sadece kazâi yetkiler bırakıldı. 12 Mart 1917 tarihli kanunla bütün şer'î mahkemeler Adliye Nezareti'ne devredildi ve Cumhuriyetle birlikte şer'îyye mahkemeleri ortadan kaldırıldı ve bununla beraber kadılığa da son verildi⁵².

Osmanlı devletinin kadının yanı sıra başka görevlilerde vardı. Bu memurlar çeşitli görevlerle kadırlara yardımcı olurlardı.

⁴⁸ ORTAYLI, ...İdare Tarihi, s.235.

⁴⁹ FENDOĞLU, "Osmanlı'da Kadılık...", s.455.

⁵⁰ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.70-71.

⁵¹ ORTAYLI, ...İdare Tarihi, s.262.; ORTAYLI, "Kadı", s.70.

⁵² ŞAFAK, Ali, "Osmanlı Devleti'nde Dinin Yargı Üzerinde Etkisi". *Osmanlı*. c.6. (Ed.Güler Eren). Y.T.Yay. Ankara 1999, s.421.

B. Nâib

Nevb (niyâbe) masdarından türeyen nâib çoğulu (nüvvâb), “birini temsil etmek, birine vekâlet etmek” anlamına gelmektedir. Bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimseye nâib denir. Kaynaklarda bazı anlam farklılıkları olmasına rağmen nâib yerine halife, vekil kelimeleri de kullanılmaktadır⁵³. Kadıların, yargılama sırasında yardımına başvurdukları görevlilerin başında nâib gelmektedir⁵⁴.

Kadılar tayin edildiği halde bazı yerlere gitmeyebilir. Kendi yerine nâiblerini görevlendirebilirler. Naibler görevlerine göre çeşitli kısımlara ayrılır; kaza naibleri, mevali naibleri, arpalık naibleri, bâb nâibi, Kadı nâibi, gibi⁵⁵.

C. Muhzır

Kelime manası huzura getiren, hazır bulunduran olan muhzır, terim olarak ise davalı ve davacıyı mahkemeye sevk eden memurdur. Bu memurlar için a’van ve müşîş, bunun yanı sıra iç Anadolu bölgesinde şahne (şihne) adı da kullanılmıştır. Muhzırlar, mahkemelerin bulunduğu bölgelerdeki yerel halktan seçilirdi. Ancak bunlarının sivil olmamasına ve daha önce devlet görevinde bulunan (asker) kişiler olmasına dikkat edilirdi. Muhzırların tayin ve azil yetkisi Kadılarına verilmiştir⁵⁶.

D. Mübaşir

Osmanlı adliye teşkilatında mübaşir iki anlamda kullanılmaktadır. Birincisi: mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur. İkincisi: Tanzimattan önce bir işin soruşturulması veya yapılması için görevlendirilen memurdur. Bu çeşit mübaşirlerin şer’iyye sicillerinde bazen sorgu hâkimliği yaptığını da görmekteyiz⁵⁷.

E. Müşavir

Kendisine danışılan ve istişare edilen gibi anlamlarda kullanılan müşavir⁵⁸. Osmanlı devletinde kadıların ihtiyaç hallerinde yardım aldıkları kişilerdir. Ulemadan olan bu kişiler kadılık yapabilecek meziyette olup, bazı kadıların

⁵³ AVCI, Casim, “Nâib”, *DİA*, C.XXXII, İstanbul 2006, s.312.

⁵⁴ AYDIN, Mehmet Akif, *Türk Hukuk Tarihi* Beta yayınevi, 9. Baskı, İstanbul 2012, s.84.

⁵⁵ UZUNÇARŞILI, ...*İlmiye Teşkilatı*, s.118-120.; AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.72.

⁵⁶ AHISKALI, Recep, “Muhzır”, *DİA*, C.XXXI, İstanbul 2006, s.85-86.

⁵⁷ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.72.

⁵⁸ DEVELİOĞLU, Ferit., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın kitabevi, Ankara 2011, s.883.

müşavirleri tek başına hüküm verebilmekteydi. İhtiyaca göre sayıları değişiklik göstermektedir⁵⁹.

F. Kassam

Osmanlı devletinde vefat eden kişilerin terekelerini taksim(dağıtan) eden memurdur⁶⁰.

G. Şühudü'l Hal

Osmanlı devletinde mahkemelerdeki duruşmaları müşahit gözüyle izleyen kişilere şühud, şühud'ül hal şühud'ül-udul veya udulü'l-müslimin denilmekteydi. Bu kişiler mahkemeye gelen olayların tanıkları değil mahkemeye intikal eden davaları gözlemci sıfatıyla izleyen kişilerdir. Şühud'ül hal eskiden beri var olan İslami bir uygulamadır. Şer'iyye sicilinde şahitlerin ismini kararın altında görmekteyiz. Bu kişiler genellikle şehrin illeri gelenlerindedir. Şühud'ül hal kadiya gelecek baskılarında önlemede de önemli bir role sahipti⁶¹.

Ğ. Kâtip

Kâtip sözcüğü sözlükte ketb “yazmak” sözcüğünden türetilmiş yazı işleri ile uğraşan kimse anlamına gelmektedir⁶². Mahkemede kadının önemli yardımcılarında olan kâtip, kadının vemiş olduğu hükümleri deftere geçirmek ve dava dosya ve tutanaklarını muhafaza etmek⁶³.

H. Müzekki (Tezkiye Memuru)

Şahitlerin güvenilir olup olmadığını sorgulayan (tezkiye) yapan memurlar⁶⁴

I. Tercüman

Osmanlı devletinde kazanılan topraklarla birlikte farklı dilleri konuşan insanların Osmanlı tebaası olması mahkemede tercüman bulundurma ihtiyacını ortaya çıkarmış. Zamanla bu ünvanda bir memur yer almaya başlamıştır⁶⁵.

⁵⁹ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.74-75.

⁶⁰ ÖZTÜRK, Sait, “Kassam”, *DİA*, C.XXIV, İstanbul, 2001, s.579.

⁶¹ FENDOĞLU, “Osmanlı'da Kadılık...”, s.465.

⁶² KÜÇÜKAŞÇI, Mustafa S., “Katip”, *DİA*, C.XXV, Ankara, 2002, s.53.

⁶³ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.75.; ATAR, “Mahkeme”, s.340.

⁶⁴ BAYINDIR, “... Yargının İşleyişi”, s.436.

⁶⁵ ATAR, “Mahkeme”, s.340

İ. Hadame ve Kapıcı

Hademe, duruşma güvenliğini sağlayan kişilerdir. Duruşma sırasında lüzumsuz ve uygunsuz davranışları engel olurlar. Kapıcı kapının önünde durup mahkemeye başvurmak isteyen kişileri sıraya sokan görevlidir⁶⁶.

IV ŞER'İYYE SİCİLLERİN İHTİVA ETTİĞİ BELGE TÜRLERİ

A. Hücet

Arapça kökenli bir kelime olan “Hücet”, delil, vesika, sened gibi anlamlara gelir. Kadı huzurunda iki tarafın anlaşmaya vardıkları hüküm içermeyen bu belgeler Kadının onayını ihtiva ederlerdi⁶⁷.Tanzimattan sonra bu belge türü için senet tabiri kullanılmış ve Şer’i hüccetlere senedat-ı şer’iyye denmiştir⁶⁸.Hüccetler konularından bazıları şunlardır; alım-satım, boşanma, nafaka, vekâlet, borç, miras, gasp, cinayet, yaralamadır⁶⁹.

B. İlâm

“İlim” kökünden gelen “i’lâm” sözlükte bildirmek, öğretmek, işaret koymak gibi anlamlara gelmektedir. Terim olarak ise şer’î bir hükmü ve altında kararı veren hâkimin imza ve mührünü taşıyan yazılı belge demektir⁷⁰. İlâm belgelerini diğer şer’iyye sicili belgelerinden ayıran en önemli özelliği hakimin verdiği kararı ihtiva etmesidir.herhangi bir konu hakkında üst makama yazılan yazılan içinde İ’lam tabiri kullanılmıştır⁷¹.

C. Ferman ve Berat

Ferman, Dîvân-ı Hümâyun veya Paşakapısı’ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin (buyruk) genel adıdır. Bunun padişaha ait olduğunu gösteren çeşitli ifadeler kullanılır⁷².

Berat ; “yazılı kâğıt” manasında Arapça kökenli bir kelime olup bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz veya

⁶⁶ BAYINDIR,“... Yargının İşleyişi”,s.436.

⁶⁷ KÜTÜKOĞLU, Mübahat S.,Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik),Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1998,s.350.

⁶⁸ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükmeler*, s.21.

⁶⁹ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.350

⁷⁰ AKGÜNDÜZ, Ahmet, “İlâm”, *DİA*, C.XXII, İstanbul 2000, s.70.

⁷¹ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.345.

⁷² KÜTÜKOĞLU, Mübahat S.,”Ferman” *DİA*, C.XII, İstanbul 1995, s.400.

muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın tuğrasını taşıyan belgelerdir. Fakat tuğranın sahibi olan padişahın saltanatı süresince geçerliydi⁷³.

D. Buyruldu

Buyruldu veya buyuruldu, Türkçe buyurmak kelimesinden yapılan isimdir. Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli kişilerin kendilerinden aşağıdaki mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirler için kullanılan terimdir⁷⁴.

E. Vakıfiyeler

Sözlükte “durmak; durdurmak, alıkoymak” anlamındaki vakıf (vakf) kelimesi terim olarak “bir malın mâliki tarafından dinî, içtimaî ve hayrî bir gayeye ebediyen tahsisi” ifade eden hayır müesseseleridir⁷⁵.

F. Temessük (Tahvil –Sened)

Osmanlı diplomatikasında temessük, bir borçun ödenmesinin kabul edilmesi, bir şeyin teslim alındığını gösteren ve karşı tarafa verilen bir tür senettir⁷⁶.

G. Tezkire

Sözlükte “anmak” mânasındaki zikr kökünden türeyen tezkire; aynı yerdeki görevlilerin ve şahısların birbirlerine gönderdikleri belgelere denir⁷⁷.

Ğ. Marûz

Mahkemelere yapılan şikâyetler, kadının emriyle görevliler tarafından yapılan keşif ve tahkikat raporları ve naiblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve kadının onayına sundukları kararlar ile kadıların üst makamlara arz ettikleri konular maruz başlığı altında sicil defterlerine kaydedilmişlerdir⁷⁸.

H. Mürasele

Kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele veya çoğulu olan müraselat adı verilmektedir⁷⁹.

⁷³ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.124.

⁷⁴ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.197.

⁷⁵ GÜNAY, H.MEHMET, ”Vakıf”*DİA*, C.XLII, İstanbul 2012,s.475.

⁷⁶ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.281.

⁷⁷ KÜTÜKOĞLU, Osmanlı Belgelerinin..., s.245.

⁷⁸ BAYINDIR,“... Yargının İşleyişi”,s.432.

⁷⁹ AKGÜNDÜZ, ...*Seçme Hükümler*, s.32.

İKİNCİ BÖLÜM TRANSKRİPSİYON

I. 136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU

Belge no:1 Mehmed Faiz Efendinin zabtında olan sahipsiz eşyaları ve malları almasına Battal oğlu Sadık ağanın beytu'l-mâl zabt ettiği iddiasının haksız olduğuna dair.

Belge no:2 Diyarbakır valisi (?) paşa ve ser-saksoncubaşı el-hâcc Mehmed'in asker sevki ile ilgili olarak görevlendirilmesi.

Belge no:3 Kanalcı Kasteli mütevellisi olan seyyid Yahya fevt olup yerine erbâb-ı istihkâkdan sulbi oğulları Es-seyyid Mustafa ve Es-seyyid Mehmed atanmasına ilgili belge

Belge no:4 Medine-i Ayıntab'da vâki' Kanalcı mahallesinde iken Oğlu câmi'-i şerîfnde imâm Mahmud bin Yahya fevt olup yerine Es-seyyid Mehmed ve Es-seyyid Mustafa'nın atanmasına dair.

Belge no:5 Ağnâm ve keçinin bayağı ve kıl resmlerinin tahsiline ve irâd-ı cedîd-i hümâyûn hazinesine irsâl dair belge.

Belge no:6 Şehreküstü mahallesinde vâki' Şeyh Ramazan Efendi câmi'-i vakfının vazife-i mu'ayyene Es-seyyid Ahmed fevt olup nisf hissesi sulb-i kebîr oğluna verilmesine dair.

Belge no:7 Medine-i Ayıntab'da İbn-i Eyub Mahallesi sâkinelerinden Fatıma binti Abdî nâm hatun ile Molla Salih bin İsmail Efendi arasındaki nafaka davasına dair.

Belge no:8 Menzil masraflarının dağıtılmasına dair belge.

Belge no:9 Şam-ı şerîften Malatya'ya varınca yol üzerinde vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri ve sadrazam çukadârlarımdan Ahmed'in yol üzerindeki menzilleri hüsn-i nizâm(düzen) üzere i' mâl ve idâresi husûsuna dair görevlendirilmesi.

Belge no:10 Rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadâr Yunus Ayıntab sancağında vâki' bin iki yüz yedi senesinden kalan maktû'ât-ı mirînin tahsil edilmesine dair

Belge no:11 Ayıntab 1213 yılı cebeli ve mu'accelât-ı mukâta'ât-ı bedeliyesine dair.

Belge no:12 Ordu-yı hümâyûnuma ihrâc ve irsâl olunması gereken askerin gönderilmemesi ve bu askelerin bir an önce gönderilmesine dair belge.

Belge no:13 Üsküdâr'dan Ankara'ya ve Elbistan yoluyla Şam-ı şerîfe varınca kadar hacılarının güvenlili bir şekilde geçişinin sağlanmasına dair belge.

Belge no:14 Maraş valisi sâbikan(eski) İsmail Paşa hakkında verilen yakalama kararı ve cezalandırılmasına dair belge.

Belge no:15

Belge no:16

Belge no:17 Hadice hatunu 100 guruş muaccel ve 100 guruş müeccel olarak mehir kayd edilmiştir.

Belge no:18 İkiyüz onbeş senesi koyun eti için yapılan ödeme.

Belge no:19

Belge no:20 Şhreküstüden Monla Akka hânesi yedinde kalan para.

Belge no:21 Molla Akka hânesinin kalan paranın af edilmesine dair.

Belge no:22 Ayıntab müftisinin bin yüz doksan bir senesinden iki yüz on üç senesi gâyetine değin iltizâmı 'uhdesinde olan dimos ayıntab mukâta'asının bazı taksitlerinin ödenmemesine dair belge.

Belge no:23 İki yüz on dört senesine mahsûben iktizâ eden on bir bin sekiz yüz on üç guruş bedel-i miriler ve zu'amâ ve erbâb-ı tımara ait olan a'şâr-ı tahsiline dair

Belge no:24 El-hâcc Ebubekir ile Karamanlızâde Mehmed Efendi arasındaki alacak verecek davasına dair.

Belge no:25 Merdane ve Kızılhisar mukâta'ası mutasarrıfları seyyid Hüseyin ve es-seyyid Mehmed ve es-seyyid Ahmed Sıdkı'nın zimmetlerinde kalan paranın tahsiline dair belge

Belge no:26 Ayıntab sancağında vâki' mukâta'ât'ın bin iki yüz on üç senesine mashûben kalan bin dört yüz yetmiş beş guruş otuz üç akçenin tahsiline dair belge

Belge no:27 Enfiye i'mâl ve fûrûht(satış) edenlerin mugâyir-i şurût (şartlara aykırı) hareket edenler hakkında belge.

Belge no:28 Zikr olunan evliye(liva) ve kazâların resm-i tamgâ-yı kirbâs (kumaştan alınan vergi) rüsûmâtı mâlikâne mutasarrıfları taraflarından tahsîl edilmesine dair belge.

Belge no:29 Ze'âmet ve tımara mütekâ'iden mutasarrıf olanların ze'âmet ve tımarlarını evlatlarının dışında haklarından fergat etmemesine dair belge.

Belge no:30

Belge no:31 Medine-i Ayıntab'da vâki' Balkalağı çarşusunda kâ'in mescid-i şerîfin imâmet-i merkûme ecânibden olan es-seyyid Mehmed Şeri'in yerine Mehmed'in yeniden tayin olunmasına dair belge

Belge no:32 Sâhib-i mâlikâne Mehmed Emin yaptığı ödemenin kaydına dair.

Belge no:33 Bin iki yüz on üç senesi Osman yazıcı yedinde olan meblağı mezkur'un hazine-i 'âmire defterlerinde irâd ve masraf kaydı olunmasına dair belge.

Belge no:34 Taş mukâta'nın kabzına memur olan sâliyâneci Mustafa ağaya telsim olunmasına dair

Belge no:35 İki yüz on beş senesi Ayıntab voyvodalığı ve Menbiç revandan mukâta'ası ve nisf-ı hıyâm mukâta'ası ve Dimos Ayıntab Es-seyyid Hüseyin Ağa iltizam verilmesine dair belge.

Belge no:36 Çağdığın karyesi türâbında vâki' bir kıt'a şeftalü ve erik bağçesinin dokuz sehminin zeyneb hatuna satışına dair belge

Belge no:37 Asker ihtiyaçlarının karşılanmasına dair belge.

Belge no:38 Şeyhzâde Mehmed Emin Efendiye Ayıntab kazâsının naibliğı verildiğine dair.

Belge no:39 Ayıntabın mübâya'a bedeli teslim alındığına dair.

Belge no:40 Ayıntab voyvodası Hüseyin Ağa'nın müvellidi olduğu tımarların imal edilmesine dair.

Belge no:41 Hüseyin ağa müvellidi uhdesinde olan tımarın imâl olunmasına dair

Belge no:42 Hadika deresinde vâki' Ağalıoğluyeri'nde bulunan bostanın satışına dair belge

Belge no:43 Es-seyyid Mehmed ile Zenbilcioğlu es-seyyid Mehmed arasındaki satış hakkında anlaşmazlığa dair belge.

Belge no:44

Belge no:45 Rakka ve Diyarbekir ve Samsun kal'aları ve dizdârlarına vâki' kazâların dergâh-ı mu'allâm yeniçeri serdârlıklarına mektupsuz ve rüşvet ile uygun olmayan atamalar yapıldığına ve buna göz yuman kişilerin cezalandırılacağına dair belge.

Belge no:46 Akyol mahallesinde bulunan Ferhadiye câmi'nin mutasarfî Mehmed Sadık'ın hakkını kendi isteğiyle Kemal Efendizâde es-seyyid Mehmed Halife'ye feragat etmesine dair belge.

Belge no:47 Muradzâde Mahmud'un serdâr olarak nasb ve ta'yîn olmasına dair belge

Belge no:48 Serdarlık câ'izi'nin tahsil edilmesine dair belge.

Belge no:49 Bundan önceki Ayıntab voyvodası Hüseyin ve birâder-zâdesi Ahmed Bey ve kâtibi Lami Mustafa ve merkûmun tüfenkçibaşısı Aboş ve sâ'ir 'avenelerinin malları ve eşyalarına el konulmasına dair belge.

Belge no:50 Ayıntab naibi ve sadrazamının eski kapucu kethüdâsı Osman zide mecduhumun ordu-yı hümâyûnum Ayıntab'a varıncaya kadar Ayıntab voyvodalığına görevlendirilmesine dair belge

Belge no:51 Esnâf ve erbâb-ı sûka ve gerek taşra ve köylerdeki herkesin bulunduğu yerde ikâmet etmeleri ve eğer esnâfdan ve ehl-i sûkdan birinin veyahud ahâli-i ya da re'âya firar ve köylerinin dışına göç eder veya kaçır ise gerekenlerin yapılmasına dair belge.

Belge no:52 Ayıntab sancağından ma'rifetinle yüz elli mehâr(gem) şiterân ve sarban ve havut ve urgan ve basat gibi araç gereçleri tedairiki ve'aceleten Haleb'e gönderilmesine dair belge.

Belge no:53 Es-seyyid el-hâcc Mustafa fevt olup mallarının defter-i kassam eliyle ahz ve kabz edilmesine dair belge.

Belge no:54 Es-Seyyid El-Hâcc İshak Efendi zimmetinde kalan paranın tahsiline dair.

Belge no:55 Uzak bölgelerde 3 aya kadar makûle surre olarak gönderilcek altun belirlenen ücretinin herkim olursa ahz u girift ve habs ve mikdarı ve sahibinin ismi ve şöhreti beyânıyla Der-sa'âdete te gönderilmesine dair belge.

Belge no:56 Katırcı Acemoğlu el-hâcc(..) fevt olup müteveffâ-yı merkûmun er-karındaşı El-hâcc Hüseyin vasi nasb ve tayine dair belge.

Belge no:57 Boğularak vefat eden Katırcı Acemoğlu el-hâcc Mustafa'nın mallarının karındaşı Es-Seyyid el-hâcc Hüseyin bin Molla Mustafa vasi tayinine ve ayrıca mütevakıf olduğu umurun küllisine vekil ve nâ'ib-i münâsib olarak atanmasına dair belge.

Belge no:58 İş bu bin iki yüz on beş senesi Mart'ı ibtidâsından Ayıntab ve Benc ve Revandan mukâta'alarıyla karye-i Hıyam mukâta'ası Burc-ı rasas mukâta'asının nısf hisseleri Feyzi Beyzade Mehmed Emin Bey'e verilmesine dair belge.

Belge no:59 Ayıntab ahâlisinin cânib-i miriye edâsına müte'ahhid oldukları kırk bin guruşdan yirmi altı bin guruşu tahsil olunmayup bunu bir an önce tahsiline dair belge.

Belge no:60 Ayıntab sancağında vâki' Turnalık ve Caykız denilmekle ma'rûf üç kayd-ı ze'âmet ve tımarın üç senelik hâsılâtı Ahmed Bey zimmetinde kaldığını ve bunun tahsiline dari belge.

Belge no:61 Rusya ve İngiltere ve Nemçe tüccârların gümrük vergilerini ödemelerine dair belge.

Belge no:62 III. Selim gazilik ünvanı almasına dair.

Belge no:63 Kilis voyvodasının zimmetinde olan paranın hazine-i amiriye teslimine dair

Belge no:64 El-hâcc Süleyman zimmetinde kalan paranın tahsiline dair.

Belge no:65 Ze'âmet ve tımarların düzen ve intizamına dikat edilmesi.

Belge no:66 İki yüz on beş senesine mahsûben Ayıntab sancağında bazı kimselerin mukâta'ât mallarının paralarının tamamının ödenmediği ve bunun tamamının tahsiline dair.

Belge no 67 Hıyam karyesinde Tekye cami'sinde imam olan Mehmed ve hatib olan İsmail fevt olup yerine Ali Hanifenin atanması.

Belge no:68 Hıyam karyesindeki câmi'-i kebîrin mütevellisi olan Es-seyyid Ebubekir vefat edip yerine Ali'nin atamansa dair.

Belge no:69 Saris veled Kevork tabib olarak hizmet vermesine dair.

Belge no:70 Ayıntab sancağında zehâ'ir bedeli olan yüz elli bin guruşdan yüz on beş bin yüz seksen iki guruş tahsil edilemeyip bunun acil olarak tahsiline dair

Belge no:71 Dakik(un) ve şairin (arpa) kalan bedelinin tahsiline dair

Belge no:72 Enfiye i'mâli için bazı bölgelerde bazı kişilere izin verilip bunun dışındakilerin engellenmesine dair.

Belge no:73 İki yüz on dört senesine mahsûben mesârif-i seferiyyeye için toplam bir yük elli bin guruş i'tâ olunması gerekirken bu ödeme gerçekleşmeyip bunun derhal tahsil olmasına dair

Belge no:74 Maraş eyaletinde muvahhidîn-i ta'yînât-ı lâzimesi için matlub olan meblağın hazine-i 'amireye tahsili ve irsâline dair.

Belge no:75 Yüz elli mehârı şütüran (gem yular) ordu-yı hümâyûna gönderilmesine dair

Belge no:76 Medine-i Ayıntab mahkemesinde kâtib olan es-seyyid Mehmed vefat edip yerine es-seyyid Abdurrahman katip olarak atanmasına dair.

Belge no:77 Mısır'a bir nefer gulamın bile geçisine izin verilmemesi ve buna uymayanların derhal Der-sa'âdete gönderilmesine dair

Belge no:78 Ayıntab sancağında iki yüz on dört senesine mahsûben mezkur olan şa'irin bedelinin ordu-yı hümâyunum hazinesine teslim olunmasına dair.

Belge no:79 Haleb'de vâki' müşirlik mukâta'asının üç rub' hissesin Rıfat Salih Bey elinde olup ancak şimdiye kadar eyâdi-i ahara geçmiş nesne var ise kâbızlarından tahsil husûsuna dair belge

Belge no:80 Burc Rasas ve diğerk karye-i Hıyam ve Kilisederesi mukâta'asından nısf hissesinin Seyyid Hüseyin Ağa'ya iltizam olarak verilmesine dair.

Belge no:81 Seng-i nakkaş mahallesinde vâki' Abacıoğlu mescid-i şerîfnde mütevellisi olan es-seyyid Abdullah fevt olup yerine es-seyyid el-hâcc Mahmud atanmasına dair.

Belge no:82 Mehmed Ağanın bin guruş ve ikrâr olunan iki yüz elli guruş borç olduğuna dair.

Belge no:84

Belge no:85 Yerik Süleyman ve karındaşı (...) Hasan nâm kimesneler bir re's kısrak ve üç yaşında bir re's tay ma'lûmü'l-mikdar koyunlarını hilâf-ı şer'-i şerîf cebren ahz u zabt eyledikleri ve bunların teslimine dair.

Belge no:86 Ayıntab müftisi hâcî İshak Dimos Ayıntab mukattasının bazı takistlerinin ödenmeyip bunun tahsiline dair.

Belge no:87

Belge no:88 Sakızaltı nâm mahallede vâki' hazrevât bostanının vakf edilmesine dair

Belge no:89 Es-seyyid Hüseyin Ağa zimmetinde olan borcun beyanına dair belge

Belge no:90 Hüseyin Ağa'nın furun tahsiline me'mûr olarak görevlendirilmesine dair

Belge no:91 Yedianbarda mestûr kalan emvâl ve eşyâlarını odru-yı hümâyûna irsâl edilmesine dair belge

Belge no:92 Firâri Ahmed'in ve kâtibi firâri Lami Mustafa ve Tüfenkçibaşısı Ebu Şemseddin gasb ve ahz eyledikleri malların nihâyeti olmadığından iş bu sebt-i defter olunan eşyâ ve emlâkın tekrar deftere kaydedilmesine dair.

Belge no:93 Ta'yînât-ı asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'irin teslim ve irsaline dair.

Belge no:94 Resm-i tamga resm-i yapağı ve kıl bedeli gibi vergilerin tahsil edilmesine dair.

Belge no:95 Maraş sancağından üç yüz mekkâri müşterânı tertîb olunub Yafaya ihrac ve irsal olmasına dair

Belge no:96 Ordu-yı hümâyûn için ecnâs-ı zehâ'iri tertib ve ta'yîn olunan mutâlib mahallerde cem' ve hazır ve âmâde olmasına dair.

Belge no:97 Hükâm tahrir ve resm-i kısmet nâmıyla ücret-i kassâmiye ma'a'l-kitâbiye ve huddâmiye min haysü'l-mecmû' külliyyetlü mebâliği tahsil eyledikleri zâhir ve mütehakkık olması bunun ödenmemiş olması ve seri'ân ve 'acilen tahsil ve Dersa'âdete gönderilmesine dair

Belge no:98 Menzilhânelerdeki bargirlerin tedarik edilmesine dair

Belge no:99 Molla Hüseyin'i 'azl ve yerine câbisi kâtib nasb ve ta'yîn olduğuna dair

Belge no:100 Medine-i Ayıntab'da Cibali Mahallesi vefat eden Ayşe binti Musa'nın sadriye-i sagire kızı olan Zemzem'e Fatma hatunun vasi tayin edilmesine dair.

Belge no:101 Ahmed ile Yazıcı es-seyyid Mehmed arasındaki alacak verecek davasına dair

Belge no:102 Ayıntab voyvodası Hüseyin ve birâderzâdesi firâri Ahmed'in kâtibi Lami Mustafa ve tüfenkçibaşısı Aboş ve Muslu nâm şakînin dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden Salih ve baş muhâsebe hulefâsından (tahrip olmuş) zâde Mustafa zîden kalan mal ve eşya satılması ve gönderilmesine dair

Belge no:103

Belge no:104 Ordu-yı hümâyûnun konaklayacağı yerdeki zehâ'ir-i mezkûrenin tahsil ve tekmil olunmasına dair.

Belge no:105 Ayıntab mutasarrıflık tefvizi hususunda belge

Belge no:106 Zehâ'irin bedelinin kalan kısmının tahsil ve ordu-yı hümâyûna ulaştırılması hakkında belge.

Sayfa 1

Belge no: 1	Belge türü: Hüccet
Tarih:	Belge konusu: Gasb
Belge özeti: Mehmed Faiz Efendinin zabtında olan sahipsiz eşyaları ve malları almasına Battal oğlu Sadık ağanın beytu'l-mâl zabt ettiği iddiasının haksız olduğuna dair.	

Bürümcek Don 9 Aded	Hamam Futası 3 Aded	Sandal Kaşık 10 Dane		Kurmalı Berber Silâhı 1 Aded	Kehribar İmâme 2 Aded
Sırma Entari Hırka 1 Köhne Takum	Üstüne kemer gelen 1 Aded	Darçın okka tahminen 1 Aded		Sade Bursa çeşmesi yasdık 5 Çift	Frenk şemsiye Pesto 5 Aded
Keten ipliği Tura 9 Aded	Frenksiz çuka pesto 9 Aded	Müşemma' 26 Kıta	Kendir top 7 Aded	Yeşil destar-ı müstamel 3 Aded	Hurda Çalar saat 2 Aded
Endam Ayinesi 2 Aded	simlü topuz ve gaddare 1 Aded	Piştov tek 1 Aded		Haraşlı mercan 1 Aded	Sim işleme câmekân döşemesi 1 Aded
Kadife Yasdık Çift 10 Aded	Çuka Cebe 1 Aded	Sagir çuka şalvar 1 Aded		Basma Frenği çit Kıt'a 1 Aded	Silah Hırkası 1 Aded
Don ve okçur 2 Aded	Yorgan Yüzü 1 Aded	Destar ve puşidesi müstamel 2 Aded		Boğça ve Yelenk köhne 2 Aded	...Yaka zağra? 1 Aded
Bursa kârî çeşme çift 16 Aded	Beyaz Taş Fincan 1 Aded	Krade Tüfenk 1 Aded		Kumaş ve Çit döşek 10 Aded	

Baş Yasdıkları 12 Aded	Kadife Yasdık 18 Aded	Yorgan 5 Aded	Kilim 18 Aded	Köhne çuka Makad 5 Aded	Çuka Perde 5 Aded
Fes deste 144 Aded Beher destesi altı dâne		Londranişin şalvar ve cebe 3 Aded		Nâfe yaka mitillü keten Kıt'a 2Aded	Bakır beyaz ve kırmızı Kıt'a 280 Aded
Mak'ad şiltesi 4 Aded	Hınta kile-i Ayıntab 87 Kıymeti 390 guruş	Medine-i mezbûre nâibi Mehmed Faiz Efendinin emvâl-ı merkûmeleri zabtında olan eşyâ ki ahz ve bu mahale kayd olunmuşdur			
Doru at Re's 1 Aded	Katır Re's 5 Aded	Gürce' il asıl gulâm 1 Aded	Simlü Gâşiye 1 Aded	Ba'det-tahrîr muhallefât-ı zuhûr iden Gürcü cariyeye Re's 1 Aded	
Kezalik emvâl ve akar ve kaffe-i muhallefâtı cânib-i beytü'l mâl-ı müslimîne zabt olunmak üzere iddiasıyla ismi mestûr olan Battal oğlu Sadık ağanın zâhirde bir habbesi kalmayub heman emlâk ve akarı defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur fi't- tarîh-il mezbûr					
Su ayağında Hacı İsmâil yeri Hadrevât binâsı Müşâre 500 Aded		Şırılğan muassarasının nısfı hissesi Derûn-ı Belde		Kandilli hanı kurbunda fırıncı dükkânı 1 Kebir 1 Sağır	
Hâne-i Mezbûr kurbunda kalaycı dükkânı 1 Aded		Hâne-i Mezkûr kurbunda Attar Dükkânı 1 Aded		Hâne-i Mezkûr kurbunda bakkal dükkânı 1Aded	
Hâne-i Mezkûr kurbunda boyahâne 1 Aded-i Bâb		Hâne-i Mezkûr kurbunda neccâr dükkânı Bâb 1 Aded		Hâne-i Mezkûr kurbunda etmekci dükkânı Bâb 1 Aded	
Karagöz Çarşusunda Leblebici dükkânı 1 Bâb		Suk-1 Mezkûrda kebabcı dükkânı 1 Bâb		Suk-1 Mezkûrda bakkal dükkânı 1 Bâb	

Sayfa 2

Haleb Ağzında Kasab Dükkânı 1 Bâb 2 Hisse	Mahalle-i mezkûrda kebâbcı dükkânı 2 Hisse	Kale altında Sepedci dükkânı 1 Bâb	Üzüm (tahrib olmuş) 1 Bâb
Tabsıradan Nısf 2 hisse	Manuk Menzili Hissesi Malûm	Balıklıda Berber dükkânı 1 Bâb	Mahal-i mezkûrda Kahvehâne 1Bâb
Eski arsada Kahvehâne 1 Bâb	Hacı Nasır kurbunda Berber Dükkânı 1 Bab	Arsada cedîd Kasab Dükkânı Bâb-ı 2 Hisse	Hacı Nasırda nalband dükkânı 1 Bâb
Cedîd Berber dükkanlarından 2 hissesi	Kebabcı dükkanından 2 Hisse	Attar dükkanından 2 Hisse	Bıçakçı dükkanlarından 3 Aded 2 Hisse
Şırılğan ma'sarası 2 Hisse	Nalband dükkânından 2 Hisse	Cedîd binâ olunan kahvehânedden 2 Hisse	Şhreküstü Bakkal dükkânından 2 Hisse
Çekirdeklikde bardakhâne 1 Bâb	Nûrdânede bağçe yeri 1 Kıt'a	Kürd karyesinde elma bostanı 2 Kıt'a	Orul karyesinde incir bostanı 1 Kıt'a
Ağa ve kirmâni dimekle ma'rûf degirman 1 Bâb	Sazgın karyesinde musakka tarla 3 Kıt'a	Sazgın karyesinde deşti 3 kile	.
ğarye-i mezbûrede solak Hasan oğlu yedinde deşti tarla 5 kile	Karye-i mezbûrede El-hacc Hasan yedinde deşti tarla 1 kıt'a 5 Kile	Karye-i mezbûrede tarla 4 kile	
Karye-i mezbûrda uluyol altında tarla 3 kile	Karye-i mezbûrede bağ 3 kıt'a	Semavin karyesinde bağ 9 Bâb	
Kızılhisâr karyesinde bağçe yeri tarla 1 kıt'a 2 Kile	Seylan karyesinde bağçe yeri 1 kıt'a 2 Kile	Karye-i mezbûrda tarla 1 Kıt'a 10 kile	

Ka,rye-i mezbûrda Yusuf oğlu Ahmed yedinde tarla 1 kıt'a 10 Kile	Kayacık pınarı Kasım yedinde 1 kıt'a 2 kile	Büyük tarla 1 Kıt'a 8 Kile	
Cağıl otu 1 Kıt'a 1 Kile	Kasım yerinde göl okunda 1Kıt'a 123 Kile	Ali yedinde ..yeri 1 Kıt'a 4 Kile	Tatlıoğlu kuvvet altında 1 Kıt'a 3 kile
Ali yedinde taş köprü altında kıt'a 1 Kile 1	Boyan oku Kıt'a 1 Kile 6	Sazgın Yolunda Kıt'a 1 Kile 3	Göl okunda tarla Kıt'a 1 Kile 5
Kasım yedinde katran Türabında hınta mezbûr Kile 11	Zeranbu karyesinde gedik tabir olunur kıt'a 11 kile 13	Karye-i körkünde Kıt'a 1 kile 12	
Karye-i mezbûre üzüm bağı bâb 7 Kıt'a 2	Şiveydin karyesinde olan arâzi ve emlâkın beyânındadır	Aklan yeri musakka kile 1	
Uzun ok Kile 1	Adan tarlası musakka Kıt'a 1 kile 2	Boz yerde musakka Kıt'a 1 kile 4	Abra ağzında akvalı oğlu yedinde kıt'a 1 kile 5
Üzüm bağı Bab 1 Kıt'a 1	Kanlı kuvvetde musakka kıt'a 1 Kile 2	Haydar oğlu yeri kurbunda Kıt'a 1 Kile 1	Deşti tarla Kıt'a 1 kile 2

Sayfa 3

(tahrib olmuş) bir tarla ve ok Kıt'a 2 kile 17	Bir köy ağzında tarla Kıt'a 1 kile 2	Yenice üzüm bağı Kıt'a 1	Vakf üzüm bağı Kıt'a 2
Topaloğlu yedinde musakka Kıt'a 1 kile 4	Vakf tarla ve deşti Kıt'a 1 kile 1	Haydaroğlu yedinde ...tarla Kıt'a 2 kile 2	Ömer ağa yedinde musakka Kıt'a 3 kile 3
Boz yer Kıt'a 1 kile 3	Kara Mehmed yedinde musakka Kıt'a 4 kile 5	Mezbûr yedinde deşti Kıt'a 2 kile 4	Kürd karyesinde degirman Bâb 1
Ağcakend Zeyt ma'sarası tahtani 1 Hisse rub'u	Fenk mezrasında itümlük Kıt'a 1	Telfar karyesinde İncir bostanı Kıt'a 1	

Telbaşer karyesinde olan arâzi mezru'nı beyân eder			
İbiş kethüdâ oğlunda Tarla Kıt'a 1 Kile 6	Küçük Karacaviranda Kıt'a 1	Süleyman yedinde Kıt'a 1 kile 2	Derviş yedinde Kıt'a 1 kile 3
Mezraalı traşda Kıt'a 1 kile 2	Telbaşer mezrasının ahâlileri nâmevcûd olmağla erbâb-ı vukûfun ihbârlarıyla ber vech-i tahmîn arâzi-i mevrû' kile 50		
			harrara haze'd deftera bima'rifeti'l-vucûdi ve bima'rifeti'l-'abdi'l-efqar ileyhi subhanehu ve teala esseyyid 'abdulğanî el-mevla bihazihi'l-umûr ğufira lehu
Battalzâde Mehmed Paşanın eşyâsın beyân eder			
İncü şemşli çukaya kablu müstamel samur kürk 1 Aded	Beyaz güzine kablu müstamel suretde samur kürk 1 Aded	Penbe güzine kablu müstamel yeşil kürk boğaz ve şâk 1 Aded	Güzine kablu müstamel vaşak kürk 1 Aded
Beyaz güzine kaplı müstamel yeşil kakım kürk aded 1	...kaplı .. müstamel ... kakım kürk 1 aded	Güzine kaplı müstamel cebe kakım kürk aded 1	Müstamel karmak cebe kürk 1 Aded
Güz ve beyaz çibıklı şal 1 Aded	Çiçekli şal 1 Aded	Sim kaplama tüfenk 1 Aded	Ardesk tüfenk 1 Aded
Sim çavuş kuşağı 3 Aded	Sim çavuş çukarı 3 Aded	Müstamel hums gaşiyesi 1 Aded	Sansar....kürk
Davlunbaz 3 aded	Simlü balta 1 Aded	Simlü... 1 Aded	Simlü kara horasan kılıc 1 Aded
Hurda kırmızı taşlı ...hançer 1 Aded 1 Aded	Saka emâneti 1 Aded	Köhne eger ve...üzengi 11 Aded
Yağız esb Re's 1 Aded	Yağız bargir Re's 1 Aded	Katır Re's 6 aded	Deve Re's 4 aded
İşbu defterde ber vech-i mestûr Battalzâde Mehmed Paşa'nın eşyâsı olarak mübâşeret buyurulan dergâh-ı ali necâbetlü Derviş Abdullah bege teslîm			

olunmağla işbu mahale şerh ve temhîr olundu.

Sayfa 4

Belge no: 2	Belge türü: Ferman
Tarih: 20 recep 1210/30 Ocak 1796	Belge konusu: Asker sevki
Belge özeti: Diyarbakır valisi (?) paşa ve ser-saksoncubaşı el-hâcc Mehmed'in asker sevki ile ilgili olarak görevlendirilmesi.	

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti'l-ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı 'avâtıf-ı meliki'l-a'lâ hâlâ Diyarbekir valisi olub sefer-i hümâyûnuma 'asker sevkiyle me'mûr vezirim (tahrir olmuş) Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu ve akzâ-i kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazâ'il ve'l-yakîn i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Anadolu'nun sağ ve orta kollarında vâki' mevâli-i fihâm zîdet fezâ'ilehum ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam zikr olunan kolların yemn u yesârıyla nihâyetlerine varınca kazaların kuzât ve nüvvâbı zîdet fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân ocakda ser-seksoncu-i başı pâyesi olub Diyarbekirde kâ'in bu def'a sürücüler sürücüsü ta'yîn olunan el-hâcc Mehmed ve bundan akdem bâ-fermân-ı 'âli sâlifü'z-zikr kazâlardan serdâr ve serdengeçtileri bayrâkları küşâd? (tahrir olmuş) ordu-yı hümâyûnuna ve Moskov cânibi ser-'askeri ma'iyetine 'asâkir sevki me'mûr ser-turnacı (boşluk) ve (tahrir olmuş) zîde mecduhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı belde ve sefer sâhibleri ve iş erleri ve ocak (tahrir olmuş) ve yeniçeri serdarları ve agavât ve 'alemdârân ve ehl-i İslâm-ı gayret kişileri zîde kadruhum tevki'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm olaki Rusyalu ve Nemçelü birbirleriyle müttehid ve evvel-bahârda her taraftan (tahrir olmuş) islamiyeye ve serhad-ı hakaniyeme...fikri...oldukları derkar olduğundan başka (tahrir olmuş) yağmur ve kış demeyüb aralık aralık memâlik-i İslâmiyeye tasallutdan hâli olmayub havalar bizim (tahrir olmuş) mütebâdil olduğu hengâmda leşker-i hezimet karîni tahrik birle bilâd-ı İslâmiyeye istilâ ve (tahrir olmuş) isâl-i hasâr

edeceği vâzih ve âşikâr olmağla bu sûrette ‘asker-i müsliminin dahi evvelce gelüb (tahrir olmuş) emr-i me’mûrelerinde mevcûd ve müdâfa’-a-i düşman ve muhâfaza-ı bilâd ve muhâfaza-ı ‘ibâda bezl-i mechûd eyleyib (tahrir olmuş) lâbüdd olmağla zikir olunan sağ kol ‘asâkiri Moskov ser-‘askeri ordusuna ve orta kol ‘asleri (tahrir olmuş) hümâyûn tertib ve beher kazâda serdâr ve serdengeçti bayraklarıyla matlûb-ı piyâde yeniçeri ve cebeci ve topçu ve arabacı ve gulmânı acemi ve kuloğullarının askeri ve gayrı askerinin mikdar-ı gemilerini beyan ve defterleri tahrir ve evâmir-i ‘aliyyem ocak mekâtibleriyle taraf taraf neşr ve nevrûz-ı firûzda mahal-i me’mûrelerinde mevcûd ve ‘atik agavât ve ‘alemdârâna tevâbi’i levâhıklarıyla cümleden evvel vürûd ve isbât-ı vücûd eylemeleri tenbih ve i’lân olunmuşdu düşman-ı dinin bir taraftan tecemmü’ ve galebesi bedîdâr ve hemân hudûdlara hücum ve tasallutu vâzih ve âşikâr olmağla sefer-i hümâyûna mütehakkık ve a’dânı galebe ve tecemmü’ü derkâr iken bundan sonra ‘askeri ve gayr-ı ‘askeriyle harb ve darba kâdir olan vilâyetlere kıyâm ve erenlerin harâm ve ihrâc ve irsâllerine ikdâm ve ihtimâm farîza-i zimmet-i kâffe-i enâm olmağla siz ki mevlânâ ve vücûh-ı belde ve sefer sâhibleri ve iş erleri ve yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve dîn-i gayret kişiler mumâ-ileyhimsiz bu umûr-ı dîniyye-i (...) () ve mukaddem ve mu’ahhar gönderilen defâtirde musarrah kazâlarınızdan müretteb ve matlûb serdâr ve (tahrir olmuş) bayrakları matlûb neferâtı yarar ve bahâdır cerî ve cesûr ve cümlesi müsellemler ve sâfi piyâde ve defterden noksan olmayub ziyâde olmak ‘atik agavât ve ‘alemdârândan bir ferd geriye kalmayarak ihrâc ve ber-vech-i şitâb isâl eylemeniz bâbında vezir-i müşârün-ileyh ve ocakdan ma’iyyetine terfîk ve sürücüler sürücüsü ta’yîn kılınan seksoncubaşı-i sâbık mumâ-ileyh ve mübâşerât-ı sâ’ire hitâben iş bu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve Ahmed Çavuş ile irsâl olunmuşdur imdi ber-vech-i meşrûh sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ‘amel ve mukaddemâ ve bu def’a gönderilen defter mantûkunca ‘asâkir-i mertebe-i matlûbe-i yerlerinden ve nevrûz-ı firûzda mahal-i me’mûrelerinde mevcûd ve isbât-ı vücûd eylemeleri husûsuna ve ‘atik agavât ve ‘alemdârân bir ferd geriye kalmamak şartıyla sevk u tesyîrlerine dikkat ve her kangı kazânın ‘askeri geriye kalmak veyahud matlûbdan noksan gönderilmek lâzım gelür ise hükkâm ve zâbitânı te’dîb ve nefy ve teb’id olunacakları musammem olmağla âna göre ‘amel ve kusûr ve rehâvetten tehâşi ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki [Sayfa 5](tahrir olmuş) imrârı vakt kusûr eder ise taksimleriyle olan ikibin taksimlerine (tahrir olmuş) olunmayarak zimmet-i mertebesinin tamamen kendisinden ve emvâl ve eşyâ (tahrir olmuş) tahsil olunacağı guş-ı huşına ilka ederek tahsiline ihtimâm ve dikkat ve (tahrir olmuş) ri’âyet ile emvâl-i miriyenin te’hirini

mucib hâlâtta ittikâ eylesin ve sen ki (tahrib olmuş) me'mûr tahsili olunduğın meblağ-ı mezbûru voyvoda-i mumâ-ileyhin ma'rifet (tahrib olmuş) ve ma'rifet-i şer' ve mübâşeretinle bir ân kadem ve bir saat mukaddem (silik) istishâb götürüb (tahrib olmuş) 'amireme teslime sa'y u gayret ve ifâte-i vaktinde tehâşi ve mücânebet (tahrib olmuş) ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emr-i şerifimle 'amel ve harket ve (tahrib olmuş) bu bâbda fermân-ı 'alışânım olmuşdur buyurdum ki vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i celilü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı munifi birle 'amil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi'l-yevmi'l-'işrîn şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Bu siyâkda kâ'im-i makâm sadrazam mektûbu vardır

Belge no: 3	Belge türü: Berat
Tarih: 2 zilkade 1213/ 7 Nisan 1799	Belge konusu: Mütevellî ta'yini
Belge özeti: Kanalıcı Kasteli mütevellisi olan seyyid Yahya fevt olup yerine erbâb-ı istihkâkdan sulbi oğulları Es-seyyid Mustafa ve Es-seyyid Mehmed atanmasına ilgili belge	

Medine-i Ayıntab'da vâki' Kanalıcı Kasteli demekle ma'rûf kastele câri olan suyun mecrâsına ta'mir ve tertmimine vakf-ı nukûd-ı mevkûfenin yevmî bir akçe vazife ile mütevellisi olan Seyyid Yahya fevt olup yeri hâli ve hidmet-i lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan sulbi oğulları râfi'ât-ı tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî (tahrib olmuş) ev Es-seyyid Mehmed zîde kadruhuma her vechile lâyük ve mahal ve müstehakk olmalarıyla tevliyet-i mezkûre müteveffâ babaları (tahrib olmuş) ber-vech-i iştirâh tevcih olunub yedlerine berât-ı şerîf-i 'alışânım verilmek bâbında nâ'ibi Mevlânâ Mehmed Hilmi zîde 'ilmuhum dahi etmeliğın mücebince tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyudum ki ba'de'l-yevm merkûmân Es-seyyid Mustafa ve Es-seyyid Mehmed zîde kadruhuma varub zikr olunan nukûd ve mevkûfenin müteveffâ babaları yerine ber-vech-i iştirâk mütevellisi olup hidmet-i lâzımeleri mer'i ve mü'edda kılındıkdan sonra yevmî bir akçe vazifesiyle mutasarrıflar olun vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ve devletimiçün

du'âya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı âhardan bir vechile dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi's-sâni min şehr-i Zilkadeti's-şerîfe sene selase ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

Sayfa: 6

Belge no: 4	Belge türü: Berat
Tarih: 6 Rebi'ü'l-evvel 1214/ 8 Ağustos 1799	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Medine-i Ayıntab'da vâki' Kanalıcı mahallesinde iken Oğlu câmi'-i şerîfde imâm Mahmud bin Yahya fevt olup yerine Es-seyyid Mehmed ve Es-seyyid Mustafa'nın atanmasına dair.	

Medine-i Ayıntab'da vâki' Kanalıcı mahallesinde iken Oğlu câmi'-i şerîfde ber-vech-i hasbî imâm Mahmud bin Yahya bilâ-veled fevt olub yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mahlûl ve mu'attal kalmağla erbâb-ı istihkâkdan ve akrabâsından iş bu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkâni Es-seyyid Mehmed ve Es-seyyid Mustafa nâm kimesneler her vechile lâyük ve mahall ve müstehakk olmalarıyla imâmet-i mezkûre müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden ber-vech-i iştirâk tevcih olunub yedlerine müceddeden berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek bâbında mevlânâ nâ'ib Mehmed Çelebi zîde 'ilmuhu 'arz eylemeğin mücebince merkûmâna tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdeti-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûmân Es-seyyid Mehmed ve Es-seyyid Mustafa Halife nâm kimesneler varub zikr olunan câmi'-i şerîfde müteveffâ-yı merkûmun yerine ber-vech-i iştirâk imam olub hizmet-i lâzimesi mer'i ve mü'eddâ kılındıktan sonra ber-vech-i hasbî mutasarrıflar olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ü devletim için du'âya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı ahardan ber-vechile dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebi'ü'l-evveli li-sene-i râbi' 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Belge no: 5	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ağnâm ve keçinin bayağı ve kıl resmlerinin tahsiline ve irâd-ı cedîd-i hümâyûn hazinesine irsâl dair belge.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmîd ve'l-ekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-a'la dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mirahur-ı evvelim pâyesiyle Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde (tahrip olmuş) zîde mecduhu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Maraş eyâlatının hâvi olduğu kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum tevkî'-i tefî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde vâki' kazâlarda (silik) ağnâm ve keçinin beher bir dâne (silik) birer pâra resm kıl ve bayağı tahsil olunmak üzere tanzim birle irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesinden zabt ve (...) ta'alluk etmekden nâşi Maraş eyâlâtında vâki' ma'âdin-i hümâyûn (silik) merbûr olan Malatya ve (silik) ve Kemerker ve Behisni ve Şire ve Hamas-ı Mansur kazâlarından ma'ada eyâlât-ı mezbûrun hâvi olduğu sâ'ir kazâlarında bulunan ağnâm ve keçinin bayağı ve kıl resmlerine bedel beher re'sden tahsili tanzim olunan birer pâre resm-i mezbûrun tahsili iş bu bin iki yüz on beş senesine mahsûben sen ki mir-i mumâ-ileyhsin ber-vech-i emânet 'uhdene ihâle olunmağla ber-vech-i muharrer mikdar olunduğu birer pare ahz ve hâsılâtlarını mûmza defter mûcebince irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine irsâl olunmak ve taraf-ı ahardan müdâhale olunmamak üzere ber-vech-i şurût ve zabt için emr-i şerîfim i'tâsı irâd-ı cedid-i hümâyûnum defterdârı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-hâcc İbrahim dâme mecduhu bâ-takrir inhâ etmeğın memâlik-i mahrûsemde vâki' berri ve bahri ve sâ'ir.

Sayfa 7

Belge no: 6	Belge türü: Berat
Tarih: Rebi'ü'l-evveli 1216/ Temmuz/Ağustos 1801	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Şehreküstü mahallesinde vâki' Şeyh Ramazan Efendi câmi'-i vakfının vazife-i mu'ayyene Es-seyyid Ahmed fevt olup nisf hissesi sulb-i kebîr oğluna verilmesine dair.	

Şehreküstü mahallesinde vâki' Şeyh Ramazan Efendi câmi'-i vakfının vazife-i mu'ayyene ber-vech-i meşrûta tevliyeti irs-i evlâd-ı vâkıfın Es-seyyid Ahmed ve Es-seyyid Mehmed veledâtının ber-vech-i iştirâk üzerlerinde iken mezbûr Es-seyyid Ahmed fevt olub tevliyet-i merkûmun nısf hissesi mahlûl olmağla sulb-i kebîr oğlu erbâb-ı istihkâkdan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî Ebubekir halife zîde kadruhuya her vechile mahall ve müstehakk olmağın nısf-ı tevliyet-i mezbûre babası (tahrip olmuş) oğlu merkûma tevcih olunub yedine berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek ricâsına Ayıntab (tahrip olmuş) mevlânâ el-hâcc Hasan zîde fazlulu 'arz etmekle mûcebince tevcih olunmak fermânım olmağın yedine 'inâyet-i pâdiâhânem zuhûra getürüb bin iki yüz yedi senesi Rebi'ü'l-evvelinin on beşinci günü tarihiyle müverrah verilen ru'us-ı hümâyûnum mûcebince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr es-seyyid Ebubekir halife zîde kadruhu varub müteveffâ-yı merkûm (tahrip olmuş) vakf-ı mezbûrun nısf hissesiene mutasarrıf olub edâ-yı hidmet (tahrip olmuş) sonra bunda ol-nısf-ı tevliyet-i mezbûra mutasarrıf olanlar nısf vazife-i (tahrip olmuş) ne-vechile mutasarrıf olagelmiş ise merkûm dahi ol-vechile nısf vazife-i (tahrip olmuş) alarak mezbûre mevsûlünden alub mutasarrıf olub şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren min şehr-i Rebi'ü'l-evveli sene sitte 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Belge no: 7	Belge türü: Hüccet
Tarih:	Belge konusu: Nafaka
Belge özeti: Medine-i Ayıntab'da İbn-i Eyub Mahallesi sâkinelerinden Fatıma binti Abdi nâm hatun ile Molla Salih bin İsmail Efendi arasındaki nafaka davasına dair.	

Medine-i Ayıntab'da İbn-i Eyub Mahallesi sâkinelerinden Fatıma binti Abdi nâm hatun zâtı ba'de'l-vesikatü's-şer-i hatır-ı lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûr ahâlisinden zevc-i mutallaka sâhib-i heze'l-kitâb Molla Salih bin İsmail Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edip iş bu mezbûr Molla Salih mukaddem benim zevcem olub beynimizde hüsn-i zindegâni olmadığından tatlik etmişidi lakin merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid sagîr oğlumuz müteveffâ Mehmed'i ile'l-vefât beş sene dokuz ay olmak üzere yevmî otuz akçe nafaka-i mukarrere ile kendi malımdan infâk ve terbiye etmişidim müddet-i merkum sagir-i mezbûru masrûfum olan beş yüz on guruş nafaka ile iki yüz elli guruş kıymetlü bir saat dahi (...) evvelâ saat iddi'âsının bi'l-külliyeye aslı olmayub sâniyen mezbûre Fatıma'yı ba'de't-tatlik kendüye 'adem-i emniyetimden nâşi ber-mûceb-i fevetâ-yı şerîfe sagîr-i mezbûru 'indinden ahz u zabt etmeğe bana mesâğ-ı şer' olduğuna binâen ahz murâd eylediğimde kendisi bilâ-nafaka sana râzım olduğdan sonra bana rağmen kadri ma'rufa izyâd olarak

Sayfa 8

Belge no: 8	Belge türü:
Tarih: 5 zilhicce 1216/5 nisan 1802	Belge konusu: Masraf
Belge özeti: Menzil masraflarının dağıtılmasına dair belge	

Bundan akdem iki yüz on altı senesi Recebi'l-ferdin on yedinci günü tarihiyle gerek umûr-ı menzil ve gerek masârif-i muktesiyeye-i vilâyet ile beraber kırk beş bin guruş (tahrib olmuş) bedeliyesiyçün zamm vechile ittifâkı ve ma'rifet-i şer'le tevzî' olunan mebâliğden tarih-i (tahrib olmuş) değin umûr-ı vilâyete ve eser-i vukû'bulan masârifâtına (tahrib olmuş) ve makbûle olunan masârif defteridir ki

ber-vech-i âti zikr olunur hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilhicceti's-şerife sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Maraş tarafından gelen (tahrib olmuş) ağasına hidmet 150 guruş

Maden tarafından vürûd eden Arif Ağaya ittibâ'larına ve (...) Talu'ya hidmet 2375 guruş

Asitâne hidmetinden kâ'imi gören çukadârân hidmeti 2550 guruş

Çukadârı kâ'im-makâmı (...) 100 guruş

Recai Efendi'nin çukadârına iştirâ getirdikde hizmet 750 guruş

Hâcî Efendizâde Kanan'dan evlâdiye çukadârına 300 guruş

Mübâya'a ettirilegelen çukadâra esb bahâsı 250 guruş

Hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Ahmed Behcet Efendi (tahrib olmuş) mezbûra 850 guruş

İsti'câl emri getiren tatarlara hidmet 180 guruş

Asitâne'den gelen tatar Deli İbrahim'e hidmet 500 guruş

Sekeneye hidmet getiren Asım Ağaya hidmet 150 guruş

Zaim Ağanın ittibâ'larına hidmet 75 guruş

Maraş tarafından birkaç kıt'a emriyle gelenlere hidmet 350 guruş

Musul tarafından gelen Tatar el-Hâcc Mustafaya hidmet 225 guruş

Def'a Maden tarafından gelen bilâ-para Talu'ya hidmet

Kendime hidemâtı getiren Tatarlara hidmet 35 guruş

Muhassıl Ağanın iki def'a gelen Tatarına hidmet 260 guruş

Mahkeme-i şerîfe masrûf 138 guruş

Kurâlarda ve gerek şehirde salyândan en'âm olunan 396 guruş

İki sarafın gerek yevmiye ve gerek şehriye masârifleri 320 guruş

Hâkim Efendiye vilâyetin re'yinden fazla verilen 1500 guruş

Şehme karyesine en'âm 190 guruş

Timurpaşa tarafından gelen ve dört def'a gelen tatarıyla çukadarına ve kavassına 850 guruş

Defterdâr çukadârı deve iştirâsı emri getürdükde verilen hidmet 150 guruş

Güngörge karyesine en'âm 180 guruş

Kâ'im-makaâm çukadârı Abdullah Ağaya verilen 850 guruş

Sayfa 9

Belge no: 9	Belge türü: Ferman
Tarih: 11 zilkade 1210/ 18 Mayıs 1796	Belge konusu: Görevlendirme
Belge özeti: Şam-ı şerîften Malatya'ya varınca yol üzerinde vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri ve sadrazam çukadârlarımdan Ahmed'in yol üzerindeki menzilleri hüsn-i nizâm(düzen) üzere i'mâl ve idâresi husûsuna dair görevlendirilmesi	

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evâl vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn i'lâmü'ş-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ-yı kadı zîde fezâ'ilehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fazâ'il ve'l-keâm Şam-ı şerîften Malatya'ya varınca yol üzerinde vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil-ve'l-akrân ve'l-a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan sadrazam çukadârlarımdan Ahmed zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki memâlik ve seyfü'l-mesâlik-i şahânemden (tahrib olmuş) vaki' menâzilin vaz'ı emr-i mühimme-i müsta'cile olunan husûsâtın temşiyet ve tanzimine mâ-merâhirim devlet-i 'aliyyem ve sâ'ir (tahrib olmuş)...ser'i ehl-i mürûr ve 'ubûr (..) olacak Şam-ı şerifden Malatya'ya varınca esnâ-yı rahda (tahrib olmuş) umûr-ı mühimme ile mürûr ve 'ubûr eden ulakların menzil hânlarında (tahrib olmuş) mukarrer ve âşikâr olmağla fimâ-ba'd menâzil-i mezkûrenin beherhâl tanzimi (tahrib olmuş) hüsn-i imrâra dâ'isiyle âmed-şüd eden ulakların ve sâ'irlerine devlet-i 'aliyyemin (tahrib olmuş) savb-ı me'mûrelerin seri'an irsâlleri emrine sarf-ı makderet (silik) kazâ ve kurânın (tahrib olmuş) menzilin tanzim etmeyince âhar kazâya 'azimet etmeleri husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmekle hassaten iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr ve sadrazamım

çukadârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vülât ve kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve iş erlerimsiz ber-vech-i muharrer Şam-ı şerîfden Malatya'ya varınca her bir menzilin hüsn-i nizâm üzre i'mâl ve idâresi husûsuna vusûl-i emr-i şerîfimde mu'âvenet ve fermûde-i hümâyûnum 'amel ve hareket birle menâzil-i mezkûra tûvânâ bargir ve müşevvik sürücüler âmâde ve hâzır olarak tanzim birle ordu-yı hümâyûnuma ve ordu-yı hümâyûnumdan rikâb-ı hümâyûnuma ve mahal-i âhara mürûr ve 'ubûr eden ulakları bir an ve bir dakika meks ve tevakkuf ettirilmeyerek menzil bargirlerine irkâb ve mahal-i müte'âsirlerine irsâlere müsâ'ade ve ma'azallahu te'aka bundan sonra menâzil-i mezkûre (tahrib olmuş) nizâm üzre orada olunmak lâzım gelür ise sebep olanlara din ü devlet-i 'aliyyeme hıyâneti irtikâb etmiş olacaklarından tertîb-i cezâları tahris-i mücâzât olmayacağı ma'lûmunuz oldukda ona göre hareket ve hilâfindan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhsin sen dahi menzilin nizâmını vermedikçe ahar kazâyâ imrârdan ve tama'-ı hama cem'iyet ile meks ve ikâmetten mübâ'adet (tahrib olmuş) fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda (tahrib olmuş) vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi birle 'amel ve hareket ve hilâfindan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesi 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi'l-hâdi 'aşer min Zilkadeti'ş-şerife sene 'aşer ve mi'eteyn ve elf Be-yurd-ı sahrâ-yı (...)

Sayfa 10

Belge no: 10	Belge türü: Ferman
Tarih: 1800-1801	Belge konusu: Ödeme
Belge özeti: Rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadâr Yunus Ayıntab sancağında vâki' bin iki yüz yedi senesinden kalan maktû'ât-ı mir'nin tahsil edilmesine dair	

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Ayıntab nâ'ibi ve ol-havâlide vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası zîde mecduhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadâr Yunus zîde kadrum tevki'-i refi'-i

hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki el-hâletü hazîhi berren ve bahren vâki' olan sefer-i hümâyûnum nerefiyle derkâr olan masârifat (tahrîb olmuş) bi hayli maktû'âtta haylû masârif-i seferiyye i'ânet öteden berüdü vâkiattan (tahrîb olmuş) emr-i fihâmda i'ânet cümleye farîza-i zimmet ve diyânet olmağla tımarın mahlûl (tahrîb olmuş) vâki' nâ-gân verilen maktû'ât-ı mirîden bin iki yüz yedi senesinden verilen nizâmıdan evvel (tahrîb olmuş) maktû'âtın mu'accelât-ı mirîden münâsiblerinden ve her beyde üçer nefer olunmak üzere (tahrîb olmuş) ve nizâm tarihinden sonra tevcih olunub sene mürûr ettikde mu'accelât (tahrîb olmuş) cedide birden beher binde ikişer nefer olunmak üzere yüz gurus bedeliyeler (tahrîb olmuş) olduğı bin iki yüz on beş senesine mahsûben tertîb ve (...) teslim (tahrîb olmuş) olunmasına irâde-i seniyyem ta'alluk edip ordu-yı hümâyûn şevket-muzafferim (tahrîb olmuş) sudûr olmağın sen ki voyvovda-i mumâ-ileyhsin Ayıntab sancağında vâki' mukâta'aât (tahrîb olmuş) ashâblarından emr-i şerîfime mevzûnen gönderilen bir kıt'a mumzâ sûret defter-i nâtik (tahrîb olmuş) üzere tahsili iktizâ eden iki bin yedi yüz yirmi bir buçuk gurus kırk sekiz (tahrîb olmuş) bedeliyeleri ashâb-ı mâlikânededen ve kendileri mevcûd olmaları me'mûrlarından (tahrîb olmuş) kimesnelerden el-hâsıl hiç kimesnenin iğbirâr-ı vâki'asına mahal ve i'tibâr olunmayarak (tahrîb olmuş) hâlim tahsil defterine (...) teslim olunmak için 'aceleten Dersaadetime (tahrîb olmuş) ve tesyir olunmak fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i celilü's-şânım ısdâr ve müşâr (tahrîb olmuş) ikinci def'a merkûm Yunus zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi (tahrîb olmuş) bâlâda bast u beyân olunduğı üzere cümle akçesin olan meblağ-ı mezbur (tahrîb olmuş) seferiye ve tanzim-i levâzım-ı harbiye zımnında tertîb ve 'ale'l-husus emr-i fihâmda (tahrîb olmuş) cümleye farîza-i zimmet ve diyânet olduğundan mebni bedel-i akçesinin te'ehhür ve tevakkuf (tahrîb olmuş) kesr olunub seri'an tahsili matlûb-ı şâhânem idiğı ma'lûmun (tahrîb olmuş) muktezâ-yı gayret ve hamiyetin üzere sûret-i defter-i mezkûr (tahrîb olmuş) tahrir-i ashâb-ı mâlikânededen tahsili lâzım gelen cebelü akçesini (tahrîb olmuş) ve kendüleri mevcûd olmaları melzûmlarından (tahrîb olmuş)

Sayfa 11

'amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-
yevmi's-sâbi' 'aşer min şehri (tahrîb olmuş) hamse 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-mahrûse el-kostantiniyye

Belge no: 11	Belge türü:
Tarih: 1213/1798-1799	Belge konusu: i'ânet masârif-i seferiye (sefer masrafı)
Belge özeti: Ayıntab 1213 yılı cebeli ve mu'accelât-ı mukâta'ât-ı bedeliyesine dair.	

Sûret-i defter bekâyâsı bu sene cebeli ve mu'accelât-ı mukâta'ât-ı mezkûrîn der-livâ-i Ayıntab 1213 der-'uhde-i (tahrib olmuş) berâ-yı i'ânet masârif-i seferiye ki ayda kadar-ı meblağ bedeliyeten cebeli (..) ve ashâb-ı mâlikâne

Meblağ-ı Mukataat-ı Dimos-ı Ayıntâb

Mukataat-ı

Karye-i Arabkin mea mezra-ı Kantara (tahrib olmuş) der uhde-i Seyyid Mehmed (tahrib olmuş) Abdullah

Muacele (tahrib olmuş)bedeliyye

100 Guruş

Bedeliyye-i cebelü

10 para

Mukataat-ı

Karye-i Güregir mezrader uhde-i merkûme

Muacele

525 Guruş

065 guruş

590 guruş

Bedeliyye-i cebelü

882 guruş

(tahrib olmuş) Vakıf Tımarı

(tahrib olmuş) Ahmed

Mukataat-ı

Karye-i Taş...der uhde-i tatar seyyid Mehmed

Hisse-i

muacele

825 guruş

Bedel-i cebelü

123,5 guruş 30 pare

Mukataat-ı

Karye-i...der nefis-i Ayıntab

Der uhde-i Mustafa

Nısf hisse cedide

Muaccele

10 guruş

Bedel-i cebelü

6 guruş

Mukataat-ı

Süleyman...

Der uhde-i merkûme...

Şeh Mustafa

Nısf hisse

Muacele ğanem

Bedeli

...Seyyid Mustafa

Nısf hisse

Mukataat-ı mezbûre

Muaccele-i cedide

155 guruş

Cebelü

15,5 guruş

Mukataat-ı nısf-ı merc-i.. der Ayıntab der uhde-i merkûmîn muacele-i cedide

Sündüsün hisse Mustafa muacele-i cedide

El hacc mehmed efendi (tahrib olmuş)

20

40

60

Mezra-1...der uhde-i merkûm

Muacele-i atik rubu' ve sūdüs mehmed ağa nısfı

....

Rub' hisse mehmed Efendi ali ve ahmed biraderes

Mukataat-1

Resm-i... der livâ-yı Ayıntab der uhde-i Elhacc Ahmed Ağa

...Dimos ve Mustafa Efendi

Muacele-i atik 55

Mir-i cebelü

7,5 guruş

Hazine-i amireye irsaliye vechiyle mukayyed olan mukataat der ayıntab

Mukataat-1 Mervan ve Kızılhisar der livâı- Ayıntab

Muacele-i Atik der uhde-i merkûmûn nısf-ı hissesin rub' hisse seyyid Mehmed

150

075

225

mal-ı? Cebelü

337 para

(tahrib olmuş)

Belge no: 12	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Asker sevki
Belge özeti: Ordu-yı hümâyûnuma ihrâc ve irsâl olunması gereken askerin gönderilmemesi, ve bu askelerin bir an önce gönderilmesine dair belge.	

Düstur-ı mükerrerem müşîr-ı mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-enâm (tahrîb olmuş) bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti'l-ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı 'avâtîf-ı meliki'l-a'lâ Şam-ı Şerîfden Anadolunun orta kolu yemin ve yesârıyla nihâyetine varınca (tahrîb olmuş) 'izâm edâmallahu te'ala iclâlehum ve'l-e'âzım emirü'l-ümerâi'l-kirâm zulkadr ve'l-ihtirâm (tahrîb olmuş) el-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassun bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ olan mir-i mirân-ı kirâm (tahrîb olmuş) el-emâcid ve'l-a'yân zikr-i âti 'atik agavât ve 'alemdârân ve haseki ve turnacı (tahrîb olmuş) tekâ'üdler ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve ocağ-ı 'amireden (tahrîb olmuş) ta'yîn olunan ser-turcacı İbrahim zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân (tahrîb olmuş) ve a'yân ve vucûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhum tevkî-i ref'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki vüzerâ ve mir-i mirân ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz taht-ı hükümet ve kazâ (tahrîb olmuş) rükûb ve nüzûle muktedir her ne kadar 'atik agavât ve 'alemdârân ve haseki (tahrîb olmuş) tekâ'üdlere var ise cümlesini bir ân ve bir dakika mukaddem yerlerinden ve yurd (tahrîb olmuş) ve ordu-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at olunmak bâbında mukaddem ve mu'ahhar (tahrîb olmuş) olan ahkâm-ı celîlem mezâmin-i mûnifinde nazaran asâkir-i merkûmenin (tahrîb olmuş) ihrâc ve irsâl olundukları haberi tahrir ve i'lâm olunması lâzım (tahrîb olmuş) bu âna kadar haber vârid olmadığı beyânıyla ve zîr-i hükümet ve kazâ (tahrîb olmuş) her ne kadar rükûb ve nüzûla muktedir 'atik agavât ve 'alemdârân ve haseki (tahrîb olmuş) tekâ'üdlere var ise cümlesini tevâbi' ve levâhıklarıyla ve serdengeçti bayrakları (tahrîb olmuş) yirmi nefer olup sâfi piyâde olmak şartıyla diğere ve kalan (tahrîb olmuş) bayrakları ve'l-hâsıl sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan sunûf-ı (tahrîb olmuş) seri'an ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve tesyîre ikdâm ve gayret (tahrîb olmuş) bâbında te'kid ve tehdidi şâmil iş bu emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'il dergâh-ı (tahrîb olmuş) olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed Ağa dâme 'uluvvuhu bâ-takrîr ifâde etmekle (tahrîb olmuş) 'izâm ve mir-i mirân ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz bu

bâbda rehâvet ve betâ'et (tahrîb olmuş) her kim mûmâna'at ederler ise derhâl bilâ amân te'dibine mübâderet (tahrîb olmuş) ordu-yı hümâyûnuna işâret ve infâz-ı ahkâm-ı munifime kemâl-i ihtimâm (tahrîb olmuş) bâbında fermânım olmağın tenbihan ve ihtimâmen ve te'kîden ve isti'câlen mahsûsan (tahrîb olmuş) mübâşir-i mumâ-ileyhe tesyir olunmuşdur imdi bâlâda beyân olduğu üzre (tahrîb olmuş) matlûb ve müretteb olan yeniçeri bayrakların sâfi piyâde (tahrîb olmuş) yeniçeri bayraklarıyla ve agavât ve 'alemdârân ve haseki tekâ'üdleri ve (tahrîb olmuş) ve levâhıkıyla bilâ-tevakkuf yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve seri'ân (tahrîb olmuş) hümâyûnuna irsâle mûmâna'at ve imrâr-ı vakti mûceb olur harekete cesâret (tahrîb olmuş) olur ise olsun derhâl bi'l-istizân ma'rifeyin mübâşir-i mumâ-ileyh (tahrîb olmuş) infâz ve emr-i şerîfe ve bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ve gayret eylemeniz matlûb-ı (tahrîb olmuş) idüğü siz ki vüzera ve mir-i mirân ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda (tahrîb olmuş) ve harekete ve tenfiz-i emr u irâde-i hümâyûnuna ziyâde say' ve ikdâm (tahrîb olmuş).

Sayfa 13

Belge no: 13	Belge türü: Ferman
Tarih: Gurre-i Cemaziyel-ahir 1215/20 Ekim 1800	Belge konusu: Surre güvenliği ve selameti
Belge özeti: Üsküdâr'dan Ankara'ya ve Elbistan yoluyla Şam-ı şerîfe varınca kadar hacıların güvenlili bir şekilde geçişinin sağlanmasına dair belge.	

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zulkadr ve'l-ihtirâm sâhib-i 'izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet-i meliki'l-a'la mir-i mirân-ı kirâmımdan Kocaili sancağı mutasarrıfı (boşluk) dâme ikbâluhu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim (tahrîb olmuş) bi-mezid-i 'inâyet-i meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Bozok sancağı mutasarrıfı Mir Süleyman dâme mecduhu ve mefâhirü'l-kuzat ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Üsküdâr'dan Ankara ve Elbistan tarikiyle Şam-ı şerîfe varınca (tahrîb olmuş) kuzât ve nüvvâbı zîde fezâ'ilehum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yâm Haleb mütesellimi (boşluk) zîde kadruhma ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellim ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hasbe'l-iktizâ tarîkin tebdili lâzım gelüb gerek surre emini nasb olunab hassa silahşorlarımdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecduhu ve rüfekâlarında olan huccâc-ı müslimîn olan ve surre-i hümâyûnum ve

gerek Üsküdâr'dan Ankara ve ândan Elbistan ve Ayıntab (...) mahsûb husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmekden nâşi huccâc-ı müslimîn iş bu sene-i mübâreke (tahrîb olmuş) 'azimet edecekleri beyânıyla siz ki mir-i mirân ve Cabbarzâde ve Haleb mütesellimi ve mevlânâ ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz (tahrîb olmuş) tathiri ve huccâc-ı müsliminin emnen ve sâlimen imrârlarına ikdâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbihen ve te'kîden rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (tahrîb olmuş) ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Emin zide kadruyu ile irsâl olunmuşdur imdi huccâc-ı müslimin iş bu sene-i mübâreke tarîk-i mezbûreden 'azimet eyledikleri siz ki mir-i mirân ve Cabbarzâde ve mütesellim ve mevlânâ ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda (tahrîb olmuş) ber-vech-i muharrer şimdiye dek tathiri ve bi-mennihi te'ala huccâc-ı müslimîn duhûllerinde emnen ve sâlimen (tahrîb olmuş) husûsuna ihtimam ve dikkât-i tâm ve hilâf-ı hidemât ve mugâyir-i rızâ hâlât vukû'unndan ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre (tahrîb olmuş) sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-intisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûn ile 'amel ve hareket ve hilâfindan mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız hurrira fi Gurre-i Cemaziyel-ahire sene 215

Be-makâm-ı El-kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 14

Belge no: 14	Belge türü: Ferman
Tarih: 8 Cemaziyel-ahir 1215/ 27 Ekim 1800	Belge konusu: Yakalama
Belge özeti: Maraş valisi sâbıkan(eski) İsmail Paşa hakkında verilen yakalama kararı ve cezalandırılmasına dair belge.	

Akzâ kuzati'l-muslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl-i ve'l-yakîn râf-u i'lâmi's-şerîfat-i ve'd-dîn vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-murselîn el-muhtassu bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Ayıntâb kâdîsı zide fazâ'iluhû kıdvetü'-emâsil ve'l-a'yân Ayıntâb (tahrîb olmuş) zide mecduhû tevkî'-i refî'-i humâyûnum vâsil olıcak ma'lûm ola ki Maraş valisi sâbıkan İsmail Paşa dâ'ire-i itâ'atden hurûc ve bâğiyâne hareket ve envâ'-ı habâset ve fazâhate ictisâr eylediine binâe'n tertîb-i cezâsıyla şurûr ve mazarratından ahâlî tahlîs (...) olunmasına binâen cezâ-i mâ-yelikı

zımında Maraş nâ'ibine ve mutesellimine ve sâ'ir bundan akdem emr-i şerîfim isdâr ve tesyâr olunduğu paşa-i mûmâ ileyh Maraş civarında (tahrib olmuş) mahalle lede'l-vurûd (...) olan ordu-i aliyemi ba'zı habâset-kâr kendüye ihbâr eylediginden (tahrib olmuş) kaldırub Ayıntâb'a doğru azîmete ibtidâr üzre olduğu haber olundukda Maraş verâsından (tahrib olmuş) ve başında olan haşerâtı (...) paşa-i mûmâ ileyhe firar itmek beyânıyla Ayıntâb ve havâlisine varır ise derhal ahz ve emân ve zemân virilmeyerek cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu ordu-i humâyûnuma ba's ve irsâl olunması hususu bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim (tahrib olmuş) mevlânâ-i mûmâ ileyhimâsız size tenbîh ve te'kîd olunmuş idi bu defa Maraş tarafından ordu-i humâyûnuma vârid olan tahrîrât mazmûnunda ber vech-i muharrer paşa-i mûmâ ileyh ta'kîb olundukda (tahrib olmuş) olan haşerât muzmahil ve perişan ve kendüsi ve karındaşı mecrûh olarak Ayıntâb'a üç saat mesafe İncesu nâm mahalle vurûd itmiş olduğu tafsîlen derc ve beyân olunmuş paşa-i mûmâ ileyh ayıntâb ve havâlisine varır ise sırran ve alenen tefahhus olunarak bi-lâ-tevakkuf ve-lâ-tereddud derhal ahz ve girift ve mukaddem ve mu'ahhar şeref-riz-sudur olan evâmîr-i aliyem mûciblerince cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu serî'an ordu-i humâyûnuma irsâl ve tesrîb eylemeniz fermanım olmağın tenbîhen ve te'kîden mahsusan iş bu emr-i şerîfim isdâr ve sadr-ı a'zamım tatarlarından kıdvetu'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim zide kadruhû ile tesyâr kılınmışdır imdi paşa-i mûmâ ileyh'in tertîb-i cezâsı matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem idüğü ve bu bâbda tekâsul ve rahâvet bir vecihle câiz olmadığı ve bu hususu zımında Sivas valisine ve maden emînine (tahrib olmuş) ve sâir iktizâ idenlere başka başka emr-i şerîfim tenbîh ve te'kîd olunduğu mamlûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh paşa-i mûmâ ileyh Ayıntâb ve havâlisine vurûd ider ise sırran tefahhus olunarak bi-lâ-tevakkuf ve-lâ-tereddud derhâl ahz ve girift ve mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan emr-i 'aliyem mûciblerince cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu ordu-i humâyûnuma ba's ve tesyâr eylemege sa'y ve ğayret ve sizden me'mûl ve muntazır-ı pâdişâhânem olan rızâ-cû(y) ve sadâkati icrâya sarf-ı vus'-ı makderet ve 'iğmâz ve tesâmuhden beğâyet hazer ve mucânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur (boş) vusûl buldukda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudur olan (tahrib olmuş) ve lâzimu'l-ımtisâlimin mazmûn (tahrib olmuş) ve hareket ve hilâfindan hazer eylemeniz (tahrib olmuş) eylemeyesüz (tahrib olmuş) Vukû bulan mesârif-i cümle ittifâk ve ma'rifet-i şer'ile yaftası mesârifdir (tahrib olmuş) İbrahim ağa ve sâir ağanın takibât bâ-yafta fî 8 CA sene 215

Belge no: 15	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

(tahrib olmuş)

Sekizyüz doksan bir gümüş guruşdur işbu cem için virilen ta'kibât mezbûr ağalarına verilmeyüb virilen yaftasına olunmamak için iş bu mahale kayd şüd fi yevmi'l mezkûr

Belge no: 16	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

(tahrib olmuş) Maden-i hümâyundan avdetlerinde virilen takibât

Kapusuz Süleyman Ağaya ikinci yevmiye.....zamm olunan çoban ve sekenehü

Yalnız yigirmi iki buçuk guruşdur

(tahrib olmuş) tımar-ı çukadar Sadr-ı azam Abdurrahman ağaya (tahrib olmuş) yevm-i hamis (tahrib olmuş)

Yalnız bin guruşdur

Belge no: 17	Belge türü: Hüccet
Tarih: 1215	Belge konusu: Mehir
Belge özeti: Hadice hatunu 100 guruş muaccel ve 100 guruş müeccel olarak mehir kayd edilmiştir.	

(tahrib olmuş) hacc veli oğlu Osmanın kızı Hadice hatunu akraba vâlidesi (tahrib olmuş) me'zûnen ibn-i Ömer bin Mehmed bin veliyi yüz guruş muaccel ve yüz guruş müeccel (tahrib olmuş) olunduğu işbu mahale kayd şüd fi 12? Sene 215

Ken'ân zâde Mehmed Beg Mahzar kürdoğlu Mahzerbaşı Mehmed Ağa
Mehmed Beg Güzeli Ağa

Belge no: 18	Belge türü:
Tarih: 22 Zilhicce 1215/6 Mayıs 1801	Belge konusu: Ödeme
Belge özeti: İkiyüz onbeş senesi koyun eti için yapılan ödeme.	

(tahrib olmuş) ikiyüz onbeş senesi nisânın yigirmi üçüncü zilhicce şerifenin
(tahrib olmuş) günü yevmi'l isneyn lahm-ı ganemin beher ...cümle marifeti ve
marifet-i şer'i ile yigirmi altı (tahrib olmuş) virilmiştir Hurrire fi 22 zilhicce sene
215

Sayfa 16

Belge no: 19	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:

Belge özeti:

Hâcegân-ı divân-ı hümâyûn faziletli Behcet Ahmed Efendinin (tahrip olmuş)

Nân-ı 'aziz 5 kıyye

Lahm 3 kıyye

Pirinç 3 kıyye

Rugan-ı sâde 9 kıyye

(...) 1 kıyye

Mum 4

Kahve 1 buçuk kıyye

Belge no: 20	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu: kalan para

Belge özeti: Şehreküstüden Monla Akka hânesi yedinde kalan para.

Şehreküstüden Monla Akka hânesi mukaddemâ beş akçe hâne olub iki (tahrip olmuş) bu def'a sicille ittifâk ve müteferrika-i şer'le iki akçesi tenzil bâki bir para hâne kalmışdır (tahrip olmuş)

Belge no: 21	Belge türü: Ferman
Tarih: 14 Safer 1210/ 30 Ağustos 1795	Belge konusu: Af
Belge özeti: Molla Akka hânesinin kalan paranın af edilmesine dair.	

Şehreküstü'den Molla Akka hânesi mukaddemâ beş akçe hâne olub ahâlisinden perişân ve merhameten (tahrip olmuş) [Sayfa 17] meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i celîlü'ş-şân ve vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi üzre 'amel şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi' 'aşere min şehr-i Saferi'l-hayr sene 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Belge no: 22	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Ödeme
Belge özeti: Ayıntab müftisinin bin yüz doksan bir senesinden iki yüz on üç senesi gâyetine değin iltizâmı 'uhdesinde olan dimos ayıntab mukâta'asının bazı taksitlerinin ödenmemesine dair belge.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan ol-cânibde olan rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadârı Yunus zîde kadruhu tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki mehâmdan Seyyid Yahya Aziz Efendi zîde fezâ'ilehunun mâlikâne 'uhdesinde olub mukayyed olan malını (...) (tahrip olmuş) tarafından edâ ve teslim eylemek üzre Ayıntab müftisi zîde 'ilmuhu bin yüz doksan bir senesinden iki yüz on üç senesi gâyetine değin iltizâmı 'uhdesinde olan dimos ayıntab mukâta'asının malı zimmetine gayr-ı ez teslimât taleb-i miriye deyni olan bin altı yüz doksan guruş (..) bin guruş vermek üzre

malına merhameten iki yüz on bir senesinden i'tibâren taksit-i rabt olub fakat sene-i mezkûre taksiti olan bin guruş teslim-i hazine-i 'âmirem olub mezbûr on iki ve on üç seneleri taksiti olan iki bin guruş sene-i sâbıkı evâ'il-i Muharreminin dahi beş yüz guruş vürûd edip teslim-i hazine-i 'âmirem olunmuş olduğu ve deyni dahi kabzına me'mûr mübâşir olmadığından (tahrip olmuş) sonra kariben edâsına müte'ahhid olduğunu dahi Ayıntab nâ'ibi bir kıt'a i'lâmıyla (tahrip olmuş) lede'l-inhâ bu takdirce seneteyn-i mezbûreteyn taksitleri olan mebâliğden (tahrip olmuş) on beş seneleri taksitleri olan ikibin guruş dahi vakt-o (tahrip olmuş) eylemekden nâşî cem'an iktizâ eden üç bin guruşun tahsili bâbında ısdâr olunan emr-i şerîfim mûcebince mukâta'a-i mezbûrun güzeşte-i seneleri mumâ-ileyh İshak (tahrip olmuş) taksite merbût zimmet-i miriyesi kılınmasından edâsına zimmet-i edâsı mürûr etmekden nâşî

Sayfa 20

Belge no: 23	Belge türü: Ferman
Tarih: 8 Cemaziyelahir 1215/27 ekim 1800	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: İki yüz on dört senesine mahsûben iktizâ eden on bir bin sekiz yüz on üç guruş bedel-i miriler ve zu'amâ ve erbâb-ı tımara ait olan a'sâr-ı tahsiline dair	

imdi vusûlünde bâlâda tahrir ve beyân olunduğu üzre Maraş eyâletinde vâki' eşkinci zu'ama ve erbâb-ı tımarın iki yüz on dört senesine mahsûben iktizâ eden on bir bin sekiz yüz on üç guruş bedel-i mirileri ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve Alaybeyi ve mübâşir-i mumâ-ileyhim ma'rifetiyle kendülerden ve kendüleri mevcûd olmayanların subaşılıarı (tahrip olmuş) ve karyeleri mahsûlünden zu'amâ ve erbâb-ı tımara ait olan a'sâr-ı şer'îye (tahrip olmuş) 'ala eyyi hâlin tahsil ve mübâşir-i merkûma teslimen Der-'aliyyeme irsâl ve tesyîre mübâderet ve dikkat ve hilâfından tehâşi ve mücânebet eylesin ve siz ki Alaybeyi ve subaşılarsız eyâlât-ı merkûmede vâki' eşkinci zu'amâ ve erbâb-ı tımarın iktizâ eden yevmiyyelerini (...) üzre icâb ve iktizâ eden (tahrip olmuş) 'ala eyyi hâlin tahsiline sizler dahi mezîd-i gayret eylesiniz ve sen ki mübâşirsın me'mûr-ı tahsili olduğun meblağ-ı mezbûru ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le ve mütesellim-i mumâ-ileyh ma'rifetiyle 'ala eyyi hâlin tahsil ve götürüb hazine-i 'âmireme teslime mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylesin ve siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mumâ-ileyhimsiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfime 'amel ve

hareket eylemeniz bâbında fermân-ı ‘alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i ‘alışân-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı munifi birle ‘amil olasız şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız tahriren fi’l-yevmi’s-sâmini’l-‘aşer min Cemaziye’l-ahire sene hamse ve ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

El-Mahrûse

El-Kostantiniyye

Belge no: 24	Belge türü: Hücet
Tarih:	Belge konusu: Alacak-verecek
Belge özeti: El-hâcc Ebubekir ile Karamanlızâde Mehmed Efendi arasındaki alacak verecek davasına dair.	

Kıdvetü’n-nüvvâbü’l-müteşerri’in Ayıntab kadısı ve nâ’ibi (boşluk) zîde ‘ilmuhum ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ayıntab voyvodası zîde kadruhu tevkî’-i refî’-i hümâyûnum vâsıl olacak ma’lûm ola ki İstanbul sâkinlerinden el-hâcc Ebubekir zîde kadruhu Haleb mahkemesinde (tahrip olmuş) edip Ayıntab sâkinlerinden Karamanlızâde Mehmed Efendi demekle ma’rûf (tahrip olmuş) yedi senesindenberü beynlerinde (...) câri olan ‘akd ve (tahrip olmuş) ber-mûceb-i defter-i müfredât üç bin iki yüz elli gurus alacak hakkı olub (tahrip olmuş) bâ-mektûb taleb eyledikde karîben irsâl ve gâh kendim varaydım deyu ‘umûmen (tahrip olmuş) mukaddemâ inhâ ve mahallinde şer’le görölüp tarafından vekiline aldırılıb (tahrip olmuş)

Sayfa 21

Belge no: 25	Belge türü: Buyruldu
Tarih: 15 Saferi’l-hayr 1215 /8 Temmuz 1800	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Merdane ve Kızılhisar mukâta’ası mutasarrıfları seyyid Hüseyin ve es-seyyid Mehmed ve es-seyyid Ahmed Sıdkı’nın zimmetlerinde kalan paranın tahsiline dair belge	

kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ini mevlâna (boşluk) zîde 'ilmuhuma ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası Mehmed ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu def'a mübâşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı çukadâr (tahrip olmuş) Mustafa zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin (tahrip olmuş) sancağında vâkî' Merdane ve Kızılhisar mukâta'ası mutasarrıfları seyyid Hüseyin ve es-seyyid Mehmed ve es-seyyid Ahmed Sıdkı (tahrip olmuş) bin yüz seksen sekiz senesinden iki yüz on iki senesine gelince mukâta'a-i mezbûre malından (tahrip olmuş) zimmetlerinde terâküm eden sekiz bin kırk sekiz buçuk gurus kapum kulları (tahrip olmuş) masârif-i mühimmeyi tahsis kılmış olmakdan nâşi meblağ-ı mezbûr merkûmlardan 'ala eyyi hâlin (tahrip olmuş) 'amire tesbîl olunmak bâbında ısdâr ve sâbika defterdar-ı rikâb-ı hümâyûnum ittibâ'larından (tahrip olmuş) mübâşeretiyle tesyâr olunan emr-i şerîfim mücebince mebâliğ-i mezbûru tamamen lede't-tekmilü't-tamam (tahrip olmuş) mukâta'a-i mezbûr malı hâsılâtı Cezniyat mukâta'ası olduğundan hâsılât-ı mukâta'adan (tahrip olmuş) gurus tahsil-i duyûn-ı miriyelerine mahsûben irsâl ve bâki kalanların sene-i cedîdede (tahrip olmuş) ta'ahhüd eylediklerini sene-i sâbika evâ'il-i Receb-i şerîf tarihiyle müverrah Ayıntab kadısı (tahrip olmuş) fazluhu Der-sa'âdetime gönderdiği bir kıt'a i'lâmından tahrir ve inhâ etmekle on üç ve on (tahrip olmuş) seneleri taksitleri olan beş yüz beş gurus dahi duyûn-ı 'atikalarına zamm ile (tahrip olmuş) mezbûr bin gurus ferd-i nihâde olundukda yedi bin beş yüz kırk sekiz (tahrip olmuş) gurus deynleri zahûr eylediği ve zimmet-i merkûmenin vakti mürûr etmiş olub (tahrip olmuş) bundan sonra 'özre mahal olmadığı ma'lûmun oludukda vusûl-i emr-i şerîfimde (tahrip olmuş) mezbûru ne vechile ve ne tarikle olur ise olsun 'ala eyyi hâlin tahsil ve mübâşeretine (tahrip olmuş) merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda beyân kılındığı vechile (tahrip olmuş) mürûr etmiş emvâl-i mirîden olmuş olduğuna binaen edâsına kat'a mûmânâ'at (tahrip olmuş) icâb ve iktizâ etmez iken bu def'a kemâfi's-sâbık imrâr-ı vaktle şürûr ve muhâlefet (tahrip olmuş) olunmak lâzım geli ise mâlikâneleri üzerlerinden ref ile (tahrip olmuş) cânib-i miriden tahsil ettirileceği her şeylerine ilkâ ederek vusûl-i (tahrip olmuş) ve ne vechile ve ne tarikle olur ise olsun ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i merkûm (tahrip olmuş)ve 'acilen tahsil ve Der-sa'âdetime irsâl ve hazine-i 'amireme teslime sa'y-ı bi-nihâye (tahrip olmuş) kadı-i mumâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket (tahrip olmuş) ve

hilâfindan mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız (tahrir olmuş) yevmi’l-hâmis ‘aşer min şehr-i Saferi’l-hayr li-sene hams ‘aşere ve mi’eteyn ve elf

Be-makâm-ı

El-Kostantiniyye

El-mahrûse

Bu siyakda kâ’im-makâm-ı sadr-ı ‘âli mektûbu dahi vardır

Sayfa 22

Belge no: 26	Belge türü: Ferman
Tarih: Evahir Rebi’ül-âhir 1215/ Eylül 1800	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab sancağında vâki’ mukâta’ât’ın bin iki yüz on üç senesine mashûben kalan bin dört yüz yetmiş beş gurus otuz üç akçenin tahsiline dair belge.	

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm ma’âdinü’l-fazâ’il ve’l-keâm Ayıntab civârında vâki’ zikr-i âti mukâta’atın hâvi olduğu kazâların kadıları ve nâ’ibleri zîde fazlhum ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a’yân Ayıntab voyvodası (boşluk) zîde mecduhu ve mefâhirü’l-emâsi’l-ve’l-akrân bu husûsa mübâşir ta’yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum kâ’im-makâmı çukadârlarından Mustafa ve a’yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhum tevki’-i refi’-i hümâyûn vâsıl olacak ma’lûm ola ki el-hâletü hazihi Fransız keferesiyle berren ve bahren sefer-i hümâyûnum tahakkuk ve takrir etmekden nâşi masârif-i seferiyenin kesret ve vefreti âşikâr olduğuna binaen (boşluk) mukâta’at maddesine dâ’ir bin iki yüz yedi senesinde verilen nizâm evvel tevcih olmuş olan mukâta’âtın mu’ccelât-ı mukayyede-i ‘atikalarından her bir (tahrir olmuş) üç nefer olmak üzere yüz ellışer gurus ve tarih-i nizâmdan sonra tevcih olunub üç sene mürûr edenleri mu’accelât-ı mukayyede-i cedidelerinden her beyde ikişer nefer olmak (tahrir olmuş) yüz gurus cebelü bedeliyeleri esfâr-ı sâbika misüllü kaffe-i mukâta’atdan tedbir (tahrir olmuş) ve teslim-i hazine-i ‘amirem olunması irâde-i kâti’a-i mülûkânem ta’alluk eylediğine Ayıntab sancağında vâki’ mukâta’ât ve maktû’ât ashâbından bin iki yüz on üç senesine mashûben iktizâ eden iki bin beş yüz yirmi iki bin gurusun tahsiliiçün bundan akdem mukarrerât üzere sûret-i defter ve

emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir ile (tahrib olmuş) olub ancak livâ-i mezkûre ve maktû'âtın sene-i merkûme cebelüsünden (tahrib olmuş) merkûm ma'rifetiyle tahsil olunandan ma'ada iş bu derûn-ı emr-i şerîfe mevzû'an irsâl olunan sûret-i defter nâtık olduğu üzere bâki kalan dört yüz yetmiş beş guruş otuz üç akçenin beherhâl icâb ve edenlerden 'ala eyyi hâlin tahsili lâzımeden olmağla mukâta'ât-ı maktû'ât-ı cebelülerinin ol-mikdar sûret (tahrib olmuş) mezkûr mantûkunca imdi zimmetlerinde kalmış ise ba'de't-tahkîk ashâb-ı mâlikâne (tahrib olmuş) kendüleri mevcûd olmayanın mültezimlerinde ve hisselerini zabt u rabt edenler (tahrib olmuş) ve ânlar dahi mevcûd bulunmadıkları sûrette karyeleri mahsûlâtından masraflarına (tahrib olmuş) a'sâr-ı şer'iyyelerinden ma'rifet-i şer'le 'ala eyyi hâlin cem' ve tahsil ve darbhâne-i 'amirem (tahrib olmuş) olunmak için kabzına me'mûra teslimen devlet-i 'aliyyeme tesyîri fermânım olmağın (tahrib olmuş) iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve mübâşiri merkûm Mustafa zîde kadruhu (tahrib olmuş) olunmuşdur imdi vusûlünde voyvoda-i mumâ-ileyhsin bilâ-redd u beyân olunduğu üzere (tahrib olmuş) ve tevâbi'nden olan mukâta'at ve maktû'âtın iki yüz on üç senesine (tahrib olmuş) gayr-ı ez teslimât-ı meblağ-ı mezkûr bin dört yüz yetmiş beş guruş otuz üç akçe (tahrib olmuş) seferiye ve tanzim-i lâzım-ı harbiyeye zımnında müretteb ve tahsis kılınmış olub (tahrib olmuş) defter-i mezkûrda muharrer bevâb-ı mezkûr mâlikâne mutasarrıflarından (tahrib olmuş) mevcûd olmayanların hisselerin zabt u rabt eden kimesnelerden (tahrib olmuş) hâlde karyelerinin a'sâr-ı şer'iyyelerinden ma'rifet-i şer'le 'ala eyyi hâlin (tahrib olmuş) ve kabzına me'mûra teslimen darbhâne-i 'amireme irsâl ve tesyîre (tahrib olmuş) ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân-ı mumâ-ileyhim ve sâ'irlerisiz (tahrib olmuş) [Sayfa 23]teveccühât-ı şâhânem ser-i mü kusûr ve rehâvet ve dakika-i vâhide ifâte-i vakti mûcib olur (tahrib olmuş) vaz' ve hareket vukû'unu tecviz ile mazhar-ı gazabât-ı şâhânem olmakdan begâyet-i hazer ve mübâ'adet eylesesiz ve sen ki mukaddemâ me'mur ve mübâşir-i mumâ-ileyhsin bu maddeye takayyüd birle (tahrib olmuş) 'asâkir-i matlûbeyi bir ân evvel ordu-yı hümâyûnuma irsâle ihtimâm eylemek muktezi ike sen her bir kazâda tûl müddet meks ve ikâmet ve kendü safâ ve rahatın kaydına düşüp 'asâkir-i mezkûreyi ihrâc eylediğinden başka tarafından her bir (...) olmaması tertîb-i cezânî icâb eylemiş iken bu def'alık iğmâz olunmağla ona göre 'aklını başına devşirüb selâmet-i hâline ihtimâm ve dikkat ve sen ki bu def'a tahsis ve tesyîr olunan mübâşir çavuş mumâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i fermân-ı hümâyûnumla hareket ve mikdâr-ı vâfire kusûr ve rehâvet ve dakika-i vâhide ifâte-i vakti mûceb olur vaz'ı tecviz ile mazhar-ı eşedd-i 'ukûbet ve cezâ olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet

eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ’at-makrûnuyla ‘amel ve hareket ve hilâfindan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız tahriren fî evâhir-i Rebi’ül-âhire li-sene hamse ve ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

Be-yurd-ı sahrâ-yı ...

Bu siyâkda yeniçeri ağası mekrûbu dahi vardır valsında fî Cemaziye’l-ahire sene 210

Belge no: 27	Belge türü: Ferman
Tarih: 1214/1799-1800	Belge konusu: Enfiye
Belge özeti: Enfiye i’ mâl ve fûrûht(satış) edenlerin mugâyir-i şurût (şartlarlara aykırı) hareket edenler hakkında belge.	

Düstur-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhidîn-i bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânî’s-sa’âdeti’l-ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı ‘avâtıf-ı meliki’l-a’lâ hâlâ Diyarbekir vâlisi vezirim (boşluk) paşa ve Musul vâlisi vezirim (boşluk) paşa edâmallahu te’ala iclâlehumâ ve ekâzi-i kuzâtî’l-müslimeyn evlâ vâriseti’l-muvahhideyn ma’deni’l-fazâ’il ve’l-ikelâm ma’deni’l-fazâ’il ve’l-yakîn râfi’i i’lâmü’ş-şeri’at-i ve’d-din vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselinîn el-muhtassân bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’in Amed ve Maraş kadıları zîdet fezâliyahum ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkam ma’âdinü’l-fazâ’il ve’l-ikelâm zikri âti kazâların kadıları ve nâ’ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü’l-emâcid ve’l-a’yân Rakka ve Maraş ve Asitâne mütesellimleri (tahrir olmuş) zîde mecduhum ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a’yân ve zâbitân (tahrir olmuş) ve bu husûsa enfiye emini tarafından mübâşir ta’yîn olunan el-hâcc Zekeriya zîde fazluhum tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsil olacak ma’lûm ola ki dergâh-ı mu’allâm kapucu başlarından (tahrir olmuş) esbak iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Mustafa dâme mecduhunun takdim eylediği takriri (tahrir olmuş) varidât-ı cesime-i mirîden olub memâlik-i mahrûsede eyâlet ve kazâ (tahrir olmuş) enfiye bey’i mukâta’a-i mezburun emini tarafından ta’yîn eylediği [Sayfa 24] Âdemlerine mahsûs olub âharın i’ mâl ve bey’i

memnû'attan olmağla bin iki yüz on beş senesi mâh-ı Rebi'ül-evvelinin yirmi ikinci gününde vâki' Ağustos ibtidâsından sene-i mezbûre Temmuz'u gâyetine varınca eyâlet-i Diyarbekir ve Musul ve Ayıntab ve Maraş ve Adana ve Rakka eyâletleri olan Antalya ve Belek ve Biretü'l-fırat ve Birecik ve Nizib ve Siverek ve Mardin ve Tarsus ve Cebel-i sügûr ve Anleb ve Rima ve sâ'ir kurâ ve kasabâtdan enfiye bey'i ve icâb eden bahâlarının tahsili tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i merkûme ihâle olunmağla şurûtu mûcebince mübâşir-i merkûmun me'mûriyetini hâvi emr-i şerîfim i'tâsını inhâ ve istid'â etmeğın hazine-i 'âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Der-sa'âdetimde ve Mora'da ve Yanya'da vâki' mirî enfiye kârhânelerinde emin olanlar ma'rifetiyle i'mâl ve diledikleri ve mir-i mirân-ı kirâm ve evkâf mütevellileri ve kurâ zâbitleri ve havass-ı hümâyûnum voyvodaları ve mütesellimleri ve subaşıları ve zu'âma ve erbâb-ı tımâr ve müteferrika ve sipâh ve yeniçeri ve topçu ve cebeci ve 'arabacı ve mehterân ve sâ'ir 'askeri ve ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh vaz'-ı yed olunmamak ve mirî karhânelerinden ma'adâ ve mu'ahhâr ihdas olunan kârhâneler her ne mahalde bulunur ise sedd ü bend olunan enfiye cânib-i miriyçün zabt olunub mugâyir-i şurût hareket ederi olur ise o makûlelerin ehl-i İslam'dan olanları nefy ve kal'abend ve re'âyâdan olanları Der-sa'âdetime ihzâr ve vaz'-ı kürek olmak için Der-sa'âdetime ihzâr ve i'lâm olunmak ve Efrenc tâ'ifesi bir cezirede bulunan enfiye-i mirî fi'yâtiyla cânib-i mirîden mübâya'a ve kendü re'is ve elçileri ma'rifetiyle te'dîb olunmak ve enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin kârhâneleri sedd ü bend olunmak iktizâ eyledikde kuzât ve nüvvâb taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve sâ'ir bahâne ile ta'tîl-i maslahat-i mühimmeye bâ'is olacak hâlâtтан mücânebet olunmak ve a'yân ve zâbitân taraflarından enfiye eminlerine iş bu mahall-i vakfdır veyahud mukâta'adır deyu muhâlefet ettirmeyüb hilâf-ı nizâm enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin enfiyeleri zabtında da'vâ-yı ta'addi edeni olur ise mahallinde istimâ'olunmayub Der-sa'âdetime havâle olunmak mukâta'a-i mezbûrun düstûrül-'amel tutulan şurût-ı mer'iyyesinden idüğü ba'de'l-ihrac mûcebince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın bâ-takrîr iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda tahrîr ve beyân olunduğu üzre siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb ve mütesellim ve voyvoda ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri ve mübâşir-i mumâ-ileyhimsiz sizler dahi (tahrip olmuş) emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i 'âlişân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-

imtisâlimin mazmûn-ı munîfin birle ‘âmil olası şöyle bileşi ‘alamet-i şerîfe i’timâd kılâsız tahrîren fi ‘l-yevmi’l-hâdi şehr-i Zilkadeti’ş-şerîfe sene (tahrîp olmuş) erba‘a ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

Vasselâ fi Cemaziye’l-âhire sene (1)215

Bundan akdem iki yüz on dört senesine mahsûben bu siyâkda bir kıt‘a emr-i ‘âli dahi vardır

Sayfa 25

Belge no: 28	Belge türü: Ferman
Tarih: 9 zilhicce 1214/4 Mayıs 1800	Belge konusu: Vergi
Belge özeti: Zikr olunan evliye(liva) ve kazâların resm-i tamgâ-yı kîrbâs (kumaştan alınan vergi) rûsûmâtı mâlikâne mutasarrıfları taraflarından tahsîl edilmesine dair belge.	

Mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm ma’âdinü’l-fazâ’il ve’l-keâm Ayıntab ve Kars ve Maraş ve Darende ve Güre (tahrîp olmuş) kadıları ve nâ’ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a’yân Ayıntab (tahrîp olmuş) voyvodası (boşluk) zîde mecduhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olacak ma’lûm ola ki hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâ’im-makâmı düstûr-u mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-‘âlem nâzımü’l-menâzımü’l-ümem vezirim Abullah Paşa edâmallahu te’ala iclâlehunun ber-vech-i mâlikâne iştirâken ‘uhdesinde olan Ayıntab ve ve Kars ve Maraş sancakları ile Divriği sancağında vaki’ Rezde ve Güre kazâlarının resm(tahrîp olmuş) mukâta’asının bir müddetten berü Efrenc tâ’ifesinin vukû’bulan (tahrîp olmuş) sebebiyle Ayıntab’da i’ mâl olunan bezi havâli-i merkûmede ‘aba yapup beylerinde bey’ u şîrâ eylediklerinden tamgaya götürüb tamgalanmadıkları ve bu keyfîyyet mukâta’a-i mezbûrenin mâl-i mirîsinin kesr ve noksan tertîbine bâdi olmağla emvâl-i mirîyeyi kesrden (tahrîp olmuş) Ayıntab ve havâlisinde i’ mâl olunan kîrbâs tamgâ vaz’ olunduğu misüllü i’ mâl eyledikleri ‘abaya her tamga vaz’ıyla ez-kadîm ahz olunan resmi mültezimi tarafından ahz olunmak üzere emr-i şerîfim ısdârı iltimâsını hâvî takdîm olunan tahrîr bâlâsına Ayıntab’da i’ mâl olunan kîrbâs tamga etmedikleri kesr-i emvâl-i mirîyeyi mûcib olduğu mütehakkık olmağla mantûk-ı tahrîr üzere sûret-i hüsn-i nizâmı ifâde olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı celilü’l-kadrim mücebince kuyûda mürâca’at olundukda zikr olunan elviye ve kazâların resm-i tamgâ-yı kîrbâs

mukâta'asının nısf hissesi ma'lûmü'l-mikdâr mal-ı mu'accele ile müşârün-ileyh 'uhdesinde olduğu ve nesc ve i'mâl olunan kurbâsın beher tûlundan bir buçuk akçe resm tamgaları cem' ve tahsil olunduğu ve verilen berâtları şurûtundan idüğü ve nehâl-i mezbûrun muhâsebe ve aklâm-ı sa'ireden lede'l-ihrac tahammülüne göre bir mikdar mal takdiriyle sâlifü'z-zikr resm-i tamgâ-yı kurbâs mukâta'ası malına zamm birle ber-mûceb-i şurût-ı şer'iyye icâb eden rûsûmâtı mâlikâne mutasarrıfları taraflarından ahz u kabz ve cem' ve tahsîl edilmek için emr-i şerîfim ısdârı iktizâ eylediği derkenâr olundukda mûcebince otuz gurus mukâta'a-i mezbûre malına zamm olunub mukâbili 'aba tamgası ihlâk olunmak fermânım olmağın bâ-takrir iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde sâlifü'z-zikr resm-i tamgâ-yı kurbâs Ayıntab ve tevâbi'i mukâta'ası malına zamm ve ilhâk etmiş olduğu ma'lûmun oldukda ber-mûceb-i şurût-ı şer'iyye icab eden rûsûmâtı mukâta'a-i mezbûre (tahrip olmuş) dahl u ta'arruz ettirmeyüb ve ederi olur ise te'dîb ve tenkîl olunmalarıçün ism ve resmleriyle Der-'aliyyeme 'arz u i'lâma mübâderet ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylesin ve siz ki kuzât ve nüvvâb mumâ-ileyhimsiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrim vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi birle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi't-tâsi' şehr-i Zilhicceti's-şerîfe li-sene erba'a ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Bu siyâkda Yozgad vâlisi Cabirzâde sa'âdetlü Süleyman Bey hazretlerinin buyrulduhu dahi vardı

Sayfa 26

Belge no: 29	Belge türü: Ferman
Tarih: Muharrem 1210/ Temmuz Ağustos 1795	Belge konusu: İkaz
Belge özeti: Ze'âmet ve tımara mütekâ'idin mutasarrıf olanların ze'âmet ve tımarlarını evlatlarının dışında haklarından fergat etmemesine dair belge.	

Efâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Maraş eyâletinde vâki' elviye Alaybeyleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayun vâsıl olacak ma'lûm ola ki eyâlet ve elviyede kâ'in ze'âmet ve tımara mütekâ'idin mutasarrıf olanların ze'âmet ve tımarları mahlûl oldukda mülâzımına verilmeyüb Levend çiftliği zâbitân ve mütekâ'idine tahsisen

irâd-ı cedîdden zabt olunmak üzere tanzim olunmaktan (tahrip olmuş) mütekâ'idlerden fevt olanların ze'âmet ve tımarları eğerçi irâd-ı cedidden zabt olunmakta olup ancak bu makûle mütekâ'dien fevt olanların ze'âmet ve tımarları irâd-ı cedidden zabt olunduktan sonra alaybeyi ve sancaklıları hile ve desise ile fevt olan kimesnenin ze'âmet ve tımarını kasr-ı yedden mukaddem tarihiyle mülâzımına 'arz edip mülâzım dahi ol-'arz-ı sened kavî ithâf ederek kendüye tavziye ettirilmek dâ'îyyesiyle ta'cizden hâli olmadıkları fimâ-ba'd (...) misüllü mütekâ'idin ze'âmet ve tımara mutasarrıf olanların sahîh-i sulbi olan (tahrip olmuş) kasr-ı yedi husûsuna ruhsat verilmemek ve mütekâ'iden fevt olanların ze'âmet ve tımatları (tahrip olmuş) olan evlâd ve mülâzıma verilmeyüb nizâm-ı sâbıgı mücebince irâd-ı cedîde zabt olunmak üzere (tahrip olmuş) ikyizâ eylediği beyânıyla ber-vech-i muharrer mütekâ'iden ze'âmet ve tımara mutasarrıf olanların sahîh-i sulbi olan (tahrip olmuş) gayriye kasr-ı yed eylemeleri men' birle divân-ı hümâyûnum kalemine kayd olunub tenbihi hâvi siz ki Alaybeyi (tahrip olmuş) mumâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim ısdâr ve iktizâ eden mahallere 'ilm u hâberleri i'tâ olunmasını ricâl-i devlet-i 'aliyyemden şikk-ı sâni ve irâd-ı cedîd-i hümâyûnum defterdârı iftihârü'l-emâsil ve'l-ekârim el-hâcc (tahrip olmuş) Reşid zîde mecduhu bâ-takrîr ifâde ve takrîr-i mezkûr huzûr-ı hümâyûnuma 'arz ve takdim olundukda takrîr-i (tahrip olmuş) tanzim oluna deyu hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağla vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın tenbihen ve ihtimâmen rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve hassam hasekilerinden kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân Abdullah haseki zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunduğu üzere fimâ-ba'd sancaklarınızda mütekâ'id ze'âmet ve tımara mutasarrıf olanların sahîh-i sulbi evlâdlarından gayriye kasr-ı yed etmemeleri emrine mezîd-i i'tinâ ve dikkat olunmak matlûb-ı mülûkânem olduğu ve ser-i mu hilâf-ı hareket vukû'una rızâ-yı 'aliyyem olmadığı ve o makûle evâldından gayriye kasr-ı yed olduğuna dâ'ir 'arz ve revânde kat'an i'tibâr olmunmayacağından başka (tahrip olmuş) Alaybeyinin hakkında lâzım gelen te'dîbin icrâsında dakika fevt olunmayacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve harekete ihtimâm ve dikkât ve hilâf-ı fermân ve mugâyir-i tenbihât-ı şâhânem vaz'ından mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi evâsıt-ı şehri Muharrremi'l-haram li-sene 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-makâm-ı El-Kostantiniyye El-mahrûse

Bu siyakda kâ'im-makâm-ı rikâb-ı hümâyûn mektûbu dahi vardır

Fî 26 Ca sene 215

Belge no: 30	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin râfi'-i i'lâmü's-şerife ve'd-dîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ-yı Maraş kadısı zîde fazluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Maraş sancağında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbları zîde fezâ'ilehum ve kîdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Maraş mütesellimi (tahrip olmuş) bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan hassam hasekilerinden kîdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân Abdullah haseki zîde kadruhu ve vücûh-ı memlelet ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki düşman-ı din ü devlet (tahrip olmuş) mülk ü millet olan Frabçe keferesinin bilâd-ı İslâmiyeden (tahrip olmuş)

Sayfa 27

Belge no: 31	Belge türü: Berat
Tarih: 29 Zilhicce 1215/13 Mayıs 1801	Belge konusu: Müteveli ta'yini
Belge özeti: Medine-i Ayıntab'da vâki' Balkalağı çarşusunda kâ'in mescid-i şerîfin imâmet-i merkûme ecânibden olan es-seyyid Mehmed Şeri'in yerine Mehmed'in yeniden tayin olunmasına dair belge.	

Medine-i Ayıntab'da vâki' Balkalağı çarşusunda kâ'in ashâb-ı hayrâtan Paçacızâde es-seyyid Şeyh Abdurrahman (tahrip olmuş) nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği mescid-i şerîfin imâmet ciheti yevmî on akçe vazîfe ile (tahrip olmuş) sulbi oğlu es-seyyid Salih'e ve mü'ezzinlik ciheti dahi kezâlik yevmî on akçe vazîfe ile diğer oğlu es-seyyid Mehmed Sadık'a şart ve ta'yîn edip merkûmân es-seyyid Salih

ve Mehmed Sadık'dan (tahrir olmuş) ehil olduklarına binâen vâkıf-ı mumâ-ileyh es-seyyid eş-şeyh Abdurrahman Efendi ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe şart-ı mezbûrdan rücû' ve merkûmânı 'azl edip müceddeden imâmet ciheti yevmî on (tahrir olmuş) berat ettirdüb ve mü'ezzinlik ciheti dahi yevmî on akçe vazife karındaşım Mehmed ve (tahrir olmuş) efendinin oğlu Hâfız Molla Mustafa'ya ve ba'de vefât evlâd u evlâd u evlâdına şart-ı (tahrir olmuş) edip bir müddet mutasarrıf olduklarından sonra merkûmân fervt olmalarıyla (tahrir olmuş) yerlerine erbâb-ı istihkâkdan ve evlâd ve akrândan cümlenin muhtarı iş bu tevkî'-i refî'ü's-şân (tahrir olmuş) seyyid Ömer Halife mevcûd ve her vechile lâyıık ve müstehakk iken ciheteyn-i mezbûretâmı es-seyyid el-hâcc (tahrir olmuş) nâm kimesne hilâf-ı inhâ kendi üzerine berât ettirdüb ol-dahi fevt oldukda (tahrir olmuş) cânibden Mehmed Şerif nâm kimesneye imâmet-i mezkûrûnu evlâdiyet iddi'asıyla kendi üzerine berat ettirtüb merkûm es-seyyid Ömer Halifeye gadr-ı külli olduğun bi'l-cümle ahâlden vukûfu olan bi-'arz-ı müslimîn mahallinde meclis-i şer'a ihbâr ettiklerinden başka vâkıf-ı mumâ-ileyhin vakfiye-i ma'mûlün-bihâsından müstebân olub ve merkûm evlâd-ı vâkıfdan olduğunu (tahrir olmuş) imâmet-i merkûme ecânibden olan es-seyyid Mehmed Şeri'in ref'inden merkûma tevcih olunub yerine Mehmed müceddeden berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek bâbında nâ'ib-i mevlânâ Mustafa Şükri zîde 'ilmuhuma 'arz etmeğın mücebince mezbûrun ref'inden tavsiye ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu ve sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm es-seyyid Ömer Halife (tahrir olmuş) mer'i ve mü'eddâ kaldıkdan sonra ber-mûceb-i şart-ı vâkıf (tahrir olmuş) on akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ü devletim (tahrir olmuş) müdâvemet göstere ol-bâbda ref' olunan mezbûr tarafından ve taraf-ı (tahrir olmuş) mâni' ta'arruz ve mezâhim ve mu'âriz olmayub aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar (tahrir olmuş) 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi selh-i Zilhiceti's-şerîfe sene hamse ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Nemekahu el-fakir-i ileyhi sübhânehu ve te'ala Mustafa Şükri el-müvellâ-hilâfe be-Ayıntab

Sayfa 28

Belge no: 32	Belge türü:
---------------------	--------------------

Tarih: 10 Şaban 1214/7 Ocak 1800	Belge konusu: Ödeme
Belge özeti: sâhib-i mâlikâne Mehmed Emin yaptığı ödemenin kaydına dair.	

İş bu derûn-ı sebe-i tahrir-i ahkâmide mastûr elli üç guruş kırk beş akçeyi meblağ-ı mezbûrun kabzına me'mûr sâliyâneci çavuş Mustafa Ağaya sâhib-i mâlikâne Mehmed Emin tamamen meclis-i şer' de edâ ve teslim olub çavuş-ı merkûm Mustafa Ağa dahi ahz u kabz ve ahzını mukırr ve mu'terif olmağın iş bu mahalle kayd

Belge no: 33	Belge türü: Temessük
Tarih: 10 Şaban 1214/7 Ocak 1800	Belge konusu: Ödeme
Belge özeti: Bin iki yüz on üç senesi Osman yazıcı yedinde olan meblağı mezkur'un hazine-i 'âmire defterlerinde irâd ve masraf kaydı olunmasına dair belge.	

Sebeb-i tahrir tevkî'-i refî'-i hümâyûnum ola ki Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed Emin zîde mecduhu tahvilinden zaman-ı zabtı Muharrem guresinden bin iki yüz on üç senesine mahsûben mumâ-ileyhin 'uhdesinde olan karye-i Simav (tahrip olmuş) akçelerinden Erzurum kal'assı muhâfazasına me'mûr yedi yüz kırk üç nefer dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri (tahrip olmuş) bin yüz doksan dokuz senesi şehr-i Muharremi guresinden sene-i mezbûre Zilhiccesi gâyetine değin müstehakk oldukları zarar-ı lahm ve zahîre akçeleri için tarih-i mezbûra mahsûben mukâta'a-i mezbûre malından mumâ-ileyhsin hissesinden ta'yîn olunan altı bin dört yüz beş akçe nice beher guruşun yüz yirmi beşer akçeye olmak üzere bi-hesâb-ı esedî yalnız elli üç esedî guruş on beş para (tahrip olmuş) meblağ-ı mezbûr bin iki yüz on üç senesi Şaban'ının onn beşinci gününden Osman yazıcı zîde mecduhu yedinden Asitâne-i sa'âdetimde hazine-i 'âmirem defterlerinde irâd ve masraf kaydı olunmağın temessük olmak için iş bu hükm-i şerîfim verildi şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi'l-'âşir şehr-i Şaban li-sene-i erba'a ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-kostantiniyye

El-mahrûse

Belge no: 34	Belge türü: Temessük
Tarih: Rebi'ül ahir 1216/Ağustos-Eylü 1801	Belge konusu: Kayıd
Belge özeti: Taş mukâta'nın kabzına memur olan sâliyâneci Mustafa ağaya telsim olunmasına dair	

İki yüz on dört senesine mahsûben derûn-ı sebab-i tahrir-i ahkamide mastûr (tahrip olmuş) Taş mukâta'asının mal-ı mevâcibi kabzına me'mûr sâliyâneci Mustafa ağa (tahrip olmuş) meclis-i şer' de teslim olunmuşdur fî Rebi'ü'l-âhir sene 1216

Belge no: 35	Belge türü: Temessük
Tarih: 1215	Belge konusu: İltizam
Belge özeti: İki yüz on beş senesi Ayıntab voyvodalığı ve Menbiç revandan mukâta'ası ve nisf-ı hıyâm mukâta'ası ve Dimos Ayıntab Es-seyyid Hüseyin Ağa iltizam verilmesine dair belge.	

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Ber-vech-i mâlikâne 'uhdemizde olan mir-liva-i Ayıntab voyvodalığı ve Menbiç ravendan mukâta'ası ve nisf-ı hıyâm mukâta'ası ve Dimos Ayıntab'a beher sene malın mültezimi tarafından teslim ve (tahrip olmuş) ahz olunmak üzere iş bu mukâta'âtın iki yüz on beş senesi Mart'ı ibtidâsından sene-i mezbûre Şubat'ı gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabt u rabt eylemek için (tahrip olmuş) tâlib ve râğib olan dârende-i temessük kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Es-seyyid Hüseyin Ağa zîde kadruhuya iltizâm ve mumâ-ileyh dahi iltizâmı kabûl etmekle sene-i mezbûre mahsûben (tahrip olmuş) nakd ve peşinen tarafımıza teslim olmak talebiyle iş bu zabt-ı temessük verildi (tahrip olmuş) mukâta'ât-ı merkûmenin sene-i mezkûra mahsûben ait olan a'şâr-ı şer'iyye (tahrip olmuş) 'örfiye ve resm-i bennâk ve tapu-yı zemin ve resm-i 'arusâne ve sâ'ir cüz'i ve küllî (tahrip olmuş) ise ahz u kabz eyleyüb tarafımızdan ve taraf-ı ahardan mâni ve müzâhim olmaya (tahrip olmuş)

Mutasarrıf-ı Mukâta'a Mehmed Emin Muhâsebe-i evvel

Belge no: 36	Belge türü: Hüccet
Tarih: 9 Rebi'ül-evvel 1216/20 Temmuz 1801	Belge konusu: Satış
Belge özeti: Çağdığın karyesi türâbında vâki' bir kıt'a şeftalü ve erik bağçesinin dokuz sehminin zeyneb hatuna satışına dair belge.	

Mahmiyye-i Ayıntab'da vâki' Tarla-yı 'atik mahallesi ahâlisinden Bademzâde Abdurrahman Efendi ibn Es-seyyid el-hâcc Abdullah Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatır-ı lâzımü't-tevkîrde zevce-i menkûhası râfi'atü'l-haze'l-kitab Zeyneb bint-i el-hâcc Abdullah Efendi nâm hatun zimmetinden zikr-i âti bey'i tasdike vekil-i müseccel-i şer'i olan İshak Efendi mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrir-i kelâm edip mahmiyye-i mezbûra tâbi' Çağdığın karyesi türâbında vâki' bir taraftan Hacı Emin Efendi ve bir taraftan Hacı Mirzade ve bir taraftan Sülükçüoğlu ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir kıt'a şeftalü ve erik bağçesinin yirmi dört sehm i'tibârıyla altı sehm ahâli-i karyeden gâret olub on sekiz sehmini bey'-i câü'-z-zikr vukû'una karındaşım es-seyyid Molla ile 'ale'l-iştikâr mülk-i mûrisimiz olmağla hâlâ merâmından icâb (...) hâvi vereseden (silik) 'akd-i mutallakadan (silik) bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile sâlifü'z-zikr on sekiz sehm hisse-i şâyi'anın dokuz sehmini zevcim müvekkile-i mezbûre Zeyneb hatuna sekiz yüz guruşa bey' ve teslim ve temlik eyledim dedikde vekil-i mumâ-ileyhe el-hâcc İshak Efendi dahi vekâleten iştirâ ve kabûl ve tesellüm ve temellük eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruş müvekkile-i mezbure Zeyneb hatun yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz edip zimmetini (..) ve takrir da'vâsından ve meblağ-ı mezkûr muyâlebesinden min-küllî'l-vücûh ibrâ ve iskât eyledim fimâ-ba'd mahdûd-ı mezkûr şeftalü bağçesinin ber-vech-i muharrer eshâm-ı mezkûreden dokuz sehm hisse-i şâyi'ası müvekkile-i mezbûre Zeyneb Hatun'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır (tahrip olmuş) benim alakam ve medhalim kalmadı keyfemâ-yeşâ mutasarrıf olsun (tahrip olmuş) tahrir ve savb-ı şer'den yedine hüccet-i şer'iyye ref' ve i'tâ (tahrip olmuş) eyledikde gıbbe't-tasdîkü's-şer' mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve terkim olundu hurrirre fi yevmi't-tâsi' min şehr-i Rebi'ü'l-evveli sene-i sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Kâtib-i fetevâ Mehmed Efendi

Sübhanverdi zâde Kâtib-i mahkeme-i şerife Abdurrahman Efendi

Kâtib-i mahkeme-i şerife seyyid Mehmed Efendi

İmam Molla İbrahim ibn Molla Ali

Hâcî Ganizade Monla Mehmed

Kürüncüzâde İsmail Çelebi

Nemakahu'l-fakir ileyhi subhânehu ve te'ala Mustafa Şükri el-müvellâ-hilâfe
bi-medine-i Ayıntab gafara lehu

Ve gayruhum

Sayfa 30

Belge no: 37	Belge türü: Mürasele
Tarih: 25 Rebiulevvel 1216/5 Ağustos 1801	Belge konusu: Asker ihtiyaçları
Belge özeti: Asker ihtiyaçlarının karşılanmasına dair belge.	

Hüve'l Fettâh

İzzetme'ab şerî'at nisâb Mevlana serküttâb Nûri Es-seyyidullah Efendi kâmyâb (tahrir olmuş) ber vechi uhdemizde olan Ayıntab kazasından işbu sene (tahrir olmuş) rebi'ulevvelisi evâhirinde hasebü'l iktizâ hareket ve asitane-i aliyye tarafına tevcih ve azimet (tahrir olmuş) mezbûrun hükümet-i şeriyesi tarafımızdan cenâbınıza ihâle ve tevfiiz olunmuşdur (tahrir olmuş)efendimiz tarafından halkımız efendi zuhûruna kadar kaza-ı mezbûrda icrâ-yı ahkâm-ı şer'i (tahrir olmuş) evâmir-i aliyye idüb vâki' olan muhalledât-ı askeriyeyi tahrîr ve takviye ve (tahrir olmuş) şer'iyeye tevzi' ve taksîm idüb ol vechile cadde-i şer'iden ser-mû inhirâfa(tahrir olmuş) mücib-i murâsele âmil olasız vesselâm Fi 25 rebiulevvel sene 216.

Belge no: 38	Belge türü: Temessük
Tarih: 1 Rebi'ül-evvel 1216/12 Temmuz 1801	Belge konusu: Görevlendirme
Belge özeti: Şeyhzâde Mehmed Emin Efendi Ayıntab kazâsının naibliği verildiğine dair.	

İzzetme'ab şerî'at nisâb Mevlana müderrisîn-i kirâmdan Şeyhzâde Mehmed Emin Efendi kâmyâb Ba'de't-tahiyyet'u-l vâfiye inhâ olunur ki ber vechimutasarrıf olduğum Ayıntab kazâsının umûr-ı niyâbeti iş bu sene-i sitte aşer ve mi'eteyn ve elf mâh-ı rebiulevveli guresinden cenâbınız ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-ı mezkûr ...merkûmeden niyâbeti zabt idüb beyne'l ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'î-i âlide sa'y-ı cemîl ve vakıa olan (tahrib olmuş) muhâlefât-ı mevtâ-yı askeriyeyi dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l verese ale-ma-farz'ullah tevzî' ve taksîm eyleyüb cadde-i şeriat-ı garradan ser-mû inhirâfa cevâz ve ruhsat gösterilmeye vesselam

7855 guruş yalnız yedi bin sekiz yüz elli beş guruşdur

Belge no: 39	Belge türü: Temessük
Tarih: 20 Şaban 1216/26 Aralık 1801	Belge konusu: Teslim
Belge özeti: Ayıntabın mübâya'a bedeli teslim alındığına dair.	

Bâ'is vusûl budur ki

Bâ-emr-i âlî kabzına memûr olduğum Ayıntabın mübâya'a bedeli malına mahsûben derûn-ı şehir salyânesinden olarak ber vech-i muharrer yedi bin sekiz yüz elli beş guruş Mehmed Beg yediyle tarafımıza teslim olunduğun nâtık işbu vusûl virilmiştir. Fi 20 Şaban sene 16

Mustafa

Mehmed

Sadr-ı ali

Sayfa 31

Tımâr-ı...(tahrib olmuş) Veledi Ebu derdâ

20000 akçe

Sâbıkan Ayıntab müftüsü müteveffâ seyyid Mehmedin tasarrufunda olub hânesi Halebde olub hâsılâtı âli ...zimmetinde kalmıştır.

Timar-ı Kefercebel

Mustafa Veled-i Hüseyin

Bâ-ruus

6000 akçe

Merkûm Mustafa bilâ-veled fevt olub timar-ı mezbûr bi't-tahvîl ahire virilmiştir

Timar-ı Kunab(?)

Seyyid Mehmed veled-i Davud

Bâ-ruus

20233 akçe

Timar-ı mezbûr Erzurum yoklamasında sehven nâ-mevcûda düşüb Mısır seferinde müsâade olub hâsılâtını bâ-emr-i ali kendüye inâyet olmuştur

Timâr-ı

Mehmed Veled-i Mustafa

Bâ-Ruus

5350 akçe

Timar-ı mezbûr Erzurum yoklamasında sehven nâ-mevcûda düşüb Mısır seferinde bâ-arzuhâl tashîh ve işrahatı hâsılâtı bâ-emr-i ali kendüye inâyet olmuştur

Timar-ı Suboynu

Mustafa veled-i İbrahim

Bâ-ruus

8788 akçe

Mezbûr Mustafa Zekeriya nâm kimesne etbaından olmağla hâsılâtı Zekeriya zabt ve timara mutasarrıf olunarak zekeriyya kıbrısa bâ-emr-i âli münifdir ve hânesi halebde sâkindir

Timar-ı karaçomak

Molla Mehmed Veled-i seyid Mehmed

Bâ-ruus

11000 akçe

Tımar-ı mezbûr kezalik zekeriyanın zabtında olub Merkûm molla Mehmed etbâındandır binâenelayh bir nesne alınmamışdır

Tımâr-ı karaçomak

Seyyid Halil

Bâ-ruus

6000 akçe

Tımar-ı Mezbûr seyid Halilin nâ-mevcûdundan iki yüz on bir senesi martından zabt etmek şartıyla Mehmed veled-i Ahmed tahvile virilmiştir.

Be-nâm-ı Tımar-ı Ebucek?

Mehmed veled-i Mehmed

Bâ-ruus

7034 akçe

Tımar-ı mezbûr sinin-i vâfireden berü harab ve bî-hâsıl olmağla hâlâ kimesne rağbet itmeyüb hâlâ bilâ-sâhibdir

Tımar-ı Güdevir

Mehmed Veled-i Mehmed

Bâ-ruus

4000 akçe

Tımar-ı Mezbûr seksen dört târihinde icmâline ilhâken berat alub sehven ...kalmışdır

Tımar-ı Suboynu

Seyyid İbrahim Halil veled-i Ali (tahrib olmuş)

Bâ-ruus

7333 akçe

Mezbûr İbrahim Halîl fevt olub beş yaşında oğlu ...kaydile mukayyed ..üzere
cebelüsüyle berat olmuştur

Tımar-ı Gezbulasın

Seyyid Mehmed Veled-i Mehmed

Bâ-ruus

2100 akçe

Tımar-ı mezbûr harâbe ve bî-hâsıl olmağla hâlâ bilâ-sâhibdir

Tımâr-ı Berrak

Yusuf Veled-i Abdullah

Bâ-ruus

2000 akçe

Tımar-ı mezbûr sinîn-i vâfireden berü harâbe ve bî-hâsıl olmağla hâlâ bilâ-
sâhibdir

Tımâr-ı Sarıya?

....

4000 akçe

Tımâr-ı mezbûr harâbe ve bî-hâsıl olmağla hâlâ bilâ-sâhibdir

Tımar-ı Ağca Berc

Seyyid Mehmed Veled-i Mehmed

Bâ-ruus

3000 akçe

Tımar-ı mezbûr kezalik harâbe ve bî-hâsıl olmağla hâlâ bilâ-sâhibdir

Tımar-ı Bağdadcık

Ahmed Veled-i Hasan

Bâ-ruus

3300 akçe

Tımar-ı mezbûr harâbe ve bî-hâsıl olmağla hâlâ bilâ-sâhibdir

Tımâr-ı Karacaviran

Süleyman veled-i el-hacc Mehmed

Bâ-ruus

11055 akçe

Tımar-ı mezbûr on üç senesi martında zabt eylemek üzere Ahmed tevcîh ve berat olmuştur.

Tımâr-ı Şihme?

Tımâr-ı Mezbûr teftiş olunub mükerrer vâkî olmuştur ber vechle vücûdu yokdur

Hurrire.... nemekahu el fakir ileyhi ‘azze ve celle Mustafa Şükri el-müvellâ-hilâfe bi-medineti Ayıntab gafara lehu

Sayfa 32

Belge no: 40	Belge türü: Temessük
Tarih: 27 Safer 1216/ 9 Temmuz 1801	Belge konusu: Tımar dağıtımı
Belge özeti: Ayıntab voyvodası Hüseyin Ağa'nın müvellidi olduğu tımarların imal edilmesine dair.	

Mahmiye-i Ayıntab sancağından masrafları nâ-mevcûd olub mülazeme arz olunmak üzere (tahrib olmuş) zabt olan yigirmi üç kaydı-ı tımar ve zeâmet ve aleddevâm zabt olunan (tahrib olmuş) cem'an yigirmi altı kayd-ı tımâr ve zeâmetleri işbu bin iki yüz on senesi (tahrib olmuş) ...sine kadar zabt etmek üzere ..bâ-emr-i âlî dergah-ı ali çavuşbaşlarından Ayıntab voyvodası Hüseyin Ağa müvellidi uhdesine imâle buyurulmağa müsaid idüğü tımar ve (tahrib olmuş) zabt-ı imza iden ve ashab-ı tımarın zabtı lazım olmayanların cümle muarrif ve muarrifsiz (tahrib olmuş) ba'del tashîh-i hakikii'lâm itmeleriyle sûret-i hakikati emri (tahrib olmuş)

Fi 27 safer sene 216

Be-nâm-ı Abdulfettah

Veled-i

tımâr-ı cağut

6330 akçe

Be-nâm-ı Mustafa veled-i Hüseyin

Tımar-ı Kefercebel

6000 akçe

Be-nâm-ı Seyyid Mustafa veled-i Hamza

Tımar-ı....

4500 akçe

Be-nâm-ı Seyyid Mehmed Veled-i Mehmed

Tımâr-ı (tahrir olmuş)

6798 Akçe

Zeâmet-ibe-nâm-ı İbrahim Edhem ve Mehmed adli

Veled-i ibn Mustafa

320154 Akçe

Be-nâm-ı Mustafa veled-i İbrahim

Tımar-ı Soybuni

Bâ-ruus

8788 Akçe

Zeamet-i turnalık ve Cubakir ...ve diğer Turnalık zeametleri (tahrir olmuş)
sekiz yüz guruş (tahrir olmuş)

Be-nâm-ı Seyyid Halil-i mezbûr

Tımar-ı kara..

6000 akçe

Tımâr-ı mezbûr Seyyid Halil nâmevcûdundan ikiyüz on bir senesi martında
zabt olundu..Mehmed veled-i Ahmed tahvil şüd

Be-nâm-1 Seyyid Said veled-i Mehmed Emîn

Tımar-1...

6000 akçe

Tımar-1 mezbûr Mısır seferinde on dört senesinde zabt olmak üzere Seyyid mehmed veled-i Ahmed tevcîh ve tahvil virilmiştir.

Be-nâm-1 Seyyid Mehmed veled-i hacc Mustafa

Tımar-1 Ağcaburc

3000 akçe

Tımar-1 mezbûr harâbe ve bihâsıl olmağla hâlâ bilâ-sâhibdir.

Be-nâm-1 Mehmed veled-i Hasan

Tımar-1 (TAHRİBOLMUŞ)

3300 akçe

(tahrib olmuş)

Be-Nâm-1 Mehmed Veled-i Mehmed

Tımar-1 Öyücek

7034 akçe

Tımar-1 mezbûr harâbe ve bî-hâsıl ve bilâ-sâhibdir

Be-Nâm-1 Mehmed Veled-i Hüseyin

Tımar-1 Soybuni

8775 Akçe

Be-Nâm-1 Seyyid Abdullah veled-i Mehmed

Tımar-1 kefercebel

4564 Akçe

Tımârin-i mezbûrîn Mısır seferinde İbrahim el-Hacc Hasan veled-i Mehmede Tahvîli tarihinden zabt eylemek üzere on dört senesinde tevcih ve..olunmuştur.

Be-Nâm-1 Seyyid İbrahim Halil

Tımar-1 Soybuni

7233 akçe

Tımâr-1 mezbûr iki yüz (tahrib olmuş) İbrahim (tahrib olmuş) Seyyid Mehmed'e Tevcih olunmuştur.

Be-Nâm-1 Seyyid Mehmed Veled-i Mustafa

Tımar-1 Kararesul

5340 akçe

Tımâr-1 Mezbûr Erzurum yoklamasında sehven nâ-mevcûd düşüb Mısır seferinde isbât-ı vücûd idüb mahsulatı (tahrib olmuş) inâyet olunmuştur.

Be-Nâm-1 Mehmed Veled-i Davud

Zeâmet-i

20333 Akçe

Zeâmet-i Mezbûr Erzurum yoklamasında nâ-mevcûda düşüb Mısır seferinde isbât-ı vücûd itmekle işrahât-ı mahsûlâtı kendüye bâ-emr-i âlf inâyet olunmuştur.

Be-Nâm-1 Mehmed veled-i El-hacc Mehmed

Tımar-1 Karataş

10899 akçe

Be-Nâm-1 İbrahim Veled-i Mehmed

Tımâr-1

6002 akçe

Tımârîn-i mezbûrîn Mısır seferinde ikiyüz on bir senesi tarihinden zabt eylemek üzere ..ilhâk Mustafaya tevcih ve yeddiye berât virilmiştir.

Be-nâm-1 Mehmed Veled-i Mehmed tımar-ı Güdevir

4000 akçe

Tımâr-ı mezbûr seksen dört tarihinde icmâline ilhâk-ı berât olunub
...kalmışdır

Be-nâm-ı Yusuf tımar-ı Barak

3000 akçe

Tımâr-ı mezbûr hâla harâbe ve bî-hâsıdır

Be-nâm-ı Yusuf Tımâr-ı Barak

2500 Akçe

Tımâr-ı mezbûr hâla harâbe ve bî-hâsıdır

Be-nâm-ı Seyyid Ahmed Tımâr-ı Gezbulasın

2130 Akçe

Tımâr-ı mezbûr hâla harâbe ve bî-hâsıdır

Hurrire namekahu el fakir ileyhi 'azze ve ve celle Mustafa Şükri el-
müvellâ-hilâfe bi-medineti Ayıntab gafare lehu

Sayfa 33

Belge no: 41	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu: Tımar tefhizi
Belge özeti: Hüseyin ağa müvellidi uhdesinde olan tımarın imâl olunmasına dair.	

(tahrib olmuş) tarafından ba emr-i ali zabt-ı lâzım olan Ayntab sancağında vaki' tımar ve ze'ametden iki yüz (tahrib olmuş) mahsuben Haleb Muhassılı Mir Mehmed dâme mecidhü uhdesinden sarf ve tahvil ve ba emr-i ali-i dergah-i ali(tahrib olmuş) ve tevcih ser Hüseyin ağa müvellidi uhdesine imâle Buyurulmağına mubaşeri ve bilcümle zu'ema (tahrib olmuş) şer'le tımar ve ze'ametlerin zabt ve gayr-ı zabt ve mümteni' mahsul olanların (tahrib olmuş) vech üzre defter-i sıhhat eseridir ki ber vech-i ati beyan olmuşdur Hurrire fi 11 (tahrib olmuş)

El-Muhasılat

Be-Nâm-ı Tımar-ı Soybunı

Mehmed Veled-i...

7885 akçe

Hasılat 80...

Be-Nâm-ı Mustafa veled-i İbrâhim

Tımâr-ı Soybuni

8788 Akçe

Hasılat 80....

Be-Nâm-ı Abdülfettah veled-i...

Tımâr-ı Çağut

6330 akçe

Hasılat 70....

Tımar-ı Seyyid mehmed Veled-i Mehmed

Tımâr-ı Karacaviran

6798 akçe

Hasılat 150....

Be-Nâm-ı Halil veled-i Hamza

Tımâr-ı Yona

49000 akçe

Hasılat 200..

Be-Nâm-ı Mehmed Şerîf veled-i Ali

Zeâmet-i...

33599 Akçe

Hâsılat 200..

Zeâmet-i...

Be-nâm-ı İbrâhim Edhem Ve Mehmed Said Veledan-ı Mustafa

320154 Akçe

Hasılât 350...

Be-Nâm-ı Ebubekir Veled-i El-Hacc Mehmed

Zeâmet-i Karacaviran

14435 akçe

Hasılât 300...

Be-Nâm-ı Seyyid Mustafa veled-i (tahrib olmuş)

Tımâr-ı kilise?

4500 akçe

Hasılât 90...

Be-Nâm-ı (tahrib olmuş)

Veled-i Seyyid Mehmed

Tımâr-ı kefercebél

4554 akçe

60....

Aleddevâm zabt olunan üç ferd? zeâmet ki Cabakir ve Turnalık ve diğér
Turnalık

(tahrib olmuş)

Minha?

...Mahsûlatı ve...tımar ve zeametleridir

Be-Nâm-ı ...

Tımâr-ı Sarumiye

Nâm-ı diğér ağca mezra

4000 akçe

Bî-hâsıldır

Be-Nâm-ı Seyyid Halîl

Tımâr-ı Karaçomak

6000 akçe

Tımâr-ı mezbûr on bir senesi ..Mehmed veled-i Ahmede bâ-tahvîl zabt ve tevcih deyu kayd

Be-Nâm-ı seyid Mehmed veled-i El-Hacc Mustafa

Tımâr-ı Ağcaburc

3000 akçe

Tımâr-ı mezbûr bî-hâsıldır

Be-Nâm-ı Ahmed veled-i Hasan

Tımar-ı Bağdadçık

3300 akçe

Tımâr-ı mezbûr bî-hâsıldır

Be-Nâm-ı Mehmed Veled-i Mehmed

Tımâr-ı Öyücek

7034 akçe

Tımâr-ı mezbûr bî-hâsıldır

Be-Nâm-ı İbrâhim Halîl veled-i Ali

Tımâr-ı Soybunı

7333 akçe

Tımar-ı mezbûr...olub ...kaydıyla mukayyed olunub ..kalmışdır

Be-Nâm-ı Seyyid Mehmed veled-i Hacc Mehmed

Tımâr-ı Gezbulasın

2100 Akçe

Bî-hâsıldır.

Be-Nâm-ı Yusuf Tımar-ı Barak

3000 akçe

Tımâr-ı mezbûr bî-hâsıldır

Be-Nâm-1 Yusuf Tımar-1 Barak

3000 akçe

Mükerrerdır

Be-Nâm-1 İbrahim veled-i Mehmed

Tımâr-1...

6002 akçe

Be-Nâm-1 İbrahim Veled-i hacc Mehmed

Tımâr-1 Karataş

1899 Akçe

Tımârîn-1 Mezbûrîn birbirine ilhâken Mustafaya tevcîh ve on dört senesi.....inâyet şud

Be-Nâm-1 Seyyid Mehmed Veled-i Mustafa

Mezra'-1 tımar-1 Kararesul

5245 Akçe

Tımâr-1 Mezbûr Erzurum yoklamasında nâ-mevcûda düşüb... Mısır seferinde isbât-1 vücûd idüb on senesi şabanının yeddisine emr-i âlî olmuştur.

Be-Nâm-1 Seyyid Mehmed Veled-i Mehmed Emîn

Tımâr-1...

6000 akçe

Tımâr-1 mezbûr icmâline ilhâken tahvîli tarihinden zabt olunacak

Be-Nâm-1 Mustafa Veled-i Hüseyin

Tımâr-1 kefercebel

6000 Akçe

Tımâr-1 mezbûr sahibi bilâ-empvâl....olub on altı târihinde ahire tevcîh şud

Be-Nâm-1 Mehmed veled-i Seyyid veled-i Seyyid Davud

20333 Akçe

Zeâmet-i mezbûr Erzurum yoklamasında sehven nâ-mevcûda düşüb bu def'a ordu-yu hümâyûnda isbât-ı vücûd itmekle yeddiye emr-i âli virilmiştir.

Hurrire nemekahu el fakir ileyhi 'azze ve ve celle Mustafa Şükri el-müvellâ-hilâfe bi-medineti Ayıntab gafara lehu

Sayfa 34

Belge no: 42	Belge türü: Hüccet
Tarih: 1216	Belge konusu: Satış
Belge özeti: Hadika deresinde vâki' Ağaloğluyeri'nde bulunan bostanın satışına dair belge.	

Mahmiyye-i Ayıntab'da vâki' Ammu mahallesi ahâlisinden Ağalızâde demekle meşhur Monla Ahmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifde kendü nefesine asâleten ve validesi Akilâne bint-i Abdullah nâm hatun ile kız karındaşları Fatıma ve Rahime taraflarından zikr-i âti bey'-i takrire vekilim olduğu Es-seyyid Ahmed Efendi bin Es-seyyid el-hâcc Mehmed Efendi ve Molla Ahmed ibni Hüseyin şehâdetleri sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'i lâ-hakk olmağla vekâleten mahmiyye-i mezbûrede kâ'in Kozanlı mahallesi sâkinlerinden râfi'i heze'l-kitâb Hadice binti Mustafa Efendi ve Safa Hatun binti Es-seyyid İshak Efendi nâm hatunlar tarafından zikr-i âti takriri tasdik ve vekil-i müseccel-i şer'iiyesi mumâ-ileyh es-seyyid el-hâcc İshak Efendi mahzarında asâleten ve vekâleten bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrir-i kelâm edip medine-i mezbûrede hadika deresinde vâki' Ağaloğluyeri demekle meşhûr iki taraftan tarîk-i 'amm ve bir taraftan Köse Piroğlu ve bir taraftan mülkleri ile mahdûd bir kıt'a (...) bostanı bey'-i câyü'z-zikrin mürûruna kadar mülk-i mûrisimiz olmağla hâlâ tarafımızdan icâb ve kabûlünü hâvi (silik) 'âri bey-i bât-ı sahîh-i şer' (silik) mezbûretân Hadice binti Mustafa Efendi ve Safa binti İshak Efendi nâm hatunlara bet-vech-i iştirâk üç yüz elli guruşa bey' ve teslim ve temlik eyledim dedikde (silik) mumâ-ileyh dahi bi'l-vekâle iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz elli guruşu müvekkilân-ı mezbûretân Hadice ve Safa hatun yedlerinden tamamen ve kâmilten (tahrip olmuş) ve kabz edip zimmetlerini (..) ve takrir da'vâsından ve meblağ-ı mezkûr mutâlebesinden (tahrip olmuş) vechen mine'l-vücûh ibrâ-i 'âmm ve râfi'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskât eyledim fimâ-ba'd mahdûd-ı mezkûr (tahrip olmuş) mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarflarıdır ki benim müvekkillerim vâlidem Akilane hatun ve kız karındaşları Fatıma ve Rahime'nin 'alaka ve medhalleri kalmadı asâleten ve

vekâleten takririm tahrir ve istimplâken yedlerine hüccet-i şer'iyeye ref' olunub keyfemâ yeşâ mutasarrıfân olsun dedikde gıbbe't-tasdikü's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb u imlâ olundu

Şuhûdü'l-hâl

Emin-i fetevâ faziletlü Ahmed Efendi

Kâtib-i mahkeme-i şerife Es-seyyid Abdurrahman Efendi

Kâtib-i Mahmele Mehmed Efendi

Yazızade Abdurrahman Efendi

Ağalızade Molla İsmail

Bostancı Mehmed Bey

Muhzırbaşı Molla oğlu

Sayfa 35

Belge no: 43	Belge türü: Hüccet
Tarih: 23 Rebi'ü'l-âhir 1215/13 Eylül 1800	Belge konusu: Anlaşmazlık
Belge özeti: Es-seyyid Mehmed ile Zenbilcioğlu es-seyyid Mehmed arasındaki satış hakkında anlaşmazlığa dair belge.	

(tahrir olmuş) iş bu sene-i mübârekede bağ-ı mezkûru müstakillen zabt eder su'âl olunub mûcib-i şer'i icrâ olunmak murâdımdır dedikde gıbbe's-su'âl merkûm es-seyyid Mehmed cevâbında bağ-ı mahdûd-ı mezkûru târih-i mezûrda bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bana bey' ve teslim ve temlik edip kendüye 'örf-i (tahrir olmuş) üzere beher sene tımarı için vermişdim hâsılâtın nısfı kendüye ve nısf-ı aharı benim olmak üzere tımar eder iken iş bu sene-i mübâreke tımarında musavver etmekle kendümü men' eyledim deyu def'le mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan ber-vech-i meşrûh def'-i mezkûruna muvâfık ve takrir-i meşrûha mutâbık beyyine talep olundukda'udûl-i ikrâr-ı ricâl-i müsliminden Mehmed bin el-hâcc Osman ve Mustafa bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hazırân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakika tarih-i mezkûrda iş bu müdde'-i-i merkûm es-seyyid Mehmed nâm kimesne bağ-ı mahdûd-ı mezkûru iş bu Zenbilcioğlu es-seyyid Mehmed'e bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslim ve temlik eyledim deyu iktâr ve

bizleri istişhâd eyledi biz bu husûsa bi-vech üzre şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyu her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl-i şehâdetleri makbûl olmağın mûcebince müdde'i-i merkûm es-seyyid Memli Mehmed bi-vech-i mu'ârezeden men' birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb u imlâ olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrin min şehr-i Rebi'ü'l-âhire sene hamse ve âşer ve mi'eteyn ve elf

şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ali Efendi İmam-ı mahalle-i Ehl-i Cefa

Seyyid Ömer Efendi İmam-ı İmam Mahallesi

Seyyid Ali

şeyh ahmed

Sayfa (silik)

muhkem te'dîb olunmak ve ahzının şükür ve şikâyeti müsmir ve müşevveş olun nizâm-ı mukâta'a-i mûceb-i istid'a eylediğı evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmak nizâm-ı cedîd şurûtundan olduğı baş muhâsebe defterelerinde mukayyed olmağla mûcebince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın hassaten iş bu emri celîlü'ş-şânım ısdâr (boşluk) ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi üzre 'amel ve hareket ve hilâfindan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesi 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi 'aşer min şevvali'l-mükerrem sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Belge no: 44	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ-yı Ayıntab kadısı zîdet fezâ'ilehu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olub bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Mehmed Sururi dâme mecduhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası (boşluk) zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa bu def'a mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım çukadârı Ahmed ve a'yân (tahrir olmuş) ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bundan akdem Ayıntab sancağından tertîb olunan elli bin keyl-i şa'irin bedeli olan yüz (tahrir olmuş) bin guruş 'ale'l-hesâb lede'l-irsâl olunan yirmi beş bin guruş ki cem'an elli bin guruş gayr-ı ez teslimât kusûr kalan bir yük beş bin beş yüz (tahrir olmuş) sekiz guruş tahsil ve ordu-yı hümâyûnum hazinesine teslimi bi'd-defa'ât emri şerîfim (tahrir olmuş) ve bundan akdem kapucubaşı mahsûs mübâşir ta'yîn olunmuş iken bir akçesi (tahrir olmuş) teslim olunmadığı hazine-i 'âmirem kuyûdâtında müstebân olub bi-'inâyetillahi te'ala Mısır Kahire'nin feth u teshîri mülâbesesiyle iş bu sene-i mübâreke Şevvali'l-mükerreminin beşinci günü bi'n-nefs sadrazam ve serdâr-ı ekrem sûtûde-şiyem vekil-i mutlakım el-kâcc Yusuf Ziya Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu vezâ'îf-i bi'l-'övr (tahrir olmuş) 'asâkir-i vafire ile Mısır'dan hareket ve Der-sa'âdetime 'azimete ve bu günlerde Şam (tahrir olmuş) eylediğinde esnâ-yı râhda masârifin kesreti ve vefreti derkâr ve (tahrir olmuş) ordu-yı hümâyûnun güzer-gâhı olmakdan menâzilde karîb mahallerde bakâyâ kalân (tahrir olmuş) tahsilinde menût ve mütevakkıf olmakdan nâşi siz ki kapucubaşı ve mütesellim (tahrir olmuş) müşmâr olan karîn-i hamiyet-i mukteziyeniz âzâde sâlifü'z-zikr (tahrir olmuş)

Sayfa (silik)

Belge no: 45	Belge türü: Ferman
Tarih: Zilkade 1216/Mart 1802	Belge konusu: Haksız yere görev işgali
Belge özeti: Rakka ve Diyarbekir ve Samsun kal'aları ve dizdârlarına vâki' kazâların dergâh-ı mu'allâm yeniçeri serdârlıklarına mektupsuz ve rüşvet ile uygun olmayan atamalar yapıldığına ve buna göz yuman kişilerin cezalandırılacağına dair belge.	

Düsturûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı mufahhamun nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mümehhidi'l-mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid ve bünyani'd-devlet ve'l-ikbâl müşseyyid-i ve'l-erkâni's-sa'âdeti'l-ve'l-iclâl mahfûfûn bi-sunûf-ı 'avatıf-ı meliki'l-'alâ Anadolu'nun sol ve orta kolunda vâki' vüzerâ-yı 'izâm edâmallahu te'ala iclâlehum akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-faza'il ve'l-yakîn i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevâli-i fihâm zîde fazâ'ilehum ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm sâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil vel-akrân zikri âti husûsa ocakdan mübâşir ta'yîn ve tesyîr kılınan Numan çorbacı ve a'yân ve serdâr ve iş erleri ve 'atik agavât ve 'alemdâran ve ihtiyârân zîde kadruhum ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-müstahfızın Rakka ve Diyarbekir ve Samsun kal'aları ve dizdârları zîde fazluhum tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde vâki' kazâların dergâh-ı mu'allâm yeniçeri serdârlıkları ez-kadîm ve âti heze'l-ân bâhatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ocağ-ı 'âmireme ibrâ ve tazmîn ve tahsis kılınub hîn-i fethinden berü serdârlık olan kazâların beher üç ayda bir kere zabt mektûbları tecdid veyahud ibkâları ahz ve câ'ize-i kadimeleri cânib-i ocağa edâ ve irsâl oluna gelür iken biraz vakitten berü sefer takribiyle bazı kazâ a'yânları ve voyvodaları tama'-ı hâmlarından nâşi serdârlık mektûbuna 'adem-i i'tibâr birle bilâ-mektûb fuzûli serdârlığı zabt edip cevri ü eza ocağı ekl ü bel' eylediklerinden başka bazı nâ-ehil makûlelerini rüşvet ve 'inâyet ile buyruldu ve mürâsele ile serdâr nasb edip harekât-ı gayr-ı nâ-marziyyeye ictisâr ve refte refte derebeyliği mesleğine sülûk ve ehl-i 'ırz ve sâ'ir fukarâ ve 'askeri gürûhunu tekdir ve tahrimden hâli olmayub mütegalibâne hareket ve umûr-ı mühimmenin ta'tiline ve varidât-ı ocağın te'hîrine bâdi ve insilâb-ı istirâhat-ı 'ibâda bâ'is oldukları tahkik olunduğuna sagîr (...) ocağı itlâk ve izâ'at edenlerin men'i ve bilâ-mektûb buyruldu ve mürâsele ile serdârlık zabt olunmaması

bi'd-defa'ât evâmir-i 'aliyyemle tenbih u te'kîd olunmuşken bazıları mütenebbih olmayub zabt mektûblarına i'tibâr olunmayub ve edenleri dahi ca'ize-i kadimden noksan teklifiyle varidât-ı mu'ayyene-i ocağın kesr ve noksanına sebep olmalarıyla bu def'a ocağ-ı 'âmirem kuyûdâtından cümle kazâların serdârlık defteri ihrâv ve serdârları nasb ve zabt mektûbları i'tâ olunub iktizâ eden cevâ'izât mikdârı mübâşir-i merkûma i'tâ ve cânib-i ocağa irsâl ve eğer hilâf-ı erm-i 'âli hareket birle kangı kazâ a'yânı ve voyvodası bilâ-mektûb fuzûli serdârlık zabt eder olu ise taraf-ı devlet-i 'aliyyemden te'dîb ve gûşmâl olacak ve sâ'irinin dahi ocakdan me'mûr mübâşir-i mumâ-ileyh ma'rifetiyle ahz ve kal'abend olacakları ve 'adem-i itâ'at ve izhâr-ı huşûnet edenleri sâ'ire 'ibreten mücâzât-ı lâyıkalı icrâsında dakika-i vâhîde te'hîr ve tevakkuf olunmayacağı bilinüb umûr-ı serdârlık bir hüsn-i râbıtaya idhâl olunması matlûb-ı kat'i-i dâverânem olmakdan nâşi siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mevlânâ-yı sâ'ir mumâ-ileyhimsiz fimâ-ba'd o makûle müttekâbile derebeyliği iddi'âsında olanlara serdârlık zabt ettirmeyüb muhtar-ı memlelet olanları nasb birle irâhe-i hâl-i 'ibâda bi'l-ittifâk ikdâm ve dikkat ve birkaç seneden berü bilâ-mektûb serdârlık emvâl-i terikelerine vâziü'l-yed olanların ma'rifet-i şer'le 'ala eyyi hâlin tahsil ve gadr ve 'illet edenleri kılâ' (tahrip olmuş) mübâderet olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki şer'-i şerîfimle vâsıl oldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi birle şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fî Evâ'il-il şehr-i Zilkadeti's-şerife sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-kostantiniyye

El-mahrûse

Sayfa 43

Belge no: 46	Belge türü: Berat
Tarih: 9 Rebi'ü'l-âhir 1216/19 Ağustos 1801	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Akyol mahallesinde bulunan Ferhadiye câmi'nin mutasarfî Mehmed Sadık'ın hakkını kendi isteğiyle Kemal Efendizâde es-seyyid Mehmed Halife'ye feragat etmesine dair belge.	

Medine-i Ayıntab'da vâki' Akyol mahallesinde kâ'in Ferhadiye câmi'-i şerîfi vakfından almak üzre yevm-i (tahrip olmuş) vazife ile evkât-ı selâsede nisf

hisse imam ve yevmî iki akçe vazife ile mü'ezzin ve yevmi iki akçe vazife ile ferrâş ve yine Fatıma Hatun vakfından almak üzere yevmî iki akçe vazife ile cüz'hânlık (tahrip olmuş) olan Mehmed Sadık mutasarrıf olduğu cihât-ı mezkûrûnu kendi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan iş bu râfî'-i tevki'ü's-şân-ı hâkânî Kemal Efendizâde es-seyyid Mehmed Halife'ye feragat ve (tahrip olmuş) olan 'atik berâtı mahallinde meclis-i şer' de teslim etmekle merkûm dahi her vechile lâyük ve mahall olmağın cihât-ı mezkûrûn fâriğ-i mezbûrun kasr-ı yedinden tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'alışânım verilmek bâbında nâ'ib-i mevlânâ Mustafa Şükri zîde 'ilmuhu 'arz etmeğın (tahrip olmuş) tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub zıkr olunan cihât-ı mezkûrûna fâriğ-i mezbûrun yerine mutasarrıf olub hidmeti mer'î ve mü'eddâ kılındıktan sonra evkâf-ı mezbûrdan almak üzere yedi buçuk akçe vazife olunub vâkıfların ruhu ve devâm-ı 'ömr ve devletim için du'âya müdâvemet göstere şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılaları tahriren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebi'ü'l-âhire sene sitte ve 'aşere ve mi'eteyn ve elf

Belge no: 47	Belge türü: Berat
Tarih: Recep 1216/Kasım 1801	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Muradzâde Mahmud'un serdâr olarak nasb ve ta'yîn olmasına dair belge.	

Şeri'at-şî'âr Ayıntab kadısı Efendi zîde fazluhu ba'de's-selâm inhâ olunur ki taht-ı hükümetinizde serdâr olan ref' olunub yedine uslûb-ı sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Muradzâde Mahmud zîde kadruhu serdâr nasb u ta'yîn olmağın iş bu mektûb tahrir (tahrip olmuş) olunmağla inşaAllahu te'ala vusûlünde gerekdir ki merkûm kazâ-i mezbûrun (tahrip olmuş) kıyâm ve ötedenberü olageldiği vechile zabt u rabtı husûsunda i'ânet ve (tahrip olmuş) ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-i mezbûrun serdârlığı sana tefvîz olunmağla gerekdir ki kadim ve kanûn üzere zabt u rabt-ı neferât ve def' u ref'-i haşerâtıyla tanzim-i bilâd ve hâl-i 'ibâda bezl- iktidâr eylesin ve kazâ-i mezkûrda mukîm ve müsâfir yeniçerileri ve cebeci ve top arabacısı ve gilman ve 'acemi ve kuloğulları bi'l-cümlesin üzerlerine zâbit bilüb taşra ve (...) hâric vaz' u hareketde bulunmayub dâ'ima itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve sen dahi cümle umûrunu ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kânûn-ı kadîm ve emr-i şerîfim ve tavâ'if-i merkûmûndan bilâ-vâris ma'rûf-ı fevt olanların metrûkâtların (tahrip olmuş)

zabt ve sük-ı sultânide fûrûht ve hâsıl olan nukûdu deyn-i hazine-i beytü'l-mâl için müfredâtıyla ocak tarafına göndermeye mübâderet ve her hâl sükkân ve ahâlinin emn u (tahrip olmuş) bâ'is-i hizmet-i mebrûre vücûda getirmeğe mecd u sâ'i olub mûcib-i (tahrip olmuş) 'amel olasız tahriren fî evâ'il-i şehri Recebi'l-ferd sene sitte ve 'aşere ve mi'eteyn ve elf

Belge no: 48	Belge türü: Temessük
Tarih:	Belge konusu: Tahsilat
Belge özeti: Serdarlık câ'izi'nin tahsil edilmesine dair belge.	

Bin iki yüz on dört senesi Recebül-ferdi guresinden on altı senesi Cemaziye'l-âhiresi yirmi dört ay serdârlık zabt eden Seyfeddin oğlu Mehmed Ağadan ocağ-ı 'âmire tarafından (tahrip olmuş) şevket-makrûn serdârlık-ı câ'izi tahsiline umûr çorbacı Numan Ağa zikr olunan yirmi dört ay (tahrip olmuş) gurusu tamamen ve kâmilan ahz u kabz edip merkûm-ı sedâr Mehmed ağadan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz (tahrip olmuş) serdârlık ahzını meclis-i şer' de ikrâr ve i'tirâf etmeğin iş bu mahalle kayd şod fî gurre-i (tahrip olmuş)

Sayfa 40

Belge no: 49	Belge türü: Ferman
Tarih: 9 muharrem 1217/ 12 Mayıs 1802	Belge konusu: El koyma
Belge özeti: Bundan önceki Ayıntab voyvodası Hüseyin ve birâder-zâdesi Ahmed Bey ve kâtibi Lami Mustafa ve merkûmun tüfenkçibaşısı Aboş ve sâ'ir 'avenelerinin malları ve eşyalarına el konulmasına dair belge.	

Kıdvetü'n-nüvâbbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlâna (boş) zîde 'ilmuhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân (tahrip olmuş) voyvodası vekili el-hâcc Osman ve dergâh-ı mu'allâm gönüllülerinden bu husûsa me'mûriyetle (tahrip olmuş) olan Salih ve baş muhâsebe kalemi ser-halifesi vekili olub bu husûsa muharrir ta'yîn olunan Havabzâde Mustafa zide mecduhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı ahâli ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bunda akdem Ayıntab voyvodası Hüseyin hilâf-ı rızâ-yı 'aliyyem harekete ibtidâr

birle sekene-i Ayıntab'a ve sâ'ir fukarâ ve zu'âfaya envâ'-i güne zulm ve ta'addi eylediği tahkik olduğuna mebnî bu def'a Haleb kal'asına kal'abend olunub lakin bu makûle hilâf-ı rızâ-yı 'aliyyem harekete cesâret edenlerin ve 'avenelerinin emvâl ve eşyâları cânib-i mirîden zabt olunmak lâzımeden olmakdan nâşi merkûm Hüseyin ve birâder-zâdesi Ahmed Bey ve kâtibi Lami Mustafa ve merkûmun tüfenkçibaşısı Aboş ve sâ'ir 'avenelerinin bi'l-cümle emvâl ve eşyâları mahsusan muharrir ta'yîniyle zabt ve tahrir olunmak husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmekle sen ki muharrir-i mumâ-ileyhsin senden hizmet ve sadâkat me'mûl olduğundan akrânın miyânından intihâb ile husûs-ı mezbûra muharrir ta'yîn olub merkûmânın ve kâtibi ve tüfenkçibaşısı ve sâ'ir 'avenelerinin ol-tarafâ olan hâneleri emvâl ve eşyâları ve nukûd ve zimemât ve emlâk ve hayvanât ve sâ'ir cins ve nâtık vehâmet her nesi var ise bir hilâli mektûm ve mahfî ve zâyi' ve telef olmayarak cümlesini ma'rifet-i şer'le (tahrip olmuş) mumâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifetinle zabt ve tahrir ve temhir ve defter-i sıhhat-eserleri ordu-yı hümâyûnuma (tahrip olmuş) müsâra'at ve ba'dehu ne günâ emrim sâdır olursa ol-vechile 'amel ve hareket eylemen fermânım (tahrip olmuş) hassa me'mûriyetini hâvi iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrir merkûmânın ve kâtibi ve tüfenkçibaşısı ve sâ'ir 'avenelerinin ol-tarafda olan kâffe-i emvâlin ve eşyâ ve nukûd (tahrip olmuş) ve zimemât ve sâ'ir her ne var ise cümlesin ma'rifet-i şer' (tahrip olmuş) zabt ve tahrir ve şekk ve şübheden 'âri defter-i sıhhat-i eserini takdime müsâra'at ve ba'dehu ne güne emrim sâdır olur ise ol-vechile 'amel ve hareket eylesin şöyle ki bu husûsa seni muharrir ta'yîn eylemekden ma'kûd-ı (tahrip olmuş) ve sâ'ir 'avenelerinin hafî ve celî bi'l-cümle mâlik oldukları emvâl ve eşyâlarının bir hilâli ihfâ olunmayarak zâhire ihrâc olunmak irâdesine mebnî olmağla hemân muktezâ-yı me'mûriyetin üzere merkûmânın ve 'avenelerinin bir hilâli mahfî ve mektûm kalmayarak eyâdi-i âharda mestûr (tahrip olmuş) cümlesi zabt ve tahrir ve defterini irsâle sarf-ı kudret eylesin ve sizler nâ'ib ve voyvoda mumâ-ileyhim ve vücûh-ı âhâli ve iş erlerisiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında (tahrip olmuş) sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi'l-yevmi't-tâsi şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve mi'eteyn ve elf

Be-verâ-yı sahrâ-yı Haleb

Sayfa: 44

Belge no: 50	Belge türü: Ferman
Tarih: Muharrem 1217/ Mayıs 1802	Belge konusu: Görevlendirme
Belge özeti: Ayıntab naibi ve sadrazamının eski kapucu kethüdâsı Osman zide mecduhumun ordu-yı hümâyûnum Ayıntab'a varıncaya kadar Ayıntab voyvodalığına görevlendirilmesine dair belge	

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân sadrazamının sâbık kapucu kethüdâsı olub ordu-yı hümâyûnum Ayıntab'a varınca kadr-i Ayıntab voyvodalığı 'uhdesine ihâle olunan Osman zide mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bir müddetden berü Ayıntab voyvodalığını tagallüben zabt birle ve vedi'atullah olan fukarâ ve zu'afâyâ envâ'-i mezâlim ve ta'addiyâta ictisâr eden Hüseyin nâm şekâvet-pîşe bu def'a ordu-yı hümâyûna celb ve Haleb kal'asında kal'abend olunmakdan nâşi ordu-yı hümâyûnum Ayıntab'a varub re'âyâ-perver ve sadâkat-kâr ve himâyete ve sıyânete ahâli ve re'âyâ ve fukarâya liyâkati bedfidâr muttasıf ve dindâr voyvoda nasb edinceye kadar umûr-ı voyvodalığı ve mevâdd-ı sâ'ire-i mühimmeyi idare ve rü'yet zımında bunun voyvoda nasbı ve tesmiri lâzım-ı me'âliden olmağla senin ve kapucular kethüdâsı sâbık mumâ-ileyhin ordu-yı hümâyûnum ol-tarafa varıncaya kadar voyvoda nasb olunmak husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmekle seri'an bu taraftan hareket ve Ayıntab'a varub umûr-ı voyvodalığı ve mevâdd-ı sâ'ir-i mühimmeyi idâre ve rü'yet ve tesviyelerine mübâderet ve merkûm Hüseyin'in pâ-dâş olub fukarâya ve re'âyâta zulm ve ta'addiyâta ictisâr olan eşkiyâ zümresi dahi bi'l-cümle 'ulemâ ve sulehâ ma'rifetiyle taharrî ve tecessüs ve ol-makûleleri ele götürüb ve ordu-yı hümâyûn için müretteb olan yüz elli (...) evvel-be-evvel seri'an ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve tesyar ve her halde sekene-i memleket ve fukarâyı himâye ve sıyânete kemâ-i ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın me'mûriyetin mahsûsan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i'tâ amedî-i keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh bu cânibden 'aceleten hareket ve Ayıntab'a vusûle mübâderet ve ordu-yı hümâyûnum ol-tarafa vusûl oluncaya kadar umûr-ı voyvodalığı ve sâ'ir husûsât (silik) bet-vefk-i merâm te'dîb ve temşiyetlerine ve

ordu-yı hümâyûnum için bundan akdem tertîb olunan yüz (...) bilâ-tevakkuf seri'an tesyire merkûmun arkadaşı ve fukarâ-yı ri'âyeye zulm ve ta'addiye müttefiki olan eşkiyâ zümre siz dahi mevlânâ ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz bi'd-defa'at taharri ve teccüs ederek ele getürmelerine ve her neferinin firâra mecâl-i (silik) istihzârına ve fukarâ-yı ra'iyye ve sekene-i memleket himâye ve sıyânet-i tedmir ve dikkat ve senden me'mûl olan kâr-güzâr-ı deryâda tekâsül ve rehâvetden (silik) vukû'unu tecvizden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mübâ'adet eylesin ve siz ki mevlânâ ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz siz dahi mücib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket bi'l-vücûh kemâl-i sa'y ve ihtimâm (silik) ve münâfi-i emr u rızâ mikdar-ı zerre vaz' u hareket hizmetini tecviz ile mes'ûl ve mu'âteb (tahrip olmuş) begâyet-i hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuştur [Sayfa 45] bu bâbda vech-i meşrûz üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı munifi üzre 'amel ve hareket hilâfından begâyet-i tehâşi ve mücânebet eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahriren fi Evâ'il-i şehri-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Belge no: 51	Belge türü: Buyuruldu
Tarih: 13 Cemâziyelâhır 1217/11 Ekim 1802	Belge konusu: Düzenin sağlanması
Belge özeti: Esnâf ve erbâb-ı sûka ve gerek taşra ve köylerdeki herkesin bulunduğu yerde ikâmet etmeleri ve eğer esnâfdan ve ehl-i sûkdan birinin veyahud ahâli-i ya da re'âya firar ve köylerinin dışına göç eder veya kaçır ise gerekenlerin yapılmasına dair belge.	

Medine-i Ayıntab'da câlişeyn-i şeri'at-i mübîn faziletli Efendi zîde fazlhumâ ve sâ'ir 'ulemâ efendiler ve kâ'im-makâm ve nakibü'l-eşrâf efendi ve medine-i mezbûrda Hanid Efendi es-seyyid Battal ağa ve yeniçeri serdârı ve sâ'ir vücûh-ı memleket ve zâbitân ve iş erleri ve nâhiye büyükleri ve kurâ kethüdâları inhâ olunur ki bundan akdem Ayıntab (tahrip olmuş) olan Hüseyin'in envâ'-i mezâlim-i ta'addiyâta cesâret ve hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i harekâta mücâseret eylediğinden hakkında cereyân-ı kalem-kazâ ile tertîb-i cezâsıyla mücâzât olduğundan medine-i mezbûre voyvodalığı (tahrip olmuş) ve ta'arruzu bu hilâlde devletli merhametli 'inâyetli sadrazamım vezir-i azamım ve serdâr-ı erkemim evliyâ-yı ni'am efendiler (tahrip olmuş) sû-yı mevâcibûn-ı veliyyü'n-nu'mânlarından bâ-emr-i 'âli mirahor-ı evvel pâyesiyle ser-bevvâbîn dergâh-ı (tahrip olmuş) hâlâ Haleb muhassılı necâbetli Baki efendioğullarımızın 'uhde-i liyâkatlarine ihâle ve tefvîz buyrulduğu (tahrip

olmuş) ve tarihi günü mir-i mûmâ-ileyh oğlumuz bu tarafdandır hareket ve ol-cânibe teveccüh vechile ‘azimet eylediği (tahrir olmuş) mezbûrun zabt u tasarrufu mir-i mumâ-ileyh oğlumuz tevcihi ancak cânib-i hazret-i evliyâyün’-ni’emâdan (tahrir olmuş) ve süknâyâ ve fukarâ-yı ra’iyyete hassaten ‘inâyet ve merhamet ve mir-i mumâ-ileyhin bunca kabûl-i meşakkat eyledikleri (tahrir olmuş) emn u asâyîş ve refâh-ı rahatlarına ihtimâm ve celb ve da’avat-ı hayriye aksâsı merâm-ı (tahrir olmuş) olduğu yakinen ma’lûm ve meczûmlarınız oldukda cümle-i derûn ve bîrûnunuz taraf-ı mîrânelerinden (tahrir olmuş) –bâl ve müsterhü’l-hâl olmalarınız ve bu vechile cümle istihâret ve inşaAllah fimâ-ba’d âsûde hâl (tahrir olmuş) gûş ve hûşlarına ilkâ ve telkin eyleyüb hassaten hasbe’l-me’mûriyet Mısır-ı Kahire’den (tahrir olmuş) mukayyed hazret-i serdâr-ı ejremide mevcûd olacağınız medine-i mezbûrdan bu tarafa gelince (tahrir olmuş) dergâh ve hânelerde fukarâ ve ahâli-i ra’iyyetin ferd-i âferide siz isâl-i hasâret ve mazarrat (tahrir olmuş) ‘asâkirin gerek mevrû’ât-ı hasâretine ve gerek bey’ ve şîrâlarında teklif-i semen-i noksan ile harekâta (tahrir olmuş) olamadıkları ve bu vechile (silik) kesb-i kâr eylediklerinden imdi gerek esnâf ve erbâb-ı sûka tenbih ve te’kid eyleyüb cümlesin dükkânlarından (tahrir olmuş) meşgûlm ve gerek taşra kurâlarda herkes karyelerinde ikâmet ve firâri-i vâhidi (tahrir olmuş) üzre te’kid eyleyüb ma’azallahu te’ala eğer esnâfdan ve ehl-i sûkdan birinin (tahrir olmuş) veyahud ahâli-i kurâdan bazan kurâ ve yahud bazan re’âya firar ve gayr-ı kurâ-ya rihlet eder ise ve kaçır (tahrir olmuş) ma’lûmlarınız oldukda ânâ göre tıbk-ı fermûde-i rızâ ve minvâl-i muharrer ihtimâm eylemeniz bâbında (tahrir olmuş) iş bu buyruldu tahrir ve ısdâr ve bîrûn ağalarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ahmed Ağa yediyle (tahrir olmuş) inşaAllahu te’ala vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre vücûhla müsterihü’l-bâl olub (tahrir olmuş) bey’ ve şîrâlarında olmalarına tenbih eyleyüb müceb-i buyduldu ‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 13 C sene 217

Sayfa 48

Belge no: 52	Belge türü: Ferman
Tarih: 25 Zilkade 1216/29 Mart 1802	Belge konusu: Askeri ihtiyaçların karşılanması
Belge özeti: Ayıntab sancağından ma’rifetinle yüz elli mehâr(gem) şîterân ve sarban ve havut ve urgan ve basat gibi araç gereçleri tedairiki ve ‘aceleten Haleb’e	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bî-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşeri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım çukadârı Mehmed zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bi-'inâyetillahi te'ala Mısır Kahire'nin feth u teshiri müyesser-i müdâresesiyle ordu-yı hümâyûnumun berren Der-sa'âdetime 'azimeti musammem olub bi'l-fi'il sadrazam ve serdâr-ı ekrem sûtûde-şiyem ve vekil-i mutlak kaviyyü'l-himem düstûr-ı ekrem ve mu'azzam müşir-i efham ve muhterem nizâmü'l-'alem nâzım-ı muntazamım Gazi Yusuf Ziya Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu vezâ'if-i bi'l-vüzerâ ve ikbâl-i 'asâkir-i mansûre ile Mısır'dan hareket eyleyüb Şam-ı şerife dâhil ve inşaAllahu te'ala on beş yirmi güne kadar Haleb'e vâsıl olacağı muhakkak olmağla ordu-yı hümâyûnumda mühimmât tophâne ve cebehâne ve sâ'ir ehâmîl ve eskâl tahmili için Mısır'dan ve Gazze ve Şam'da istikrâr olunan develer Haleb'e kadar istihbâr olunmuş olub Haleb'den Malatya'ya varıncaya kadar iktizâ eden develer Ayıntab ve sâ'ir havâliden tedârük olunmakdan nâşi sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin Haleb'den Malatya'ya kadar beher mehârı yirmişer guruşdan üç bin guruş ücretleri Haleb'e naklen hazine-i 'âmiremden i'tâ olunmak şartıyla mevkûfen ihrâc-ı derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'an irsâl olunan sûret-i defter mantûkunca Ayıntab sancağından ma'rifetinle yüz elli mehâr şiterân ve sarban ve havut ve urgan ve basat sâ'ireler mükemmel olarak tedârük ve istikmâl ve 'acelelen ve müsâra'aten Haleb'e irsâl birle ordu-yı hümâyûnum Haleb'e doğru varıncaya kadar hazır ve âmâde eyleyüb haberini tahrir ve iş'âra mezîd-i sa'y u gayret eylemen fermânım olmağın hassaten iş bu emr-'âlişânım ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdır imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer fermânım olduğu vechile Haleb'den Malatya'ya kadar beher mehârı yirmişer guruşdan üç bin guruş ücretleri Haleb'e vardıkda hazine-i 'âmiremden nakden verilmek şartıyla sârban ve havut ve urgan ve basat sâ'ireler mükemmel olarak bermûceb-i sûret-i defter Ayıntab sancağından yüz elli mehâr tüvânâ şiterân tedârük ve istikrar ve bir dakika evvel Haleb'e irsâl birle ordu-yı hümâyûnum Haleb'e doğru varır iken hazır ve âmâde eyleyüb haberini tahrir müstâra'at ve hilâf-ı emr u rızâ şiterân-ı mezkûrenin bir mehârı noksan olmak veyahud vaktiyle erişdirilmemek lâzım gelir ise hakkında gâyet vahim olacağını muhakkak bilüb fermûde-i hümâyûnım üzre mübâderet eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi bir

saat akdem ol-tarafa varub ber-vech-i muharrer matlûb olunan (tahrip olmuş) voyvoda-i mumâ-ileyh ma'rifetiyle ve mübâşeretinle livâ-i merkûmda mükemmel takımıyla (..) ve sarbanlarını (tahrip olmuş) Haleb'e götürüb beslenmesi husûsuna dikkat ve hilâf-ı hareketten mübâ'adet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemen bâbında fermân-ı 'âlişanım sâdir olmuşdur (tahrip olmuş) hükm-i şerîfim (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imitsâlimin mazmûn ile 'amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd eyleyesiz tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrin şehri Zilkade sene sitte 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Bu siyakda (tahrip olmuş) dahi vardır

Sayfa 49

Belge no: 53	Belge türü: Hücet
Tarih: 22 Rebiü'l-evvel 1216/2 Ağustos 1801	Belge konusu: Taksim
Belge özeti: Es-seyyid el-hâcc Mustafa fevt olup mallarının defter-i kassam eliyle ahz ve kabz edilmesine dair belge.	

(tahrip olmuş) fi'l-asl Haleb sükkânından olub katırcı tâ'ife (tahrip olmuş) Acemoğlu demekle meşhûr Es-seyyid El-hâc Hüseyin bin Molla Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatır-i lâzımü't-tevkirde medine-i mezbûre sükkânından beytü'l-mâl-ı müslimîn ibrâz olan râfi'-i heze'l-kitâb Mehmed Ağa ibni Mustafa Ağa nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrir-i kelâm edip tarih-i kitâbdan yirmi gün akdem karındaşım es-seyyid el-hâcc Mustafa nâm kimesne Asitâne-i 'aliyye tarafından gelür iken bi-kazâillahi te'ala Asitâne ile Ayıntâb miyânesinde kâ'in Ceyhan suyuna garken fevt olmağla üzre bi'l-cümle emhâl ve eskâl ve hubûbât ve sâ'ir eşyâsı bâ-ma'rifet-i şer' iş bu emr u rızâ ile yedine ber-müceb-i defter-i kassâm edâ ve teslim olmağla ben-dahi (...) hasebiyle eşyâ-i mezkûre ve hubûbât ve emhâl ve eskâl ve efrenc akçesinden ma'lûmü'l-mikdar irsâli mevcûde ber-müceb-i defter-i kassam emin-i mumâ-ileyh yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz edip husûs-ı mezkûra dâ'ir 'amme-i de'âviden ve kâffe-i mutâlebâttan zimmeti ibrâ-i 'amm ve râfi'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskât eyledim takririm tahrir ve istikmâlen savb-ı şer'den yedine hücet-i şer'iyye i'tân olunsun dedilde

gıbbe't-tasdikü's-şer' mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb u imlâ olundu hurrîre fî 22
Rebiü'l-evvel sene 216

Şuhûdü'l-hal

Halil El-hâcc Hüseyin Acemzâde

Ali Beşe bin Mustafa Çelebi

Es-seyyid Abdulcelil bin Es-seyyid Mehmed

Ali Beşe ibni Mustafa Çelebi

Es-seyyid Abdurrahman ibni Abdulcelil

Katırcı Hasan Beşe ibn-i Kanfecî Hasan

Emin-i tahmis el-hâcc Ömer ibn-i Hüseyin Beşe

Şeyh Attar bin Mustafa Efendi

1000 guruş

Yalnız bin guruşdur

Belge no: 54	Belge türü: Temessük
Tarih: 15 Cemâziye'l-âhir1216/ 23 Ekim 1801	Belge konusu: Tahsilât
Belge özeti: Es-Seyyid El-Hâcc İshak Efendi zimmetinde kalan paranın tahsiline dair.	

Bâ'is-i tahrir-i vusûl budur ki

Sâbıkâ Ayıntab müftisi faziletlü es-seyyid el-hâcc İshak Efendi zimmetinde bâ-taksit matlûb-ı 'aliyye buyrulan mal-ı miriden bâ-evâmîr-i 'âli tahsil ve kabzına me'mûriyetim hasebiyle mezkûr mal-ı miriye mahsûben efendi-i müşârûn-ileyh yedinden iş bu bin iki yüz on altı senesi mâh-ı Cemâziye'l-âhirinin nısfından bâlâda ber-vech-i muharrer yalnız bin guruş tamamen ahz u kabz ettiği nâtık-ı miri cânibine li-ecli'l-ibrâz efendi-i müşârûn-ileyh hazretleri yedine iş bu senedi temhir ve i'tâ olunmuşdur

Fî 15 C sene 216

Sayfa 52

Belge no: 55	Belge türü: Ferman
Tarih: Safer 1216/Haziran- Temmuz 1801	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Uzak bölgelerde 3 aya kadar makûle surre olarak gönderilecek altun belirlenen ücretinin herkim olursa ahz u girift ve habs ve mikdarı ve sahibinin ismi ve şöhreti beyânıyla Der-sa'âdete te gönderilmesine dair belge.	

Mehl tamamında ahz u girift ve hazine-i 'âmirenden zabt ve râyic-i mukarrere-i mezkûre bahâsı verileceğini ricâ ve şefâ'at kabul olunmayacağını zîr-i himâyelerinizde olan tüccâra ifâde ve tefhim etmeleriçün Der-'aliyyemde mukîm bi'l-cümle düvel elçilerine (tahrip olmuş) inhâ olunmağla o makûle zîr-i himâyelerinde olub İstanbul içinde ve (tahrip olmuş) o makûle altunları ahz u girift ve mu'ayyen olan râyicleri üzre bahâları (tahrip olmuş) hazine-i 'âmirenden zabt olunmakta olub lakin ba'id olan yerlere gönderilmek (tahrip olmuş) bu günlerde yola ihrâc olunmuş altunları var ise ve maslahaten yollara eğlenmek lâzım (tahrip olmuş) gadri mûceb olarak ve kîl u kâle mahal kalmamak için vusûl-i emr-i şerîfimle üç mâh mürûruna kadar ta'arruz olunmayub ifâdelerinden sonra o makûle altun zuhûr ettikde (tahrip olmuş) olur ise olsun ahz u girift ve habs ve mikdarı ve sahibinin ism ve şöhreti beyânıyla aynen teslim olunmak için Der-sa'âdetime irsâle ikdâm ve müdâvemet ve iğmâz ve tekâsül bir güne vaz'dan mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen ve tenbihen ve te'kiden mahsûsan iş bu emr-i şerîfim isdâr ve Der-sââdetim gedüklülerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa zîde mecduhu (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde emr-i 'alişânımdan i'tibâr alınarak üç mâh mürûrundan sonra o makûle surre olarak gönderilmiş altun zuhûrunda her kimin olur ise olsun ahz u girift ve habs ve mikdar ve sahibinin ism ve şöhreti beyânıyla teslim-i hazine-i 'âmirem olmak için Der-sa'âdetime irsâl ve tesyâra bezl-i vüs' ve makderet eylemeniz matlûb-ı mülûkânem olunduğu ve ser-i mû kusûr ve rehâvet güne vaz' rızâ-yı 'aliyyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket ihtimâm u dikkat ve mazmûn-ı fermân ve münâfi-i tenbihât-ı şâhâneme ve tesâmüh misüllü vaz'dan a'râz ve tama' mebnî ve mehl-i mezkûrdan mukaddem olunmuş olan altunlara ta'arruzdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurum ki (boş) vardıkda bu

bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfindan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren evâsıt-ı Saferi'l-hayr sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-mahrûse

Vassale ileynâ gurre-i Recebi'l-ferd sene 1216

Sayfa 53

Belge no: 56	Belge türü: Hücet
Tarih: Rebi'ü'l-ahir1216/Ağustos-Eylül 1801	Belge konusu: Vasi tayini
Belge özeti: Katırcı Acemoğlu el-hâcc(..) fevt olup müteveffâ-yı merkûmun er-karındaşı El-hâcc Hüseyin vasi nasb ve tayine dair belge.	

(tahrip olmuş) tüccârından olub bu esnâda Asitâne-i 'aliyye tarafından gelür iken İstanbul (tahrip olmuş) miyânesinde bi-kazaillahi te'ala Ceyhan suyuna garken fevt olan Katırcı Acemoğlu el-hâcc (tahrip olmuş) vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmadığından üzerlerinde mevcûd emhâl ve eskâl (tahrip olmuş) terike-i sâ'iresi cânib-i beytü'l-mâl-ı müslimine aid olmağla müteveffâ-i merkûmun üzerinde mevcûd enhâl ve eskâl ve hubûbât ve sâ'ir terekesi ma'rifet-i şer' ve emin-i beytü'l-mâl Mehmed Ağa ma'rifetiyle (tahrip olmuş) ve emin-i merkûma teslim-i emhâl ve eskâli mahmiyye-i mezbûrede iki kapulu hânda vaz'-ı hisse ve taht-ı (...) (tahrip olmuş) eşyâ-i mezkûreyi emin-i merkûm yedinden ahzve mahalline isâle müteveffâ-yı merkûmun er-karındaşı El-hâcc Hüseyin bâ'is-i şer'iyye vasi nasb ve ta'yîn olmağın vasi-i merkûm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müceddeden mumâ-ileyh yedinde olan eşyâ-i mezkûra tahrir ve cânib-i beytü'l-mâldan merkûma teslim olunan defterdir ki ber-vech-i âti zikr olunur hurrire fî Evâhir-i Rebi'ü'l-ahire sene 216

Def'a Çuka 300 Zirâ' 2400 guruş

Def'a (...) çuka 2700 zirâ' 3200 guruş

Nemçe akçesi riyâl 6000 – 24000 guruş

(tahrip olmuş)

Çam sakızı 4 (..) 500 guruş

Çukar şalvar 30 aded 250 guruş

Def'a çuka şalvar 5 aded 150 guruş

(..) 8 vakiyye 400 guruş

(tahrip olmuş)

Brusa takımı yasdık 12 aded 150 guruş

Fes-i kebîr ve sagir 20 aded 200 guruş

Çadır 1 aded 20 guruş

İki aded tori esb 300 guruş

Yirmi beş aded katır 6250 guruş

Taşradan firar eden katır 500 guruş

Bargir 3 aded 300 guruş

Nemçe akçesi riyal-i mevcud aded 3100 guruş

Çuka def'a hamal zirâ' 270 1500 guruş

Brusa akmişesi eşyâ-i mütenevvi`a 3400 guruş

(tahrip olmuş) müteveffâ-yı merkûmun mevcûd şa'ir ve libas ve harar (tahrip olmuş) ve (..) ve sâ'ir hırdavat 320 guruş

Yekün

60000 guruş altmış bin guruşdur ve minhâ el-ihrâcât

Sayfa 54

Resm-i kısmet 1500 guruş

Resm-i eminü'l-beytü'l-mâl 1500 guruş

(tahrip olmuş)

Kâtibe ve (..) 75 guruş

Emin-i beyrû'l-mâl hademesine 75 guruş

(tahrip olmuş)

(...) muhâfazasına ta'yîn hademesine 25 guruş

Cem'an el-yekün

3600 guruş

Yalnız üç bin altı yüz guruşdur

Sahhu'l-bâki der-vasi-i mezbûr

564000 guruş

Yalnız elli altı bin dört yüz guruşdur

Belge no: 57	Belge türü: Hücet
Tarih: Rebi'ü'l-ahir 1216/ Ağustos-Eylül 1801	Belge konusu: Nasb
Belge özeti: Boğularak vefat eden Katırcı Acemoğlu el-hâcc Mustafa'nın mallarının karındaşı Es-Seyyid el-hâcc Hüseyin bin Molla Mustafa vasi tayinine ve ayrıca mütevakıf olduğu umurun küllisine vekil ve nâ'ib-i münâsib olarak atanmasına dair belge.	

Fi'l-asl Halebü'ş-şehba tüccârından olub Asitâne-i 'aliyye tarafından gelür iken Elbistan ile Ayıntab miyânesinde vâki' Ceyhan suyuna garken fevt olan Katırcı Acemoğlu el-hâcc Mustafa'nın bilâ-vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmadığından üzerlerinde mevcûd ahmâl ve eskâl ve hubûbât(?) ve terike-i sâ'iresi emin beytü'l-mâl-ı müslimine râci'olmağın bi'l-cümle terikesi ve ahmâl ve eskâli 'umûmen veresesin zuhûruna kadar li-ecli'l-hıfz canibi beytü'l-mâl-ı müslimîne ba'de't-teslim verese-i müteveffâ tarafından karındaşı râfi'-i heze'l-kitâb es-seyyid el-hâcc Hüseyin bin Molla Mustafa nâm kimesneye müstakim ve dindar mücerrebü'l-etvar olub terekeyi müteveffayı merkumun verese-i taraflarına isale ve ba'de'l-ahz olub mütevakıf olduğu umûrun küllisine vekil ve nâ'ib-i münâsib nasb ve ta'yîn olunub umûr-ı vesâyete muktedir olduğu zeyl-i vesikadar mastûr bi'l-cümle tüccâr ve sâ'ir erbâb-ı vukûf cânib-i şer'e ihbâr ve husûs-ı merkûmede vasi nasb ve ta'yîn olunmasın iltimâs etmeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tuba leh ve hüsn-i me'âb nâ'ib hazretleri merkûm es-seyyid el-hâcc Hüseyin vasi nasb ve ta'yîn edip ol-dahi vesâyete-i merkûmeyi kabûl ve ve merâsimi edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve terkim olundu hurrirre fi Rebi'ü'l-ahir sene 216

Şuhûdü'l-hâl

Halil el-hâc Hasan bin Bacizzâde

Ali Beşe ibn-i Mustafa Çelebi

Es-seyyid Abdulcelil bin Es-seyyid Mehemd Selimî

Ali beşe ibn Mustafa

Yumurtacıoğlu Halil

Es-seyyid Abdurrahman ibn-i es-seyyid Abdulcelil

Katırcı Hasan Beşe ibn-i Kanifeci Hasan

Emin-i tahmis el-hâc Emin ibn-i Mustafa Beşe

Şeyh Attar ibn-i Mustafa Efendi

Hâcî Halidzâde Mustafa ağa bin Molla Mehmed

Ve gayrihum

Sayfa 55

Belge no: 58	Belge türü: Temessük
Tarih: 3 Rebi'ül evvel 1216 / 14 Temmuz 1801	Belge konusu: İltizam
Belge özeti: İş bu bin iki yüz on beş senesi Mart'ı ibtidâsından Ayıntab ve Benc ve Revandan mukâta'alarıyla karye-i Hıyam mukâta'ası Burc-ı rasas mukâta'asının nısf hisseleri Feyzi Beyzade Mehmed Emin Bey'e verilmesine dair belge.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlâ Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki ricâl-i devlet-i 'aliyyemden hâlâ muhâesebe-i evvelim olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Feyzi Beyzade Mehmed Emin Bey dâme mecduhunun takdim eylediği takrir mefhûmunda ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan hashâ-yı mir-livâ-i Ayıntab ve Benc ve Revandan mukâta'alarıyla karye-i Hıyam mukâta'ası (tahrip olmuş) Ayıntab tevâbi'inden Burc-ı rasas mukâta'asının nısf hisseleri iş bu bin iki yüz on beş senesi Mart'ı ibtidâsından sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin bir sene-i kâmile zabt u rabt eylemek üzere sana der-'uhde ve iltizâm olunmuş olmağla bir sene-

i kâmile zabt u rabt ve vâki' olan mahsûlât ve hubûbât ahz u kabz eylemek için emri şerîfim sudûrunu tahrir ve istid'a eylemeğin ma'lûmü'l-mikdar mal-ı mu'accele ile hashâ-yı mir-livâ-i Ayıntab mukâta'asıyla Benc ve Revandan ve tevâbi'i mukâta'asının tamamı ve karye-i Hıyam mukâta'asıyla (tahrip olmuş) Ayıntab mukâta'asının nısf hisseleri mir-i mumâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olduğu ve bu makûle mâlikâne verilen mukâta'ât karye ashâbı taraflarından ta'yîn olunan voyvodaları bi't-tasrihle yedlerinde olan zabt temessükü mûcebince mukâta'aları zabt u rabt ve mahsûlât ve hubûbât ahz u kabz ve cem' ve tahsiline taraf-ı ahardan müdâhale olunmayub ve eğer muhâlefet olur ise ma'rfeit-i şer'le men' u def' olunmak verilen evâmir-i şerîfem şurûtundan idüğü hazine-i 'âmiremde mahfûz baş muhâesebe defterlerinde mukayyed ve mastûr olmağla mûcebince zabt u rabt olunmak fermânım olmağın iş bu emri 'âlişânım ısdâr ve (tahrip olmuş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde mir-i mumâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan mukâta'a-i merkûme ber-vech-i muharrer on beş senesi Martından (tahrip olmuş) mumâ-ileyh tarafından verilen memhûr zabt temessükü ve iş bu emri 'âlişânım mûcebince bir sene-i kâmile zabt u rabt ve vâki' olan mahsûlât ve hubûbâtın kanun ve olageldiği üzre ahz u kabz ve cem' ve tahsil ve re'âyasını mezâlim ve ta'addiyâtdan tahlis eylesin ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emri şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer eylemen bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda ber-vech-i meşrûh şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emri celilü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı munifi üzre 'âmil olub hilâfından mücânebet eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahriren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebi'ü'l-evvel sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-makâmü'l-kostantiniyye

Sayfa 56

Belge no: 59	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab ahâlisinin cânib-i miriye edâsına müte'ahhid oldukları kırk bin guruşdan yirmi altı bin guruşu tahsil olunmayup bunu bir an önce tahsiline dair belge.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunub ol-cânibde olan (boş) zîde mecduhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki müteveffâ (tahrip olmuş) Zâde Mehmed Ali Paşa ve Kör Mehmed Paşa ve Battaloğlu Mehmed Sarık'ın yağma ve gâret olunan emvâli Ayıntab ahâlisinin cânib-i miriye edâsına müte'ahhid oldukları kırk bin guruşdan (tahrip olmuş) teslimât kusur kalan yirmi altı bin guruşun tahsili bâbında emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuş olub ancak meblağ-ı mezbûrun tahsili ve irsâline dâ'ir bu ana kadar bir haber ve eser zuhûr etmemeğin sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin meblağ-ı mezbûr ahâli-i merkûmenin deyn-i sarîh ve zimmet-i sahihi olub edâ ve teslim eylemeleriyle masârif-i mühimmenin kesreti hengâmında bu kadar mebâliğin ahâli-i merkûme zimmetlerinde pesmânde te'hir olması rızâ-yı 'aliyyemin hilâfi ve nâ-tahsil kalması senin tekâsülünden ve rehâvetinden neş'et etmiş olduğu bedihi olmağla bundan böyle te'hirine bir vechile rızâ-yı 'aliyyem olmayub tekâsül ve rehâvet olunmayub meblağ-ı mezbûru çend rûz zarfında tamamen ma'rifet-i şer'le ve mübâşir-i mumâ-ileyh ma'rifetiyle bi-eyyi hâlin tahsil ve Der-sa'âdetime irsâl ve hazine-i 'amireme teslim eylemen fermânın olmağın te'kdîden ve isti'câlen iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr ve rikâb-ı hümâyûnum defterdârı çukadârı Selim zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde fermân-i padişâhânem üzre 'amel ve hareket ve bu bâbda cân u gönülle ri'âyet ve tama'-ı hâma teba'iyet ile meblağ-ı mezbûrun te'hirinden tevakkî ve mübâ'adet ve çend rûz zarfında tamamen ma'rifey-i şer' ve mübâşir-i merkûme teslimen ve Dersa'âdetime irsâle ve hazine-i 'amireme teslim müsa'ade eylesin ve sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhsin me'mûru tahsili (tahrip olmuş) meblağ-ı mezbûr yirmi altı bin guruş bu ana kadar henüz tahsil olunmamış (tahrip olmuş) iş bu emr-i şerîfim vusûlünde ma'rifet-i şer' ve voyvoda-i mumâ-

ileyhin ma'rifeti ile tamamen ve kâmilten tahsil ve istishâb getürüb hazine-i 'amireme teslime 'acele ve şitâb ve beyhude (tahrip olmuş) ve ikâmet ile ta'til-i maslahata bâdi olmakdan ve tehi-i dest-i tahrirât ile (tahrip olmuş) etmekden begâyet-i hazer ve mücânebet eylesin ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi mücib-i emr-i şerifim ile 'amel ve hareket ve meblağ-ı mezbûrun tahsiline bezl-i vüs' ve makderet ve hilâfindan tevakki ve mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmağın buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vardıkda bu bâbda

Sayfa 57

Belge no: 60	Belge türü: Ferman
Tarih: 6 Ramazan 1216/10 Ocak 1802	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab sancağında vâki' Turnalık ve Caykız denilmekle ma'rûf üç kayd-ı ze'âmet ve tımarın üç senelik hâsılâtı Ahmed Bey zimmetinde kaldığını ve bunun tahsiline dari belge.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Es-seyyid Hüseyin dâme mecduhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazâ'il ve'l-keâm zikr-i âti ze'âmet ve tımarların vâki' olduğu kazâların kadıları ve nüvvâbları zîde fazluhum tevki'-i refi'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki irâd-ı cedîd hazinesi tarafından zabt olunan ze'âmet re'âyâlardan Ayıntab sancağında vâki' Turnalık ve Caykız denilmekle ma'rûf üç kayd-ı ze'âmet ve tımar iki yüz on iki senesinden on beş senesi gâyetine değın dört senelik hâsılâtından bir senelik bin sekiz yüz guruş hâsılâtı sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin bu def'a bi'l-vücûh varid olub ma'ada üç senelik beş bin dört yüz guruş hâsılât Ayıntab vücûhundan Ahmed Bey zimmetinde kaldığı bu def'a tahrir ve inhâ eylemişsin zikr olunan üç kayd-ı ze'âmet ve tımarların hâsılâtından irâd-ı cedîd hazinesinin (boş) makarasından iken böyle (...) kalmasına rızâ-yı 'aliyyem olmadığından başka mir-i merkûmun bu vechile irâd-ı cedid hazinesi varidâtına ta'arruz te'diyetini icâb eder hâlâttan olmağla zikr olunan ze'âmet ve tımarların üç senelik hâsılâtı olmak üzere mir-i merkûmun zimmetinde kalan beş bin dört yüz guruş ma'rifetinle 'ala eyyi hâl mir-i merkûmdan tamamen tahsil ve eğer edâda tereddüd eder ise emvâl-i eşyâsından tazmin ve tahsil ve irâd-ı cedîd hazinesine tesyîr ettirilmek üzere te'kîdi hâvi emr-i şerîfim sudûrunu irâd-ı cedid-i hümâyûnum defterdârı iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim

el-hâcc İbrahim Reşid dâme mecduhu bâ-kayd-ı inhâ etmekle mücebince ‘amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim varid oldukda bu bâbda sâdır olan emr üzre ‘amel edip dahi zikr olunan ze’âmet ve tımarların üç senelik hâsılâtından olmak üzre mir-i merkûmun zimmetinde kalan meblağ-ı mezbûr beş bin dört yüz guruş ma’rifetinizle ‘ala eyyi hâlin tamamen tahsil ve irâd-ı cedid-i hümâyûnum hazinesine irsâl ve tesyir ettirüb mugâyir-i emr-i ‘alişânım bir dürlü ‘inâd ve mûmâna’at ettirmeyesiz ve siz ki kudât ve nüvvâb-ı mumâ-ileyhimsiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle ‘amel ve hareket eylesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfime i’timâd edesiz tahriren fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşer şehr-i Ramazan sene sitte ve ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Sayfa 58

Belge no: 61	Belge türü: Ferman
Tarih: Recep 1216 / Kasım-Aralık 1801	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Rusya ve İngiltere ve Nemçe tüccârların gümrük vergilerini ödemelerine dair belge.	

Akzâ kuzâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi’-i i’lâmü’ş-şeri’at (tahrîb olmuş) vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’in mevlânâ Ayıntab kadısı (tahrîb olmuş) kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ayıntab gümrükçüsü (boşluk) zîde kadruhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl oalcak ma’lûm ola ki Rusya ve İngiltere ve Nemçe tüccârının memâlik-i mahrûseden alub vilâyetlerine getürdükleri (tahrîb olmuş) resmîyün mukaddemden vaz’ olunmuş olarak ta’rifinin mürûruna mâni’ ile kıymet-i (tahrîb olmuş) muvâfakati hasebiyle bu def’a bil-müzâkere bin iki yüz on altı senesi Cumade’l-âhiresinin (tahrîb olmuş) gününden i’tibâr ile kıymet-i eşyâyı hadd-i i’tinâ ve tenzil ile yüz ve üç esâsı üzre beyne’d-(tahrîb olmuş) ve tanzim olunan birer kıt’a memhûr ve mumzâ ta’rife defterleri baş muhâsebeye kayd olunub birer kıt’a (tahrîb olmuş) ihrâc ve memâlik-i mahrûse gümrükleri defterlerine sebt ü kayd ile ba’de ezin mûcib ve muktezâsı üzre (tahrîb olmuş) ve hareket olunmak üzre olmağla i’lâmen ve ifhâmen iş bu emr-i şerîfim tasdîr ve bu def’a karar (tahrîb olmuş) baş muhâsebeye mahrec bir kıt’a ta’rifiye defterinin sûretiyle ba’s u tesyîr kılınmışdır (tahrîb olmuş)

eski ta'rif ile alınan gümrükten bu def'a tertîb olunan ta'rif-i cedîde ile alınacak resm-i gümrük sene-i ziyâde (tahrib olmuş) fazlası irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine 'ait olduğu ve ba'de ezin şurût-ı mu'âhede ve bu def'a (tahrib olmuş) ta'rif defterleri nâtika oldu bi-'aynihi 'amel olunub hilâfını hâlât vukû'una bir vechile rızâ-yı (tahrib olmuş) olmadığı ve ta'rif-i cedideden hâsıl olan fazla-i rüsûm başkaca sebt-i defter olunub hâsılâtı (tahrib olmuş) ma'an irâd-ı cedid-i hümâyûnum hazinesine irsâl ve tesyîre mübâderet olunmak matlûb-ı şâhânem olduğu siz ki mevlânâ ve gümrükçü mumâ-ileyhsimsiz (tahrib olmuş) ma'lûmunuz oldukda iş bu emr-i şerîfimi kırâ'at ve mazmûn-ı mûnifi iktizâ edenlere tefhime mübâderet ve gönderilen ta'rif-i sûretlerine (tahrib olmuş) gümrük defterine kayd u sebt eyledikten sonra fima-ba'd zikr olunan ol-tâcirlerin kendü vilâyetlerine göndermekden (tahrib olmuş) ve memâlik-i mahrûse-i şâhânemden memnû'âttdan ma'ada iştirâ eyledikleri emri'a ve eşyânın icâb eden gümrüğünü mu'tâd olan (tahrib olmuş) mahallerde tamamen ba'de'l-edâ yedlerine ma'mûlün bih edâ tezkireleri ahzıyla bi-sâhibi't-ticâre memleketlerine nakl murâd edenlerin yedlerine (tahrib olmuş) edâ tezkireleri 'amel ve i'tibar olunub mugâyir-i şurût ol-tarafa mükerrer gümrük ve sâ'ir güne muhdes-i resm ve mürûriye ve vergi (tahrib olmuş) mücanebet ve kezâlik memleketlerine duhûl-i ahar memleketlerine nakl için ol-tarafdan iştirâ eyledikleri ve ol-cânibe fûruht için (tahrib olmuş) veyahud ahar ol-memleketindne getirdükleri emti'a ve eşyânın dahi icab eden gümrükleri ta'rif-i cedîde muktezâsı üzre tahsil olun (tahrib olmuş) ve eğer ta'rifede zikr olunmuş emti'a-i eşyâ zuhûr eder ise râyiç vakt üzre yüzde üç hesabı ile icâb eden gümrükleri alınub (tahrib olmuş) cedideden hâsıl olan fazla-i rüsûmu başkaca sebt u defter edip hâsılâtı defteriyle irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine irsâl (tahrib olmuş) ve teslime müsâra'at ve mugâyir-i şurût-ı mu'âhede ziyâde gümrük ve ahar resm ile rem-i muhdes ve vergi talebiyle ol-mezkûr tüccârlarına (tahrib olmuş) nakdi ve (..) ta'rif-i 'atike ile ta'rif-i cedide tenbih olunarak tefâvüt irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine râci' olmağla iğmâz ve tesâmüh ile ahzı lâzım gelen resm-i gümrüğü noksan ahz olunmak misüllü hâlâ vukû'undan ve'l-hâsıl şurût-ı 'uhûda defter-i ta'rif münâfi hâlâtı tecviz etmekden ve ettirmekten mübâ'adet ve ber-mûceb-i 'ahidnâme-i hümâyûnum hazine defterleri emrine dikkat olunmak fermân-ı 'alışânim sâdir olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfindan tehâşi ve mücanebet eyleyesiz şöyle

bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd eylesesiz (boşluk) tahriren fî evâ’il-i şehri Recebi’l-ferd sene ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

El-kostantiniyye

El-mahrûse

Sayfa 59

Belge no: 62	Belge türü: Ferman
Tarih: Evail Cemâziye’l-evvel 1216 /Eylül 1801	Belge konusu: Unvan
Belge özeti: III. Selim gazilik ünvanı almasına dair.	

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-‘alem müdebbiru umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmi’l-enâm (tahrib olmuş) mümehhid-i bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânî’s-sa’âdeti’l-ve’l-iclâl (tahrib olmuş) bi-sunûf-ı ‘avâtıf-ı meliki’l-a’lâ hâlâ Maraş vâlisi vezirim (boşluk) (tahrib olmuş) edâmallahu te’ala iclâlehu ve kıdvetü’n-nünnâvbi’l-müreşerri’in Maraş nâ’ibi mevlânâ (tahrib olmuş) tevkî’-i refî’-i hümâyûnum vâsıl olacak ma’lûm ola ki bundan akdem Fransa (tahrib olmuş) kavâ’id-i düvel ve rüsûmât-ı milele mugâyir def’aten nakz ‘ahdıyla bâb-ı Haremeyn (tahrib olmuş) olan saray-ı kâhire’ye ‘ale’l-gafle istilâ ve bu kadar bin ümmet-i Muhammed’e (tahrib olmuş) etmiş bulunduğuna binâen cânib-i şeri’at-i garrâdan ve fetevâ-yı şerîfe (tahrib olmuş) üzre berren ve bahren sefer-i hümâyûnum tahakkuk edip arâzi-i kudsiye-i (tahrib olmuş) müceddeden feth ve teshîr ve tasfiye ve tahtir ve eyâdi-i nikbet-i mübâdilerine giriftar olan ‘ibâdullahın tahlisi zimmet-i vâlâ töhmet-i şâhâneme vâcib ve musammem olduğuna binâen cenâb-ı (..) ‘avn-ı ‘inâyetihi tevekkül ve sürûr ve (..) enbiyâ-i ‘aleyh-i efdal (..) tevessül olunarak cânib-i halilü’l-menâkıb (tahrib olmuş) tedârükât-ı kavîyyeye teşebbüs birle berren (silik) ve bahren tertib-i sefer-i vafireye itmâm (tahrib olmuş) derkâr iken Kahire’de bulunan Fransalular kemâl-i (..) ile Arabistan’a (tahrib olmuş) ve mürûr bile Ariş ve Yafa kal’alarını zabt eyledikten sonra tedârükât-ı kavîyye ve küliyetlü ‘asâkir-i menhûse ile Akka kal’ası üzerine hücum ve altmış günden mütecâviz rûz ve leyâl muhâsara ve tazyîk ve dürlü dürlü ateş-bazlık eylediklerinde kal’a (silik) bismillahirrahmanirrahim Rabbena efrîğ ‘aleyne sabren ve sebbit akdemenâ ve ve’n-surnâ ‘ale’l-kevmi’l-kâfirîn mefhûm-ı

mûnifine iltikâ ve suver-i şebâb ederek ve mesfûrlara göz açtırmamak müdâfa'a ve mukâtelelerine ez dil u cân sa'y u gayret ve can siperâne ibrâz-ı celâdet ve metânet etmeleriyle mesfûrlar kal'a-i şâhâneme zafer-yâb olamayacaklarını derkâr-ı lâyika-i mühimmât ve cebehâne ve top ve humbaralarını terk ve firâra âğâz eyledikleri ve hengâm-ı kâr-ı zârda bu kadar bin 'asâkir-i menhûse (..) meşhûnuyla canı bir mübhesim olub bakiyyetü's-süyûflar bismillahirrahmanirrahim (tahrib olmuş) âyet-i kerime mefhûmen ve münezzehen döküldükleri ve ta'lim-i Mısır'da bulunan kefere-i mesfûrenin Mısır kâhire ve etrâf ve enhâsında ve 'ale'l-husûs İskenderiye kal'asında bismillahirrahmanirrahim (âyet-i kerime) mü'eddâsınca mütehassın olunur i'tikâd ve fâside ile üç seneden beri verdikleri metânet ve resânete i'tina ve i'tizâr etmişler ise dahi bismillahirrahmanirrahim (âyet-i kerime) ve tazyîk ve iz'âc olundukda mesfûrlar bu tarîk ile tâb-âver-i tahammül olmayarak bi'd-defa'ât vukû'bulan muhârebâtta nice bin küffâr ve duzeh-mekin tam'a-i şemşîr olub bakiyeleri dahi Mısır-ı Kahire ve İskenderiye kal'aları tahlis etmişler iken yine bir vechile tahlise müyesser olmayacağını bi'l-idrâk re's-i i'tibâr ve iyâne-i meşiyet olmalarıyla fakat cânlarına aman verilerek ibtidâ-i Mısır ve ba'dehu İskenderiye'ye İskenderiye kal'ası taliye ve zabt olunduğu ve bu kadar zemâriyelerde 'avn u 'inâyet-i bârî ile zafer-i cânib-i İslâmiyeden azâde ve i'tibâr-ı hezimet ve inkısâr taraf ve (..) nümâyân olmağla bismillahirrahmanirrahim (âyet-i kerime) iklim-i Mısır ve İskenderiyeye sâ'ir bi'l-cümle tevâbi' ve levâhıkıyla kemâfi's-sâbık harben ve teslimen eyâdi-i menhûselerinden nez' ve teshir-i vücûd-âlûdlarından ol-arâzi-i mübâreke tasfiye ve tathir [Sayfa 60] olunmuş olmağla bismillahirrahmanirrahim hezâ min fadli rabbi vallahi zu'l-fazl (tahrib olmuş) uzmânın zaman-ı sa'd iktiran dar-ı daimde zuhûru muhalefen? 'inâyet-i 'aliyye-i (tahrib olmuş) lem-yezilehu sübhânehu olduğu bedîdâr ve bu fütûhât-ı celile için sadaka-i şâhâne (tahrib olmuş) 'asâkiri hadd ve tertîb sefâ'in ve mühimmât-ı lâ-büdd husûsuna leyl ü nehâr (tahrib olmuş) şâhânemi sarf eylediği bedîhi ve nümudâr olduğuna binâen cânib-i şeri'at-i garrâdan verilen (tahrib olmuş) seferiyede seyyidü's-selâtin-i sülânü's-selâm ve'l-müslimîn zıllullahî zalîl-i 'ala kâffeten (tahrib olmuş) hâdimü'r-ravzatü'l-mutahhara dâmmü'l-kurrâ sultanü's-selâtin-i cihân-pâdilâhmız (tahrib olmuş) Selim hân halladallahu felâfete ilâ inhâu'z-zaman hazretleri bu def'a vâki' olan (...) için (tahrib olmuş) taraf-ı hümâyûn (...) 'asakir-i İslâm nusret-mâl irsâl buyurub (tahrib olmuş) İslâmiyeden Mısır Kâhire'ye hücum ve istilâya cesâret eden Cürcü kefere ile muhârebe ve (tahrib olmuş) ve kefere-i mesfûrun müstevli oldukları belde-i celile Mısır Kahire ve İskenderiye ve oldiyârda (tahrib olmuş) (...) hadîs-i şerîf mantûk-ı mûnifi üzre sultânü'l-İslâm ve'l-

müslimîn dâme mübeşşeren bi'n-nasru'l-'aziz ve'l-fethü'l-mübîn hazretlerinin gazâları mütehakkık olub hutbelerde gâzi olunmak emr-i meşrû' ve mesmû' olur mu icâb olur deyu mastûr (tahrip olmuş) olduğundan fimâ-ba'd nâm-ı nâmi-i şâhânemi gâzi-i lafzının 'ilâve ve izâfe olması (tahrip olmuş) olmağla Asitâne-i şevket-âşiyânımda kâ'in selâlin-i 'izâm cevâmi' ve mesâcid ve sâ'ire (tahrip olmuş) salat-ı cum'a ve 'ideynde nâm-ı sâmi-i hüsrevânem gâzi zikriyle yad ve tezkâr olunması lâzım (tahrip olmuş) tesbih olduğundan ma'ada (...) fesâhat üzre iş bu (tahrip olmuş) ve i'lân ve işâret ve evâni ba'is-i inşirâh kılınub İslâm ve mâye-i insibât (tahrip olmuş) inâm olmağla dârü's-saltanat-ı seniyyemde yedi kök top şenlikleri olarak 'ıydlık (tahrip olmuş) icrâ olunmağla i'lânen ve tenbihen emr-i 'âlişânım ısdâr ve rikâb-ı hümayûnum kâ'im-makâmı (tahrip olmuş) el-hâcc Eyüb Tatar ile irsâl olunmuşdur bu husûs memâlik-i mahrûsetü'l-memâlik (tahrip olmuş)kâ'ib eyâlet vâlilerine başka başka evâmir-i şerîfem ile i'lân ve işâ'at olunduğu (tahrip olmuş) vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mumâ-ileyhsiz ma'lûmunuz oldukda dâhil-i eyâlet ve havza-i hükümet (tahrip olmuş) olan kazâ ve kasabâtda ve nevâhi ve kurâda cevâmi' ve mesâcidde salat-ı cum'a ve 'ideyn (tahrip olmuş) sâmi-i şâhâneme gazilik lafzını 'ilâve ve izâfesiyle yâd ve tezkâr olunmasını lâzım (tahrip olmuş) gelenlere tenbih ve te'kîd ve tefhîme müsâra'at ve kezâlik top ve tüfenk şenlikleri icrâsıyla (tahrip olmuş) tenşite ri'âyet ve imtidâd-ı 'ömr ü devlet ve izdiyâd-ı ferr u şevketim ve tahsisi (tahrip olmuş) elviye-i İslâmın bismillahirrahmanirrahim eynemâ tevecceha mansûr ve muzaffer ve fevâhın eynemâ kânu (tahrip olmuş) olması da'avâtına iştigâl ve muvâzebet olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdur olmuşdur (tahrip olmuş) buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuna 'amil olasız ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fî Evâ'il-i şehri Cemâziye'l-evvel li-sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-makâm

El-kostantiniyye

El-mahrûse

Belge no: 63	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Kilis voyvodasının zimmetinde olan paranın hazine-i amiriye teslimine dair	

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân silahşor-ı hassımdan Ayıntab voyvodası vekili Ahmed Bey zîde mecduhu ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadârlarından Yunus zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki mevâli-i 'izâmından es-seyyid Yahya Aziz zîde fezâ'ilehunun ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan bin iki yüz on iki ve on üç senelerine mahsûben dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından Mekiş sancağı mutasarrıfı Seyyid Hüseyin dâme mecduhunun 'uhde-i iltizâmında olan Dimos Ayıntab mukâta'asının sene-i mezkûrun malından kapucubaşı-i mumâ-ileyhin zimmetinde olan on üç bin kırk beş guruşun tahsili bâbında sâdır olan emr-i 'âlişânım mahalline lede'l-vürûd meblağ-ı mezbûr mumâ-ileyhden lede'l-mutâlebe mukâta'a-i mezbûru iki yüz on iki senesine mahsûben zabt u tasarruf eylediğini beyân birle mes'ele-i merkûme mâl-ı mirîsi olan bin beş yüz yirmi yedi buçuk guruşun üç bin dokuz yüz otuz buçuk guruş Haleb vâlisi vezirim İbrahim Paşa edâmallahu te'alâ iclâlehu tarafına ve yüz otuz altı guruş erbâb-ı vezâ'ife teslim edip ma'âdası mümkün ve mütemenni'ü'l-husûl bakâyâsından gayrı ez-kusûr zimmetinde bin iki yüz yirmi iki buçuk guruş kaldığı ikrâr ve i'tirâf ile el-hâletü hazihi sefer-i hümâyûna 'azimet üzre olub edâsına iktidârı olmadığından vaktiyle edâsına müte'ahhid olduğu ve mukâta'a-i mezbûru bin iki yüz on üç senesi sen ki silahşor-ı mumâ-ileyhsin sen zabt ve edâ etmiş olduğunda sene-i mezbûre malı ber-mûceb-i emr-i şerîfim senesinde lede'l-mutâlebe mukâta'a-i mezbûru sene-i merkûme mahsûben zabt ve edâ eylediği sen dahi ikrâr ve i'tirâf ile sene-i mezbûre malından lâzım gelen altı bin beş yüz yirmi buçuk guruş ocaklık vezâ'ife bin sekiz yüz yetmiş guruş mahsûb olunduktan sonra bâki beş bin altı yüz elli buçuk guruş yirmi iki akçesi zimmetinde olmağla el-hâletü hazihi 'adimü'l-iktidâr olunduktan yüz elli gün mürûrunda edâsına müte'ahhid olduğu Ayıntab kadısı başka başka iki kıt'a i'lâmında tahrir etmekle mukâta'a-i mezbûrun derdest (tahrip olmuş) senedâtı mûcebince sinîn-i merkûmeten emvâlinden iki yüz on iki senesi malı olan altı bin beş yüz yirmi buçuk guruş kırk bir akçe ber-mûceb-i temessük kapucubaşı-i mumâ-ileyhden yüz yirmi dört guruş vezâ'if ve üç bin dokuz yüz otuz üç buçuk guruş vezir-

i müşârün-ileyhden ve bâki iki bin dört yüz guruş dört akçesin mumâ-ileyhden ve bâki iki bin dört yüz guruş dört akçesi mumâ-ileyh zimmetinde ve on üç senesi dahi senin ‘uhdende olmağla kezâlik vezâ’if ve ber-mûceb-i temessük ocaklık edâsına dâ’ir irsal eylediğinden meblağ-ı (tahrip olmuş) ma’âda sene-i merkûme malından beş bin altı yüz elli bir buçuk guruş (tahrip olmuş) akçe zimmetin iktizâ eylediği baş muhâsebeden derkenâr ve hesâb (tahrip olmuş) sûretinde meblağ-ı mezbûr üç bin dokuz yüz otuz üç buçuk guruş [Sayfa 62] vezir-i müşârün-ileyhin ve iki bin dört yüz altmış üç guruş dört akçesi Kilis voyvodası sâbık mumâ-ileyhden ve beş bin altı yüz elli buçuk guruş yirmi beş akçesi sana başka başka zimmet kayd olunub tahsili husûsuna irâde-i seniyyem ta’alluk eylediğinden veri-i müşâr ve mumâ-ileyhin zimmet-i miriyeleri tahsiliyçün başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve tesyâr olunmağla meblağ-ı mezbûr beş bin altı yüz elli buçuk guruş yirmi beş akçe zimmet-i miriyeni tedârük ve irsâl eylemeğin fermânım olmağın iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde keyfiyyet mantûk-ı emr-i ‘âlişânım ma’lûmun oldukda bu makûle emvâl-i miriyenin te’hir ve te’hili tecvizi olunur maddeden olduğu ve mâl-ı miriyi tahsil edip (...) ve kendü akçen gibiş harc u sarf edip edâsına kadar zamm yokdur deyu te’hir olunsun demek hilâf-ı rızâ-yı ‘aliyyem olmağla zimmet-i makbûlün olan meblağ-ı mezbûru tedârük ve ma’ada mübâşir-i mumâ-ileyhe teslimen Der-aliyyeme irsâle mübâderet eylesesin ve sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhsin me’mûr tahsil olduğun meblağ-ı mezbûr beş bin altı yüz elli buçuk guruş yirmi beş akçemi talep ve tahsil ve götürüb hazine-i ‘âmireme teslime şitâb eylemen bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi-şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celil vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ’at-makrûnuyla ‘amil olasın şöyle bilesin ‘alâmet-i şerife i’timâd kılasın tahriren fi’lyevmi’r-râbi’ aşer min şehri- (tahrip olmuş) sene hamse ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

Kostantiniyye

Sayfa 63

Belge no: 64	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: El-hâcc Süleyman zimmetinde kalan paranın tahsiline dair.	

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ (boş) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası zîde mecduhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum defterdârı ikinci çukadârları Yunus zîde mecduhu tevki-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin ber-muktezâ-yı vakt u hâl derkâr olan masârifât-ı mühimmenin rû'yet ve idâresiyçün zimem-i nâsda olan emvâl-i miriyenin 'ale't-ta'cil tahsiline ibtidâr olunmak matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşi hazine-i 'âmirende mahfûz baş muhâsebe defterlerinde mastûr ve mukayyed olduğu zimemi müteveffâ-yı Âl-Battalzâde Mehmed Ali Paşa (tahrip olmuş) Mehmed Paşa ve Battaloğlu Sadık'ın yağma ve gârât olunan mallarının (tahrip olmuş) Ayıntab ahâlisinin cânib-i karye idâresine müte'ahhid oldukları kırk bin guruşdan gayr-ı ez teslimât bâki kalan yirmi altı bin guruşun yirmi bin guruşunu bundan aldım ahâli-i merkûm edâ edip kusur altı bin guruşu dahi bir iki mâh zarfında teslimine ta'ahhüd etmişler iken ba'dehu zikr olunan kırk bin guruşun mukaddemâ tahsiline me'mûr olan hassa silahşorlarımdan el-hâcc Süleyman zîde mecduhuya rûz-ı hızır masârif ve hizmet-i mübâreke verilmiş olduğu beyânıyla meblağ-ı mezbûr altı bin guruş mumâ-ileyhin makbûzuna mahsûb olunmağın lede'l-inhâ zimmet olunan altı bin guruş bir iki maha dek edâ etmek üzre

Sayfa 64

Belge no: 65	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tımar
Belge özeti: Ze'âmet ve tımarların düzen ve intizamına dikat edilmesi.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-ekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet-i meliki'l-a'la (tahrib olmuş) dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab a'yânı Hüseyin zîde mecduhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Ayıntab sancağınca vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki hazine-i 'amireme mahsûben (tahrib olmuş) baş muhâsebeden ihrâc olunan memhûr ve mumza sûret ve defterde muharrer Ayıntab sancağında vâki' (silik) mevcûd olduklarından mülâzımlarına 'arz üzre olunan yirmi üç 'aded ve 'ale'd-devâm irâd-ı cedîde zabt olunan üç aded ki cem'an yirmi altı ze'âmet ve (tahrib olmuş) mâbeyn-i mahsûllerin

beytü'l-mâl-ı müslimine ait iki yüz on beş senesine mahsûben ir'ad-i cedit hazinesine (tahrib olmuş) zabt olunmuş olmağla el-hâletü hazîhi kendilerde olarak ze'âmet ve tımarların iş bu bin iki yüz (tahrib olmuş) beş senesi Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine kadar bir sene-i kâmile zabt u rabt etmek (tahrib olmuş) üzer sen ki (..) mumâ-ileyhsin 'uhdene ber-vech-i emânet ihâle ve istisvâb olunmağla zikr olunan ze'âmet ve tımarları sene-i merkûmeye mahsûben zabt u rabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn-ı kadim üzre ahz ve hâsılâtı mumza defterinle ma'an irâd-i cedit hazinesine irsâl ve teslim eylemek edâ-i zabtıyçün emr-i şerîfim i'tâsı bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekarim el-hâcc İbrahim Reşid dame mecduhu memhûr takririyile inbâ etmekle kânûn-ı cedîd-i müstahsene şurûru mûcebince bu makûle irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesi tarafından ihâle oluna ze'âmet ve tımarların bu makûle irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine tarafından (tahrib olmuş) kadîm olagediği üzre ahz u kabz olunub olagelmiş mugâyir hareket ile (tahrib olmuş) olan fukarâ-yı ra'iyete zulm ve ta'addiden ictinâb olunmak verilen evamir-i (tahrib olmuş) şurûtundan idüğü ve ze'âmet ve tımar-ı merkûmlar hazine-i mezkûre cânibinden zabt olunduğu (tahrib olmuş) mukayyed olmağla mûcebince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın siz ki kuzât ve nüvvâb (tahrib olmuş) mumâ-ileyhimsiz livâ-i mezbûrda vâki' yirmi altı aded ze'âmet ve tımarlar öteden berü ve ne-vechile zabt u rabt ve ta'sîr ve mahsûlât ve rüsûmât ahz u kabz olunagelmiş ise sene-i merkûme ibtidâsına Şubat gâyetine değın mumâ-ileyh tarafından ol-vechile zabt ve ve ta'sîr ve mahsûlât ve rüsûmât ahz u kabz olunub senesi hitâmında bir akçesi ketm ve iktifâ olunmayarak (tahrib olmuş) mahfel ve (silik) zimmetleriyle Der-sa'âdetime irsâl ve hazine-i mezkûreye teslim dikkat ve hilâfından (tahrib olmuş) olagelmişse hareket ile vedi'atullah olan fukarâ-yı ra'iyete zulm ve ta'addiye ve kendi (tahrib olmuş) zabt u rabtına müdâhale ettirilmemek ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu erm-i 'alişânımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hilâfından ihtirâr eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fî evâhir-i şehri-i Şabani'l-mu'azzam li-sene (tahrib olmuş) ve mi'eteyn ve elf

Be-makâm-ı El-kostantiniyye

Belge no: 66	Belge türü: Ferman
Tarih: Cemaziye'l-âhir 1215 Ekim/Kasım 1800	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: İki yüz on beş senesine mahsûben Ayıntab sancağında bazı kimselerin mukâta'ât mallarının paralarının tamamının ödenmediği ve bunun tamamının tahsiline dair.	

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keîâm zikri âti mukâta'ât ashâbının bulunduğu mahallerin kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-azyân Ayıntab voyvodası (boşluk) zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bundan mukaddem mübâşir ta'yîn olunub ol-cânibde olan rikâb-ı hümayûnum defterdârı çukadârlarından Okkapanlı Ali ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin iki yüz on beş senesine mahsûben Ayıntab sancağında vâki' bazı kesânın ber-vech-i mâlikâne 'uhdelerinde olan Rumkale mukâta'asıyla bundan akdem gönderilen sûret-i defterde masrûrû'l-esâmi sâ'ir dört aded mukâta'ât mallarından bi-mennihi te'ala mâh-ı Şabanü'l-mu'azzamda ihrâc ve tevzî'i musammem olan kıstı serâcına tergib ve ma'rifetinle tahsil ve mübâşeretine teslimen ihrâc-ı mevâcibden mukaddem teslim-i hazine-i 'âmirem olunması fermânım olan ma'a harc ve bin yüz doksan iki buçuk guruş otuz yedi akçe taksit akçesinden te'kid ve isti'câli bi'd-defa'ât evâmir-i 'aliyyem ısdar ve tesyât olunmuş ise dahi (..) olan bir guruş zuhûr ve vürûd etmediği ve ihrâc-ı mevâcibe kırk elli (..) kalub ma'azallahu te'ala meblağ-ı mezbûru vaktiyle erişmeyecek olursa tertîb-i mevâcibin kesrini mûcib bir hâlet-i te'ehhür vukû'u sebebiyle ashâb-ı mukâta'ât te'dîb ve gûşmâl kılınacaklarından gayrı emvâl mukâta'âtı te'diyede betâ'et ve rehâvet edenlerin cebren mukâta'aları cânib-i mirîden zabt olunmak usûlüne ibtidâr olunacağı mukarrer idüğünü ve bir nefer isti'câle vakt olmadığından mukâta'aları kendülere lâzım ise bir dakika te'hir ve tevakkuf etmeyerek teslime müsâra'at eylemeleri fermânım olmağın tenbihen ve isti'câlen bu def'a iş bu emr-i 'âlişânım sâdir olmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i meşrûh tahsil-i mirîye sa'y u gayret ve ihrâc-ı mevâcibden mukaddem mübâşirlerine teslimen verilerek irsâl ve hazine-i 'âmireme teslime bezl-i mâ-hasal-ı kudret eyleyesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun me'mûr tahsili olduğun meblağ-ı mezbûru voyvoda-i mumâ-ileyh ma'rifetiyle tamamen tahsil ve bi'l-fi'il getürdün hazine-i 'âmireme teslime müsâra'at ve

beyhûde ol-tarafda tevakkuf ile mübtelâ-yı vehâmet olmakdan hazer ve mücânebet eyleyesin ve siz ki kuzât-ı mumâ-ileyhim ve a'yân ve zâbitân ve sâ'irlerisiz mablağ-ı mezbûrun mevâcib ihrâcından mukaddem tahsil ve irsâli husûsuna bi'd-defa'ât ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında emri-i 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i 'alişânım vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûnü'l-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfindan begayet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî Cemaziye'l-âhire sene hamse 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Bu siyâkda kâ'im-makâm sadr-ı 'âli mektûbu dahi vardır

Sayfa 66

Belge no: 67	Belge türü: Berat
Tarih: 27 Rebi'ü'l-âhir 1215/17 Eylül 1800	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Hıyam karyesinde Tekye cami'sinde imam olan Mehmed ve hatib olan İsmail fevt olup yerine Ali Hanifenin atanması.	

Medine-i Ayıntab kazâsına tâbi' Hıyam nâm karyede vâki' Tekye cami'-i şerifinde yevmî nîm akçe vazife ile imam olan Mehmed ve yevmî bir buçuk akçe vazife ile hatib olan İsmail bilâ-veled fevt olup yeri hâlî ve hizmet-i lâzımleri mahlûl olmağla yerlerine erbâb-ı istihkâkdan ve müsinn 'ulemâdan iş bu tevki'-i refi'ü's-şân-ı hâkâni mevlânâ Ali Halife her vechile lâyıq ve mahall ve müstehakk olmağın cihât-ı mezkûre müteveffâ-yı mezbûr ânların mahlûllerinden tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek bâbında nâ'ibi mevlânâ İmamzâde Mehmed zîde 'ilmuhu (tahrip olmuş) etmeğın mücebince tevcih ve sadaka bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrunu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mevlânâ merkûm Ali Halife varub zikr olunan câmi'-i şerîfde müteveffat-ı mezbûrânların yerlerine imam ve hatib olun vazife-i lâzımleri mer'i ve mü'eddâ kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazifesiyle (tahrip olmuş) olup vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ü devetim için du'âya müdâvemmet (tahrip olmuş) ol-bâbda taraf-ı ahardan ferd mâni' ve müzâhim ve mu'âriz olmaya (tahrip olmuş) aslâ dahl u

ta'arruz kılmayalar şöyle bilüb 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhir li-sene hamse ve 'aşere ve mi'eteyn ve elf El-kostantiniye

El-mahrûse

Belge no: 68	Belge türü: Berat
Tarih:	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Hıyam karyesindeki câmi'-i kebîrin mütevellisi olan Es-seyyid Ebubekir vefat edip yerime Ali'nin atamansa dair.	

Medine-i Ayıntab kazâsına tâbi' Hıyam nâm karyede vâki' câmi'-i kebîrin nisf vazife-i mu'ayyene ile mütevellisi olan Es-seyyid Ebubekir bilâ-veled fevt olub yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan müsinn-i 'ulemâdan iş bu râfi'-i tevkî'-i refü'ş-şân-ı hâkânî Ali zîde kadruhu her vechile lâyık ve mahall ve müstehakk olmağın tevliyet-i mezbûre müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek bâbında nâ'ib-i mevlânâ İmamzade Mehmed zîde 'ilmuhuma arz etmeğın mücebince tevcih ve sadaka ve bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm (tahrip olmuş) zîde kadruhu varub zikr olunan câmi'-i kebirin müteveffâ-yı mezbûrun mütevellisi olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve mü'eddâ kıldıkdan sonra nisf vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ü devletim için du'aya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı ahardan ferd mâni' ve müzâhim ve mu'âriz (tahrip olmuş) ve ta'arruz kılınmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahriren (tahrip olmuş) Rebi'ü'l-ahire li-sene sümün 'aşere ve mi'eteyn ve elf

Sayfa 67

Belge no: 69	Belge türü: Berat
Tarih: 25 Rebi'ü'l-âhir 1816 / 4 Eylül 1801	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Saris veled Kevork tabib olarak hizmet vermesine dair.	

(tahrip olmuş) kazâsı mütemekkinlerinden tabâbette mâhir ve san'at-ı (...) (tahrip olmuş) şâyeste olmaduğın belde-i mezbûre ahâlisi meclis-i şer'e haber vermeleriyle belde-i merkûmede (tahrip olmuş) müstahdem olunmak üzere tabib nasb ve ta'yîn olunan iş bu dârende-i fermân-ı (tahrip olmuş) Saris ve Kevork nâm mesfûr her vechile lâyük ve mahall ve müstehakk olmağın tabiblik-i mezkûruyla (tahrip olmuş) olunub yedine berât-ı şerîf-i 'alişânım verilmek bâbında nâ'ib mevlânâ Şükrullah Efendi zîde 'ilmuhu 'arz eylemeğın mücebince mesfûra tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mesfûr Saris veled Kevork varub kazâ-i mezbûrda müstahdem olmak üzere tabib olub hizmet-i lâzimesin edâ (tahrip olmuş) kaldıktan sonra sâ'irleri ne-vechile mutasarrıf olagelmişler ise mesfûr dahi ol-vechile mutasarrıf olub devâm-ı 'ömr ve devletim için du'âya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı ahardan ferd mâni' ve müzâhim olmayala şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-âhire li-sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

Belge no: 70	Belge türü: Ferman
Tarih: 5 Cemâziyelâhır 1216 / 13 Ekim 1801	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab sancağında zehâ'ir bedeli olan yüz elli bin guruşdan yüz on beş bin yüz seksen iki guruş tahsil edilemeyip bunun acil olarak tahsiline dair.	

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm mâ'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keîlâm Ayıntab nâ'ibi ve Ayıntab sancağında kazâlar kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım çukadarlarından Mehmed zîde mecduhumâ tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin ordu-yı hümâyûna mutasarrıf (...) mevcûd 'asâkir-i muvahhidîn ta'yînâtıları lâzimesiyçün bundan akdem Ayıntab sancağında mübâya'ası tertîb olunan zehâ'ir bedeli olan yüz elli bin guruşdan gayr-ı ez tahsil kusur kalan yüz on beş bin yüz seksen iki guruş 'aceleten tahsil ve ordu-yı hümâyûn hazinesine teslim olunmak bâbında bi'd-defa'ât evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuş ise dahi ile'l-ân tekmilen gelüb teslim-i hazine-i 'âmirem olunduğu kuyûdâttan müstebân olub ancak bâb-ı harem-i muhteremi olan Mısır'ın eyâdi-i küffârdan nez' i ve bu kadar ümmet-i Muhammedin kadri esirden

istihlâsı zımnında devlet-i ‘aliyyemin masârifi la-yuhâ ma’lûm ve bu makûle hazine-i ‘âmireme ‘aid olan mebâliğin tahsil ve irsâli te’hir olarak ordu-yı hümâyûnun hazinesinin (...) reftâr olması külliyyen rızâ-yı şâhânemin hilâfi ve bu bâbda kusûr ve iğmâz mu’âmelesi (tahrip olmuş) din u devletime ihânet etmiş olacakları emr-i gayr-ı mev’hûm ve ol-makûlelerin beher hâl (tahrip olmuş) mülûkânem olacakları bedîhi iken meblağ-ı mezbûrun şimdîye kadar ordu-yı hümâyûnum hazinesine eriştirilmemesi mûcib-i nedâmet ve vehâmet olacağı edna mülâhaza ile güneş gibi zuhûr ve meczûm olub el-hâletü hazîhi bi-‘inâyetillahi te’ala ve bizü sıyânet ve (silik) cenâb-ı kibriyâ ordu-yı hümâyûn Mısır iklimi üzerine hücum edip ‘inâyet-i bi-gâyât-ı rabb-i müste’ân ile (silik) olan (...) tard ve ihrâc (silik) ile istihlâs ile kemâkân dâhi-i silk-i mülk-i şâhânem olmakdan nâşi (silik) nizâma rabt için der-i devlet-i hümâyûnum müddet-i ikâme [Sayfa 68] ve avdetinde olan mesârif-i mühimmenin idâresi için etrafa ve eknâfda olan bu makûle-i emvâl (tahrib olmuş) ala eyyi hâl yerlü yerinden tahsîl ve müsâdaetime ordu-yu hümâyûnum hazînesine irsâl vukû’sı(tahrib olmuş)Olunmak kat’î matlûb ve evsânım olduğunda meblağ-ı mezbûresi tahsîl için bundan akdem (tahrib olmuş) ol tarafda olan mübâşirin rehâvetine mebnî meblağ-ı mezbûr şimdîye kadar vürûd itmemiş olduğundan memûriyetinde ve hizmet-i mütâlebesinden sarf-ı inzâr ile ve mübâşir-i merkûm marifetiyle tamâmen ve kâmilen (tahrib olmuş)hâl fermân olunduğu vechi çend rûz zarfında tahsîl ve müsâdaten ordu-yı hümâyûn hazîne (tahrib olmuş) üzere bu def’a mübâşir-i merkûma mahsûs memûr ve ta’yîn kılınmış olunmak meblağ-ı mezbûru marifetinizce (tahrib olmuş) ve mübâşir-i merkûm marifetiyle tamamen ve kâmilen yerlü yerinden cemi’ ve tahsîl ve serian ordû-yı hümâyûnum (tahrib olmuş) tevsîl eylemek üzere bu def’a mübâşir-i merkûma mahsûs memûr ve ta’yîn kılınmış olunmak meblağ-ı mezbûru (tahrib olmuş) marifetiniz ve marifet-i şer’i ve lâzım gelür ise kat’en amel ve itibâr olunmayacağından başka ba’de’l izin te’kîd ve isticâl (tahrib olmuş)müddeiyesinde düşülmeyüb ez gün muamele olacağını ve tehirine bâis olanlar herolur ise olsun (tahrib olmuş) ol makûleyin haklarından gelineceğini ve meblağ-ı mezbûrun tahsîli hasren ve kasren senden matlûb (tahrib olmuş) olunduğu bu bâbda şükür ve şikâyetin .. müessir idiğın mukarrer vemuhakkak bilüb ana göre hal ve hareket ve hilâfieylemek bâbında fermân olmadığı ber vech-i meşrûh hareket zimmet olunmak bâbında işbu emr-i şerîf-i alişânım ısdârı ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde keyfiyeti malûm oldukda fermân-ı hümâyûnum olunduğu vechile meblağ-ı mezbûru birkaç gün zarfında tamamen tahsîl ve irsale bezl-i makrûn eylesin ve senki mübâşir-i merkûmsun sen dahi muktezâ-yı

memûriyetin üzere bu kadem-i akdem ol tarafa varub kimesnenin ağdar iğva-ı dahiyesine kat'iyen semi' ve i'tibar etmeden ve hatır gönüle ri'ayet ve tama'-ı hama teba'iyet misillu hilaf-ı rızayı hümayunuma harekete cesaret eylemeyerek meblağ-ı mezburu icab ve iktiza edenlerden ala eyyi-hal tahsil ve seri'an ordu-yı hümâyûnum hazinesine teslime gayret ve bu babda tekâsül ve te'hirini mucîb-i halatı tecvîz ile mazhar-ı itâb-ı şahânem olmakdan be- gâyet tehaşi ve mucânebet ve siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mumaillehyimsin senin dahi mucib-i emir-i şerifimle amel ve hareket ve hilafını tecvizden müba'adat eylemeniz babında fermân-ı alışan sadır olmuşdur buyurdumki hükm-i şerifim vardıkda bu yada vech-i meşruh üzre şerefyaft-e-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celilüş şan vacibü'l-ittiba' ve lazimü'l-imtisalimin mazmun-i itaat-makrunuyla amel olasın şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timad kılâsız tahrîren fi'l yevm-i hâmis şehr-i Cemaziyel ahir sene sitte aşer mieteyn ve elf

Mahrûse-i Kahire Mısır

Sayfa 69

Belge no: 71	Belge türü: Ferman
Tarih: 2 Rebi'ül-evvel 1216/ 13 Temmuz 1801	Belge konusu: Tahsilat
Belge özeti: Dakik(un) ve şairin (arpa) kalan bedelinin tahsiline dair	

İftihârul-emâcid ve'l-ekârim câmi-ül mehâmîd vel'mekârim el muhtass bi - mezid-i inâyet'ül-melik'üd-dâim dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından Hüseyin dâme mecidhü mefâhirü'l kuzât ve'l hükkâm ma'denü'l fezâil ve'l kelâm Ayıntab (tahrîb olmuş) kadıları ve nâibleri zîde fazlühüm ve kıdvetü'l emâcid ve'l a'yân zikr-i âti (tahrîb olmuş) memûriyetle ol cânibde olan divân-ı hümâyûnum Ahmed Behcet ve mefâhirü'l emâsil ve'l akrân (tahrîb olmuş)ve iş erlerine zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki (tahrîb olmuş) hümâyûn nusret-makrûn mevcûd guzât-ı muvahhidinin ta'yinâtları için tertîb olunub ba'dehü (tahrîb olmuş) tahsîl olunmak üzere tanzîm olunduğunu müş'ir ordû-yu hümâyûnum cânibinden vürûd iden (tahrîb olmuş)deftere mebnî eyâlet-i Maraşdan iki yüz on dört senesine mahsûben mübayaası tertîb olunan dakik ve şairin bedelleri olan iki yüz beş bin guruş tahsîl bâbında ısdâr ve isyâr? Olunan emr-i şerîfim bedel-i mezkûr der-akab takdîm olunub Ayıntab sancağına dahi hinta tarh ve tahmîl eylediklerinde Ayıntab sancağı her ne kadar eyâlet-i Maraş mâlisi dahi edâ-ı mezkûrede başka bir şair ve ağnâm mübayaası tertîb ve fermân-ı alışânımla matlûb mülâbesesi eyâlet-i

mezbûrda hinta tarh ve tahmîl mekir ve gadri mûcib idüğünü mübeyyen ilâm itâ eyledükleri bu def'a Maraş tarafına vürûd iden tahrirde ilâm-ı mezkûreden istiş'âr olunmağı sen ki ...mûmâileyhsin salifü'z-zikr vürûd iden deftere mebnî Ayıntab sancağında vâki' Kazalaradan elli bin kile şair tertîb olunub beher kile ikişer guruşa bedeli olan duyun yigirmi beş bin guruş ve şair-i mezkurun beher sene mahsûben ale'l hesâb i'tâ olunan yigirmi beş bin guruşuna cem'an büyük elli bin guruş tahsili için başka ve isti'calı havi başka evamir-i şerifemi ısdar ve olunmuş olduğu hazine-i amirede mahfuz muhasebe defterlerinde müsteban olmayı eyalet-i mezkurenin liva'-i mezbur kazalarına hinta tarh ve tahmili iktiza etmeyi suret-i ferman-ı alişan matlub meblağ-ı mezkureyi te'diyeye dahi muhassıla icab etmez iki ayımız elan tahasili ve irsalına da'ir olmağım bu haber ve eser etmediğini ve bu yolu masarif-i mühimmenin kesreti evanında bu kadar külliyetlu akçenin hasbihalında kalınmaya ber vechle olunmayacağını ver pürsiş ve mulahaza bedele ahir güne tekellüfat-ı bırakmayarak ahz vusulunda ol mikdar meblağ icaleten ve müsareata tahsil ve mübaşir-i merkuma teslimen Dersa'adete irsal ve hazine-i amereme teslimi müsareat eylemek fermanım olunmağın te'kid ve isti'caleten işbu emr-i alişanım ısdar ve rikab-ı hümayunum kaimmakam Tatar ledinden Hüseyin zeyde kadre irsal olunmuşdur imdi vusulunda irade-i şahanem teveccühüm ta'alluk eylediği ma'lum oldukda ona göre amel ve hareket ve meblağ-ı mezkurun te'hir tecviz olunmayarak ber kadem-i akdem ve ber sa'at-ı mukaddem tevzi' ve tahsiline ihtimam [Sayfa 70] ve dikkat ve bundan böyle meblağ-ı mezbûrun kaydı te'hir olunduğu ve vâsıl-ı selh-i şâhânem (tahrip olmuş) gelir ise mes'ûl ve mu'âteb ve vech-i aharla tamamıyla mübâderet olunmağın musammem (tahrip olmuş) ve tanzim ve tahsil ve Dersa'âdetime tesyir ve hazine-i 'âmireme teslimi husûsuna ve merâsim-i (tahrip olmuş) olan ve harekâtın icrâsına bez-i vüs' ve makderet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhsin (tahrip olmuş) ve tahsili olunduğunu meblağ-ı mezbûru emrim vusûkünde voyvoda-i mumâ-ileyh ma'rifeti (tahrip olmuş) ve ma'rifeti ve mübâşir-i mezbûr cem' ve tahsil ve ahz ve istishâb ve götürüb hazine-i 'amireme teslimi müsâ'ade ve şitâb ve meblağ-ı mezbûru tahsil etmedikçe bir hatve (tahrip olmuş) voyvoda-i mumâ-ileyhsin imrâr-ı vakt sevdâsında olunduğu vech-i aharla tahsiline (tahrip olmuş) kılınmak için keyfiyeti Der-sa'âdetime tahrir müsarâ'at birle ibkâ-yı emr mübâşeretinle ihtimâm ve dikkat ve (tahrip olmuş) ve tehî-i dest-i 'avdet ile sen dahi mübtelâ-i vehâmet olmakdan hazer ve mücânebet eyleyesin ve (tahrip olmuş) ve siz ki kudât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân mumâ-ileyhim ve iş erlerisiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve meblağ-ı mezbûrun

tahsiline (tahrip olmuş) sarf-ı bârî-i gayret ve hilâfından tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘alışanım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü’ş-şân-ı vâcibü’l-ımtisâl ve lâzımü’l-ittibâ’ın mazmûn-ı munifi üzere ‘amel ve hareket ve hilâfından begâyet-i ittikâ ve mübâ’adet eylesin şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerife i’timâd edesiz tahriren fi’l-yevmi’s-sâni şehri Rebiü’l-evvel sene sitte ve ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Sayfa 71

Belge no: 72	Belge türü: Ferman
Tarih: Cemâziyelâhır 1216/10 Ekim 1801	Belge konusu: Enfiye
Belge özeti: Enfiye i’ mâli için bazı bölgelerde bazı kişilere izin verilip bunun dışındakilerin engellenmesine dair.	

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü’l-‘âlem müdebbiru umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mûmehhid-i bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânî’s-sa’âdeti’l-ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı ‘avâtıf-ı meliki’l-a’lâ Diyarbakır ve Musul ve Rakka ve Maraş vâlileri zîde fezâilehum edâmallahu te’ala iclâlehum ve akza kuzâti’l-müslimin evlâ vülâti’l-muvahhidin ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn râfî-i i’lâmü’ş-şer’iat-i ve’d-din vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ el-muhtass bi-mezid-i ‘inâyet-i meliki’l-‘aziz mevlânâ (boş) kadısı zîdet fezâ’ilehu ve mefâfirü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi’i’l-mehâmid ve’l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i ‘inâyet-i meliki’d-devlet dergâh-ı mu’allâm kapucubaşlarından Adana mütesellimi Mir Ahmed ve Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhumâ ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm ma’âdinü’l-fazâ’il ve’l-kelâm zikr-i âti kazâlar kadıları ve nâ’ibleri zîde fazlulum ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a’yân ve zâbitân ve sâ’ir iş erleri ve enfiye emini tarafından bu husûsua mübâşir ta’yîn olunan el-hâcc Zekeriya zîde kadruhu tevki’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olacak ma’lûm ola ki ser-bostaniyân-ı hassam esbak ve hâlâ enfiye emini olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim dergâh-ı mu’allâm kapucubaşlarından Mustafa dâme medcuhunun takdim eylediği takriri mefhûmunda (boş) bu reddiyeden olub memâlik-i mahrûsede eyâlet ve elviye

ve kazâ ve kasabâtda sedd ü bend üzere enfiye bey' ve fûrûhtu mukâta'a-i mezbûr emini hilâfından ta'yîn olunan âdemlerine mahsûs olub aharın i'mâl ve bey'i (boş) olduğundan nâşi iş bu bin iki yüz on altı senesi mâh-ı Rebi'ü'l-âhîrinin üçüncü gününde vâki' Ağustos ibtidâsından sene-i mezbûre gâyetine varınca bir sene-i kâmil eyâlet-i Diyarbekir ve Musul ve Rakka ve Maraş ve Adana ve beldetü'l-fırat ve Birecik ve Nizib ve Siverek ve Hureyre ve Çermik ve Mardin ve Tarsus kazâları ve sâ'ir kasabât ve kurâsında enfiye bey' ve icâr eden bahâlarının tahâsili husûsunda mübâşir-i merkûm cümle tarafından mu'âvenet ve muzâheret olunmak üzere meşrûtu mûcebince merkûmun me'mûriyetini hâvi emr-i şerîfim sudûrunu tahrir olunur ki hazine-i amiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda zaman-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan İstanbul ve memâlik-i mahrûsemin enfiye mukâta'ası mülhakâtından Der-'aliyyemde ve Mora ve Yanya'da vâki' mirî enfiye kârhânelerini idâreye me'mûr emini olanlar karhâne-i mezkûrlarda enfiye i'mâl diledikleri serbestiyet üzere bey' ve fûrûhtu kendilere ve taraflarından ta'yîn olunan âdemlerine mahsûs olmak ve enfiye husûsuna ve vüzerâ-yı 'izâm ve mir-i mirân-ı kirâm ve evkâf mütevellileri ve kurâ zâbitleri ve husûs-ı hümâyûnum voyvodaları ve mütesellimleri ve subaşı ve erbâb-ı tımar ve müteferrika ve sipâhi ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve humbaracı ve sâ'ir 'askerin ve ehl-i 'atâ tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh ta'arruz ve vaz'-ı yed olmamak ve miri kârhânelerden ma'âda mukaddem ve mu'ahhar ihdâs olunan kârhâneler her kimin bulunur ise sedd ü bend ve enfiyeleri emin âdemleri ma'rifetiyle cânib-i miri için zabt u girift olunub mugâyir-i şurût hareket [Sayfa 72] İder olur ise ol makûlesiyle derimde ise zabiti marifetiyle nefy ve kal'a-bend ve iclâ (tahrib olmuş) ve ne ise der-'aliyyeme ihzâr ve ve vaz'-ı kürek olunmak için der-sa'âdetime arz olunmak ve Efrenc tâ'ifesi yedlerinde ise enfiyeleri kabanı mîrîye beher (tahrib olmuş) cânib-i mîrîye zabt ve mubâya'a olunub kendüleri elçileri marifetleriyle te'diye (tahrib olmuş) ve enfiye i'lâ ve furuht idenlerin hânelerin sedd u bend olunmak iktizâ (tahrib olmuş) ve zâbitân taraflarına hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve sâ'ir bahane ile (tahrib olmuş) muhimmeye bâ'is olacağı halde lisânda mecâlinde olunmak devaiya ve zâbitân (tahrib olmuş) dahi enfiye emîni (...) iş bu mahal vakıfdır ve yahud mukataadır deyu muhalefet (tahrib olmuş) ve hilâf-ı nizâm enfiye i'mâl ve furuht idenlerin enfiyelerin zabt ve da'vâ (tahrib olmuş) ider olur ise mahallinde istid'â olunmayub der-sa'âdetime havâle olunmak (tahrib olmuş) deki enfiye esnâ-i râhda derbend bekcileri ahz eylediklerine furuht (tahrib olmuş) olunmak mukâta'a-i mezkûr (...) amel tutulan şurût mertebesinden olub (tahrib olmuş) ve hareket olunmak fermanım

olmağın hâssaten iş bu emr-i 'âlî-şânım isdâr ve tesyâr olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vulât-ı muşâr ve kuzât ve nuvvâb ve mutesellim ve voyvodagân ve 'a'yân ve zâbitân ve iş erlerisiz ve mubâşir-i mûmâ ileyhsin bâlâda tahrîr ve beyân olunduğu vechile şurut-ı meriye ve muktezâ-i emr-i 'âlî-şânım üzre amel ve hareket ve hilâfından mucânebet eylemen bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hukm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibu'l-etbâ (tahrîb olmuş) l-intisâlimin mülevven itâa't-makrûnuyla 'âmil olasuz şöyle bilesüz 'alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasuz tahrîran fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i cemâziye'l-'âhir li-sene sitte 'aşera ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Bu siyâkda kâ'im-makâm-ı 'âlî-makâm mektûbu sâdır olmuşdur

Belge no: 73	Belge türü: Ferman
Tarih: 3 Muharrem 1216/ 16 Mayıs 1801	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: İki yüz on dört senesine mahsûben mesârif-i seferiyyeye için toplam bir yük elli bin guruş i'tâ olunması gerekirken bu ödeme gerçekleşmeyip bunun derhal tahsil olmasına dair	

İftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından Ayıntâb voyvodası Hüseyin dâme mecduhû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm ve ma'âdinu'l-fazâ'il-i ve'l-keâm Ayıntâb sancağında vâki' kazâların kâdîları ve nâ'ibleri zîde fazlhum ve kıdvetu'l-emâcid ve'l-a'yân bu hususa mubâşir ta'yîn olunan hâcegân-ı dîvân-ı humâyûnumdan Ahmed Behcet zîde mecduhû tevkî'-i refî'-i humâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki senin (tahrîb olmuş) başı-i mûmâ ileyhsin ordu-i humâyûnumda mevcûd asker-i muvahhidîn ta'yînâtlarıçün iki yüz on dört senesine mahsûben Ayıntâb sancağında vâki' kazâların mübayaası tertîb olunan elli bin kîle şa'irin beher keyl ikişer buçuk ğuruşdan bedel olan bir yük yigirmi beş bin ğuruş ve şa'ir-i mezkûrun bahâsına mahsûben 'ale'l-hesâb i'tâ olunan yigirmi beş bin ğuruş cem'an bir yük elli bin ğuruş mesârif-i seferiyyeye hesâb olub bir gün evvel gelüb hazîne-i 'âmireme[**Sayfa 73**] (tahrîb olmuş) olmağla meblağ-ı mezburun tahsîli

mukaddemâ fermân olmuş ise dahi bu ana kadar haber ve seri (tahrîb olmuş) meblağ-i mezbûrun böyle pesmanda kalması mahzâ senin tekâsul ve rahâvetinden (tahrîb olmuş) keyfiyyet olduğu ve meblağ-ı mezbûrun bir ğuruşunun bundan böyle karîn-i te'hir olduğu (tahrîb olmuş) olmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb ve vech-i 'âhar ile tahsîline mubâderet (tahrîb) olmağla âña göre amel ve hareket ve böyle mesârif-i muhimmenin kesreti âvânında külliyyetlü (tahrîb olmuş) kalmasına bir vecihle musâ'ade olunmayacağını derpîş ve mulâhaza birle âhar ğüne tekellufât (tahrîb olmuş) fermûde-i şâhânem tahsîl ve mubâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen der-sa'âdetime irsâl ile rızâ-i 'aliyyemi i'tinâd ve dahi hilâfını tecvîzinin (...) ve mucânebet eylemeñ fermân olmağın iş bu emr-i 'âlî-şânım isdâr ve mubâşir-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde meblağ-ı mezbûr bir yük elli bin ğuruş sefer-i humâyûn mesârifimiz olub 'alâ-eyyi-hâl bir ğün evvel gelüb teslîmi matlûb-ı humâyûnum olmağla fermûde-i şâhânem 'ale'l-acele ma'rifetiniz ve mubâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle tahsîl ve der-'aliyyeme irsâl ile rızâ-i 'aliyyemi istihsâle i'tinâ ve dikkat ve hilâfî ğüne hareketden ihtirâz ve ictinâb eylesesün ve sen ki mubâşir-i mûmâ ileyhsin me'mur-ı tahsîli olduğun meblağ-ı mezbûr bir yük elli bin ğuruş tamâmen tahsil itmedikce bir hatve hareket itmeyüb emr-i devlet-i (...) olduğu sûretde vech-i 'hâr ile tahsîline ibtidâr olunmak için der-sa'âdetime tahrîre musâra'at-birle ifâ-i emr-i mubâşeretine ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan sen dahi ihtirâz-ı 'azîm eylesesün ve senki kuzât ve nuvvâb-ı mûmâ ileyhimsiz siz dahi mûcib-i emr-i şerîfime amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hukm-i şerîfime (boş) (tahrîb olmuş) vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudur iden iş bu emr-i şerîf-i 'âlî-şânım mazmûnuyla 'âmil olub hilâfindan tahâşî ve mucânebet eylesesün şöyle bilesün 'alâmet-i şerîfeme i'timâd kılusun Tahrîran fi'l-yevmi's-sâlis min şehri muharremi'l-harâm li-sene sitte 'aşera ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Bu siyâkda kâ'im-makâm-ı 'âlî-makâm mektûbu sâdır olmuşdur

Belge no: 74	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Maraş eyaletinde muvahhidîn-i ta'yînât-ı lâzimesi için matlub olan meblağın hazine-i 'amireye tahsili ve irsâline dair.	

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn (tahrip olmuş) eş-şeri'ati ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet-i meliki'l-a'lâ mevlânâ Maraş kadısı zîdet fezâ'ilehu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mira(tahrip olmuş) evveli pâyesiyle Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Süleyman Bey dâme kadruhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Maraş mütesellimi (boş) ve bu husûsa bu def'a mübâşir ta'yîn olunan defterdâr (tahrip olmuş) kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-hâcc Mustafa zîde kadruhu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki siz ki mutasarrıf ve mütesellim-i mumâ-ileyhimâsız ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumda muvahhidîn-i ta'yînât-ı lâzimesiyçün geçen sene Maraş eyâletinden tertîb ve matlûb olunan (tahrip olmuş) ve şa'ir için lâzım gelen iki yüz beş bin bedelinden rahmen li'l-fukarâ ve 'afv ve tenzil (tahrip olmuş) meblağ-ı ma'lûmeden ma'ada kusûr iktizâ eden bi-mikdar nakd beş bin guruş nefsi (tahrip olmuş) ve sâ'ir dâhili eyâlet olan kazâ ve nevâhilerine isâbet eden nakden altı bin üç (tahrip olmuş) beş guruşu gayr-ı lâzım-ı teslim ve mahsûb-ı kusûr etmekden elli dokuz bin sekiz yüz altmış dokuz guruş 'icâleten tahsil ve ordu-yı hümâyûn hazinesine teslim olunmak bâbında bi'd-defa'ât (tahrip olmuş) emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş ise dahi elân meblağ-ı mezbûrun bir akçesin gelüb teslim-i hazine olunmadığı kuyûdâtı müstebân olub ancak bâb-ı haremeyn-i muharremeyn için Kahire-i Mısır'ın eyâlet-i küffârdan nez'i ve bu kadar ümmet-i Muhammed'in (...) (tahrip olmuş) zımında devlet-i 'aliyyemin masârifi (...) ma'lûm ve bu makûle hazine-i 'amireme aid olan meblağın tahsili ve irsâli pesende-i te'hir olarak ordu-yı hümâyûnum hazinesinin muzâyakaya giriftâr olması külliyyen rızâ-yı şâhânemim hilâfı ve bu bâbda kusûr ve iğmâz mu'âmelesi edenler devlete i'ânet olunmuş olacakları ve bu makûlelerin beher hâl mazhar-ı 'ibâdet-i mülûkânem olacakları bedîhi iken meblağ-ı mezbûrun şimdiye kadar ordu-yı hümâyûnum hazinesine amed şûd olmaması mûcib-i nedâmet ve vehâmet olacağı ednâ mülâhaza ile cümleye güneş gibi izhâr ve meczûm el-hâletü

hazihi bi-‘inâyetillah-i te‘ala ve (tahrip olmuş) cenâb-ı kibriyâ ordu-yı hümâyûnum Mısır iklimi üzerine hücum edip ‘inâyet-i bi-‘inâyet cenâb-ı rabb-i müste‘âl ile Mısır’a olan fersendleri tard u ihrâc ve Mısır-ı Kâhire iyâde-i menhûselerinden istihlâs ile kemâkân dâhil-i sâlik-i mülk-i şâhânem olmasından nâşi ekâlîm-i mezkûreye hüsn-i nizâm-ı rabt için [Sayfa 75] (tahrip olmuş) müddet-i ikâmet ve ‘avdetinde olan masârif-i mühimmenin i‘âdesiyçün etrâf ve eknâfda (tahrip olmuş) bekâyânın ‘ala eyyi hâl ‘icâleten yerlü yerinden tahsil ve müsâra‘atan ordu-yı hümâyûnum hazinesine tahsili husûsuna dikkat olunmak kat’-i matlûb-ı hümâyûnum olduğundan meblağ-ı mezbûru tahsil için (tahrip olmuş) me’mûr ve ta’yîn olunub ol-tarafda olan mübâşirin ruhâvetine mebnî meblağ-ı mezbûr şimdiye kadar (tahrip olmuş) olduğuna binâen mübâşir-i merkûmun me’mûriyetinden ve hizmet-i mutâlebesinden sarf-ı inzâriye ve meblağ-ı merkûmu ‘ala eyyi hâl fermânım olduğu vechile çend rûz zarfında tahsil ve müsâra‘ata ordu-yı hümâyûnum hazinesine irsâl ve tevsîl eylemek üzre bu def‘a mübâşir-i merkûm mahsûs me’mûr ve ta’yîn kılınmış olmağla (tahrip olmuş) ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle tamamen ve kâmilen yerlü yerinde cem‘ ve tahsil (tahrip olmuş) ve ordu-yı hümâyûnum hazinesine irsâl ve teslime mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve bundan böyle imrâr-ı vakt veyahud a‘zar-ı vedi‘ayı şâmil tahririne ve i‘lâmât gönderilmek lâzım gelür ise kat’a ‘amel (tahrip olmuş) başka te’kid ve isti‘câl dâ‘iyyesine düşülmeyüb ahar güne ‘amile olunacağını ve te’hirine ba‘is olunur kim olursa olsun ol-makûlelerin haklarından gelineceği ve meblağ-ı mezbûrun tahsili hasren ve kasren senden matlûb-ı kat’i olduğdan olduğu şükr-i (tahrip olmuş) bu bâbda müsmir ve mü’essir idüğünü muhakkak bilüb âna göre ‘amel ve hareket

Belge no: 75	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tedarik
Belge özeti: Yüz elli mehârî şütüran (gem yular) ordu-yı hümâyûna gönderilmesine dair	

Dergâh-ı ‘âli kapucubaşlılarından hâlâ Ayıntab voyvodası Hüseyin Ağa el-hâletühazihi ordu-yı hümâyûn ile Haleb’e vusûlümüzde olub (tahrip olmuş) dahi hareket ve dar-ı saltanat-ı seniyye cânibine ‘azimet olunmak üzre olduğundan ordu-yı hümâyûnuma muktezi olub Haleb (tahrip olmuş) tertîb olunan şütüran Ayıntabdan müretteb yüz elli mehârî şütüran dahi ‘ala eyyi hâl bu günlerde ordu-yı

hümâyûnuma vürûdu matlûb-ı kat'i olmağla imdi bu bâbda kat'a ihmâl ve müsâmahayı tecviz etmeyerek şütürân-ı mezkûrenin (tahrip olmuş) kusûr 'ala eyyi hâl bu günlerde ordu-yı hümâyûna celb ve ihzârı husûsuna mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda tecviz (tahrip olmuş) olunmak ve şütürânı merkûm vaktiyle erişmemek lâzım gelir ise mes'ûl ve mukâbil olacağını bilüb âna göre 'amel ve hareket birle senden me'mûlümüz olan gayret ve hamiyeti icrâ ve tasrifte ihtimâm eylesin deyu

Sayfa 76

Belge no: 76	Belge türü: Berat
Tarih: 28 Şevval 1215/ 14 Mart 1801	Belge konusu: Atama
Belge özeti: Medine-i Ayıntab mahkemesinde kâtib olan es-seyyid Mehmed vefat edip yerine es-seyyid Abdurrahman katip olarak atanmasına dair.	

Medine-i Ayıntab mahkemesinde kâtib olan es-seyyid Mehmed bilâ veled fevt olub yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan ve 'ulemâdan iş bu râfi'ü's-şân-ı hâkâni kıldvetü'l-erbâbü't-tahrir ve'l-kalem 'umdetü'l-ashâbü't-taksim ve'r-rakkam es-seyyid Abdurrahman zîde kadruhuma her vechile lâyıq ve mahall ve müstehakk olmağın kitâbet-i mezkûre müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'âlişân verilmek bâbında nâ'ib-i mevlânâ es-seyyid Abdurrahman zîde 'ilmuhu arz etmeğın mücebince tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm es-seyyid Abdurrahman varub kazâ-i mezbûra mahkemesinde mezbûrun yerine kâtib olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve mü'eddâ kıldıkdan sonra bundan akdem sâ'irleri bu vechile mutasarrıf olagelmişler ise merkûm dahi ol-vechile mutasarrıf olub devâm-ı 'ömr ü devletim için du'âya müdâvemet birle ol-bâbda taraf-ı ahardan bir ferd mâni' ve müzâhim ve mu'âriz olmayub aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn min şehr-i Şevvali'l-mükerrerem sene hamse ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Belge no: 77	Belge türü: Ferman
Tarih: Evahir Şaban 1216/4 Ocak 1802	Belge konusu: Gulam (Köle)
Belge özeti: Mısır'a bir nefer gulamın bile geçisine izin verilmemesi ve buna uymayanların derhal Der-sa'âdete gönderilmesine dair	

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhîdîn ma'denü'l-fazla ve'l-yakîn râfi'ü'l-i'lâm ve'd-dîn vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-'inâyet-i meliki'l-mu'in mevlânâ Ayıntab kadısı zîdet fezâ'ilehum iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'-ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i 'inâyet-i meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve sâ'ir zâbitân zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki 'avn u 'inâyet-i cenâb-ı bârî ve imdâd-ı hazret-i risâlet-penâhi müceddeden feth u teshir olunan iklim-i Mısır'ın zabt ve irâdesi meveddet-i aharda (..) memâlik-i mahrûsemin ekâlim-i Mısıriye (..) tâ'ifesinden bir neferi imrâr ettirmek husûsuna irâde-i kâ'ime-i şâhânem ta'alluk edip tüccâr ve sâ'ir bazı kesân yedleriyle veyahud elden alındığı olunarak ekâlim-i mezkûreye hafî ve celî bir nefer gulâm imrârından men' u def' husûsu karar-gir-i nizâm olub ol-bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûrundan nâşi [Sayfa 77] (tahrip olmuş) sâ'irin Mısır tarafına hafî ve celî gulâm imrârına vechen mine'l-vücûh ruhsat ve cevâz verilmeyüb bu husûsa 'ale'd-devâm kemâl-i taharri üzre dikkat ve nezâret olunmak ve ol-makûle kölenin (tahrip olmuş) tebdil-i hey'et birle imrârına murâd ve mir-i mirân ve a'yân ve zâbitân ve gümrükçülerden ruhsat verir ise gerek ruhsat verenler ve gerek kölenin sâhibi olan (tahrip olmuş) esircilerden derhâl te'dîbât-ı lâyıkalari birle (...) kılınmak ve cümle (...) birle (tahrip olmuş) için köle makûlesi göndermek mürûr eder olur ise der'akab (tahrip olmuş) zabt olunması ve o misüllü gulâm kangı zâbit ve gümrükçü ve sâ'irleri tarafından haber olunub (tahrip olmuş) olunur ise ol-gulâm ahz edenlerin olub tâciri bilâ-tevakkuf Der-sa'âdetime irsâl (tahrip olmuş) gulâm-ı mezkûr sefinemde bulunur ise sefine senin dahi bu husûsa cesâretiyçün sefinesi cânib-i miriden zabt olunmak için sefinesi tevhîm ve keyfiyyeti Der-sa'âdetime tahrire dikkat ve müste'men sefinelerine dahi ol-makûle gulâm irkâb olunmak ve eder olur ise müste'men sefinesidir deyu mürûruna ruhsar verilmeyüb kezâlik sefine ve kapudânı tevkîf birle

keyfiyeti Der-sa'âdete tahrirî müsâra'at olacağı beyânıyla memâlik-i mahrûseme edâ olduğundan ma'ada kendüleri dahi memâlik-i mahrûsemden bulunan konsolos ve kapudanlarda etrâfiyla ifâde eylemeleri içüb Der-'aliyyemde mukîm ol-nezâret elçilerinden takrirler i'tâ olunmağla siz ki mevlânâ ve voyvoda ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz siz dahi bu emr u vâcibü'l-ittibâyâ ikdâm ve nezâret ve hilâf-ı emr u rızâ ve münâfi-i hatt-ı hümâyûn hareketi tecvizden ittikâ ve mücânebet ve iş bu emr-i şerîfimi kazâ-i mezbûr siciline kayd ve ila maşaAllahu te'ala düsrûrû'l-'amel tutulmak üzere lâzım gelenlere tenbih ve te'kîde mübâderet olunmak fermânım olmağın tenbihen ve ifhâmet hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tatarlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hakanî zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi bu husûsu bu def'a başka başka evâmîr-i şerîfemi memâlik-i mahrûsemin her tarafına tenbih ve i'lâm işâ'at olunmuş olduğu ve hilâfî hareket edenler haklarında bâlâda münderic ve tahrirât berrü'l-emân-ı ecr kılınacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve harekete i'tinâ ve dikkat ve hilâf-ı fermân ve mugâyir-i tenbihât-ı şâhânem bir nefer gulâm Mısır tarafına imrâr olunmaması husûsuna bezl-i makderet ve mugâyir-i emr u tenbihât-ı şâhanem bertakrib-i [Sayfa 78] imrâr kaydında olurlar ise derhâl ahz ve yedinde olan gulâm ahz edenlerin (tahrip olmuş) her kim olur ise der-'akab derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme irsâl ve tesyâra ve keyfiyeti 'icâleten Der-sa'âdetime irsâle müsâra'at ve bu husûs lâzım gelenlere etrâf ile i'lâm ve tenbih ve ifhâma mübâderet (tahrip olmuş) bir nefer kölemen makûlesinin cânib-i Mısır'a mürûruna ruhsat gösterilmek lâzım (tahrip olmuş) bu emr-i memnû'a mütecâsir olanların bede'l-eman mazhar-ı cezâ olunacakları muhakkak ve mukayyed olacağı (tahrip olmuş) iş bu emr-i şerîfim kazâ-i mezbûre siciline kayd ve keyfiyeti i'lâm ve işâ'at ve dâ'imâ ve müstemirü'l-ikâz ve icrâsına bi'l-ittifâk kıyâm ve müsâra'at eylemeniz bâbında fermân-ı 'alişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûn ile 'âmil olub hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eyleyesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız tahriren fî evâhir-i şehri-i Şabani'l-mu'azzam sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-mahrûse

El-kostantiniyye

Bu siyâkda kâ'im-makâm-ı 'ali-makâm mektûbu dahi vardır

Belge no: 78	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab sancağında iki yüz on dört senesine mahsûben mezkur olan şa'irin bedelinin ordu-yı hümâyûnum hazinesine teslim olunmasına dair.	

Düstûr-ı mükerrem müşir-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf 'avatıf-ı meliki'l-a'ala Rakka vâlisi vezir Timur Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-ikelâm Ayıntab sancağında vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zide fazluhum ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından kethüdâ-yı bevvabin şehri-yâri pâyesi olub bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan seyyid Mehmed dâme mecduhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab mütesellimi (boş) zide mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zide kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki me'mûriyet ile Haleb ve Ayıntab câniblerine gidüb 'avdetlerinde Osman Bey dâme mecduhunun götürüdüğü olarak hülâsasında zahrın lâzım gelen bedelinden gayr-ı ez tahsilât kusûr kalan mebâliğin tahsili bâbunda sâdir olan emr-i şerîfime mumâ-ileyh lede'l-vusûl livâ-i mezbûr ahâlisinden perişânlıkları hasebiyle cümlesinden cümlesinin def'ine tahsili mümkün olmadığından tiz elden on bin guruş tevzî' ve tahsili ve ecânis-i altun olarak mir-i mumâ-ileyh ile irsâl olduğu ve emr-i şerîf-i mezkûrda mukaddem teslim-i hazine olunan bedel-i akçesin yirmi beş bin guruş olarak tahrir olunub lakin bedel-i mezkûr [Sayfa 79] yirmi beş bin guruş çukadâr bakub ve on yedi bin beş yüz guruş za'im on bin guruşluk altun dahi mir-i mumâ-ileyh yediyle ki cem'an elli bin guruş irsâl (tahrir olmuş) Ayıntab kadısı i'lâmında tahrir eylediği ecilden kuyûdât lede't-tettebbu' Ayıntab sancağından (tahrir olmuş) on dört senesine mahsûben mübâya'ası tertîb olunub ikişer buçuk guruş bedele kat' (tahrir olmuş) elli bin kile şa'irin bedeli olan yüz yirmi beş bin guruş ve bahâsıçün mukaddemâ irsâl (tahrir olmuş) yirmi beş bin guruş ki cem'an yüz elli bin guruşdan yirmi beş bin guruş çukadâr-ı merkûm (tahrir olmuş) dokuz bin dört yüz on iki guruş bu def'a mir-i mumâ-ileyh ile ordu-yı hümâyûnum hazinesine teslim (tahrir olmuş) lâzım teslim kusur yüz on beş bin beş

yüz seksen sekiz guruş zimmetleri kalub lakin (tahrip olmuş) bulunduğu lâzım za'im-i mumâ-ileyh ile irsâl olunan on yedi bin bu kadar guruşun teslim-i hazine olduğuna dâ'ir kayd olmadığı baş muhâsebe ve sergi defterlerinde ve za'im-i mumâ-ileyh bundan akdem Ayıntab mübâya'acısı sâbika müteveffâ Said Beyin muhallefâtına ve husûsât-ı sâ'ireye me'mûriyeti ol-tarafa gidüb ba'dehu ordu-yı hümâyûnum Yafa sahrasında iken gelüb ol-esnâda vefât eylediği sadrazam kethüdâsı kâtibi ceridesinde derkenâr olunub müteveffâ-yı mumâ-ileyh bundan akdem fevt olub emvâli ve eşyâsı mezbûra zabt olunmayub vârislerine en'âm olunmuş olmağın meblağ-ı mezbûrun teslimlerini müş'ir ahâli yedlerinden müteveff-yı mumâ-ileyhin ma'mûlün bih senedleri var ise mahsûb olunmak üzere sened-i mezkûru mübâşirine teslimen irsâl-i bedel-i mezkûrunun gayrı lâzım-ı tahsilât ve reslimât tasavvur iktizâ eden zimmetleri sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve a'yân ve zâbitân ma'rifetleriyle yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ edenlerinin 'ala eyyi hâlin tahsil ve mübâşirine teslim bir ân akdem ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslime bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın iş bu emr-i 'âlişânım sâdır (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda tahrir ve tafsil bulunduğu üzere bedel-i mezkûrun za'im-i mumâileyhin (tahrip olmuş) yedi bin bu kadar guruş tahsil eylediğini müş'ir ahâli bedellerinden ma'mûlün bih senedi var ise mahsûb olmak üzere irsâl birle gayrı lâzım-ı tahsilât ve teslimât kusûr iktizâ eden zimmetleri vusûl-i emr-i şerifimde ne vechile olur ise olsun icâb ve iktizâ edenlerinin ala eyyi hâlin tahsil ve mübâşirine teslimi (tahrip olmuş) ordu-yı hümâyûnuma tesbil-i sadaka külli miknet eyleyüb şöyle ki el-hâletü hazihi ordu-yı hümâyûnumdan akçenin (tahrip olmuş) lüzûmu olub bundan böyle dahi edâsı husûsunda tekâsül ve betâ'et edenleri var ise haklarında gazab-ı şahânem zuhûra geleceğini iktizâ ve teslim kusûr kalan (tahrip olmuş) tahsil ve ordu-yı hümâyûnuma irsâle mezîd-i sa'y ve gayret ve za'im-i mumâ-ileyhin (tahrip olmuş) yedi bin bu kadar guruş tahsil eylediğini müş'ir ma'mûlün bih sened var ise mahsûb (tahrip olmuş) için ordu-yı hümâyûnuma ba's u tesbili zimmet ve beyhûde miknet ve emânetden ve tahsil etmedikçe 'adâvetden ve emir-nâme-i tenbihe tekâsül vukû'unu tecviz ile [Sayfa 80] lakin bedel-i mezkûr akçesinden yirmi beş bin guruş çukadar bey' (tahrip olmuş) ve on yedi bin beş yüz guruş za'im İsmail ve on bin (tahrip olmuş) guruşluk altun dahi mir-i mumâ-ileyh yediyle yine cem'an elli bin guruş (tahrip olmuş) bulunduğu Ayıntab kadısı i'lâmında tahrir eylediği (boş) kuyûdâr (tahrip olmuş) tettebbu' Ayıntab sancağında iki yüz on dört senesine mahsûben (tahrip olmuş) tertib olunub ba'dehu ikişer buçuk guruş bedeli kat'a olunan elli bin (tahrip olmuş) şa'irin bedeli olarak yüz yirmi beş bin

guruş ve bahâsıyçün mukaddemâ irsâl olunan yirmi beş bin guruş ki cem'an yüz elli bin guruşdan yirmi beş bin guruşı çukadâr-ı merkûm ma'rifetiyle ve dokuz bin dört yüz on iki guruş bu def'a mir-i mumâ-ileyh yediyle ordu-yı hümâyûnum hazinesine teslim olunub gayr-ı ez teslim mazhar-ı 'itâb ve hitâb olmakdan hazer ve mücânebet eyleyesin ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve mütesellim ve a'yân ve zâbitân-ı mumâ-ileyhim ve iş erlerisiz siz dahi mücib-i emr-i şerifimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükûm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olunub hilâfına kat'a rızâ ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Receb sene-i sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Medine-i Mısır-ı Kahire

Belge no: 79	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Haleb'de vâki' müşirlik mukâta'asının üç rub' hissesin Rıfat Salih Bey elinde olup ancak şimdye kadar eyâdi-i ahara geçmiş nesne var ise kâbızlarından tahsil husûsuna dair belge	

Akzâ kuzâtı'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'ü'l-i'lâmü's-şeri'ati ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet-i meliki'l-mu'in mevlânâ Haleb kadısı zîdet fezâ'ilehu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mirahor-ı evvelim pâyesiyle Haleb muhassılı Mir Mehmed dâme mecduhu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm (boş) ve (boş) kadıları zîde fazlhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zikr-i âti mukâta'anın mutasarrıfı tarafından voyvodası nasb olunan dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından es-seyyid Hüseyin zide kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki zamanı zabtı Muharrem guresinden olarak Haleb'de vâki' müşirlik [Sayfa 81] mukâta'asının üç rub' hissesine ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan sâbıka rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı seyyid El-hâcc Abdullah Paşa hulûl-i ecel-i mev'uduyla fevt olub mukâta'a-i mezbûre mahlûlünden ma'lûmü'l-mikdar mu'accele ile hâlâ hazine-i hümâyûnum kethüdâsı iftihârü'l-

emâcid ve'l-ekârim Rıfat Salih Bey dâme mecduhu 'etmiş ise dahi uhdesinde karar mutasarrıf-ı sâbıkı (tahrip olmuş) mukâta'a-i mezbûrun zaman-ı zabtını tasdik etmeyerek on beş senesini iltizâm ve on altı senesinden henüz iltizâm olmamış olduğuna binâen on altı senesi Muharremi guresinden i'tibâren kendüye tevcih ve berât-ı 'âlişânım i'tâsını ve tarih-i mezkûrdan i'tibâren zabt olunmak için emr-i şerîfim ısdârına müsa'ade-i hüsrevânem emrinin kılınmasını mübeyyin huzûr-ı mekârim-mevfûr-ı şâhâneme takdim eylediği 'arz-ı hâli bâlâsına on altı senesi Muharreminden berât zabtıçün emri verile deyu hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmakdan nâşi mücebince mukâta'a-i mezbûr ber-vech-i mâlikâne mir-i mumâ-ileyhin 'uhdesine tevcih olunub berât-ı 'âlişânım i'tâ olunmuş olmağla imdi siz ki mevlânâ ve muhasıl ve kadıları mumâ-ileyhimâsız mukâta'a-i mezbûru Şeref Efendi sudûr eden hatt-ı şerif-i şevket-redîfim mücebince iki yüz on altı senesinin Muharrem'i guresinden voyvoda-i mumâ-ileyhin zabt u rabtına ve mahsûlât ve mersûmât ve tahrirât ve sâ'iresinden şimdiye değin iyâde-i ahara geçmiş nesnen var ise kabızlarından (tahrip olmuş) lâzım gelen mu'âzının icrâsına ve tarih-i mezkûrenin zabtına mümâna'at ederi olur ise men' u def'ine mübâderet ve hâsılât-ı mukâta'anın kesr u tedennisi mûcib-i hâsılât (tahrip olmuş) gelmemesini husûsuna i'tinâ ve dikkat olunmak fermânım olmağın zabtını hâvi emr-i 'âlişânım ısdâr (boş) ile olunmuşdur imdi vusûlünde mukâta'a-i mezbûre şeref-yâfte-i sudûr eden hatt-ı hümâyûn-ı 'inâyet-makrûnum mücebince on altı senesi Muharremi guresinden i'tibâren zabt olunmak olursa mir-i mumâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne 'uhdesine tevcih ve berât-ı 'âlişânım i'tâ olunmuş olduğuna mebnî sene-i merkûme Muharremi guresinden zabt u rabtına ve mahsûlât ve rüsûmât sâ'iresinden şimdiye kadar eyâdi-i ahara geçmiş nesne var ise kâbızlarından tahsil husûsuna voyvoda-i mumâ-ileyhe min-küllî'l-vücûh mu'âvenet ve muhâseret ve hilâfını tecviz (tahrip olmuş) tehâşi ve mücânebet eylesesiz ve sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin mukâta'a-i mezbûru sene-i merkûm Muharremi guresinden i'tibâren zabt u rabt ve hâsılât ve rüsûmât ve kânûn-ı kadim üzre verile (tahrip olmuş) üzre ahz u kabzına ve tımarı mukâta'ası mûcib-i hâlâtın istihsâline gayret ve tâ'ifeleri evvelâ fukarâ-yı ra'iyete mezâlîm ve ta'addiyâtdan hıfz u hirâset (tahrip olmuş) bezl-i vüs' ve makderet eylemen bâbında fermân-ı 'âlişânım sudûr olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşi ve mübâ'adet eylesesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd eylesesin tahriren fi'l-

veymi't-tâsi' ve'l-'iştirin min Şehr-i Şevvali'l-mükerrem sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

Sayfa 82

Belge no: 80	Belge türü: Temessük
Tarih:	Belge konusu: İltizam
Belge özeti: Burc Rasas ve diğer karye-i Hıyam ve Kilisederesi mukâta'asından nisf hissesinin Seyyid Hüseyin Ağa'ya iltizam olarak verilmesine dair.	

Vech-i tahrir-i hurûf oldur ki

Bâ-berât-ı 'âlişân ber-vech-i mâlikâne 'uhdemizde olan mir-livâ-i Ayıntab voyvodalıǵı (tahrip olmuş) Ravendan mukâta'ası müstakilen ve malını (...) emini tarafına vermek şartıyla (tahrip olmuş) Burc Rasas ve diğer karye-i Hıyam ve Kilisederesi mukâta'asından nisf hissesinin bin iki yüz on altı senesi Mart'ı ibtidâsından sene-i merkûme Şubatı gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabtıyçün iltizâmına tâlib ve râğib olan dârende-i temessük dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından mirahor-ı sâni pâyesiyle Ayıntab voyvodası olan sa'âdetlü seyyid Hüseyin Ağa zîde mecduhuya iltizâm olunub bedel-i iltizâmı olan yetmiş kise akçeyi sene-i merkûme Mart'ından mukaddemce Haleb'den sağ mahlûl poliçesi tanzim ve tarafımıza mahsûben âdemler yediyle irsâl ve teslim olunmak üzere iş bu zabt temessükü tahrir ve i'tâ olundu bi-mennihi te'alâ gerekdir ki mukâta'ât-ı merkûmenin sene-i mezbûreye mahsûben iktizâ eden a'şâr-ı şer'i ve rüsûmât-ı kânûnî ve 'âidât-ı sâ'iresi ağa-yı mumâ-ileyh tarafından ahz u kabz olunub hilâf-ı rızâ-yı bârî ve mugâyir-i emr-i hazret-i şehinşâhî ferd-i âferideye cevr u zulm ve ta'addi olunmamak üzere iş bu şartnâme tahrir ve ağa-yı mumâ-ileyhe i'tâ olundu tahriren fi't-tarih-i mezbûr

Mutasarrıf-ı mukâta'a-i mezbûr

Mehmed Emin Muhâsebe-i evvel Hâlâ

Belge no: 81	Belge türü: Berat
---------------------	--------------------------

Tarih: 26 Ramazan 1216/30 Ocak 1802	Belge konusu: Nasb (Atama)
Belge özeti: Seng-i nakkaş mahallesinde vâki' Abacıoğlu mescid-i şerîfde mütevellisi olan es-seyyid Abdullah fevt olup yerine es-seyyid el-hâcc Mahmud atanmasına dair.	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid

Medine-i Ayıntab'da Seng-i nakkaş mahallesinde vâki' Abacıoğlu mescid-i şerîfde vazife-i mu'ayyene ile imam ve vakfının mütevellisi olan es-seyyid Abdullah bilâ-veled fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lâzımleri mahlûl olmağla erbâb-ı istihkâkdan ve 'ulemâdan iş bu râfi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî es-seyyid el-hâcc Mahmud zîde şerefehu siyâdeten her vechile lâıyk ve mahall ve müstehakk olmağın ciheteyn-i mezkûreteyni müteveffâ-yı meznbûre mahlûlünden tevcih olunub yedine berât-ı şerîf-i 'âlişânım verilmek bâbında nâ'ibi mevlânâ Şeyhzâde es-seyyid Mehmed Emin zide 'ilmuhu 'arz etmeğın mücebince merkûma tevcih ve sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm es-seyyid el-hâcc Mahmud zîde şerefehu siyâdete varub zikr olunan mescid-i şerîfde müteffâ-yı mezbûrun yerine imam ve vakfın dahi mütevellisi olup hizmet-i lâzımlerini mer'i ve mü'eddâ kılındıktan sonra vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr ü devletim için du'âya müdâvemet göstere bu bâbda taraf-ı ahardan ferd mâni' ve müzâhim ve mu'âriz olmayub aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min şehr-i Ramazani'l-mübârek sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Belge no: 82	Belge türü: Hücet
Tarih:	Belge konusu: Deyn (Borç)
Belge özeti: Mehmed Ağanın bin guruş ve ikrâr olunan iki yüz elli guruş borç olduğuna dair.	

(Tahrip olmuş) esnâflarından Bazarbaşı el-hâcc Şeyh Mehmed ve sâ'irlerine deynim olan meblağ-ı mezbûr (Tahrip olmuş) oluna ve bakkalât-ı merkûmun dahi ba'de'l-kabûl müşârün-ileyh Mustafa Paşa hazretleri (Tahrip olmuş) kıymetinden alacak haklarına kethüdâ-yı merkûm deyni için meblağ-ı mezbûr (Tahrip olmuş) takas ve makâsa ve kabûl eylediğinden sonra müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ağa yazıcı (Tahrip olmuş) zimmetinde mukaddem vâki' olan ahz ve i'tâmızdan bir akçe ve bir habbe alacağım (Tahrip olmuş) kalmadı deyu huzûr-ı müsliminde tâ'ven ikrâr ve i'tirâf ve mebâliğ-ı mezbûrdan (Tahrip olmuş) ve ibrâsını müş'ir yedine iş bu tenmiki i'tâ etmişdi ol-vechile müteveffâ-yı (Tahrip olmuş) bir akçe ve bir habbe deynim kalmadı deyu def'le mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr (Tahrip olmuş) yazıcı es-seyyid Molla Mehmed'den def'-i mezbûruna mutâbık ve takrir-i meşrûhasına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden el-hâcc Mustafa bin el-hâcc (Tahrip olmuş) Bekir el-hâcc Mustafa bin el-hâc Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e (Tahrip olmuş) eserü'l-istişhâd fi'l-hakika tarih-i kitâbdan on sene akdem Köse Mustafa Paşa medine-i mezbûreye vürûdunda iş bu Hâcî Efendizâde Şeyh Mehmed Ağanın müvekkilesi Leyla Hatun (Tahrip olmuş) olduğu hakkı Ahmed'in babası Basmacızâde Mehmed ağa medine-i mezbûreye gelüb müşârün-ileyh Köse Mustafa Paşa hazretletine bir mikdar mebâli-i edâ eylediğinde iş bu yazıcı es-seyyid Molla Mehmed zimmetinde beş yüz guruş alacak deyn temessükünü kendi vereceğine mahsûben i'tâ ve müşârün-ileyh meblağ-ı mezbûr mutâlebesiyle iş bu merkûm yazıcı gâ'ib-i 'ani'l-beled olmağla zevcesi ve li-ecli't-tahsil hesab olunmuşdı ol-hînde iş bu yazıcı es-seyyid Molla Mehmed tarafından (Tahrip olmuş) olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş dâyin-i merkûma edâya bi'l-mükâtebe imam-ı merkûm es-seyyid Ebubekir'i vekil edip merkûm dahi vekâleti ba'de'l-kabûl edâsına ihtimâm (Tahrip olmuş) iken vekil-i merkûm es-seyyid Ebubekir Efendiye dâyin-i merkûm müteveffâ basmacızâde Mehmed Ağa merkûm yazıcı es-seyyid Molla Mehmed zimmetinde alacağı olan meblağ-ı mezbûr

beş yüz guruşu müşârün-ileyh Mustafa Paşa hazretlerine benim deynime mahsûben edâ ve teslim eylediğini hüsn-i rızâsıyla emvâtiye edip (Tahrip olmuş) vekil-i merkûm es-seyyid Ebubekir Efendi meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşı müşârün-ileyh Mustafa Paşa hazretleri [Sayfa 84] Bakkalân esnâfindan es-seyyid el-hâc Şeyh Mehmed nâm kimesne ve sâ'irlerine idâne ve merkûm (tahrip olmuş) ba'de'l-kabûl müşârün-ileyh Mustafa Paşa hazretleri zimmetinde ta'yînât kıymetinden (tahrip olmuş) takas ve makâsa ve kabûl eylediğinden sonta müteveffâ-yı Mehmed Ağa merkûm kethüdâ basmacızâde (tahrip olmuş) zimmetinde mukaddem ve mu'ahhar vâki' olan ahz ve i'tâmızdan bir akçe ve bir habbe alacağım ve hakk-ı mutâlebem kalmadı deyu bizim huzûrlarımızda tav'-ı sâfla ikrâr ve i'tirâf ve zimmetini kâffe-i (tahrip olmuş) ibrâ etmişidi biz bu husûsa bi-vech üzre şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz (tahrip olmuş) edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl (tahrip olmuş) vekil-i merkûm Şeyh Mehmed Ağa mu'ârezeden ba'de'l-men' 'inân-ı kelimâtın semt-i ahara 'atf edip iş bu yazıcı es-seyyid Molla Mehmed çend rûz mukaddem mebâliğ-i mezbûru da'va sadedeinde olduğumuzda iki yüz elli guruş 'an sulh bana edâ edecek olmuşidi 'ala mûcib-i (tahrip olmuş) meblağ-ı mezburu taleb ederim dedikde merkûm yazıcı es-seyyid Molla Mehmed istintâ olundukda ben müteveffâ-yı merkûma deyn-i mezkûrumu edâ edip ve merkûm dahi mebâliğ-i mezbûrdan zimmetimi ibrâ eylediğini ânifen isbât eylediğimden sonra def'-i mefharet için bir mikdar meblağ ikdâr ile deyu ikrârım gayr-ı sahîh ve meblağ-ı mezbûrın edâsı bana şer'an lazım gelmez deyu bir dahi def' ve iki kıt'a fevetâ-yı şerîfe ibrâz edicek mazmûn-ı mûniflerinde Zeyd medyûn dâyni 'Amr ile ibrâ eylediklerinden sonra hakk-ı hârise yoğiken bir dahi Amr'ın Zeyd'den da'vâsı mesmû'a olur mu cevâb bâ-sevâbında olmaz tesemmü'ü'd-da'va ba'de's-sulh ve'l-ibrâ bu sûrette Zeyd'in Amr ile ibrâsı sâbit iken Zeyd Amr'a şu kadar deynim var deyu ikrâr eylese ba'de'l-ibrâ bu bir sebep-i hâdis yoğiken Zeyd üzerine ikdâr eylediği deyn lâzım olur mu cevab bâ-sevâbda olmaz izâ akrabaların ba'de'l-ibrâ (...) on (..) şerif ibrâ buyrulmağın ber-mûceb-i fetevâ-yı şerîf vekil-i merkûm Mehmed Ağanın bu güne dahi da'vâsı 'afv ve mutâlebesi gayr-ı meşrû' olmağla gerek meblağ-ı mezbûr bin guruş ve gerek ikrâr olunan iki yüz elli guruş da'vâsı külliyyen 'afv ve mutâlib-i gayr-ı sahîh olmağın mu'ârezeden men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb u imlâ olundu hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min şehri-i Şevvali'l-mükerrem sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Kıdvetü'l-emâcid Ebubekir Efendi

Bakrarlızâde Mehmed Efendi

Bizarbaşı es-seyyid Salih Ağa ve mahdûmu es-seyyid Mehmed

Tütüncü Mehmed Çelebi

Tütüncü Mehmed Beşe

Kör Halil oğlu Hâcı Mustafa

Tütüncü Osmanoğlu Emin Beşe

Karındaşı Hasan Beşe

Palacı Alioğlu El-hâcc Abdullah

Beşeoğlu Mehmed Emin

Karagözoğlu İbrahim Beşe

Molla Musaoğlu Mehmed Beşe

Bedid Yakub Hükkâmoğlu Mehmed Ağa

Hasan Alemdar oğlu Hasan Ağa

Kürtüncüoğlu Ali Çelebi

Çiftçi Veysi Mehmed Beşe

Faziletlü el-hâcc İshak Efendi

Hali-i mü'ezzin bi'l-iftâ faziletlü es-seyyid Mehmed Arif Efendi

Ve gayruhum

Sayfa 85

Belge no: 84	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

(tahrip olmuş) der-kazâ-i Ayıntab

(tahrip olmuş) ordu-yı hümâyûn min Haleb ilâ Malatya

Mehâr şütürân

150 aded

Cânib-i miriden verilecek kirâ 3000 guruş

Beher re'sine yirmi guruşdur

Belge no: 85	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Yerik Süleyman ve karındaşı (...) Hasan nâm kimesneler bir re's kısrak ve üç yaşında bir re's tay ma'lûmü'l-mikdar koyunlarını hilâf-ı şer'-i şerîf cebren ahz u zabt eyledikleri ve bunların teslimine dair.	

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ-yı Ayıntab kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ayıntab voyvodası (boş) zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Sivas kazâsına tâbî' (boş) nâm karye ahâlilerinden es-seyyidf Mehmed nâm kimesneler ordu-yı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub bu kendü hâlde 'arzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketi olmayub ve üzerine şer'an bir nesne sâbit olmayub olmamış değil iken Bavak aşireti torunlarından (tahrip olmuş) evlâdlarından Yerik Süleyman ve karındaşı (...) Hasan nâm kimesneler bin iki yüz on (tahrip olmuş) senesinde bir re's kısrak ve üç yaşında bir re's tay ma'lûmü'l-mikdar koyunlarını hilâf-ı şer'-i şerîf cebren ahz u zabt ve gadr-ı külli eylediklerini bildürüb mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüb eşyâ-yı mezkûreyi zâhire ihrâc ve bi-kusûr kendüye teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudurunu istid'â eylediği ecilden siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mumâ-ileyhimsiz mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhu ma'rifetiyle şer'le görülüb eşyâ-yı mezkûre (tahrip olmuş) zâhire ihrâc ve merkûma teslim olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mumâ-ileyhimsiz ma'rifetiniz ve tazyîn olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûmları mahallinde şer'le ihzârı ve tedâfi'-i şer' mukaddemâ bir def'a şer'le görülüb fasl olunmayan (tahrip olmuş) hakk ve 'udûl üzre göresiz ber-minvâl-i muharrer cebren ahz

eyledikleri hayvanları ba'de's-sübût tahsil ile icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk eylesiz min ba'd şer'-i (tahrip olmuş) muhâlif kimesneye iş edirmeyüb husûs-ı mezbûr için bu def'a (tahrip olmuş) eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi evâ'il-i şehr-i Zilhicce sene (tahrip olmuş) mi'eteyn ve elf

Makâm-ı El-mahrûse

Şam-ı Şerif

Sayfa 86

Belge no: 86	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Ayıntab müftisi hâcî İshak Dimos Ayıntab mukattasının bazı takistlerinin ödenmeyip bunun tahsiline dair.	

İftihârul-emâcid ve'l-ekârim câmi-ül mehâmid vel'mekârim el muhtas bi - mezid-i inâyet'ül-melik'üd-dâim dergâh-ı muallâm kapucibaşlarından Ayıntab voyvodası Hüseyin dâme mecidhü kıdvetü'n-nüvvâbü'l müteşerri'in Ayıntab nâibi Mevlana zîde ilmehü ve kıdvetü'l emâsil ve'l akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olan rikâb-ı hümâyûn defterdârı ikinci çukâdarı Yunus zîde kadrühü tevki-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm olaki Mevali-i fehâmımdan akzâ-yı kuzâtül müslimîn seyyid Yahya Azîz zidet fezâilîhinin mâlikâne-i uhdesinde olub mukayyed olan mâl hazîne-i âmirem ve fâizi dahi mâlikâne mutasarrıfı tarafına edâ teslîm etmek üzere sâbıkan Ayıntab müftisi hâcî İshak zîde ilmehünün bin doksan yedi senesinden iki yüz on üç senesi gâyesine degin iltizâmen uhdesinde olan Dimos Ayıntab mukattasının mal ve kalemiyesinden gayri ez-teslîmât cânib-i mîriye deyni olan beş bin altı yüz doksan gurusu senede bin gurusu virmek üzere halka merhameten iki yüz on bir senesinden itibaren taksîte rabt olunub fakat sene-i mezbûre taksîti olan bin gurusu ve iki yüz on iki ve on üç seneleri taksîti olan iki bin gurusudan dahi beş yüz gurusu teslîmi hazîne-i âmirem olunmuş olub seneteyn-i mezbûreteyn taksîtleri olan mebalâğdan gayri ez teslîm kûsûr kalan bin beş yüz gurusu ile iki yüz on dört ve on beş senesi taksîtleri olan iki bin gurusu dahi vakt-i edâsı mürûr etmekden nâşî cem'an iktizâ eden üç bin beş yüz gurusu bâ-emr-i âlî-i şânım taleb

olundukda hassa ve hulûlunde edâya müteahhid olunduğunu sen ki voyvoda-ı mûmâileyhsin bir kıt'a memhûr arzuhâlinde lede'l inhâ bu makûle taksît-i müretteb vakt-ı edâsı mürûr eylemiş zimmet-i mîriyenin bugün yarın edâ ederim demek rızâ-yı aliyyenin bi'l vücûh mugâyiri olduğundan gayri ale'l mahsûs mesârif-i mühimme-i müstecilenin(tahrib olmuş) bu mukavele-i mebalağın vaktiyle tahsîli ve hâzine-i amireme teslîm olunmasına (tahrib olmuş) idüğü bedfihi ve bâhir olmakdan nâşî ve tedkiki bir vecihle tecdîd olunur mevâd (tahrib olmuş) fimâ ba'd seneteyn-i merûme taksîtleri kûsûru olan bin beş yüz guruş on dört ve on beş seneleri taksîtleri olan ceman üç bin (tahrib olmuş) mûmâileyhin taahhüdleri mücebince marifetük ve marifet-i şer'i ile ve mübâşir-i merkûm (tahrib olmuş) tamamen tahsîl ve dersaadetime irsâl olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke (tahrib olmuş)

Sayfa 87

Belge no: 87	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

Kıdvetü'n nüvvâbü'l müteşerri'in Ayıntab nâibi Mevlana zîde ilmehü ve kıdvetü'l emâsil ve'l akrân Ayıntab gümrükcüsü zîde kadruhü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malûm olaki Rusya ve İngiltere ve Nemçe tüccârının kendü vilâyetlerinin memâlik-i mahrûse-i şâhânemden getürdükleri memâlik-i mahrûsemden olub ve diyarlarına götürdükleri emtia ve eşyânın resm-i gümrükleri için mukaddemlerde vaz' olunmuş olan tarifenin mürûr-ı zaman ile kıymet-i eşyâya adem-i muvaffakiyeti sebebiyle bi'l müzâkere iş bu bin iki yüz on altı senesi cumâdiyelahirinin otuzuncu gününden itibâr ile kıymet-i eşyâyı hadd-ı itidâle tenzîl

Belge no: 88	Belge türü: Vakfiye
Tarih: 20 Cemaziyel-ahir 1216/ 28 Ekim 1801	Belge konusu: Bostan vakf edilmesi
Belge özeti: Sakızaltı nâm mahallede vâki' hazrevât bostanın vakf edilmesine dair	

Elhamdülillahil vâkıf'u l esrâr 'ul ale'l ganiyyu'l gaffâr ve's salâtu ve's selâmu ale'l nebiyyü'l iftihâr Muhammed ve alihi vesahbihi'l ahyâr ve ba'de medine-

i Ayıntabda vâki' şehreküstü mahallesi ahâlisinden sâhib'ül hayrât ve'l hasenât fetlacı dimekle marûf el-hacc İsmail ağa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i âti vakf'u l-ecelü'l tescîl mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği sulb-ı kebîr oğlu esseyyid el-hacc Abdurrahman Çelebi mahzarında bi't-tav'i's-sâf ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ silk-i mülkümde münselik medine-i mezbûrede suvât-ı aynısında sakızaltı nâm mahallede vâki' Şeref Mehmed Emin oğlu bostanı ve ve şimâlen bazen vakf-ı bostana ve bazen nehr-i sacur ve garben bazen Sadık Ağa ve bazen muhsinzâde bostanı ve kıbletü tarîk-i amm ile mahdûd ve müttehâz beşyüz müşâre hazrevât bostanın (tahrib olmuş) ve yine mahal-i mezkûrda vâki' kıbleten tarik-i amm ve garben yine Mehmed Emin oğlu sırrı ve şarken Fati teber (?) oğlu mülkü ve şimâlen bazmaz bostanı ile mahdûd bir kıt'a yüz elli müşâre bostanın tamamı ve mahal-i (tahrib olmuş) ve şeyh câmii şerîfi tahtında vâki' '...kastel kurbunda kâin kıbleten tarik-i amm ve şarken mahalle vakfi ve garben ve şimâlen Hacı Yunus oğlu mülkü ile mahdûd ve bir kıt'a üç yüz müşâre bostanın yüz elli müşâresi olan kendi hissemi ve yine minâre-i yeşil kurbunda şerefoğlu yeri demekle marûf garben dedeoğlu yeri ve şarken tarîk-i amm ve şimâlen şeref oğlu bostanı ve kıbleten berrak oğlu bostanı ile mahdûd ve hacı yunus oğlu avretiyle müşterek olduğu bostanın kırk müşâre tabîr olunur mülk-i bostanı hasbeten lillâhi'l-te'alâ ve taleben li-merzâti'r-(tahrib olmuş) ve lehü'l me'âli vakf-ı müebbed ve habs-i muhalled idüb şöyle şart eyledim ki sâbikul beyân bosâtîn-i mezkûreler mütevellisi yedi ile amâl olunub beher sene hâsılâtından beş guruş (tahrib olmuş) olunub bir koyun iştirâ li vech-i Allah Teala zebh ve lahmina fukarâya tasadduk ideler ve mâh-ı muharrem'ül haramda dahi yigirmi guruş ifrâz olunub pirinc pilavı ve aşura corbasın levâzımı (tahrib olmuş) ve yevm-i aşurada it'âm-ı fukara oluna ve zikr olunan yigirmi beş guruşdan fazla bâki-i mal ne kalur ise madam ben hayatda oldukca ben mutasarrıf olub bâ-berat-ı te'âla (tahrib olmuş) can kafes-i tenden tayran ider ise üç evlâf-ı zükûr-ı sulbiyem ıslasan mutasarrıf olalar içlerinden biri fevt oldukda evlâd-ı zükûrunun beynlerinde babalarının sülüs (tahrib olmuş) batnen ba'de'l batın mutasarrıf olalar evlâd-ı zükûru mutasarrıfı olur ise evlâd-ı inâsının beynlerinde kezalik batnen ba'de batın mutasarrıf olub iktisâm ideler (tahrib olmuş) sulbumdan birisi bilâveled fevt olur ise mevcûd olan sulb-ı evlâd-ı zükûrum hissesini beynlerinde iktisâm ideler ve senevî oniki guruş mütevellî (tahrib olmuş) tevliyet-i vazîfesini virile hâsıl-ı vakıfdan her ne kalur ise ber vechi muharrer iktisâm oluna vefâtımdan sonra oğlum merkûm es-seyyid el hacc Abdürrahman mütevellî ola (tahrib olmuş)sulbî oğullarımın sinn-i ekber ve erşedi mütevellî ola ve

evlâd-ı sulbiyem mutasarrıfı olur ise evlâd-ı inâsımın zükûr evlâdının sinn-i ekber ve erşedi mütevellî ola ve inasımın evlâd-ı zükûru bulunmaz ise evlâd-ı inas şart-ı mezkûr üzere mutasarrıf olalar maazallahu te'âlâ külliyyen evlâdım münkarız olur ise şart-ı merkûm (tahrib olmuş) den sonra bâki her ne kalur ise harameyn-i muhteremeyn hüddâm-ı kirâmına vakf ola deyü hatm-ı kelâm ve zikr olunan evkâfî teslîm mütevellî eyledikten sonra vâkıf (tahrib olmuş) el-hacc İsmail ağa iâde-i kelâm idüb vakf-ı akar imâm-ı azam ve imâm-ı akdem rahmetullahi aleyh hazretleri indinde gayri-lâzım olmağla vakfından rücû' (tahrib olmuş) evvel silk-i mülkûme idhâl murad iderim deyü mütevellî-i merkûm ile müterâfien ve hükm-i şer'îye râğibân olduklarında mütevellî-i merkûm Es-seyyid el hacc Abdürrahman Çelebi (tahrib olmuş) imâmeyn-i imâmîn imam ebu Yusufa ve İmam Muhammed rahmetullahi te'âlâ aleyha hazerâtı indlerinde lüzûmu mukarrerdir ve vakfiyetine hükm-i matlûbdur (tahrib olmuş) mevki' sadr-ı kitâb tûba leh ve hüsn-ı me'âb hazretleri âliman bi'l hilâf beyne'l emime'l eşrâf vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmu ile hükm-i şer'î ve kazâ-yı mer'î (tahrib olmuş) min ba'de'l nakz ve ve nakzı muhâl ve tağyîri adîm-i ihtimâl olmağın mâ vaka'â bi't taleb ketb ü terkîm olundu hurrîre fi'l yevmi işrîn şehr-i cumâdiyelahir sene sitte aşer ve mi'eteyni ve elf

Şühûdu'l Hâl

Nûrdâneli zâde Faziletlü Es-seyyid Muhammed Efendi

El-müfti-i Medine-i Ayıntab-ı sabıkâ

Arabacızâde ...Es-seyyid Muhammed Çelebi

Şeyhzâde Es-seyyid Hüseyin Çelebi

Yarınzâde Es-seyyid Abdurrahman Efendi

Yarınzâde Es-deyyid Mustafa Ağa

Hacı Hasan zâde Es-seyyid Muhammed Efendi

Mellahzâde şerbetçi Mehmed Ağa

Faziletlü Gilanzâde Es-deyyid El-Hacc Muhammed Efendi

Ketebe-i Mahkeme-i Şerîfden Es-seyyid Abdullah Efendi

Ketebe-i Mahkeme-i Şerîfden Es-seyyid Muhammed Efendi

Güllüzâde Es-seyyid Molla Ali Attar

Nakîb Çavuş El-Hacc Hasan

Gayrühüm

Sayfa 88

Belge no: 89	Belge türü: Temessük
Tarih: 29 Şevval 1216/4 Mart 1802	Belge konusu: Beyan
Belge özeti: Es-seyyid Hüseyin Ağa zimmetinde olan borcun beyanına dair belge	

Dergâh-ı ‘âli kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası sa’âdetlü es-seyyid Hüseyin Ağa hazretleri zimmetinde olan matlûbumuza beyân olunur fî 29 L sene 216

Maden emini ‘atûfetlü Ahmed Ağa hazretleri ta’ahhüdü ile mukaddem senelerden bâki guruş

75000

02500

77500

Hâcî Battal Ağa zimmerinden ber-mûceb-i tahrirât zimmetlerine geçmiş olan

On altı senesine mahsûben Ayıntab voyvodalığı (silik) ma’a hatem-i cedid 35000 guruş

Yekün

Guruş

77500

35000

112500

47000

65500

07500

73000

Bundan akdemce ma'den emini Ağa tarafından nakl olunan devletlü hazine kethüdâsı Ağa efendimizin bu günlerinin mukâta'a ile on altı senesi iltizâmı hatem olundu

Bi-hesâb-ı kise 146

Yalnız yüz kırk altı kise matlûb-ı sahihadır

Belge no: 90	Belge türü: Temessük
Tarih: 29 Şevval 1216/ 4 Mart 1802	Belge konusu: Görevlendirme
Belge özeti: Hüseyin Ağa'nın furun tahsiline me'mûr olarak görevlendirilmesine dair	

Ayıntab voyvodası dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından sa'âdetlü Hüseyin Ağa furun tahsiline me'mûr olduğu yüz kırk altı kise akçenin hesâb-ı sahîhasının defter-i mefâsilidir ki ağa hazretlerinin dahi ma'lûmları olan mevâdd ve me'mûriyetinin hakiki ma'lûm olmak için iş bu defter verildi bi-mennihi te'ala mebâlig-i merkûmenin tahsili ile avdetinde iş bu defter ile hesâb rû'yet olunub 'izzetlü Lami Mustafa Efendi 'arz ederek ve hilâfında bulundurmuyarak itmâm-i emirnâme me'mûriyetine ikdâm eylesin

Fî 29 L sene 216

Mahall-i Mir Mehmed Emin Bey

Sahib-i Mukâta'a-i hesâb

Hâlâ

Sayfa 89

Belge no: 91	Belge türü: Ferman
Tarih: 13 Muharrem 1217/16 Mayıs 1802	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Yedianbarda mestûr kalan emvâl ve eşyâlarını odru-yı hümâyûna irsâl edilmesine dair belge	

(tahrip olmuş) mevrû' ve der-anbar zahiresi olduğu mütevâtir olmağla imdi sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin merkûmânın ber-vech-i muharrer yedianbarda mestûr kalan emvâl ve eşyâlarını taraf-ı köylerde mevrû' ve der-anbâr zahiresini ma'rifet-i şer' ve ma'rifetin ve mübâşir ve müfti-i mumâ-ileyhimâ ma'rifetiyle erbâb-ı vukûfdan sırren ve 'alenen taharri ve teccüs ve tefahhus eyleyerek zâhire ihrâc ve cânib-i miriyçün zabt ve tahrir ve değer-i kıymetleriyle terkîm ve şekk ve şübhe dahi 'ârî defter-i hüccet (tahrip olmuş) takdime müsâra'at ve maktûl-i merkûmun vücûh ile hânesine varılıb mazanne-i emvâl olan (tahrip olmuş) ve 'iyâl ve câriyeleri istintâk olunarak medfûn olan nukûdu beherhâl zâhire ihrâc ve cümle müvâcehesinde nakd ve ecânis ve mikdarı defteriyle 'aynen ordu-yı hümâyûnum hazinesine isâle mübâderet eylemen fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîf-i 'âlişânım ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur vusûlünde bâlâda tafsil u beyân olunduğu üzre maktûl-i merkûm ve kâtibi ve serdâr ve (tahrip olmuş) ve tüfenkçi başısı ve sâ'ir 'avenelerinin zuhûr eden emvâlleri gâyet cüz'i ve külliyyetlü emvâl (tahrip olmuş) zimemât ve nukûd ve zehâ'ir ve eşyâları mestûr ve mensî kaldığı zâhir ve âşikâr (tahrip olmuş) imdi maktûl-i merkûm ve 'avenelerinin ve merkûmânın ahz ve i'tâsı olan kimesnelerde sâ'irede mektûm ve mestûr kalan emvâl ve eşyâ ve hayvanâtları ve köylerde mevrû' ve der-anbâr olan zehâ'iri erbâb-ı vukûfdan sırren ve 'alenen teccüs eyleyerek bir hilâl ve bir habbeleri hâric ve mestûr (tahrip olmuş) şartıyla cümlesini zâhire ihrâc ve cânib-i miriyçün zabt ve tahrir ve şekk ve şüphe dahi 'ârî ve defter (tahrip olmuş) takdime müsâra'at ve maktûl-i merkûmun vücûh ile hânesine varılıb mazanne olan mahallerde 'iyâl ve cariyeleri gereği gibi istintâk olunarak medfûn olan nukûdu beher hâl ihrâc ve cümle müvâcehesinde nakd ve ecânis ve mikdar-ı defterine 'aynen odru-yı hümâyûnuma irsâl eyleyüb şöyle ki bu bâbda tama'-ı hâma teba'iyet veyahud hâtıra ve (..) ri'âyet ile emvâl-i mektûmun ihrâcı husûsunda ednâ derece tekasül olunduğu istimâ' olunur ise mu'âteb olunacağından gayrı külliyyetlü emvâl senin iğmâzın takdimi ile iki katı senden tazmin olunacağını bir hoşca mülâhaza ve ibrâz-ı gayret ve hizmet eylemeye mezîd-i gayret ve ihtimâm eylesen ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi öteden berü sadâkat ile mevsûf olub bir hibekâr olduğun ma'lûm-ı şâhânem olub emvâl-i mezkûrenin zâhire ihrâcı husûsunda sen dahi külli ihtimâm ve dikkat ve ketm u ihfâ eder ise taharri ve tefahhus ederek o makûlelerin ism ve şöhretleri mahfice ordu-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at eyleyüb hâsılı bu bâbda senin şekk ve şikayetini (..) olmağla senden (tahrip olmuş) şâhanem olduğu üzre hizmet-i tesyir ibrâzına gayret eylesen ve siz ki müfti ve mübâşir-i mumâ-ileyhimâsız vusûl-i emr-i şerîfimle

‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur emr-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre (tahrip olmuş) sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü’ş-şân-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı munifi vechile ‘âmil olub hilâfından begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız tahriren fi’l-yevmi’s-sâlis ‘aşer min şehr-i Muharremi’l-haram sene seb’a ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

Be-yurd-ı sahrâ-yı Ayıntab

Sayfa 90

Belge no: 92	Belge türü: Ferman
Tarih: 23 Muharrem 1217/ 26 Mayıs 1802	Belge konusu: Deftere kayıt
Belge özeti: Firâri Ahmed’in ve kâtibi firâri Lami Mustafa ve Tüfenkçibaşısı Ebu Şemseddin gasb ve ahz eyledikleri malların nihâyeti olmadığından iş bu sebt-i defter olunan eşyâ ve emlâkın tekrar deftere kaydedilmesine dair.	

Kıdvet-i erbâbü’t-tahrîr ve’l-kalem ‘umdeti ashâb-ı takrir ve’r-rakkam baş muhâsebe ketebesinden olub muhallefât tahriri için Ayıntab’a me’mûr kılınan Emin zîde rüşdehu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olacak ma’lûm ola ki bundan akdem hilâf-ı rızâ-yı ‘aliyyem harekete cesâret ve vedi’atullah olan fukarâ-yı ra’iyyete ve sükkân-ı memlekete dürlü dürlü zulm ve ta’addi eylemesine binâen ‘ibreten li’l-gayr bu def’a cezâsı tertîb olunan Ayıntab voyvodası (tahrip olmuş) firâri Ahmed’in ve kâtibi firâri Lami Mustafa ve Tüfenkçibaşısı Ebu Şemseddin (silik) Muslu ve sâ’ir firâr eden ‘avenelerinin kâffe-i emvâl ve eşyâları cânib-i mirîden zabt ve tahriri husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta’alluk edip ol-bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mücebince merkûmların emvâl ve eşyâları ve emlâk ve hayvanat ve hubûbât ve eşyâları (tahrip olmuş) ma’rifetleriyle zabt ve tahrir ve defteri Ayıntab sahrasından ordu-yı hümâyûnuma eğerki takdim (tahrip olmuş) olub ancak maktûl-i merkûmun ve gerek ‘avenelerinin bunca müddettir gasb ve ahz eyledikleri emlakın nihâyeti olmadığından iş bu sebt-i defter olunan eşyâ ve emlâkın ve sâ’ir (silik) ve ekseri mektûm ve mehfi ve eyâdi-i âferide mensî kaldığı almağla emvâl-i mezkûrenin zâhire ihrâcı bâbında başka ve zuhûr eden emlâki ve mevrû’ ve der-anbar-ı zehâ’irin fûrûhtuna dâ’ir başka evâmîr-i şerîfem ısdâr olunmuş olmağla bu husûsa bundan böyle zâhire ihrâc olunan emvâl fûrûht olunacağı zehâ’ir ve sâ’irinin tahririyçün sâdır olan ve perhizkâr birinin ta’yîni emr olmakdan nâşi sen ki muharrir-i mumâ-ileyhsin senin her vechile gayret ve

sadâkat-i meşmûl olduğuna binâen efrâdın meyânında bi'l-intihâb husûs-ı mezbûra muharrir ta'yîn olunduğun ecilden muktezâ-yı me'mûriyetin üzre muhallefât-ı mezkûreye dâ'ir sebt ü kayd olunan bi'l-cümle mevâddın tahririne ve her bir maddeyi kendi hattın olarak sebt-i defter eylemeye sa'y u gayret eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini hâvi iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi ol-tarafa vusûlünde maktûl-i merkûm ve birâderzâdesi Ahmed Beyin ve sâ'ir 'avenelerinin ber-mûcib-i defter-i emlâk ve 'akârât ve bostan ve dekâkin ve sâ'iresi voyovda ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müfti ve mübâşir ma'rifetleri ve ma'rifetinizle beyne'n-nâs müzâyede olunarak tâliblerine fûrûht ve hâsıl olan bahâsın 'ala vechi's-sihha sebt-i defter eyleyib emlâk-ı mektûme ve nukûd-ı mevfüse mevrû'a ve anbar-ı zehâ'irin ihrâcıyla şekk ve şüpheden 'âri defteri sıhhat-ı eseri takdime müsâra'at eyleyüb şöyle ki encâmından her bir maddesinde su'âl ve tahkik olunacağına binâen âna göre sıhhati üzre sebt-i defter olunmasına say' u gayret ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylemen bâbından fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfime (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-intisâlimin mazmûn-ı mûnifi üzre 'âmil olub hilâfindan ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz (tahrir olmuş) 'itimâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâlis 'işrîn şehr-i Muharremi'l-harâm sene seb'a ve 'aşer ve elf

(..) el-fâkirullah-ı sübhânehu ve te'ala Şeyhzâde Seyyid Mehmed Emin el-müvellâ-hilâfe bi-medineti Ayıntab 'ufiye 'anhuma

Sayfa 91

Belge no: 93	Belge türü: Ferman
Tarih: 3 Zilkade 1216/ 7 Mart 1802	Belge konusu: Tahsilât
Belge özeti: Ta'yînât-ı asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'irin teslim ve irsaline dair.	

(tahrir olmuş) müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası (tahrir olmuş) ve husûs-ı âtiyü'z-zikre mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım mehterbâşısı Mehmed zîde mecduhu (tahrir olmuş) emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı âhâli ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki bi-'avnihi sübhânehu ve te'ala ordu-yı

hümâyûn nusret-makrûnumun berren Der-sa'adetime (tahrîb olmuş) bi'l-fi'il sadrazamım ve serdârı ekrem sûtûde-şiyem ve vekil-i mutlak-ı kavî'l-himem ve düstûr-ı ekrem müşîr-i efham ve nizâmü'l-a'âlem nâzumü'l-menâzımü'l-ümem Gazi el-hâcc Yusuf Ziya Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu (tahrîb olmuş) ve ikbâluhu 'asâkir-i mansûre ile iş bu sene-i mübâreke Şevval-i şerîfinin beşinci günü Mısır'dan hareket (tahrîb olmuş) ve'l-ikbâl Şam-ı Şerif'e dâhil olmağla Şam-ı Şerifden Asitâne-i sa'adetime varıncaya kadar vâki' (tahrîb olmuş) hümâyûnum nüzûl edeceği menâzillerde ta'yinât-ı 'asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'yirin tiz elden tedârükü mühim ve (tahrîb olmuş) olmakdan nâşi Şam'dan Asitâne-i sa'adetime varıncaya kadar muktezi olan zehâ'irden nân-ı 'azizin beher kıyyesi ma'a ücret (tahrîb olmuş) altışar ve şa'irin beher kilesi altışar ve aġnâm beher danesi üç yüz altmışar ve samanın kantarı nakliye altmış ve hatab beher arabası ma'a nakliye yüz yirmi beş akçeden lâzım gelen bahâları ba'dehu verilmek şartıyla mevkûfat mahrec ve memhûr ve mumza sûret-i defter-i nâtika olduğu vechile ma'a eyyâm meks-i Ayıntab menziliyçün nefsi Ayıntab kazâsından dokuz bin vakiyye nân-ı 'aziz ve altı bin kile şa'ir ve yed yüz elli re's aġnâm ve üç yüz kantar saman ve üç yüz araba hatab tertîb olunmuş olmağla vusûl-i emri şerîfimde ol-mikdar zehâ'iri tevzî' ve seri'ân ve 'âcilen yerlü yerinde ve tahsil birle menzil-i mezkûre nakl ve mübâşir-i mumâ-ileyhime teslim ve me'men ve mahfûz mahalle vaz' ve temhir ettirilüb hitâmı ile ordu-yu hümâyûnuma 'arz ve i'lâm irsâl ve tesbil olunmak fermânım olmağın iş bu emri celilü'l-kadrim ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin bâlâda mastûrû'l-beyân olunduğu vechile 'amel ve hareket ve menzil-i mezkûrda ta'yinât-ı asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'ir ve teslim-i hâzır ve âmâde olunmamak ihtimâli olur ise sonra cevâba kâdir olmayacağınız muhakkak bilüb tertib olunan mezkûrû'l-mikdar zehâ'iri derhâl tevzî' ve tahsil edib hâzır ve âmâde eylemeğe bezli makderet ve der-'akab mübâya'a ve cem' ve tahsili husûsuna ziyâde sa'y u gayret eyleyesin ve siz ki nâ'ib-i mumâ-ileyh ve a'yân ve zâbitân ve sâ'irlerisiz siz dahi mûcib-i emri şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emri şerîf-i 'âlişânım vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı mûnifi üzre 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâlis şehri Zilkadeti's-şerife sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-yurd-ı Sahra-yı Gazze

Belge no: 94	Belge türü: Ferman
Tarih:	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: resm-i tamga resm-i yapağı ve kıl bedeli gibi vergilerin tahsil edilmesine dair.	

Akza kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i i'lâmü'ş-şerife ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet-i meliki'l-mu'in mevlânâ Maraş kadısı zîdet fezâ'ilehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazâ'il ve'l-keâm Maraş eyâletinin muhtevi olduğu kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zikr-i âti rüsûmun tehâsili 'uhdesine ihâle olunan (tahrip olmuş) Ömer Ağazâde Osman zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde vâki' cemi' kazâlarda bulunan [Sayfa 92] ağnâm ve keçinin beher dânesinden birer pâre resm-i kıl ve yapağı takas olunmak üzere tanzim birle irâd-ı cedid hazinesinden zabt ve irâdesine irâde-i seniyyem ta'alluk etmekten nâşi Maraş eyâletinde vâki' ma'âdin (tahrip olmuş) merbût olan Malatya ve Hekimhanı ve Ebval ve Kenger ve Şire ve Hasan Mansur kazâlarından (tahrip olmuş) mezbûrun hâvî olduğu kazâlarında bulunan mal-ı ağnâm ve keçinin yapağı ve kıl resimleri (tahrip olmuş) dânesinden takasıyla tanzim olunan birer pâre resm-i mirilerinin (boşluk) tahsildârlığı iş bu bin iki yüz on altı senesine mahsûben sen ki mumâ-ileyhsin ber-vech-i (tahrip olmuş) ihâle olunmağla ber-vech-i muharrer eyâlet-i mezbûru muhtevî olduğu kazâlarda bulunan mal-ı ağnâm ve keçinin ta'dâd olunandan birer pâre resm-i mirilerini ahz ve hâsılâtlarını mumzâ defter mûcibince irâd-ı cedid hazinesine irsâl ve teslim eylemek üzere şurûtu mûcebine zabtıyçün emri şerifim i'tâsını irâd-ı cedid-i hümâyûnum defterdârı iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim el-hâcc İbrahim Reşid dâme mecduhu memhûren inhâ olmağın memâlik-i mahrûsemde vâki' iskele ve berri ve bahri ve sâ'ir Anadolu vezirim ile (tahrip olmuş) ve Haleb ve Trablusşam İskenderiye ve İzmir ve Selanik ve Bosna taraflarından ahar mahkeme (tahrip olmuş) ve bey' u şirâ olunan yapağının kadim olan gümrük ve sâ'ir vergülerine hâlel gelmemek şartıyla beher dânesinden cânib-i miriyçün bir pare resm-i mirileri bâyi'leri tarafından ahz ve (tahrip olmuş) olunmak üzere bundan akdem bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn tanzim olunmuşidi ancak mahalleri

(tahrip olmuş) olduğundan (silik) (tahrip olmuş) tahsil olunmamış yapağı ashâbu tüccâra fûrûht ve tüccâr dahi ümenâya tesâdüf edip yedinde edâ tezkiresi olmadığından resm mutâlebesiyle yükleri tevkîf olunarak tüccar-ı merkûm (tahrip olmuş) derkât olmağla memâlik-i mahrûsemin ‘adet-i ağnâm mukâta’âtı rüsûmâtı tahsil olunduğu esnâda kuzu ve oğlakdan ma’ada aslâ eşrâf ve ahâli ve asker ve gayr-ı asker ve re’âyâdan (tahrip olmuş) ve Manzaracı ve Celeb ve Köçpe ve Yörigân ve evlâd-ı fâtiyhâne ve havâs ve evkâf-ı ma’den ahâli ve re’âyâları ve Türkman-ı zikrât ve ‘aşâ’ir ve kabâ’il ve mu’âf ve gayr-ı mu’âf ve sâ’ir kesânın yedlerinde (tahrip olmuş) ve yaylak ve kışlaklarında mevcûd ağnâm ve keçi ta’dâd olunub her kimin olur ise olsun bir ‘adedi (tahrip olmuş) geriye kalmayarak bu toklu (boşluk) diyerek ‘özl ve ‘illet olunmayarak kuzu ve oğlakdan ma’ada ‘ala (tahrip olmuş) ağnâm ve keçinin beher danesine resm-i yapağı ve kıl bedeli olmak üzere birer pâre resm-i tamga tahsil olunub ashâbının ism ve şöhetleri ve ağnâm ve keçinin ‘aded ve mikdarı (tahrip olmuş) beyân olunarak ümenâ taraflarından edâ tezkiresi i’tâ olunmak ve talaki hareketi olur ise (tahrip olmuş) iki kat resmi tahsil ettirilmek şurûtundan idüğü kayd olmağla mûcebince ‘amel ve hareket olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i ‘âlişânım ısdâr (boşluk) ile ısdâr olunmuşdur imdi vusûlünde eyâlet-i mezbûrda vâki’ kazâların sene-i merkûme mahsûben (tahrip olmuş) resm-i yapağıları tahsil ve asbâb-ı ağnânım ism ve şöhetleri beyân olunarak edâ tezkireleri i’tâ ve resm-i mezkûr bahânesiyle vedi’atullah olan ahâli ve fukarâ ve ra’iyyete zulm ve ta’addiden mübâ’adet ve senesi aharında bi’l-cümle hâsılâtı ma’mûlun bih defter mûcebince irâd-ı cedîd-i hümâyûnum hazinesine irsâl ve tesyîr ve tasnife bezl-i vüs’ ve makderet eyleyesin ve siz ki mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb ve a’yân (tahrip olmuş) ve iş erlerisiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle ‘amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ’

Belge no: 95	Belge türü: Ferman
Tarih: 7 Muharrem 1215/31 Mayıs 1800	Belge konusu: İrsal
Belge özeti: Maraş sancağından üç yüz mekkâri müşterânı tertîb olunub Yafaya ihrac ve irsal olmasına dair	

tecâvüzleri zımnında vukû'bulan sefer-i hümâyûn takribi 'avn u 'inâyet-i cenâb-ı hayru'n-nâsırına tevekkül ve mu'cizât-ı kesiretü'l-berekât hazret-i risâlet-penâhi sallallahu te'ala 'aleyhi ve's-selleme i'timâd ve tevessül olunarak bi'l-fi'il sadrazam sûtûde-şiyem ve vekil-i mutlak kavî'l-himem düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-'âlem nâzımü'l-menâzımü'l-ümem el-hacc Yusuf Ziya Pala edâmallahu te'ala iclâlehu vezâ'if-i bi't-te'bîd ikbâle ve iktidâra ma'iyetine ordu-yu hümâyûnumdan mevcûd 'asâkir-i mansûrenin zehâ'irleri nakli ve hidemât-ı sâ'irede istihdâm olunmak için iktizâ eden mekkâri şüterâ etmek çend rûz zarfında 'aceleten ve müsâra'aten yerlü yerinden ihrâc ve mâh-ı Rebi'ü'l-evveli guresinden Yafa sahrasında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmak üzere tertîb ve ihrâcı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmek esfâr-ı sâlifede olduğu misüllü yüke girdikleri gündün hidmetinde olduklarıncâ ber-mu'tâd icâb eden ücretleri (...) başısı tarafından verilmek üzere mevkûfâtından mahrec-i sûret-i defter mücebince Maraş sancağından üç yüz mekkâri müşterânı tertîb olunub siz ki mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb ve mütesellim ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket mumâ-ileyhim ve iş erlerisiz vusûl-i emr-i şerîfim günü ber-müceb-i sûret-i defter ol-mikdar şüterânı tevzî' ve cümlesi yüke elverir ve tûvânâ olmak üzere üç beş gün zarfında mükemmel havut ve basât sâ'iresiyle bi-eyyi hâlin ihrâc ve memleket tarafından sarbâl ta'yîn ve mübâşir-i merkûme terfiken Rebi'ü'l-evveli guresinden Yafa sahrasında mevcûd bulunmak üzere irsaline kemâl-i sür'at ve şitâb eyleyesiz şöyle ki iş bu sefer-i esfâr-ı sâbıkaya makîs olmayub bi-mennihi te'ala sadrazam-ı müşârün-ielyh 'adüvvi-i din ve devlet olan Fransa keferesinden ahz ve intikâm için mâh-ı mezbûrda sahrâ-yı merkûmdan hareket ve 'azimeti muhakka olduğuna binâen ol-mikdâr şüterânın çend rûz zarfında yerlü yerinden ihrâc ve mâh-ı mezbûr guresinde Yafa sahrasında mevcûd bulunması matlûb-ı kat'i-i mülûkânem idüğü ve bundan sonra isti'câle vakt olmayub her kim bu bâbda kusûr ve rehâvet eder ise 'özü ve 'illet ve ricâ ve şefâ'at müsmir olmayub

mes'ûl ve mu'âteb olacağınız ma'lûmunuz oldukda ne vechile ve ne tarik ile olur ise olsun zikr olunan şüterânı beş on gün zarfında yerlü yerinden tedârük ve ihrâc ve mâh-ı mezbûr guresinde mevcûd olunmak üzere Yafa sahrâsında isâli esbâbının istihsâline bi'l-ittifâk sa'y u gayret ve şüterân matlûbunun vürûduna intizâr ile ordu-yı hümâyûnumun tevkîf ve te'hirini mûcib hâlâta ba'is ve bâdi olmakdan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene hamse 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-Kostantiniyye

El-Mahrûse

Bâ-hatem-i İbrahim Paşa vâli-i vâlâ-şân-ı Amed hâlâ

Belge no: 96	Belge türü: Buyruldu
Tarih: 29 Cemaziyel ahir 1215/17 kasım 1800	Belge konusu: Tedarik
Belge özeti: Ordu-yı hümâyûn için ecnâs-ı zehâ'iri tertib ve ta'yîn olunan mutâlib mahallerde cem' ve hazır ve âmâde olmasına dair.	

(tahrir olmuş) şî'âr Ayıntab kadısı faziletlü Efendi zîde fazluhu ve voyvodası dergâh-ı mu'allâ kapucubaşlarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim sa'âdetlü Hüseyin Ağa dame mecduhu ve a'yân ve zâbitân ve vücûh ve sâ'ire iş erleri bi-vechü'l-'umûm inhâ olunur ki bu def'a Mısır üzerine me'mûr ordu-yı hümâyûn-ı zafer-karîne hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ta'yîn ve me'mûr olduğumuz hasebiyle makarr-ı hükümetimizden fekk ve râbita-i ikâmet ve kıyâm birle ref' ve fesh-i ordu-yı meymenet-zafer-i işâre olundu ordu-yı mezkûra (tahrir olmuş) olunmuş olmakdan nâşi rah-ı râstımız kazanız civârlarına tesâdüf edip bu gice beytûtet ve müsâferetimiz iktizâ etmekle imdi kazanız civârına duhûl-i dâ'iremiz (tahrir olmuş) ruz-merre ta'yînâtlarına iktiza eden ber-mûceb-i defter ecnâs-ı zehâyiri ta'yîn olunan (tahrir olmuş) ve tedârük birle hazır ve âmâdesine ve dâ'iremiz halkının [Sayfa 94] zahmet-i kesire olmayub (tahrir olmuş) mürûrumuza mübâderet ve müsâra'at eylemenizi hâvi esnâ-yı râhdan iş bu buyruldu tahrir isdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşaallahu te'ala vusûlünde ber-vech-i muharrer çend rûz (tahrir olmuş) kazanız havâlilerine vürûd ve beytûtette kaç gece müsâferetimiz mukarrer olduğuy ma'lûmunuz oldukda zahmet-i kesire olmayub refâh ile mürûr olunacak mertebe dâ'iremiz halkına ber-mûcib-i pusla iktizâ eden ecnâs-ı zehâ'iri

tertib ve ta'yîn olunan mutâlib mahallerde cem' ve hazır ve âmâde olmasına dikkat ve buyrulduumuz mûcibince 'amel ve hareket ve hilâfindan tehâşi ve mûcânebet ve ittikâ ve mûbâ'adet eylesiz deyu

Fî 29 Ca sene 215

Belge no: 97	Belge türü: Ferman
Tarih: 12 Cumâdelûlâ 1216/20 Eylül 1801	Belge konusu: Tahsil
Belge özeti: Hükkâm tahrir ve resm-i kısmet nâmıyla ücret-i kassâmiye ma'a'l-kitâbiye ve huddâmiye min haysü'l-mecmû' külliyyetlü mebâliği tahsil eyledikleri zâhir ve mütehakkık olması bunun ödenmemiş olması ve seri'ân ve 'acilen tahsil ve Dersa'âdete gönderilmesine dair	

Düstûr-ı mûkerrem müşîr-ı mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbiri umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mûmehhidü'l-bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidi ve erkâni's-sa'âdeti ve'l-ikbâl müşeyyidi erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûd bi-sunûf-ı 'avâtıf-ı meliki'l-a'la Anadolu'nun orta kolu yemin ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' olan vüzerâ (tahrib olmuş) edâmallahu te'ala iclâlehu ve a'âzımü'l-ümerâi'l-kirâm merâci'ü'l-küberâi'l-fihâm zulkadr ve'l-ihtirâm (tahrib olmuş) el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mir-i mirân-ı kiram dâme ikbâluhum ve ekâzi-i kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi' ve'l-i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-dîn (tahrib olmuş) 'ulûm-i enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevâli-i fihâm zidet fezâ'ilehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ikelâm ve sâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Anadolu'da vâki' olan mevtâ-yı 'askeriyenin (tahrib olmuş) ve gayr-i 'askeriyenin sagir ve sagiresi yahud gâ'ibde vârisi olsun olmasun 'ale'l-etrâf terikelerini hükkâm tahrir ve resm-i kısmet nâmıyla ücret-i kassâmiye ma'a'l-kitâbiye ve huddâmiye min haysü'l-mecmû' külliyyetlü mebâliği tahsil eyledikleri zâhir ve mütehakkık olmakdan nâşi fimâ-ba'd vâki' olan (tahrib olmuş) 'askeriyenin sagir ve sagiresi olub mûcib-i tahrir olan muhalledâtinı tahrir ve terkim ve ba'de hu icrâ (tahrib olmuş) et-techiz ve't-tekfin düyûn-ı müsbeste ve sülûs vesâyası var ise ba'de'l-edâ ve't-tenfiz her ne (tahrib olmuş) kalur ise beyne'l-verese 'ala ma farazillahi te'ala tevzî' ve taksim ettirmek ve terike-i bâkiye-i mezkûre (tahrib olmuş) ücret-i kassâmiye ma'a'l-kitâbiye ve huddâmiye min

haysü'l-mecmû' (tahrib olmuş) ma' adası talep olunmaktan ve nafaka ve vesâyat ve hüccetlerinden harc olunmaktan ve terikelerden (tahrib olmuş) tarafından metâ' ve eşyâ iştirâsından ve sagir ve sagiresi olmayub tahriri mûcib olmayan terikelerden verese talep-i vekil iken tahrir kasdıyla nesne mutâlebesinden gâyetü'l-gâye (tahrib olmuş) ve ihtirâz ve eytâma ait intikâl eden hâne ve 'akâr bedeli defter-i kassâma bedeli nâmiyla (tahrib olmuş) olunmayub vasiye şerzi ile idâne olunmak husûsu hâlâ Rumeli kazaskeri (tahrib olmuş) a'lemü'l-'ulemâ-i'l-mütebahhirîn mevlânâ es-seyyid İbrahim İsmet edâmallahu te'ala fezâ'ilehu tarafından (tahrib olmuş) deġin i'ta oluna kıymet mektûblarında ve müraselâtta tahrir ve tenbih olunmakta olub (tahrib olmuş) lakin bazı mahallerde hilâf-ı hareket ve tahriri mûceb olmayan terikeleri dahi (tahrib olmuş) verese râzı olmaksızın hilâf-ı şer'-i şerîf tahrir irâdesiyle verese tasnif (tahrib olmuş) bi'l-ihbâr ma'lûm olmaġla fima-ba'd sagir ve sagiresi yahud gâ'ibde vârisi olmayan (tahrib olmuş) verese talep vekil iken terikelerini tahrir-i irâdesiyle verese tazyik ve rencide olmamak sığâr yahud gâ'ibde olan müteveffânın terikesi Tahir olundukda dahi bâlâda tafsil (tahrib olmuş) üzre techiz ve tekfin ve düyûn-ı müsbeste ve sülûs vesâyâsı ba'de'l-ihrâc ancak bâki (tahrib olmuş) veresinden taksim olunacak terikesinden bin guruşda yirmi beş guruşdan ma'ada (tahrib olmuş) talep olunmamak ve nafaka ve vesâyâ hüccetlerinden harc alınmamak ve terikelerden (tahrib olmuş) metâ' ve eşyâ iştirâ olunmamak ve sair ve sagiresi veyahud gâ'ibde vârisi (tahrib olmuş) veresesi cümle kibâr ve mevcûd olduġu halde fevt olanların terikelerinden (tahrib olmuş) talep olmaksızın tahrir ve yahud (..) nâmiyla nesne mutâlebesiyle ve (tahrib olmuş) vukû'a gelmemek ve eytâma ait intikâl eden hâne ve 'akâr-ı mevkûfe (tahrib olmuş) [Sayfa 95] ısdâr ve tesyâr olunan emr-i şerîfim mûcebince seri'an tahsili lâzımeden iken başka altı mâhdan berü (..) dahi vürûr etmemesi mücerred senin ihmâl ve müsâmahandan neş'et eylediġi zâhir olmaġla bundan böyle dahi tahsiline ikdâm ve ihtimâmda tecviz kusûr eylediġin vâsıl-ı sem'-i şâhânem olmak lâzım gelür ise iġbirâr-ı şâhânem hakkında zihûrunu muhakkak bilüb âna göre 'amel ve hareket ve meblaġ-ı mezbûru seri'an ve 'âcilen tahsil ve irsâl ile rızâ-yı 'aliyyemi istihsâle mübâderet etmen fermânım olmaġın te'kîden ve isti'câli hâvi bu def'a dahi iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr ve rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı Macuncu Halil zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda bast u beyân olunduġu üzre vusûl-i emr-i şerîfde ber-mûceb-i ta'ahhüd meblaġ-ı mezbûru ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tamamen ve kâmilan tahsil ve Dersa'adetime irsâl ve tesyire şitâb ve bundan sonra ta'ahhüd etdim bugün yarın edâ ederim deyu meblaġ-ı mezbûru edâ etmeyüb zimmetinde ikâ ettirerek

taksitleri fesh olunub def'aten tahsiline âhar güne ibtidâr olunacağı (...) tagallüb ile tahsiline mübâderet ve bu bâbda hatır ve gönüle ri'âyet ile emvâl-i mir'nin te'hirine bâdi olmakdan ve i'tibâr-ı şâhânemden tehâşi ve mücânebet eyleyesin sen ki mübâşir-i merkûmsun me'mûr-ı tahsili oldupun meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruşa mukaddem ve bu def'a sâdır olan emr-i şerîfim mücebince seri'ân ve 'acilen tahsil ve Dersa'âdetime tesyirde kusûr ve rehâvetin istimâ' olunmak lâzım gelür ise bir dürlü cevâba kâdir olamayub mübtelâ-yı vehâmet olacağını tefekkür ve mülâhaza ederek çend rûz zarfında tahsil-i Dersa'âdetime tesyîr ve hazine-i 'âmireme teslime mezîd-i sa'y u gayret ve hilâfından tehâşi ve mücânebet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi mucib-i emr-i şerifimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr eden iş bu emr-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı munîfi üzere 'amil olasız şöyle bilesiz 'âlâmet-i şerîfe i'timâd kilasız es-sâni 'aşer min şehri-i Cumâde'l-ulâ sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

El-kostantiniyye

Belge no: 98	Belge türü: Ferman
Tarih: Evail Zilhicce 1216/Nisan 1802	Belge konusu: Tedarik
Belge özeti: Menzilhânelerdeki bargirlerin tedarik edilmesine dair	

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evâl vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-faza'il ve'l-yakîn râfi'-i i'lâmü'ş-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Şam-ı şerîften Hamas ve (..) ve Ayıntab (tahrib olmuş) ve Üsküdâr'a varınca yol üzerinde vâki' müvellâ-i fihâm zîdet fezâ'ilehu (tahrib olmuş) ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-kelem kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-a'yân (tahrib olmuş) ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki odru-yı hümâyûnumdan (tahrib olmuş) Asitâbeme ve rikâb-ı kâm-yâbımdan ordu-yı hümâyûnuma mürûr ve 'ubûr eden tahlis-i tatarlarımın ve sâ'ir mevâdd-ı (tahrib olmuş) hademe-i devlet-i 'aliyyemin bir mahallde dakika-i vâhide meks ve te'hiri tecviz olunmayarak (tahrib olmuş) iktizâ eden menzil bargirlerini derhâl tedârük ve i'tâsıyla mescidü'l-enn ve'l-İslâm

‘İcâleten savb-ı me’mûriyete isâle ihtimâm olunmak üzere laâzımeden iken amed şod eden tatarları menzilhâne bargire intizâren ikişer gün meks ve te’hir ettirildiğinden maslahat-ı mühimme ‘akd-ı te’hire düçâr ve bu hâlet siz ki mevlânâ ve a’yân ve sâ’ir mumâ-ileyhimsiz sizin iğmâz ve rehâvetinizden neş’et eylediği ve el-hâletü hazihi sadrazamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûrû’l-‘alem ordu-yı hümâyûnumla Mısır’dan hareket olunmak ile taht-ı kazânızda kâ’in menzilhânelerin bargileri tekmlil birle fimâ-ba’d gerek ordu-yı hümâyûnumdan ve gerek rikâb-ı sultânimden amed şod eden telhis tatarları gerek hidemât-ı sâ’irler sūd-de-i ‘aliyyede menzilhâneler bargire intizâran beyhude dahi dakika-i vâhide meks ve te’hir ettirilmeyüb vâsıl oldukları saat yerlerinde olan menzil ahkâm-ı şer’i mücebberince rükûblarıyçün iktizâ eden bargirleri der-‘akab tedârük ve irkâb ve savb-ı maksûdlarına irsâle sūr’at ve şitâb eylemeniz fermânım olmağın tenbihen ve ihtimâmen ve mahsûsan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve sadrazamım tatarları başı kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Memiş zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde kazâlarınızda kâ’in menzilhânelerin bargirlerini ve fimâ-ba’d amed şod eden telhis tatarlarını ve sâ’ir husûsâtı mühimmeyi me’mur-ı devlet-i ‘aliyyem ulaklarını bargire intizâren beyhude bir mahalde meks ve te’hir ettirmeyüb yolunda olan menzil ahkâm-ı şerîfim mücebberince rükûbları içün iktizâ eden menzil bargirlerinden derhâl tedârük ve irkâb birle salimen savb-ı me’mûrlarına irsâle kemâl-i ihtimâm ve sa’y eylemen matlûb-ı kat’i-i pâdişâhânem idüğü ve bundan böyle dahi münâfi-i emr u rızâ zikr olunan tatarlar beyhûde menzilhânelerde meks ve te’hîr gelmek lâzım gelür ise meks ve te’hîrlere sebep olanların bilâ imhâlin lâzım gelen te’dîbleri icrâ olacağı muhakkak ve mukarrer idüğü ma’lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer ‘amel ve harekete müsâra’at ve ikdâm ve bundan böyle dahi hilâf-ı fermânım ve münâfi-i tenbihât-ı şâhâneme edna vaz’ u hareket vukû’unu tecviz birle manzûr-ı mu’aheze ve ‘ikâb-ı şâhânem olmakdan begâyet-i tehâşi ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı mûnifi birle ‘amel ve hareket ve hilâfindan begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsız tahriren fi evâ’il-i şehr-i Zilhicce’ti’ş-şerife li-sene sitte ve ‘aşer ve mi’eteyn ve elf

Sayfa 97

Belge no: 99	Belge türü: Mürasele
Tarih: 19 Recep 1216/ 25 Kasım 1801	Belge konusu: Azl ve Atama
Belge özeti: Molla Hüseyin'i 'azl ve yerine câbisi kâtib nasb ve ta'yîn olduğuna dair	

(tahrir olmuş) el-hâcc Mustafa el-mükerrem gıbbe's-selâm inhâ olunur ki (tahrir olmuş) merhûm ve mağfûrun leh Şeyh Fethullah bin Abdulkerim nâm vâkıfın evkâfi cümlesine bi'l-mürâsele (tahrir olmuş) ta'yîn olunan es-seyyid Hüseyin nâm kimesne hizmet-i mezkûreyi irâdeye 'adem-i iktidarını ve senin (tahrir olmuş) istihkâkiyetini bi'l-cümle evlâd-ı vâkıf ve mürtezikaları cânib-i şer'a ihbâr ve inhâ ve vakf-ı mezkûre (tahrir olmuş) kitâbetini iltimâs ve istid'a etmeleriyle merkûm Molla Hüseyin'i 'azl ve yerine câbisi kâtib nasb ve ta'yîn olunmağın savb-ı şer'den iş bu mürâsele terkim ve yedine i'tâ ve teslim olundu bi-mennihi te'ala lede'l-vusûl gerekdir ki ba'de'l-yevm vakf-ı mezkûre sen kâtib olub umûr-ı vakfi ber-vech-i istikâmet idâre ve tahrir ve beyne'l-mürâzika iktizâsında ferden âferideye gadr ve himâye etmeyerek rızâma ihtimâm ve ahârı müdâhale ettirmeyerek müceb-i mürâsele ile 'amil olasız vesselâm fî 19 Receb sene 216

Ketebuhu'l-fakir Şeyhzâde es-seyyid Mehmed Emin el-müvellâ-hilâfe bi-medineti Ayıntab

Belge no: 100	Belge türü: Hücet
Tarih: Gurre-i Ramazan 1216 /5 Ocak 1802	Belge konusu: Vasi tayini
Belge özeti: Medine-i Ayıntab'da Cibali Mahallesi vefat eden Ayşe binti Musa'nın sadriye-i sagire kızı Zemzem'e vasi tayin edilmesine dair.	

Medine-i Ayıntab'da Cibali Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffiyeye olan Ayşe binti Musa'nın sadriye-i sagire kızı Zemzem ve vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûreden intikâl eden mal-ı mûrisi ve tesviye-i umûruna bir vasi nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve lâ-budd olmağla sagire-i mezbûrenin ceddesi râfi'a-i heze'l-kitâb Fatıma binti Hasan nâm hâتون müstehakk ve sagire-i mezbûreye müşfika

vesâyet-i sagire-i mezbûreye enfa' olduğu zeyl-i defterde muharrerü'l-esâmi-i müslimin cânib-i şer'a ihbâr ve inhâ etmeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tubâ leh ve hüsn-i me'âb faziletlü Efendi hazretleri cedde-i mezbûre Fatıma Hatunu sagire-i mezbûre üzerine vasi nasb u ta'yîn edip mezbûre dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikdensonra vasi-i mezbûre Fatıma Hatun i'âde-i kelâm edip vasisi olduğum sagire-i mezbûre hâlâ hücr-i himâyemde ve taht-ı terbiyemde olub nafaka ve kisve bahâya eşedd-i ihtiyâc olmağla savb-ı şer'den kadar-ı masrûf nafaka ve kisve bahâ karz ve nakdiye olunub makrûz sagire-i mezkûrenin lâzımesine harc u sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı tıfla mâl-ı mevrûsuna rücû'a izn verilmek matlûbumdur dedikde faziletlü hâkim efendi dahi yüz yirmi beş guruş olan râyic-i fi'l-vakt akçeden sagire-i mezbûre kızım için küll-i yevm on akçe nafaka-i kisve bahâ karz ve takdir edip makrûz-ı mezkûru sagire-i mezbûrenin lâzımesine harc u sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı tıfla mal-ı mevrûsuna rücû'a vasi-i mezbûre Fatıma hatuna izn vermeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb u imlâ olundu hurrîre fî gurre-i şehri Ramazan sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

İskenderzâde Es-seyyid Molla Mehmed

Çolak Haliloğlu Molla Mustafa

Emirinoğlu Mehmed Çelebi

Birâderi Mustafa Çelebi

Molla Mustafa

Ve gayruhum

Sayfa 98

Belge no: 101	Belge türü: Hüccet
Tarih:	Belge konusu: Deyn(borç)
Belge özeti: Ahmed ile Yazıcı es-seyyid Mehmed arasındaki alacak verecek davasına dair	

Medine-i Ayıntab'da kâ'in Çukur nâm mahalle ahâlisinden iken bundan akdem fevt olan Battalzâde maktûl Mehmed Paşa kethüdâsı Basmacızâde denmekle 'arif (tahrip olmuş) Ahmed'in sulbi sagir oğlu Ahmed'in ceddesi ve bâ-hüccet-i şer'îye vasiyesi (tahrip olmuş) nâm hatundan zikri âti da'vâya vekil-i müseccel-i şer'isi Hâcî Efendi (tahrip olmuş) Ağa ibnü'l-merkûm Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatır-i lâzımü't-tevkîrde medine-i mezbûre Tarla-yı cedid mahallesi sükkânından râfi'-i heze'l-kitâb Yazıcı Molla Mehmed bin (tahrip olmuş) kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'va ve takrir-i kelâm ediğ tarih-i kitabdan bir sene akdem sagir-i merkûm Ahmed'in babası kethüda-yı merkûm Mehmed Ağa'nın cihet-i karz-ı şer'iden beş yüz guruşa iki kıt'a deyn temessükü ile cem'an bin guruş alacak hakkı olmağla taleb ederim su'âl olunub müceb-i şer'isi icrâ olunmak (tahrip olmuş) dedikde gibbe's-su'âl Yazıcı es-seyyid Mehmed cevânibde tarih-i mezbûrda merkûm kethüdâ Mehmed Ağaya iki kıt'a temessük ile bin guruş deyni olduğunu lakin deynim olan meblağ-ı mezbûrun beş yüz guruşunu tarih-i mezbûrda ibn-i mezbûr Mehmed Ağaya tamamen edâ ve teslim edip yedinden Ayıntab'a duhûlünde kethüdâ-yı merkûm Mehmed (tahrip olmuş) kethüdâ olmak hasebiyle bir mikdar akçe mutâlebe eylediğimizde 'indinde bir kıt'a temessükü halâs (tahrip olmuş) ba'dehu bir sene mürûrunda Köse Mustafa Paşa hazretleri merkûm Mehmed Paşa i'dâmıyçün (tahrip olmuş) duhûlünde kethüdâ-yı merkûm Mehmed Ağadan kethüdâ olmak hasebiyle bir mikdar akçe taleb eylediğinde 'indinde olan mârru'z-zikr bir kıt'a deyn temessükü paşa-yı müşârün-ileyhe i'tâ ben dahi halebü's-şehbâ olduğuna binâen müşârün-ileyh hazretleri tarafından (tahrip olmuş) mutâlebesiyle zevcem mu'aheze ve li-ecli't-tahsil habs olundukda benim deyn-i mezkûru edâya tarla-yı cedid imamı es-seyyid Ebubekir efendi ibni es-seyyid Ali Efendi tarafından vekil edip merkûm Ebubekir Efendi dahi vekâleti kabûl eyledikten sonra vekil Ebubekir Efendiye dâyin-i merkûm Basmacı zâde Mehmed Ağa müvekkilim Yazıcı es-seyyid Molla Mehmed zimmetinde bâ-temessük beş yüz guruş alacak hakkı Mustafa Paşa hazretlerine benim deynime mahsûben edâ ve (tahrip olmuş) bu tav'-ı sâfla emr ve tenbih edip binâenaleyh vekil-i merkûm es-seyyid Ebubekir Efendi

Medine-i Ayıntab'a vâki' Mihaliye medresesi vakfının da

Belge no: 102	Belge türü: Ferman
Tarih: 18 Muharrem 1217/21 Mayıs 1802	Belge konusu: Satış
Belge özeti: Ayıntab voyvodası Hüseyin ve birâderzâdesi firâri Ahmed'in kâtibi Lami Mustafa ve tüfenkçibaşısı Aboş ve Muslu nâm şakînin dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden Salih ve baş muhâsebe hulefâsından (tahrip olmuş) zâde Mustafa zîden kalan mal ve eşya satılması ve gönderilmesine dair	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarında mirahor-ı evvelim pâyesiyle Haleb muhassılı ve Ayıntab voyvodası Mir Mehmed dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'in Ayıntab nâ'ibi ve Ayıntab müftisi (boş) zide 'ilmuhumâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân defterdâr (tahrip olmuş) ittibâ'ından bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan mehterler kethüdâsı Halil zîde kadruhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki vedi'atullah olan fukarâ-yı ra'iyet ve sükkân-ı memlekete envâ'-i zulm ve dürlü (silik) binâen bu def'a 'ibreten li'l-gayr cezâsı tertîb olunan Ayıntab voyvodası Hüseyin ve birâderzâdesi firâri Ahmed'in kâtibi Lami Mustafa ve tüfenkçibaşısı Aboş ve Muslu nâm şakînin dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden Salih ve baş muhâsebe hulefâsından (tahrip olmuş) zâde Mustafa zîde mecduhu ma'rfetleriyle cânib-i miriyçün zabt olunan emvâl ve emlâk ve mevrû'âtlarının (tahrip olmuş) bulunduğu zâhir olup ancak iş bu mevrû'ât cenabullah-ı te'ala külliyetlü akçe edeceğinden başka maktûl-i merkûmun defter-i mezkûrda terkîm olunan altı bab kebîrhâneleri eğerçi bahâ takdir olunmamış iken erbâb-ı (tahrip olmuş) taharri ve su'âl olundukda maktûl-i merkûm bunların (...) üç dört yüz kise akçe sarf (tahrip olmuş) zâhir olup el-hâletü hazîhi ol-mikdar akçe etmez ise dahi tâlibin zuhûrunda kırk elli bin guruş (tahrip olmuş) ve tâlibi bulunmaz ise bozulub satılsa yirmi bin guruşdan mütecâviz kasdar akçe eylediğin erbâb-ı vukûf sahihan ihbâr etmeleriyle ancak maktûl-i merkûmun gerek cânib-i miriye ve gerek ashâb-ı (tahrip olmuş) ve sâ'ir tüccâr ve esnâfa üç beş yüz kise akçeden mütecavüz zuhûr eden emlâk ve 'akârın diğer bahâlarına bi'l-müzâyede fûrûht ve zimemâtının yerlerinden cem' ve tahsili ve sâbık (tahrip olmuş) konakların münâsibi vechile

tanzim ve fûrûhtun ve mezzû'âtının dahi vakt (...) üzerine (tahrir olmuş) der-
'aliyyeden tahrir eyledikten sonta ânın dahi vakt üzre tâlibine fûrûhtu husûsuna
irâde-i 'aliyyem (tahrir olmuş) mücebince 'amel ve hareket olunmak fermânım
olmağın hassaten iş bu emr-i celilü'l-kadrim isdâr ve mübâşir (tahrir olmuş) ve irsâl
olunmuşdur imdi vusûlünde sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin baş muhâsebeden duhûl
(tahrir olmuş) irsâl olunan bir kıt'a sûret-i defterde muharrer emlâk ve 'akârât ve
bostan ve dekâkin ve sâ'ire seni ma'rifet-i şer' ve müfti ve mübâşir ma'rifetleriyle
beyne'n-nâs müzâyede ederek rağbâtdan sonra tâliblerine (tahrir olmuş) olan
semenini ber-vech-i peşin ahz u kabz ve nukud ve (...) mahallerde (tahrir olmuş) ile
böylece edip temessükâtını müşârün-ileyh seri'an ve 'acilen der-'aliyyeme irsâl

Sayfa 100

irsâl ve tesyîre müsâra'at ve zimemât dahi yerlerinden birkaç gün tarafından
seri'an ve 'âcilen ve tamamen ve kâmilan tahsil ve gerek irsâliye mübâderet kebir
konakları sıyânet-i beytü'l-mal-ı müslimin fırkasına ri'âyet ederek menfi sûret cânib-
i mirîye enfa' ve hayırlu ise tanzim ve mezzû' olan piriç ve hinta ve şa'irin vakt-i
fermende üzrine taraf-ı şer'den ve taraflardan mu'temedun aleyh âdemler ta'yîn ve
hâsılını ahz ve bir habbesi zâyi' ve telef olmayarak der-anbar ve mikdar-ı külli der-
'aliyyeme tahrir eyledikten sonra ânın dahi râyic-i vakt üzre tâlibine fûrûhtu
husûsuna ihtimâm ve dikkat edip şöyle ki bu babda mikdar-ı zerre tekâsül ve rehâvet
ile cânib-i miriye hasâret vukû'u gelmek ihtimâli olur ise iki kat bahâsını tazmin
olunacağı muhakkak bilüb âna göre 'akilâne ve mubassırâne hareket ve hilâfından
ittikâ ve mübâ'adet eyleyesin ve siz dahi nâib ve müfti ve mübâşir-i mumâ-
ileyhimâsız siz dahi emvâl-i merkûmenin fûrûhtu ve zimemâtın tahsili husûsunda
ber-minvâl-i muharrer 'amel ve hareket eyleyüb hilâfından ziyâde tehâşi ve
mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi
şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu
emr-i şerif-i celilü'l-kadrim lâzımü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı munifi
üzre 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet-i tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle
bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehri
Muharremi'l-harâm sene seba' ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-yurd-ı sahrâ-yı Ayıntab

Belge no: 103	Belge türü:
Tarih:	Belge konusu:
Belge özeti:	

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından mirahor-ı evvelim pâyesiyle Haleb muhassılı ve Ayıntab voyvodası Mir Mehmed dâme mecduhu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müşerri'in Ayıntab nâ'ibi Emin ve Ayıntab müftisi Arif zîde 'ilmuhumâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa bu def'a mübâşir ta'yîn olunan (boş) zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki bundan akdem hilâf-ı rızâ-yı 'aliyyem harekete cesâret ve vedi'atullah olan fukarâ-yı ra'iyete ve sükkân-ı memlekete zulm ve ta'addi eylediğine mebnî 'ibreten li'l-gayr cezâsı tertib olunan Hüseyin'in ve biraderzâdeleri Ahmed'in ve kâtibi firârî Lami Mustafa ve mahbûs olan tüfenkçi Aboş ve eşkıyâ zümresinden Muslu ve sâ'ir firârilere 'avenelerinin kâffe-i emvâl ve eşyâları cânib-i miriden zabt ve tahriri husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk edip ol-bâbda sâdir olan emr-i şerîfim mücebince merkûmların emvâl ve eşyâlarının ve hayvanât ve hubûbât ve sâ'ireleri mübâşir ve muharrir ma'rifetleriyle zabt ve tahrir ve defterini Ayıntab sahrâsında ordu-yı hümâyûnum eğerçi 'avdet etmişler olub ancak maktûl-i merkûm diğer 'avenelerinin bunca mikdar emvâlinin nihâyeti olmadığından iş bu sebt-i defter olan eşyâ ve emlâkin (tahrip olmuş) ve ekleri mektûm ve mahfî ve irâsı aharda mensî kaldığı zâhir ve bâhir olduğundan başka maktûl-i merkûm (tahrip olmuş) bunca mikdar gasb ve ahz eyledikleri emvâllerin nihâyeti olmadığından ve külliyetlü nukûd (tahrip olmuş) olan hâlâtdan iken nukûda dâ'ir bir akçe zuhûr etmediği ve bunların tahkiki üzerine göre Ayıntab (tahrip olmuş) bazı kimesneler ile ahz ve i'tâsı fahi vâfir emvâl ve eşyâyı ekser mahallerde (tahrip olmuş)

Sayfa 101

Belge no: 104	Belge türü: Ferman
Tarih: 13 Zilhicce 1216/16 nisan 1802	Belge konusu: Tedarik
Belge özeti: Ordu-yı hümâyûnun konaklayacağı yerdeki zehâ'ir-i mezkûrenin tahsil ve tekmil olunmasına dair.	

Akza kuzâti'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Ayıntab kadısı zîdet fezâ'ilehu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası (boş) ve Ayıntab mütesellimi (boş) zîde mecduhuma ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân husûsân inhâ olunur ki bu def'a mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım Yörük Alemdarım el-hâcc Halil ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve iş erleri zîde kadruhum tevki-i refi-i hümâyûn vâsil olacak ma'lûm ola ki bi-'avnihi sübhânehu ve te'ala ordu-yı hümâyûn nusret-makrûnumun Der-sa'âdetime 'azimeti musammem olub bi'l-fi'il sadrazam ve serdâr-ı erkemim sûtûde-şiyem ve vekil-i mutlak-ı kaviyü'l-himem düstûr-ı Ekrem ve mu'azzam müşir-i efham ve muhterem nizâmü'l-'âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem Gazi el-hâcc Yusuf Ziya Paşa edâmallahu te'ala iclâlehu vezâ'ife bi'l-'izz ve's-şân-ı iktidâra ve ikbâlehu 'asâkir-i mansure ile Mısır'dan hareket ve bu günden bi'l-yümn ve'l-ikbâl Halebe dâhil olub beş altı gün ikâmet ile inşaallahu te'ala kariben ol-tarafa vâsil olacağı muhakkak olmağla ordu-yı hümâyûnumun nüzûl edeceği menâzilleride ta'yinât-ı 'asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'itiden nan-ı 'azizin beher kıyye ma'a'l-ücret tabhına altışar ve şa'irin beher İstanbul kilesi altmışar ve ağnâmın beher re'si üçer yüz altmışar ve samanın beher kantarı ma'a nakliye altmışlar ve hatabın beher arabası ma'a nakliye yüz yirmi beş akçeden lâzım gelen bahâsı ba'dehu verilmek şartıyla Ayıntab menzili için ma'al-eyyâm meks nefsi Ayıntab kazâsından otuz bin vakiyye nân-ı 'aziz ve altı bin kile şa'ir ve yedi yüz elli re's ağnâm ve üç yüz kantar saman ve üç yüz araba hatab bundan akdem tertîb olunub bu bâbda ısdâr olunan emr-i şerîfim mazmûnundan mahrec suver defteriyle mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım müşârün-ileyhin enderûn mehterbaşısına teslime irsâl olunmuşdur imdi (tahrip olmuş) zehâ'ir-i mezkûrenin tekmiline dâ'ir şimdiye kadar bir habbe (tahrip olmuş) başka mübâşir-i merkûm dahi fevt olmuş olduğu musammem olmakdan nâşi husûs-ı merkûmun isti'câli zımnında bu def'a dahi

Sayfa 102

mübâşir ta'yîn olunan sadrazamım olunmağla sen ki voyvoda-i mumâ-ileyhsin zehâ'ir-i mezkûre şimdiye kadar tahsil ve tekmil olunmamış ise vusûl-i emri şerîfim günü 'aceleten ve müsâra'aten tevziz ve tahsil ve defter-i mezkure nakl ve tesyîr ve üç beş gün zarfında mübâşir-i merkûma teslim ve me'men mahalle vaz' ve temhîr ettirib tekmili haberiyle ordu-yı hümâyûnuma 'arz ve i'lâma mezîd-i sa'y ve

gayret eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i 'âlişânım ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda bast u beyân olunduğu üzre 'amel ve harekete ve menzil-i mezkûrda ta'yînât-ı 'asâkir-i mansûre için iktizâ eden zehâ'ir vaktiyle hazır ve amâde olunmamak ihtimâli olur ise sonra cevâba kâdir olmayacağıın muhakkak bilüb tertib olunan mezkûrû'l-mikdar zehâ'iri dehâl tevzi' ve tahsil ve menzil-i mezkûre nakl ve me'men mahalle vaz' ve hıfz ettirilüb tekmili haberini bir an akdem ve bir saat mukaddem irsâl ve tesyire mezîd-i i'tinâ ve vakt ve tekrar isti'câle dikkat olmadığından âna göre mutabassırâne hareket eyleyesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi muktezâ-yı me'mûriyetin üzre menzil zahiresin üç beş gün zarfında cem' ve tahsil edip hâzır ve âmâde eylemeye bezl-i makderet ve bir dahi isticâ'le hâcet olmayarak der-'akab cem' ve tahsil husûsuna ziyade sa'y u gayret eyleyesin ve siz ki kadı ve mütesellim ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve iş erlerisiz sizler dahi mucceb-i emr-i şerifimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sudûr olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı munifi üzre 'âmil olub hilâfından ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehri Zilhicce sene sitte ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-yurd-ı Sahra-yı Haleb

Sayfa 103

Belge no: 105	Belge türü: Mürasele
Tarih:	Belge konusu: Tefviz
Belge özeti: Ayıntab mutasarrıflık tefvizi hususunda belge	

'İzzet-me'ab şeri'at-nisâb mevlânâ Şükri Mustafa Efendi kâmiyâb ba'de't-tahiyyatü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğunuz Ayıntab kazâsının (...) iş bu bin iki yüz on beş senesi Şabanü'l-mu'azzamı guresinden cenâb-ı şerifinize ihâle ve tefviz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-yı mezbûru (..) mutasarrıf olunub (silik) beyninde icrâ-yı ahkâm-i şer'iyeye mübâderet ve zuhûr eden kıymet-i 'asker (silik) muhalledâtını dahi tahrir ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'iyeye tevzi' ve taksim eyleyüb ve şer'-i nebevî kadimden (...) cevaz göstermeyesiz vesselâm

Belge no: 106	Belge türü: Ferman
Tarih: 5 Recep 1215/22 Kasım 1800	Belge konusu: Tahsilât
Belge özeti: Zehâ'irin bedelinin kalan kısmının tahsil ve ordu-yı hümâyûna ulaştırılması hakkında belge.	

Akza kuzâtı'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfî'ü'l-i'lâmü's-şeri'at-i ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezid-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Ayıntab kadısı zidet fezâ'ilehu ve iftîhârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılardan zikr-i âti akçenin tahsil ve isâline sürücü nasb olunan Osman Bey dâme mecduhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Ayıntab sancağının hâvi olduğu kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ayıntab voyvodası zîde mecduhu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bundan akdem ordu-yı hümâyûnum lâzimesiyçüb Ayıntab sancağından mübâya'ası tertib olunan zehâ'irin bedeli olan yüz elli bin guruşun gayr-ı ez tahsil kusûr iktizâ eden yüz yirmi dört bin beş yüz guruşun siz ki voyvoda ve kapucubaşı-i mumâ-ileyhimâsız ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le tahsil ve ordu-yı hümâyûnuma tesyirine irâde-i 'aliyyem ta'alluk edip ol-bâbda mukaddemâ emr-i 'âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşiken bu âna kadar bir haberi zuhûr etmeyüb el-hâletü hazîhi kesret-i masârif sebebiyle akçenin bu bâbda lüzûmu olmağla sâlifü'z-zikr kusur-ı mezbûr yirmi dört bin beş yüz guruş ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le vürûd-ı emr-i şerîfim tahkikinde derhâl yerlü yerinden icâb ve iktizâ edenlerin tahsil ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve tesyir eylemeniz fermânım olmağın te'kiden ve isti'câlen bu def'a dahi iş bu emr-i celilü'l-kadrim ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer ordu-yı hümâyûnumda masârif-i mühimmenin irâdesi beherhâl bu makûle mürettebâtın bir ân akdem yerlü yerinden tahsil ve teslimine mütevakıf olmağın kusur yüz yirmi dört bin beş yüz guruş vusûl-i emr-i şerîfimde ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le üç beş gün zarfında 'ala eyyi hâlin tamamen tahsil ve ordu-yı hümâyûnum hazinesine irsâle ziyâde gayret eylesesin şöyle ki umûr-ı mezkûrenin bundan böyle dahi tahsilinde tekâsül olunursa me'mûrların haklarında gelineceği ma'lûmunuz

oldukda keyfiyeti cümleye i'lân ve işâ'at ederek bir gün evvel ve bir saat mukaddem ordu-yı hümâyûnum hazinesine irsâl mezîd-i sa'y ve gayret ve beyhûde tahrirât irsâliyle imrâr-ı vâhibe ibrâzında gayetü'l-gâye gazer ve mucânebet eylesin ve siz ki mevlânâ kuzât ve nüvvâb-ı mumâ-ileyhimsiz sizler dahi müceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve harerket ve hilâfından begâyet-i ihtirâz ve mucânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdumki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda sâdır olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı munifi üzre 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsız (boş) tahriren fi'l-yevmi'l-hamis min şehr-i Recebi'l-ferd sene hamse ve 'aşer ve mi'eteyn ve elf

Be-yurd-ı sahrâ-yı Yafa

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE TARTIŞMA

I. 136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLDEKİ KULLANILAN YÖNTEM VE YARARLANILAN KAYNAKLAR

Ankara Milli Kütüphane'de muhafaza edilen 136 Numaralı Ayntab Şer'iyye Sicili hakkındaki genel bilgiler şunlardır:

Envanter No: 1

Tarihi: H.1215-1222 (1800-1807)

Sayfa sayısı: 197

Çalışmanın birinci bölümünde; Ayntab'ın coğrafyası Ayntab'ın tarihi, Ayntab adının menşei hakkında, Osmanlı Şer'iyye mahkemeleri ve bu mahkemelerdeki görevliler hakkında bilgi verilmiş. İkinci bölümde; 136 numaralı söz konusu sicil belge özetleri ve transkripsiyonu yapılmıştır. Üçüncü bölümde, materyal ve yöntemlerden bahsedilmiştir. Elde edilen bilgiler ve bulgular değerlendirilip, bu bilgiler ile H.1210-1217/ M.1796-1802 yıllarında Ayntab'ın sosyal, iktisadi, siyas durumu incelenmiştir. Çalışmanın sonuna orijinal belgelere bazı örnekler eklenmiştir.

Bu çalışmada 1'den 103'e kadar olan belgeler incelenmiştir. Sicilde tarihler hicri olarak gösterilmektedir. Ayrıca belgelerde kronolojik bir sıra gözetilmemiştir. Sicildeki ilk yer alan tarih 20 recep 1210'dur. Sicildeki yazı güzel olmasına rağmen birçok bölümü tahrib olmuştur. Sayfalar arasında bazen atlamalar bulunmaktadır.

Sicil transkripsiyonu yapılırken orijinal belge numaraları takip edilmiştir. Ancak bazen numaraların silik veya atlanmış olduğu görmekteyiz. Her hüküm tablolar halinde gösterilip belge no, tarih, konusu, özet olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Bazı belgelerin sonu bulunmadığından tarih gösterilememiştir. Bu çalışmayı yaparken çeşitli sözlüklerden yararlandık; "Türkçe Ansiklopedik Kamûs-ı Türkî"⁸⁰, "Osmanlıca Lügat"⁸¹ gibi.

⁸⁰ SAMİ, Şemseddin, *Kamûs-ı Türkî*, Alfa Yay, İstanbul 1998.

⁸¹ DEVELİOĞLU, Ferit., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın kitabevi, Ankara 2011.

Defterin transkripsiyonu esnasında, transkripsiyon kaidelerine imkân dâhilinde uymaya çalıştık. (ع) Ayın harfi (‘) şeklinde, (ء) hemze (’) işaretiyle gösterdik. Elif (I), vav (و) ve ye (ي) harfleri ile yapılan uzatma (ˆ) işareti ile okunamayan kelimeleri ise(...) üç nokta ile tahrip olan kısımları (tahrip olmuştur) şeklinde gösterilmiştir.

II. SOSYAL KONULAR:

A. Evlilik

Nikâh kelimesi sözlükte “birleştirme, bir araya getirme, evlenme, evlilik, cinsel ilişki” gibi anlamlara gelmektedir. İslam-Osmanlıda evliliğin olması için nikâh akdinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Nikâh, İslam hukukunda taraf ve şahitler mahzarında gerçekleştirilen bir medeni sözleşmedir⁸². Bundan dolayı her hangi bir din adamı veya memurun nikâh katılma zorunluluğu yoktur⁸³. Fakat kâdının gerekli durumlarda müdahil olabileceği de kabul edilmiştir. Kâdı bir devlet görevlisi olmasından dolayı bu bir devlet müdahalesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca Osmanlı devletinde Nikâh olayından bazı gelirlerde elde edilmekteydi. Nikâh akdi kadı tarafından gerçekleştirildiği ve ayrıca bunlarını şeriyye sicillerine kaydedildiği de görmekteyiz. Bunun yanı sıra kâdının kontrolüyle bir din adamı (genellikle mahalle imamları) nikâh akdini gerçekleştirebilmekteydi. Fakat İmamlar yinede bu tek başlarına gerçekleştiremez bununu için bir belge “İzinname” gerekmekteydi⁸⁴.136 numaralı şer’iyye sicilinde evlenmeye ilgili bir belgeye rastlanmamıştır.

B. Mehir

Evlilik müessesesinin içerdiği bir uygulama olan mehir evlenecek olan erkeğin evlilik esnasında ödediği para veya malı ifade etmektedir. Mehir kelimesi sözlükte “ücret” anlamına gelmektedir.⁸⁵ Mehir benzeri uygulamalar birçok din ve kültürde görülmektedir. İlk başta yapılam uygulama satım akdine benzer gösterdiğinden dolayı satış bedeli olarak düşünülse de daha sonra kadına verilen bir sosyal güvenceye dönüşmüştür⁸⁶. Mehrin ödeme şekline göre iki şekilde sınıflandırılır; Peşin ödenene mehr-i muaccel, ödemesi sonraya bırakılan mehre ise

⁸² CİN, Halil. İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1974, s.282.

⁸³ AKÖZ, Alaadin, Bir İmanın Nikâh Defteri, Konya 2006, s.2.

⁸⁴ AKÖZ, ...Nikah Defteri, s.2-3.; CİN, ...Evlenme, s.284.

⁸⁵ AYDIN, Mehmet Akif, “Mehir” *DİA*, C.XXVIII, Ankara 2003, s.389.

⁸⁶ AYDIN, “Mehir” s.390.

mehr-i müccel denir.⁸⁷ Çalışmamızdan bu konu ile ilgili örnek olarak 17 no'lu belge aşağıda verilmiştir.

Veli oğlu Osman kızı Hatice hatun 100 guruş muaccel ve 100 guruş müccelini ibn-i Ömer bin Mehmed bin Veliden mehir olarak almıştır⁸⁸.

C. Boşanma

Talâk sözlükte “serbest kalmak, serbest bırakmak, bağıni çözmek, bağidan kurtulmak gibi anlamalara gelmektedir. Bir fıkıh terimi olarak “Talâk” nikâh akdinin bozulmasını ifade etmektedir⁸⁹. Türkçe karşılığı ise boşama boşanmadır. Her hangi bir sebep gösterilmeksizin boşanmalar dinen hoş görülmez isede kocanın talak için her hangi bir sebep öne sürme mecburiyeti yoktur. Talâk gerçeli olması için hâkim kararına da ihtiyaç yoktur⁹⁰.

İslam hukukunda talak üç türdür; 1 Talâk-ı ric 2 Talâk bâin 3 Talâk selâse⁹¹.136 numaralı şer’iyye sicilide boşanma ile ilgili belgeye rastlanmamıştır.

D. Nafaka

“Harcamak, tüketmek” anlamındaki infâk masdarından türetilmiş olup “azık, ihtiyaçların karşılanması maksadıyla harcanan para vb. maddî değerler” mânasına gelen nafaka terim olarak “hayatiyetin ve yararlanmanın devamlılığını sağlamak için yapılması zorunlu olan harcamalar” ifade etmektedir⁹².

Çalışmış olduğumuz sicilden bu konuyla ilgili olarak 8 no'lu hüküm örnek olarak verilmiştir; Medine-i Ayıntab'da İbn-i Eyub Mahallesi sâkinelerinden Fatıma binti Abdi nâm hatun ile Molla Salih bin İsmail Efendi arasında geçimsizlik olmuş ve bundan dolayı Molla Salih bin İsmail Efendi boşamıştır. Molla Salih bin İsmail Efendi mütevellid sagîr oğlu müteveffâ Mehmed'i ile'l-vefât beş sene dokuz ay olmak üzere yevmî otuz akçe nafaka-i mukarrere ile kendi malından infâk ve terbiye etmiş müddet-i merkum sagir-i mezbûru masrûfum olan beş yüz on guruş nafaka ile

⁸⁷ AKÖZ, ...Nikâh Defteri, s.5.

⁸⁸ A.Ş.Ş. Belge No: 17

⁸⁹ ACAR, H. İbrahim, “Talâk” *DİA*, C.XXXIX, İstanbul 2010, s.496.

⁹⁰ AKYILMAZ, Gül, “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın”, *Türkler C.X*, Y.T.Y. Ankara 2002, s.371.

⁹¹ ARIKAN, Melehat, ... *Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. s.228.

⁹² ERBAY,Celal, “Nafaka” *DİA*, C.XXXII İstanbul 2006,s.282.

iki yüz elli guruş kıymetlü bir saat dahi (...) evvelâ saat iddi'âsının bi'l-külliye aslı olmadığı ve Fatma binti Abdi nafakasız evliliğe razı olduğu idda etmekte⁹³.

E. Velâyet (Yetki) ve Vesâyet (vasilik):

Velâyet sözlük anlamı: “İdare etmek, düzenlemek, yaklaşmak, işi üzerine almak, yardım etmek ve salahiyet gibi anlamlara gelmektedir”. Fıkıhta ise velâyet “rızaya bakılmaksızın bir sözün başkası hakkında geçerli ve sonuç doğrucu kılınması”⁹⁴ anlamını ifade eder. Şer’iyye sicillerinde çokça karşımıza çıkan vasi; ölen kimsenin vasiyetini yerine getirmeye görev edinen kimse veya yaşça küçük veya akılca zayıf ve hasta olan kimsenin malını idare eden kişi gibi anlamlara gelmektedir⁹⁵.

136 numarlı şer’iyye sicilinde vasi tayini ile ilgili belge no’ları:56,57,100.100 no’lu belge aşağıda örnek olarak verilmiştir.

Medine-i Ayıntab’da Cibali Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffıye olan Ayişe binti Musa’nın sadriye-i sagire kızı Zemzem vailidesinden intikal eden mallar için vasi tayinine ihtiyaç duyulmuş bunun üzerine ceddesi (anneanne-babaanne) Fatıma binti Hasan nâm hâtun vasi olarak tayin edilmiştir⁹⁶.

III. EKONOMİK KONULAR:

A.Alacak Verecek (Deyn) Davaları:

Deyn sözlükte isim olarak “ödünç, satılan malın bedeli (semen) ve hazırda bulunmayan şey” anlamına gelir. “Terim olarak da kişinin zimmetinde sabit olan borçları ifade eder”⁹⁷. Şer’iyye sicillerinde alacak-verecek davalarında çokça yer almaktadır.136 numarlısicilde 24,82,101 belge no’lu hükümler alacak verecek konularını ihtiva etmektedir.82 no’lu hüküm aşağıda örnek olarak verilmiştir.

“müteveffâ-yı Mehmed Ağa merkûm kethüdâ basmacızâde (tahrip olmuş) zimmetinde mukaddem ve mu’ahhar vâki’ olan ahz ve i’tâmızdan bir akçe ve bir habbe alacağım

⁹³ A.Ş.Ş. Belge no: 8

⁹⁴ ASLAN, Bedri, “İslam Hukukunda Velâyetin Ortadan Kılmasıyla Velinin Velâyetinin Kime Gececeği Konusunun Değerlendirilmesi”, *Bingöl Üniv. İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2016, C.4, S.7, s.28.

⁹⁵ DEVELİOĞLU, Ferit., *Osmanlıca-Türkçe...*, s.1326.

⁹⁶ A.Ş.Ş. Belge no: 100

⁹⁷ AKİF, M.Aydın, “Deyn” *DİA*, C.IX İstanbul 1994, s.266.

ve hakk-ı mutâlebem kalmadı deyu bizim huzûrlarımızda tav'-ı sâfla ikrâr ve i'tirâf ve zimmetini kâffe-i (tahrip olmuş) ibrâ etmişidi biz bu husûsa bi-vech üzre şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz (tahrip olmuş) edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl (tahrip olmuş) vekil-i merkûm Şeyh Mehmed Ağa mu'ârezeden ba'de'l-men' 'inân-ı kelimâtın semt-i ahara 'atf edip iş bu yazıcı es-seyyid Molla Mehmed çend rûz mukaddem mebâliğ-i mezbûru da'va sadedeinde olduğumuzda iki yüz elli guruş 'an sulh bana edâ edecek olmuşidi 'ala mûcib-i (tahrip olmuş) meblağ-ı mezburu taleb ederim dedikde" yazıcı es-seyyid Molla Mehmed 250 guruş zimetinde kalıdğı söyleyen Mehmet Ağa'nın mutâlebesi gayr-ı meşrû' olmağla gerek meblağ-ı mezbûr bin guruş ve iki yüz elli guruş da'vâsi külliyyen 'afv ve mutâlib-i gayr-ı sahih olduğu görmekteyiz⁹⁸.

IV. İDARİ KONULAR:

Bu konudaki belge türlerine ikinci bölümde açıkladığımız için tekrar değinmeyeceğiz.

A. Ferman:

136 numaralı sicilde en çok karşılaştığım belge türü fermanıdır. **2, 9, 10, 12, 13, 14, 21, 23, 26, 27, 28, 19, 45, 49, 50, 52, 55, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 85, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 102, 104, 105** no'lu belgelerdir. Toplam 46 tanedir. Bunlar genellikle Askeri (ihtiyaçlar asker sevki vb) sosyal yaşam, iltizam sistemi, vergilerinin tahsilini içeren belgelerdir. Bunlardan 26 no'lu belge aşağıda örnek olarak verilmiştir. bu belgede kalan mukâta'ât ve maktû'ât tahsil edilmesi hakkında ferman.

“Ayıntab sancağında vâki' mukâta'ât ve maktû'ât ashâbından bin iki yüz on üç senesine mashûben iktizâ eden iki bin beş yüz yirmi iki bin guruşun tahsil için bundan akdem mukarrerât üzre sûret-i defter ve emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir ile (tahrib olmuş) olub ancak livâ-i mezkûre ve maktû'âtın sene-i merkûme cebelüsünden (tahrib olmuş) merkûm ma'rifetiyle tahsil olunandan ma'ada iş bu derûn-ı emr-i şerîfe mevzû'an irsâl olunan sûret-i defter nâtik olduğu üzre bâki kalan

⁹⁸ A.Ş.Ş. Belge no: 82

dört yüz yetmiş beş guruş otuz üç akçenin beherhâl icâb ve edenlerden 'ala eyyi hâlin tahsili" Ayıntab kazasında kalan mukâta'ât gelirinin tahsil edilmesine dair ferman⁹⁹.

B. Berat:

Sicilde 11 adet berat türünde belge bulunmaktadır. Bunlar **3, 4, 6, 31, 46, 47, 67, 68, 69, 76, 81** no'lu belgelerdir. Bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz veya muafiyetin verildiğini gösteren belgeye berat denilmektedir. 136 numaralı şer'iyye sicilinde camii atması, mescid ve iki gayri müslimin tabib¹⁰⁰ olarak atanmasıyla ilgili belgeler görmekteyiz. **67** no'lu belge aşağıda örnek olarak verilmiştir.

"Medine-i Ayıntab kazâsına tâbi' Hıyam nâm karyede vâki' Tekye cami'-i şerifinde yevmî nîm akçe vazife ile imam olan Mehmed ve yevmî bir buçuk akçe vazife ile hatib olan İsmail bilâ-veled fevt olub yeri hâlî ve hizmet-i lâzımleri mahlûl olmağla yerlerine erbâb-ı istihkâkdan ve müsinn 'ulemâdan iş bu tevki'-i refi'ü'ş-şân-ı hâkâni mevlânâ Ali Halife her vechile lâyıq ve mahall ve müstehakk olmağın"¹⁰¹ Tekye Camiine yapılan atma.

C. Buyruldu:

136 no'lu şer'iyye sicilinde buyruldu türünde 3 adet belge ihtiva etmektedir. Bunlar; **25, 51, 96** no'lu belgelerdir. **51** no'lu belge aşağıda bu türe örnek olarak verilmiştir.

"gerek esnâf ve erbâb-ı sûka tenbih ve te'kid eyleyüb cümlesin dükkânlarından (tahrip olmuş) meşgûlm ve gerek taşra kurâlarda herkes karyelerinde ikâmet ve firâri-i vâhidi (tahrip olmuş) üzre te'kid eyleyüb ma'azallahu te'ala eğer esnâfdan ve ehl-i sûkdan birinin (tahrip olmuş) veyahud ahâli-i kurâdan bazan kurâ ve yahud bazan re'âya firar ve gayr-ı kurâ-ya rihlet eder ise ve kaçar (tahrip olmuş) ma'lûmlarınız oldukda ânâ göre tıbk-ı fermûde-i rızâ ve minvâl-i muharrer ihtimâm eylemeniz bâbında (tahrip olmuş) iş bu buyruldu tahrir ve ısdâr"¹⁰² düzenin sağlanması için gönderilen bir buyruldu.

⁹⁹ A.Ş.S. Belge No: 26

¹⁰⁰ A.Ş.S. Belge No: 69

¹⁰¹ A.Ş.S. Belge No: 67

¹⁰² A.Ş.Ş. Belge No: 51

D. Temessük:

Sicilde 12 tane temessük türünde belge bulunmaktadır. Bunlar **33, 34 ,35, 38, 39, 40, 48, 54, 58, 80, 89, 90** no'lu belgelerdir. **80** no'lu belge aşağıda örnek olarak verilmiştir

“Burc Rasas ve diğer karye-i Hıyam ve Kilisederesi mukâta'asından nısf hissesinin bin iki yüz on altı senesi Mart'ı ibtidâsından sene-i merkûme Şubatı gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabtıçün iltizâmına tâlib ve râğib olan dârende-i temessük dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından mirahor-ı sâni pâyesiyle Ayıntab voyvodası olan sa'âdetli seyyid Hüseyin Ağa zîde mecduhuya iltizâm olunub bedel-i iltizâmı olan yetmiş kise akçeyi sene-i merkûme Mart'ından mukaddemce Haleb'den sağ mahlûl poliçesi tanzim ve tarafımıza mahsûben âdemler yediyle irsâl ve teslim olunmak üzere iş bu zabt temessükü tahrir ve i'tâ olundu” iltizam olarak verilen yerinin temessük(senet) olarak şer'iyeye defterine kayd edildiğini görmekteyiz.

V. BULGULAR

A. Tablo 1 Sicilde Adı Geçen Görevliler:

Görevi:	Adı:
Vali	Maraş: İsmail Paşa Yozgat: Süleyman Bey Rakka: Timur Paşa
Kazasker	Rumeli İbrahim İsmet
Kadı	Serdar Muradzade Mahmud
Müftü	Arif Seyid Mehmet El-hacc ishak
Naib	Mehmet Faiz efendi Mehmet Hilmi
Rikabı hümayum Kaymakam	Abdullah Paşa
Enfiye emini	El-hacc zekeriyya
Kapıcı Kethûdası	Osman bey
İrad-ı cedid defterdarı	El-hacc İbrahim Reşid
Bozok mutasarrıfı	Mir Süleyman
Çukadar	Ahmet Yunus Mustafa Okkapanlı ali
Ayıntap voyvoodası	Osman zide Hüseyin ağa
Defterdar	El hacc İbrahim

Mübaşir	Mustafa
Çavuş	Mustafa ağa
Müderris	Şeyhzade mehmed emin efendi
Muhassıl	Mir mehmed
Mütesellim	Adana: mir ahmer

B. Tablo 2: Sicilde Adı Geçen Mahalleler

Akyol	Ammu	Balıklı	Çukur	Eski Arasa
Hacı Nasır	İbn-i Eyüb	Kalealtı	Kanalıcı	Sakızaltı
Seng-i Nakkaş	Şehreküstü	Tarlay-ı Atik	Tarlay-Cedid	Cibali

C. Tablo 3: Sicilde Adı Geçen Kasabalar

Birecik	Darende	Fırat	Nizib	Siverek
Tarsus				

D. Tablo 4: Sicilde Adı Geçen Karyeler (Köyler)

Ağçaburc	Ağçakend	Arapkin	Bağdatcık	Barak
Cağıt	Cağdın	Güregir	Hıyam	Karaca Viran
Karaçomak	Keferceleb	Kızılhisar	Körkün	Kürd
Merdane	Mervan	Orul	Öyücek	telbaşar
Telfar	Sazgın	Semavin	Seylan	Simav
Su Boynu	Zeranbu			

E. Tablo 5: Sicilde Adı Geçen Mezralar

Fenk	Kantara			
------	---------	--	--	--

F. Tablo 6: Sicilde Adı Geçen Camiiler

Abacıoğlu mescidi	Camii Kebir	Ferhadiye	Tekye	Şeyh Ramazan Efendi
-------------------	-------------	-----------	-------	---------------------

G. Tablo 7: Sicilde Adı Geçen İmamlar

Ali halife	El-hacc Mehmed	El-hacc Mahmud	Es-seyyid Mehmed	Es-seyyid Mustafa halife
Mahmut bin Yahya				

Ğ. Tablo 8: Sicilde Adı Geçen Vakıflar

Abacıoğlu mescidi	Fatma hatun	Ferhadiye	Kanalalıcı kastel	Şeyh Fethullah
Şeyh Ramazan				

I**. Tablo 9: Sicilde Adı Geçen Çarşılar**

Balkalağı	Karagöz			
-----------	---------	--	--	--

İ. Tablo 10: Sicilde Adı Geçen Han

Kandilli				
----------	--	--	--	--

J. Tablo 11: Sicilde Adı Geçen Erkek Adına Örnekler

Ahmet Behçet	Ali Attar	Asım	Battalzade Mehmed	Ebubekir
Emin	Hanifi	Hasan	Hüseyin Çelebi	İbrahim
İshak	İsmail	Lami Mustafa	Osman	Recai
Salih	Süleyman	Yahya	Yunus	Yusuf
Zaim				

K. Tablo 12: Sicilde Adı Geçen kadınAdına Örnekler

Ayşe	Fatma	Hadice	Leyla	Zemzem
Zeyneb				

L. Tablo 13: Sicilde Adı Geçen Gayri Müslim Adları

Kevork	Saris			
--------	-------	--	--	--

M. Tablo 14: Sicilde kullanılan Eşyalara örnekler

Beyaz Taş fincan	Endam aynası	Fes	Frenk Şemsiye	Hamam futhası
Kadife Yastık	Kehribar İmame	Kilim	Kurmalı berber Silahı	Londranişin Şalvar
Piştov	Tüfenk	Sırma Entari Hırka	Sim işleme Camekan	

SONUÇ

Osmanlı devletinin sosyal, siyasi, ekonomik yapısını anlamak için şer'iyye sicilleri çok önemli belgelerdir. Bu kaynaklar şehir tarihi çalışmalarında birincil kaynaklarındandır. Şer'iyye sicillerinde fermanlar, halkın şikâyetleri mahkeme kararları gibi pek çok belgeyi bulundurmaktadır.

Bizde bu bağlamda 174 tane bulunan Ayıntab şer'iyye sicilinden 136 no'lu şer'iyye sicilinin 1'den 103'e kadar olan sayfalarını transcript edip değerlendirmeye çalıştık. 1800-1807 yılları arasını kapsayan bu sicil XIX. Yüzyılın başlarına denk gelmektedir. Bu sicilde 12 mahalle, 6 kasaba, 27 karye (köy), 2 mezra, 5 camii, 6 vakıf, 2 çarşı, 1 han'a raslanmıştır.

136 no'lu şer'iyye sicilindeki belgelerin çoğunu merkezden gelen belgeler oluşturmaktadır. En çok karşılaştığımız belge türü ise fermanlardır. Bu belge türünün çok olma sebebi ise Osmanlı-Fransa savaşıdır. Ordunun ihtiyaçlarının karşılanması asker sevki vergilerin toplanması gibi birçok fermana rastlamaktayız. Bu da mali acıdan halkın üzerine külfet oluşturmaktadır.

Fermanlardaki konulardan bir diğer husus ise iltizam usulünün düzenli bir şekilde uygulamadığını görmekteyiz. Birçok belgenin eksik kalan ödemelerin tahsil edilmesi dair olduğunu görmekteyiz. Ayrıca bu iltizam sistemi ayıntabda güçlü bir aile olan battalzadelerin orta çıkmasına sebep olduğunu bilmekteyiz.

Bir önemli belge türü de beratlardır. Ayıntabda birçok atama yapıldığını ve bunlar genellikle vakıf ve cami ile ilgili olmakla birlikte bir gayri müslim doktorun atamasıda dikkatimizi celb etmektedir.

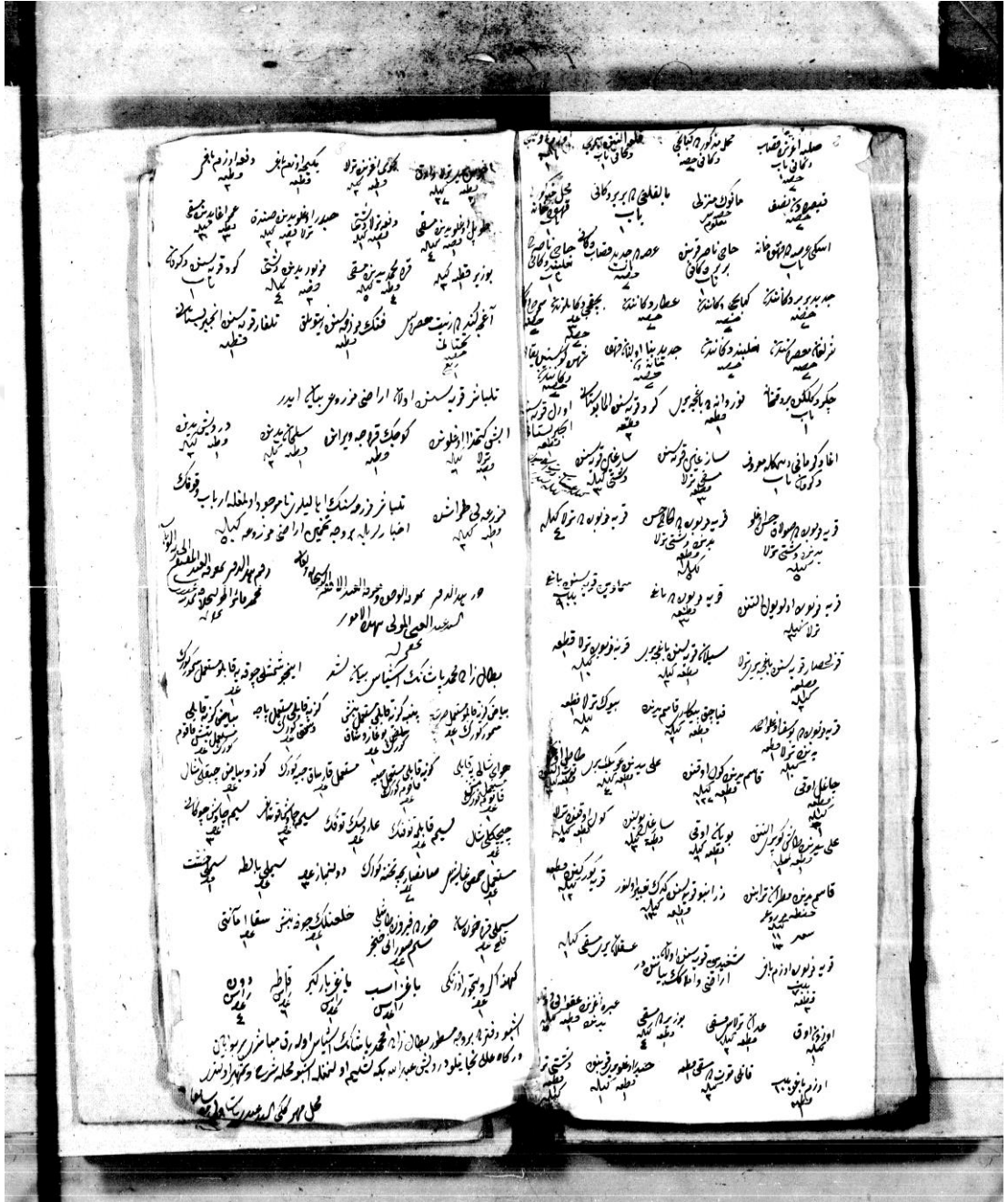
Enfiye ile ilgili yani tütün maddesi ilgili belgelerde dikkatimiz çekmektedir. Bunların sadece özel kişi ve bölgelerce üretilmesine izin verilmiş olup, başkaları tarafından izinsiz üretilmesine izin verilmemesine dair belgelerde görmekteyiz.

Sicilimizde vasi tayini ve nafaka ile ilgili belgeler de görmekteyiz Osmanlı devletinde aile önem vermiş. Aile reisinin ölümüyle aile ferdelerinin perişan olaması için küçük çocuklara vasi tayin edilir ve bunlar genellikle akrabadan olurlardı. Ayrıca çocuk ve eşler için nafaka da bağlanırdı. Bundan dolayı Aile yaşamına dair belgeler sicillerde çokça yer edinir. Bunun yanı sıra bir kişi yaralama öldürme haksız yere malını gasp etme hırsızlık gibi adli vakaları da görmek mümkündür. Ancak bu tarz belgelere 136 numaralı sicilde çok fazla rastlanmamaktadır.

KAYNAKLAR

- AHISKALI, Recep.(2006), “Muhzır”, *DİA*. C.31, İstanbul, s.85-86.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet.(2002),“İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri”,*Türkler* C.10, Y.T.Y. Ankara. s.54-68
- ASLAN, Bedri.(2016), “İslam Hukukunda Velayetin Ortadan Kalkmasıyla Velinin Velayetinin Kime Gececeği Konusunun Değerlendirilmesi”, *Bingöl Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi*, C.4, S.7, s.26-47
- AYDIN, M.Akif.(2012), *Türk Hukuk Tarihi*, 9. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.
- _____.(2002). “Osmanlı Hukuku’nun Genel Yapısı ve İşleyişi”, *Türkler*, C.10, Y.T.Y. Ankara, s. 15-20.
- Atar, Fahrettin.(2001),“Kadı”, *DİA*. C.24, GÜSAM, İstanbul, s.66-69.
- _____.(2003). “Mahkeme”, *DİA*. C.27, GÜSAM, Ankara, s.338-341
- BAYINDIR, Abdülaziz.(1999) “Osmanlı’da Yargının İşleyişi”, *Osmanlı*, C.6, Y.T.Y. Ankara, s.429-446.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin.(1999). “Osmanlı’da Kadılık Kurumu ve Yargının Bağımsızlığı”, *Osmanlı* C.6, Y.T.Y. Ankara, s.453-469.
- GÖNCÜ, Kürşat.(1988), *Gaziantep*. Gaziantep ticaret ve sanayi odası, Gaziantep.
- GÖYÜNÇ, Nejat.(1999), “Gaziantep”, *Cumhuriyetin 75. Yılına Armağan Gaziantep*,(Ed. Yusuf Küçükdağ), G.Ü. V.K.Y. Yayın No:6, Gaziantep, s.1-6.
- KOPAR, Metin.(2015),“Geçmişten Günümüze Gaziantep”, *Fırat’tan Volga’ya Medeniyetler Köprüsü* (Ed. R.Yarullina Yıldırım), Adıyaman Üniv. Yay. Yayın No:13, Mavi Ofset, Adıyaman, s.116-123
- ORTAYLI, İlber.(2001),“Osmanlı Devletinde Kadı”, *DİA*. C.24, GÜSAM, İstanbul, s.69-73.
- ÖZDEĞER, Hüseyin.(1996), “Gaziantep”, *DİA*. C.13, GÜSAM, İstanbul, s.466-475.
- YETKİN, Hulusi.(1969),“Gaziantep’in Coğrafi Konumu”, *Gaziantep Yılığ 1968*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, s.81-88.

EK A.1. 136 NUMARALI AYNTAB ŞER'İYYE SİCİLİNDEN ÖRNEKLER

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Yıldız 1991 yılında Gaziantep’te doğdu. İlk orta ve lise öğrenimini burada tamamladı.2010 yılında Antalya Akdeniz üniversitesinde Tarih bölümünde eğitimine başladı.2014 yılında mezun oldu. 2015 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tarih Alanında yüksek lisansa başladı.

VITAE

Mehmet Yıldız was born in Gaziantep in 1991.He studied his primary school, secondary school in there. He started to university of Akdeniz in Antalya in 2010.he graduated from Akdeniz university in 2014.He started to receive Master Science in department of Social Science Institute at the Gaziantep University in 2015.